DİYARBAKIR TİCARET VE SANAYİ ODASI
1883

tmmob
Amed İl Koordinasyon Kurulu

DİYARBAKIR İLİ TESCİLLİ VE TESCİLE DEĞER TARİHİ YAPILAR

ARAŞTIRMA RAPORU

DİYARBAKIR İLİ
TESCİLLİ VE TESCİLE DEĞER
TARİHİ YAPILAR
ARAŞTIRMA RAPORU

Toplumlar bellekleriyle var olurlar ve süreklilik kazanırlar. Belleksiz bir toplum yok hükmündedir dolayısıyla "kültürel mirasa sahip çıkmak toplumsal hafızayı diri tutmaktır" değerlendirmesiyle böylesi bir çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.
İnsanlığın beşiği olarak kabul edilen Mezopotamya, bereketli toprakları ve uygun iklim şartlarıyla; birçok kavme ev sahipliği yapmış ve medeniyetin başlangıç merkezi sayılmaktadır. Diyarbakır kent merkezi ise yaklaşık 7000 yıllık bir tarihe sahip Mezopotamya'nın en eski yerleşim yerlerinden biridir. Dolayısıyla birçok medeniyetin izini bu kentin farklı bölgelerinde görmek mümkündür.
Kentin tarihi ve kültürel dokusunun önemli özelliği, birçok medeniyete ev sahipliği yapmasına rağmen her medeniyetin öncekini yıkarak değil mevcudu da koruyarak bugüne taşımasıdır.
Bu çalışmayla tarihi, kültürel ve mimari değerler açısından oldukça zengin olan kentimizin, kültürel değerlerinin korunması, geliştirilmesi, yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmak, ancak korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının tespit ve tescillenmesi ile mümkündür.
Bu bağlamda bu çalışma ile kent sınırları içinde, tarihi değeri olan ve ulaşılabilen bütün taşınmaz kültür varlıklarının tespit edilip, tescillenmesi için gerekli başvuruların yapılarak koruma altına alınmasına katkıda bulunulmuştur.
İlk aşamada kentimizin on üç dış ilçesi ve bağlı köylerinde çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar ile korunması gerekli ancak keşfedilmemiş veya tescillenmemiş taşınmaz kültür varlıkları tespit edilerek gün yüzüne çıkarılmıştır. Belgeleme çalışmaları yapılarak sonrasında tescillenmesi için Diyarbakır kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na gerekli başvurular yapılmıştır. Bunun yanı sıra mevcut tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bilgilerinin güncellenmesi ve fotoğraflanması da yapılmıştır.
İkinci aşamada kent merkezindeki dört ilçe ve bağlı köylerde bulunan tarihi mekânsal değerlere yönelik çalışma yapılmıştır. Ayrıca çalışmanın tamamlanmasıyla birlikte coğrafi tabanlı dijital bilgi sistemi ile entegre edilerek kamuoyuna ulaştırılması hedeflerden biridir.
Bu çalışma için emek harcayan, saha çalışmalarını yürüten Arkeolog Zelal BAKIR TURAN, Mimar Ruken AYDOĞDU, Harita Mühendisi Vahap IŞIKLI, Mimar Ruşen TAYFUN, Harita Mühendisi Jehat ÖNCÜ'ye, çalışmanın koordinasyonunu sağlayan Mimar Kıymet YILDIZ ve Mimar Şerefhan AYDIN'a ve çalışmanın yayın haline getirilmesine destek veren Meryem ÖZDEMİR OK'a teşekkür ediyoruz.

Mehmet KAYA
DTSO Yönetim Kurulu Başkanı

Alican ÇETİNKAYA
TMMOB Amed İKK Sekreteri

BİSMİL

AHMETLİ HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Alodina Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	105 - 1
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7106
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Bismil ilçesine 30 km mesafede bulunan, Ahmetli köyünün 1,5 km kuzeydoğusunda yer almaktadır. Höyük çevresine göre daha yüksek bir konumda yer almaktadır. Kuzey, batı ve doğu yamaçları tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Yerleşimin yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Yüzeyde ele geçen seramikler üzerinde yapılan incelemelerde Eski Tunç ve Orta Tunç çağı dönemlerinin tarihlendiği anlaşılmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ALİBEY HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Alodina Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	105 - 1
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7102
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Yerleşimin yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Alibey, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Höyük, Bismil ilçesinin 21 km kuzeydoğusunda bulunan Alibey köyünün güneybatısında yer almaktadır. Doğusunda Çelebiya Deresi ve Beytepe (Çelebiya) Yerleşmesi bulunan höyüğün, deniz seviyesi yüksekliği 560 metredir. Höyük yüzeyinde yapılan incelemeler sonunda Asur, Demir çağ ve Orta çağ dönemlerine ait seramik parçalan ele geçmiştir. Höyüğün etrafı ve yüzeyi tarım alanı olarak kullanılmakta olup, bu durum höyükte tahribata yol açmaktadır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ALUZ HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Alluz Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		FOTOĞRAF
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 10.02.1990 / 388 (17.12.2014 / 2793) (Koor. Sit Sınırı)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		HARİTADAKİ KONUMU:

Alluz, Diyarbakır iline 85 km, Bismil ilçesine 20 km uzaklıktadır. Höyüğün yaklaşık 100 metre kadar doğusunda terk edilmiş, harabeye dönmüş olan eski Karacık köyü ve höyüğün üzerinde günümüz köy mezarları bulunmaktadır. Kuzey ve batı eteklerinde tarım yapılan höyüğün, güneyinden tali bir yol geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde tarımsal faaliyetlerin yapıldığı ve bu alanda olasılıkla höyükle ilişkisi olduğu düşünülen hafif bir yükselti bulunmaktadır. Ancak bu alan tarımsal alan olarak kullanılmaktadır. Benzer durum höyüğün güney etekleri için de geçerlidir. Çakmaktaşı yumrular açısından zengin olan höyükte, çakmaktaşı alet ve çekirdekler de yoğun miktarda ele geçmiştir. Demir çağ, Asur dönemi, Erken Tunç çağ ve Kalkolitik çağ seramikleri tespit edilmiştir.

FOTOĞRAF:

AMBAR HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil -Devran Köyü - Ambar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Yerleşimin yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	166 -3,4	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7098	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Ambar, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 38,6 km, Bismil ilçesine 13 km uzaklıktadır. Bismil ilçesine bağlı Devran Köyü'nün yaklaşık olarak 1 km batısında yer almaktadır. Güney eteğinden toprak alınmış olan höyüğün, güneyinden stabilize bir yol geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde sulama kanalı bulunmaktadır. Höyük yüzeyinde yapılan incelemelerde, Asur, Demir çağ ve Orta Tunç çağının karakteristik seramik parçalarına rastlanılmıştır. Höyüğün eteklerini de kapsayacak şekilde etrafında tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmekte olup, söz konusu bu faaliyetler höyüğün yüzeyinde tahribata yol açmaktadır.		

FOTOĞRAF:

AMBARÇIYA HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Harmanlı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazı yapıldığı gözlemlenmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	129 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7098	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Harmanlı, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 62 km, Bismil ilçesine 27 km uzaklıktadır. Harmanlı Köyü sınırlarında yer alan Balcılar / Harmanlı Ambarçiya Höyük, Harmanlı köyünün güneydoğusunda yer alır. Ambarçiya mezrasının tam karşısında yolun diğer tarafında yer almaktadır. Höyüğün eteklerinde asfalt bir yol ve kuru bir dere geçmektedir. Ayrıca Höyük, tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Höyüğün doğusunda, tepe kısmında ve kuzey bölgesinde iş makineleriyle derin kaçak kazı çukurlarının açıldığı görülmektedir. Höyük yüzeyinde Orta Asur, Yeni Asur ve Orta çağa ait çanak çömlek parçaları görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞI HOROZLU HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Baharlı Köyü - Aşağı Horozlu Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önleri bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazılardan dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	129 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -14.11.1992 / 1187 (17.12.2014 / 2801)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Baharlı, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 51 km, Bismil ilçesine 16 km uzaklıktadır. Horozlu mezrasının içinde bulunan Aşağı horozlu höyüğü ağaçlık bir alanda bulunmaktadır. Güney eteğinden toprak alınmış olan höyüğün, güneyinden stabilize bir yol geçmektedir. Höyüğün üzerinde bir su deposu bulunmaktadır. Höyük yüzeyinde yapılan incelemelerde, Asur, Demir çağ ve Orta Tunç çağının karakteristik seramik parçalarına rastlanılmıştır. Höyüğün eteklerini de kapsayacak şekilde etrafında tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmekte olup, söz konusu bu faaliyetler höyüğün yüzeyinde tahribata yol açmaktadır. Ayrıca höyüğün etek kısımlarından yer yer toprak alımı olduğu görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞIDOLAY HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Aşağıdolay Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -25.11.2010/3538 (17.12.2014/2804) Koor. Sit Sınırı	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Aşağıdolay, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Bismil ilçesine 9 km uzaklıktadır. Kuzey ve batı eteklerinde tarım yapılan höyüğün, güneyinden bir yol geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde tarımsal faaliyetlerin yapıldığı ve bu alanda olasılıkla höyükle ilişkisi olduğu düşünülen hafif bir yükselti bulunmaktadır. Höyük yüzeyinde yapılan incelemelerde, Asur, Demir çağ ve Orta Tunç çağının karakteristik seramik parçalarına rastlanılmıştır. Höyüğün eteklerini de kapsayacak şekilde etrafında tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmekte olup, söz konusu bu faaliyetler höyüğün yüzeyinde tahribata yol açmaktadır. Ayrıca höyüğün hemen ön kısmında büyük bir çukur bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞI HOROZLU HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Bahçe Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	112 - 3
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.04.2018 / 5616
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Bahçe, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 83 km, Bismil ilçesine 18 km uzaklıktadır. Höyük Silvan - Bismil karayolunun yaklaşık 12 kilometre kuzeyinde yer almaktadır. Bahçe (Mara) höyüğü yaklaşık 450 X 200 metre ebatlara 12- 15 metre yüksekliğe sahiptir. Höyük üzerinde yapılan tarımsal faaliyet nedeniyle oluşan erozyondan dolayı, höyüğün eteklerinde yoğun tahribat yaşanmıştır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırması sırasında Erken ve Orta Tunç, Erken Demir çağ ve Demir çağ dönemlerine tarihlendirilen seramik parçalarına yoğun olarak rastlanmıştır. Kaçak Kazılar ve toprak alımları mevcuttur.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

BATI SALAT YERLEŞİM YERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Salat Beldesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Aşağı Salat yerleşmesi çağdaş yerleşme ve Dicle Nehri tarafından tahrip edilmektedir. Aşağı Salat mahallesi yerleşmenin üzerinde kuruludur ve güneydoğu kesiminin büyük bölümü su ile aşınmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 20.12.2002 / 3060 (21.01.2015 / 5908)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili Bismil ilçesinin 3 km doğusunda, Yukarı Salat beldesinin 3 km güneyinde yer alır. Höyük üzerinde bugün Yukarı Salat beldesine bağlı Aşağı Salat mahallesi bulunmaktadır. Dicle Nehri'nin kıyısındaki höyük, Salat Çayı ile Dicle'nin kavuştuğu noktanın hemen 2 km doğusundadır. Höyük, Dicle Nehri ve kolları tarafından beslenen bir arazidedir. Diyarbakır ile Batman arasında, batıdan doğuya doğru akan Dicle'nin bu kesimdeki havzası deniz seviyesinden yaklaşık 500 metre yüksekliktedir. Salat Vadisi'nden gelen yol, Dicle'yi Aşağı Salat mevkiinden geçerek doğuya ve güneye doğru yönelir. Aşağı Salat mahallesinin altında kalmış olan höyük yaklaşık 150 x 100 metre boyutlarındadır. Bugünkü nehir seviyesinin yaklaşık 3 metre yukarısındaki teras üzerinde bulunan küçük boyuttaki höyüğün kültür dolgusu, modern yerleşmenin orta kesimlerinde yaklaşık 5 metre yüksekliktedir. Dicle Nehri'nin taşkınları nedeniyle höyüğün güney kesimi tahrip olmuştur.

FOTOĞRAF:

ÇATAL HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Çatalköy Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 17.02.2010 / 2936 (17.12.2014 / 2787)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çatalköy, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 65 km, Bismil ilçesine 30 km uzaklıktadır. Çifte höyüğü olarak adlandırılan höyük yan yana oluşan iki doğal tepe görünümündedir. Çatalköy'ün güney tarafında bulunan bu höyüklerin 5 km ilerisinde dere geçmektedir. Tepeler, yaklaşık olarak 150 x 100 metre boyutlarında, nehir seviyesinden 3 metre yükseklikteki bir teras üzerindedir. Kültür dolgusu 5 metre kadar olan höyüğün güney yamacı tahrip olmuştur. Tarımsal faaliyetlerden dolayı höyüklerin ortasından çok fazla toprak aşımı olduğu görülmektedir.

FOTOĞRAF:

ÇAVUŞLU HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Çavuşlu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin çevresinde yapılan yol faaliyetleri tehlike unsurudur. Yerleşimin yüzeyinin ve çevresinin iş makinelerinden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 14.11.1992 / 1186 (17.12.2014 / 2790)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çavuşlu, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 45 km, Bismil ilçesine 10 km uzaklıktadır. Köy içinde bulunan höyük yaklaşık 150 x 100 metre boyutlarındadır. Höyüğün doğu - kuzeydoğu eteğinde mezarlık bulunmaktadır. Köy içerisinde yol yapım çalışmalarından dolayı höyükte toprak aşımı olduğu görülmektedir. Yüzeyde ele geçen seramikler üzerinde yapılan incelemede, Eski Tunç ve Orta Tunç çağı dönemlerini tarihlediği görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

GÜLTEPE II HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Çöltepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Toprak çekme ve taşkınlar nedeniyle höyüğün kuzey kesimi tamamen tahrip olmuştur. Höyük etrafında tarımsal faaliyetler sürdürülmektedir. Herhangi bir koruma bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün üzerinde bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	115, 326	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 20.11.2013 / 1824 (17.12.2014/ 2798) (28.06.2016 / 4071)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çöltepe, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 62 km, Bismil ilçesine 13 km, Batman iline 38 km uzaklıktadır. Höyüğün kuzeybatı eteklerinde hemen yüzeyden itibaren mimari kalıntılarla karşılaşılmıştır. Günümüze kadar korunmuş höyük konisi dışında yerleşme 20 hektarlık bir alana yayılmaktadır. Ancak toprak çekme ve taşkınlar nedeniyle höyüğün kuzey kesimi tamamen tahrip olmuştur. Höyük konisinin yaklaşık 60 metre kuzeyinde Dicle kenarındaki tarlada yapılan sondaj çalışmaları yaklaşık 2 metre kalınlığında bir kültür dolgusu vermiştir.		

FOTOĞRAF:

ÇÖLTEPE GAR

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Çöltepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığı özelliği göstermektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	110	
Tür – Grup - Derece:	İdari Yapılar - İdari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 226.08.2009 / 2378 (15.04.2015 / 3208) (KGI)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ilinin Bismil ilçesinin Çöltepe (Çoltepe) köyünde bulunmaktadır. 110 numaralı parsel üzerine konumlanmış olan yapı idari yapıdır. Tren istasyonu hala aktif olarak faaliyet göstermektedir. Çöltepe tren istasyonu dikdörtgen planlı olup iki katlıdır. Bitişiğinde bulunan ambar kısmı tek katlı tutulmuştur. İdare bölümü olarak kullanılan zemin katta bekleme salonu, hareket amirliği, şeflik gibi idari birimler bulunurken yapının üst katı ise lojman olarak kullanılmaktadır. Lojmanın bir terası mevcuttur. Raylara bakan cephede iki adet kapı ile ambar girişi bulunmaktadır. Yapıda genel olarak dikdörtgen açıklı, söveli pencerelere yer verilmiştir. Yapının üzeri kiremit kaplı kırma çatıyla örtülüdür.		

FOTOĞRAF:

DARLI HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Yukarıdarlı Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 14.11.1992 / 1185 (24.11.2011 / 96) (17.12.2014 / 2781)
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Ulutürk, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir köydür. Köy merkezi ilçeye 2 km uzaklıktadır. Bugün buraya Yukarı Darlı adı verilmektedir. Köy içerisinde bulunan höyük etrafında günümüz yerleşimi bulunmaktadır. Höyük yaklaşık 6 - 8 metre yüksekliğindedir. Höyük etrafında tarımsal faaliyetlerden dolayı tahribat olduğu görülmektedir. Yüzeyde ele geçen seramikler üzerinde yapılan incelemede Eski Tunç ve Orta Tunç çağı dönemlerinin tarihlendiği anlaşılmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ELİAÇIK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Köpekli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 14.11.1992 / 1188 (17.12.2014 / 2796) (Koor. Sit Sınırı)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Eliaçık, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahalleden Diyarbakır'a eski yol kullanılarak 51 km, yeni Diyarbakır - Bismil yolu kullanılarak 64 km yol alınarak gidilebilir. Bismil ilçesine 9 km uzaklıktadır. Köpekli mahallesindeki Eliaçık Höyüğü yaklaşık 8 - 10 m yüksekliğindedir. Höyük etrafında tarımsal faaliyetlerden dolayı tahribat olduğu görülmektedir. Yüzeyde ele geçen seramikler üzerinde yapılan incelemede Eski Tunç ve Orta Tunç çağı dönemlerinin tarihlendiği anlaşılmıştır.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ HILANÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Doruk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazı yapıldığı gözlemlenmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	115 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 28.03.2012 / 408 (17.12.2014 / 2800)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Doruk, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 80 km, Bismil ilçesine 25 km uzaklıktadır. Doruk köyü sınırlarında yer alan 'Girê Hılave' höyük Doruk köyünün doğusunda yer alır. Köyün tam karşısında, yolun diğer tarafında yer almaktadır. Höyüğün eteklerinde stabilize bir yol ve kuru bir dere geçmektedir. Ayrıca höyük tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Höyüğün doğusunda, tepe kısmında ve kuzey bölgesinde iş makineleriyle derin kaçak kazı çukurlarının açıldığı görülmektedir. Höyük yüzeyinde Orta Asur, Yeni Asur ve Orta çağa ait çanak çömlek parçaları görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ DIMSÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Doruk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	Yeni Asur İmparatorluk Dönemi, Post Asur Dönemi, Erken Demir Çağı, Geç Yeni Asur Dönemi	Höyüğün eteklerinin erozyon nedeniyle tahrip olduğu gözlemlenmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.10.2000 / 2435 (17.12.2014 / 2805) (Koor. Sit Sınırı)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ilinin Bismil ilçesinin doğusunda, Yukarısalat'ın doğu - güneydoğusundaki Köprüköy 'ün yaklaşık 1,2 km kuzeyindedir. Batı - kuzeybatı ve doğu-güneydoğu doğrultusunda, alanın ortasından doğu kenarına doğru uzanan ancak kenara gelmeden sona eren ve açıkça bir duvar olduğu görülebilen mimari öğe, bir yapının temellerini işaret etmektedir. Alanın ortasında duvarın bitiş noktasında duvara kabaca dik uzanan kerpiç tuğla yapılar dikkat çekmektedir.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ HACÎ FARIS

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Tepecik Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleriyle tarım yapılmakta olup ayrıca höyüğün eteğinden asfalt yol geçmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	147 – 125 – 148 / 5 – 1 – 2 – 3 – 4 – 6 - 7, 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7097	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Tepecik, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Bismil ilçesine 28 km mesafede bulunan Tepecik köyü sınırlarında yer alan Tepecik/ Girê Hacî Faris Höyüğü köyün yaklaşık 1 km kuzeyinde, Tepecik köyü ile Harmanlı köyü arasındaki asfalt yolun hemen kenarında yer almaktadır. Höyük tarım arazisi olarak kullanıldığından yoğun bir tahribata uğramış ayrıca asfalt yol höyüğün hemen yanından geçmektedir. Höyük yüzeyinde yapılan inceleme sonucunda Tunç çağı, Demir çağ ve Orta çağa tarihlendirilen yoğun seramik parçalarına rastlanmıştır.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ HOVÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Şahintepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde ağaç dikimi ve tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	135 - 2, 4, 5	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 28.06.2016 / 4070	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Gre Hove Höyüğü Bismil'in yaklaşık 25 km, Şahintepe Köyü ve Müslüman Tepe Höyüğünün 1 km güneydoğusunda, Dicle Nehri'nin yaklaşık 500 metre batısında yer almaktadır. Yol kenarından yayvan bir höyük olarak görünen Girê Hovê Höyüğü, Dicle Nehri (doğu kısmından) tarafından bakıldığında 10 - 15 metre yüksekliğe sahip olduğu görülmektedir. Yaklaşık 150 X 200 metre ebatlara sahip yüksekliğe sahiptir. Höyükte tarımsal faaliyetin yanı sıra üst kısmına meyve ağaçları da dikilmiştir. Günümüz yerleşiminden dolayı höyüğün seviyesi oldukça aşağı inmiştir. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırması sırasında Tunç, Orta Asur, Erken Demir çağ, Demir çağ ve Roma dönemlerine tarihlendirilen seramik parçalarına yoğun olarak rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

GIRÊ IZER

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Doruk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük çevresinde ve üzerinde köy yerleşimi olup ayrıca höyüğün eteğinden asfalt yol geçmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	1 ile 28 ve 30 ile 78	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 24.11.2011 / 98	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Doruk, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 80 km, Bismil ilçesine 25 km uzaklıktadır. Höyük üzerinde yapılan incelemelerde höyüğün büyük bir kısmının günümüz köy yerleşim alanı olarak kullanıldığı görülmüştür. Höyüğün batı yönünde asfalt yol doğu yönünde ise dere yatağı bulunmaktadır. Höyüğün etek kısımlarında tarımsal faaliyetlerden dolayı toprak alımı ve sürümü görülmektedir. Höyük yüzeyinde bulunan yoğun seramik parçaları ise Tunç çağı, Demir çağı ve Orta çağa tarihlendirilebilmektedir. Günümüz köy yerleşim alanı olması sebebiyle höyükte yoğun tahribat söz konusudur.		

FOTOĞRAF:

HAN PAZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Kağıtlı Mah. - Hanpazarı Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	398	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 14.11.1992 / 1183 (17.12.2014 / 2795)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kağıtlı, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 30 km, Bismil ilçesine 25 km uzaklıktadır. Kuzey ve batı eteklerinde tarım yapılan höyüğün güneyinden bir yol geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde tarımsal faaliyetlerin yapıldığı ve bu alanda olasılıkla höyükle ilişkisi olduğu düşünülen hafif bir yükselti bulunmaktadır. Höyük yüzeyinde yapılan incelemelerde, Asur, Demir çağ ve Orta Tunç çağının karakteristik seramik parçalarına rastlanılmıştır. Höyüğün eteklerini de kapsayacak şekilde etrafında tarımsal faaliyetler gerçekleştirilmekte olup, söz konusu bu faaliyetler höyüğün yüzeyinde tahribata yol açmaktadır. Ayrıca höyüğün hemen ön kısmında bir çukur bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

XIRBE MERDON

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Kağıtlı Mah. - Hanpazarı Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Alanda bulunan mağaralar ve yerleşim yeri hem doğa hem de beşeri faktörlerden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	398	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -Höyük ve Mağara - 1	
		FOTOĞRAF:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 06.11.2003/3275 17.12.2014/2786	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Xirbe Merdon Tepe, Diyarbakır ili Bismil ilçesinin kabaca 40 km doğusunda, Yukarı Dicle Vadisi ile Raman Dağı arasında, Batman Çayı ile Dicle Nehri'nin birleştiği bölgede, Dicle'nin batı kıyısında yer alan bir höyüktür. Yerleşme, 4 hektarlık yüksek bir höyük, kuzeybatı tarafta 3,5 hektarlık bir alana yayılmış bir dış şehir ve 3 hektara yayılmış bir aşağı şehirden oluşmaktadır.

Yapılan yüzey araştırmalarında elde edilen bulgulara dayanarak Hirbemerdon Tepe'nin Neolitik çağdan Selçuklu dönemine kadar yerleşim gördüğü düşünülmüştür. Ancak devam eden kazı çalışmalarıyla tabakalanma daha net olarak ortaya çıkmıştır. Buna göre yerleşmenin en erken evresi, saman katkılı mal örnekleri ile temsil edilen Geç Kalkolitik çağa (MÖ 4. bin yıl) tarihlenmektedir.

FOTOĞRAF:

KAMERTEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Kazancı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	398	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 22.10.2008 / 1797	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kazancı, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Bismil ilçesine 9 km uzaklıktadır. Kazancı köyünde bulunan Kamertepe Höyüğü köyün güney tarafında yol üzerinde bulunmaktadır. Etek kısımlarında stabilize bir yol geçmektedir. Yaklaşık 8 - 10 metre boyutlarındaki höyük üzerinde günümüz mezarlık yeri bulunmaktadır. Höyüğün güney ve batı kısımlarının tamamıyla tarımsal arazi olarak kullanıldığı görülmektedir. Höyük yüzeyinde bulunan yoğun seramik parçaları ise Tunç çağı, Demir çağı ve Orta çağa tarihlendirilebilmektedir. Günümüz köy yerleşim alanı olması sebebiyle höyükte yoğun tahribat söz konusudur.		

FOTOĞRAF:

KAMERTEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Kazancı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük üzerinde tarımsal faaliyetler sürdürüldüğü için tamamıyla tahrip olmuş durumdadır. Herhangi bir koruma bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün üzerinde bilimsel kazı vetemizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 8, 12, 20	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.04.2018 / 5617	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Karabörk, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 45 km, Bismil ilçesine 10 km uzaklıktadır. Dicle ovasının kuzeyinde bulunan geniş ve alçak teraslar üzerindeki höyüklerden biridir. Höyük yaklaşık 5 metre yüksekliğinde 200 metre genişliğinde olupçevresi tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Höyük konisi üzerinde yaklaşık 3 metre uzunluğunda bir adet mezar bulunmakta olup mezarın etrafı tuğla ile örülmüş ziyaret olarak kullanılmaktadır. Mezar duvarlarının üzerinde muhtemelen höyükten çıkarılmış olan bazalt taşından el aletleri ve havan bulunmaktadır. Höyük yüzeyi kuru otlarla kaplı olduğu için seramik buluntu oldukça az tespit edilmiştir		

FOTOĞRAF:

KARACIK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Alluz Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	188 / 182 – 1 – 2 - 3, 1
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -Höyük ve Mağara - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7107
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Bismil ilçesine 27 km uzaklıkta olan Karacık köyü, Merdan köyünden doğuya doğru Dicle'yi takip eden şose yolun sonunda yer almaktadır. Köyün 500 metre kadar doğusunda yer alan höyük, birbirini izleyen iki yükseltiden oluşmaktadır. Höyüğün yaklaşık 100 metre kadar doğusunda terk edilmiş, harabeye dönmüş olan eski Karacık köyü ve höyüğün üzerinde günümüz köy mezarları bulunmaktadır. Kuzey ve batı eteklerinde tarım yapılan höyüğün güneyinden tali bir yol geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde tarımsal faaliyetlerin yapıldığı ve bu alanda olasılıkla höyükle ilişkisi olduğu düşünülen hafif bir yükselti bulunmaktadır. Ancak bu alan tarımsal alan olarak kullanılmaktadır. Benzer durum höyüğün güney etekleri için de geçerlidir. Demir çağ, Asur dönemi, Erken Tunç çağ ve Kalkolitik çağ seramikleri tespit edilmiştir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KARATEPE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Yenice Köyü - İnardi Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzey eteği Dicle Nehri tarafından aşınmıştır ve üzerinde tarım yapılmaktadır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere ve kaçak kazılara açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -Höyük ve Mağara - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili Bismil ilçesinin yaklaşık 10 km güneydoğusunda, Yenice köyü, İnardı mezrası sınırı içinde yer alır. Seyhan Çayı'nın Dicle ile birleştiği noktanın hemen doğusunda, Dicle kıyı çizgisinin 65 - 70 metre kadar güneyindedir. Höyüğün tüm yüzeyi yoğun tarım faaliyetleri nedeniyle zarar görmüştür. Yüksekliği kuzeyde 8 metre güneyde 2 metre kadardır. Bu dönemi temsil eden mimari unsurlar henüz saptanmamıştır. Bu yapı katına ilişkin buluntular, çukurlardan gelen çanak çömlekler ve çakmaktaşı aletlerle sınırlıdır. Höyüğün son oturum gören yapı katı Orta çağa tarihlendirilmesinin yanı sıra höyük yüzeyinde İslami mezarlar da yer almaktadır. İslami Dönemde yerleşme olarak değil, mezarlık alanı olarak kullanım görmüştür.		

FOTOĞRAF:

KAVUŞAN HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Karatepe Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	88
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -Höyük ve Mağara - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 13.05.2009 / 2225
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşimin yüzeyinde yapılan tarımsal faaliyetler tehlike unsurudur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Karatepe, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Karatepe höyüğü yaklaşık 450 X 200 metre ebatlara 8 - 10 metre yüksekliğe sahiptir. Höyük üzerinde yapılan tarımsal faaliyet nedeniyle oluşan erozyondan dolayı, höyüğün eteklerinde yoğun tahribat yaşanmıştır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırması sırasında Erken ve Orta Tunç, Erken Demir çağı ve Demir çağı dönemlerine tarihlendirilen seramik parçalarına yoğun olarak rastlanmıştır. Kaçak Kazılar ve toprak alımları mevcuttur.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KAVUŞAN HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Ağıl Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kortik Tepe yerleşmesi tarım nedeniyle tahrip olmaktadır. Yapılan çalışmalarda höyüğün genelinde saptanmakla beraber; daha çok höyüğün batı yakasında tahribatın yoğunlaştığı görülmüştür. Tarımsal etkinlikler ve erozyonun da sebep olduğu yoğun aşınmalar söz konusudur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -Höyük ve Mağara - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 27.03.2002 / 2802 (17.12.2014 / 2803)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili Bismil ilçesi Ağıl Köyü ve Aşağı Sazlık mezrası yakınlarında yer almaktadır. Batman - Bismil arasında, Batman Su ve Dicle Nehri'nin kesiştiği bölgede ve Batman ilinin yaklaşık 14 km güneybatısındadır. Yaklaşık olarak 50 x 100 metre genişliğinde bir alanı kaplamaktadır ve günümüzde tarım alanı olarak kullanılmaktadır. Kuzeyindeki Aşağı Sazlık mevkii de benzeri biçimde bu yayılımın diğer bir parçasıdır.		

FOTOĞRAF:

KURTULUŞ GAR VE LOJMAN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - - Kurtuluş Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığı özelliği göstermektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	528 - 3	
Tür – Grup - Derece:	İdari Yapılar - İdari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 01.06.2011 / 3996 (K.G.1)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Gar	
Bugünkü Kullanım:	Gar	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Bismil ilçesinin Merkez Kurtuluş mahallesinde bulunmaktadır. 528 ada 3 nolu parsel üzerine konumlanmış olan yapı idari yapıdır. Tren istasyonu hala aktif olarak faaliyet göstermektedir. Kurtuluş tren istasyonu dikdörtgen planlı olup iki katlıdır. Bitişiğinde bulunan ambar kısmı tek katlı tutulmuştur. İdare bölümü olarak kullanılan zemin katta bekleme salonu, hareket amirliği, şeflik gibi idari birimler bulunurken yapının üst katı ise lojman olarak kullanılmaktadır. Lojmanın bir terası mevcuttur. Raylara bakan cephede iki adet kapı bulunmaktadır. Ambar girişi diğer cephededir. Yapıda genel olarak dikdörtgen açıklı, söveli pencerelere yer verilmiştir. Yapının üzeri kiremit kaplı kırma çatıyla örtülüdür.		

FOTOĞRAF:

HAKEMÊ ÛSÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Tepe Mah. Madrap Mevkii	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün tarla seviyesine inmiş olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca tarım arazisi olarak kullanılmaktadır. Alanda herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dış müdahalelere açık durumdadır. Bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 10.02.1990 / 388 (20.12.2002 / 3061) (17.12.2014 / 2782)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Hakemê Ûsê Tepe, Diyarbakır ili Bismil ilçesi sınırları içinde yer alan bir höyüktür. Aslında biri günümüzde tarla seviyesine inmiş iki höyükten kazı yapılan diğeridir. Kazı yapılan höyük, yüzey araştırmaları Orta çağ seramikleri veren diğer höyük sakinleri tarafından mezarlık olarak kullanılmaktaydı. Ziyaret Tepe höyüğünün 3 km batısında, Dicle'nin eski yatağının sağ kıyısında yer almaktadır. Tepe, 120 metre çapında ve 4 metre yüksekliğindedir.		

FOTOĞRAF:

GIRBEŞIK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Tezekli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 20.02.2019 / 6588 (27.03.2019 / 6672)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Aralık, Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 55 km, Bismil ilçesine 2 km uzaklıktadır. Dicle nehrinin bir kolu kenarından geçmektedir. Girbeşik höyük, Tezekli (Aralık) mahallesi sınırları içerisinde, Türkmenhacı Mahallesi'nin 4 km güneydoğusunda, köy yolunun batısında yer almaktadır. Etrafı tarım alanları ile çevrili, yüksekçe bir tepelik alandır. Alan yüzeyinde Kalkolitik, Tunç ve Demir çağlarına ait seramik parçalar bulunmaktadır. Muhtemelen daha önceki dönemlerde höyüğün tepe ve batı etek kısımlarında iş makineleri ile toprak alındığından yoğun olarak tahrip edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

MÜSLÜMAN TEPE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Şahintepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Toprak çekme ve taşkınlar nedeniyle höyüğün kuzey kesimi tamamen tahrip olmuştur. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün etek kısımlarında günümüz yerleşimi yer aldığından dolayı höyük seviyesinin inmiş olduğu gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 10.02.1990 / 388 (13.04.2001 / 2557) (17.12.2014 / 2784)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili Bismil ilçesine bağlı Şahintepe (Till Şahn) köyünün kuzeybatı kenarında yer alır. Höyük, Dicle Nehri'nin güney kıyısında, güneyden gelerek vadi tabanının içine doğru uzayan bir yarımada görünümündeki doğal kayalık üzerindedir. Tepenin güneydoğu yamacından itibaren köy yerleşimi başlamaktadır. Höyüğün kuzeybatı eteklerinde ise hemen yüzeyden itibaren mimari kalıntılarla karşılaşılmıştır. Günümüze kadar korunmuş höyük konisi dışında yerleşme 20 hektarlık bir alana yayılmaktadır. Ancak toprak çekme ve taşkınlar nedeniyle höyüğün kuzey kesimi tamamen tahrip olmuştur. Höyük konisinin yaklaşık 60 metre kuzeyinde Dicle kenarındaki tarlada yapılan sondaj çalışmaları yaklaşık 2 metre kalınlığında bir kültür dolgusu vermiştir.

FOTOĞRAF:

GIRÊ HELANÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Topraklı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük çevresinde ve üzerinde köy yerleşimi olup ayrıca höyüğün eteğinden asfalt yol geçmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 2	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7096	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Topraklı (Kürtçe Hilani veya Helane), Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 70 km, Bismil ilçesine 35 km uzaklıktadır. Höyük üzerinde yapılan incelemelerde höyüğün büyük bir kısmının günümüz köy yerleşim alanı olarak kullanıldığı görülmüştür. Höyüğün batı yönünde asfalt yol doğu yönünde ise dere yatağı bulunmaktadır. Höyük yüzeyinde bulunan yoğun seramik parçaları ise Tunç çağı, Demir çağı ve Orta çağa tarihlendirilebilmektedir. Günümüz köy yerleşim alanı olması sebebiyle höyükte yoğun tahribat söz konusudur.		

FOTOĞRAF:

ÜÇTEPE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Üçtepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük yapılaşma nedeniyle tahrip olmaktadır. Doğu eteğinde evler; kuzeydoğuda büyük bir yarma ve güneydoğu eteğinde mezarlık bulunmaktadır. Höyüğün muhtelif yerlerinde tarım arazisinden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel sondaj, kazı temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.05.1990 / 471 (09.11.2006 / 890) (17.12.2014 / 2789)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Üçtepe höyük Diyarbakır il merkezinin 40 km güneydoğusunda yer alan bir höyüktür. Bismil ilçesine 10 km mesafedeki eski adı Kerh ya da Kerh-i Dicle olan Üçtepe köyündedir. Göksu Çayı'nın batı kıyısında ovaya hâkim durumdaki höyük 200 x 180 metre genişlik ve 44 metre yükseklikteki doğal bir tepedir. Üçtepe höyüğü Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki en büyük çaplı höyüklerden biridir. Eski adının Tuşha ya da Tuşhan olduğu düşünülmektedir. Bu yapı katları, Helenistik Dönem taş duvarlı kale kalıntılarının altında bulunmaktadır. Höyüğün muhtelif yerlerinde tarım arazisi etkisi kaldığı görülmektedir.	

FOTOĞRAF:

YUKARI SALAT HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Bismil - Üçtepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün doğu - kuzeydoğu eteğinde mezarlık bulunmaktadır. Yerleşimin muhtelif yerlerinde toprak alımı olduğu gözlemlenmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 09.10.1991 / 878 (17.12.2014 / 2791)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Bismil ilçesi Yukarısalat beldesindedir. Dicle Nehri'ne kuzeyden kavuşan Salat Çayı'nın doğuya doğru kıvrım yaptığı kesimde yer alır. Bismil ilçe merkezine 14 km, Batman il merkezine ise 35 km uzaklıktadır. Salat Çayı vadisine ve ovaya hâkim konumda olan höyük, 115 x 100 metre boyutlarında ve vadi tabanından 30 metre yüksekliktedir. Deniz seviyesinden 555 metre yükseklikteki tepe kesiminde 45 x 30 metre boyutlarında düz bir alan bulunmaktadır. Höyüğün bulunduğu mevkii doğudan Mişevre Tepesi ve güneyden Ziyaret Tepesi ile çevrilmiştir. Salat Tepe'nin yer aldığı ova kuzeyde "Mollaali Gölü Mevkii", kuzeybatıda "Şor Gölü Mevkii "olarak adlandırılmaktadır. Yamaçlardan ayrı ayrı gruplar halinde toplanan seramiğin dönemlere göre dağılım oranının güney ve batı yamaçlarda farklılık göstermemesi, höyüğün tamamına tüm dönemlerde yerleşildiğini göstermiştir.

FOTOĞRAF:

ÇERMİK

AFAN TEPESİ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Başarı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanın etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları bulunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	151 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.10.1996 / 1872 (17.12.2014 / 2747)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Bismil ilçesi Yukarısalat beldesindedir. Dicle Nehri'ne kuzeyden kavuşan Salat Çayı'nın doğuya doğru kıvrım yaptığı kesimde yer alır. Bismil ilçe merkezine 14 km, Batman il merkezine ise 35 km uzaklıktadır. Salat Çayı vadisine ve ovaya hâkim konumda olan höyük, 115 x 100 metre boyutlarında ve vadi tabanından 30 metre yüksekliktedir. Deniz seviyesinden 555 metre yükseklikteki tepe kesiminde 45 x 30 metre boyutlarında düz bir alan bulunmaktadır. Höyüğün bulunduğu mevkii doğudan Mişevre Tepesi ve güneyden Ziyaret Tepesi ile çevrilmiştir. Salat Tepe'nin yer aldığı ova kuzeyde "Mollaali Gölü Mevkii", kuzeybatıda "Şor Gölü Mevkii "olarak adlandırılmaktadır. Yamaçlardan ayrı ayrı gruplar halinde toplanan seramiğin dönemlere göre dağılım oranının güney ve batı yamaçlarda farklılık göstermemesi, höyüğün tamamına tüm dönemlerde yerleşildiğini göstermiştir.		
FOTOĞRAF:		

SARAY MAHALLESİ KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Saray Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı günümüze ulaşamamış olup harabe bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez Saray Mahallesi'nde yer alan tarihi konut günümüze ulaşamamış ve yıkılmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Dikdörtgen bir alana oturan yapının kalıntılarından edinilen bilgilere göre iki katlı olduğu tahmin edilmektedir. Bazalt ve moloz taş malzemeden yapıldığı gözlemlenen yapının çok küçük bir bölümü ayakta kalmıştır ve yapı harabe haldedir.

FOTOĞRAF:

ÇERMİK KALE MAH.

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüzde yapı kullanılmamaktadır ve yapı kilitli olduğundan içine girilememiştir. Yapıda çimento sıva ve boyaya rastlanmıştır. Ayrıca yapıda bitkilenme, yüzey kararması ve kayıpları, niteliksiz ek, kılcal çatlamalar saptanmıştır. Yapı çatısı düz saçaksızdır ve bitkilenmiştir. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	503 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Merkez Kale Mahallesi'nde bulunmaktadır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Yapı eğimli bir arazide yer aldığından bir cephede üç, diğer cephede iki katlı olarak kurgulanmıştır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede basık kemer açıklıklı kapı bulunmaktadır ve yapıya bu kapıdan girilmektedir. Kapı ahşap malzemelidir.		

FOTOĞRAF:

ÇERMİK KEKLİK KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri - Arkeolojik Sit -1.	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 19.11.2005 / 497 (17.12.2014 / 2744)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim yeri	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çermik ilçe merkezine 10 km uzaklıktaki Keklik köyünün 1 km kuzeyinde bulunmaktadır. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir. Arazi yapısı nedeniyle bölgede iki yerleşim yeri tespit edilmiştir. Özellikle yerleşimin güney yamacında M.Ö. 2000 yıllarına tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur.		

FOTOĞRAF:

ÇERMİK GÖKTEPE KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Göktepe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanında doğa ve insan tahribatından dolayı yıkıntılar oluşmuştur. Tespit edilen izlerden yapıya ait belirlemeler ortaya çıkmıştır. Korunması gerekli kültür varlığıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik yerleşme - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.03.2009 / 2119 (17.12.2014 / 2746)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim yeri	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik'in 7 km batısında, Göktepe köyü yolu üzerinde kayalık bir alanda yer almaktadır. Kayalık alanın güneyinde yerleşme izleri ile birlikte yoğun seramik parçaları bulunmaktadır. Alandaki kayalığın üzerinde biri 4 x 3 x 2 ebatlarında oda sarnıç ile ağız çapı 0.5 metre olan kayaya oyulmuş sarnıç tespit edilmiştir. Bu sarnıçların içi tamamen sıvanmıştır. Alanda toplanan seramikler M.Ö. 2000 - 1000 ve Roma Dönemlerine tarihlenmektedir. Ayrıca kayalığın hemen doğusunda dik bir kaya üzerine yapılmış bir adet oda mezar mevcuttur.

FOTOĞRAF:

SULTAN MURAD ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Ağaçhan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme yalağında taşlar bulunmaktadır. Çeşme çimento ile sıvanmış ve yüzeyde kararmalar, tuzlanma ve renk değişimi gibi bozulmalar bulunmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Ağaçhan köyünde bulunmaktadır. Yapının arka cephesinde taşlar bulunmaktadır ve bir kısmı toprak altındadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kesme bazalt taştan yapılmış yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme silmesi saçaksız ve düzdür. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmakta ve dinlenme sekileri bulunmamaktadır. Çeşme kitabesi bulunmaktadır. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve bir adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su lülesinin üst tarafında kalan su taslığı dikdörtgen formlu kesme taş malzemelidir.		
FOTOĞRAF:		

AKKOYUNLU GIRÊ KUÇE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Akkoyunlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük üzerindeki modern yerleşmeden dolayı yerleşim alanında tahribat söz konusudur. Çevresi duvar ile korunmaya çalışılmış fakat yapılan kaçak kazı ve yerleşmeden dolayı çok fazla değişime uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 16.09.2015 / 3575	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezine 70 km, Çermik ilçesine 16 km uzaklıktadır. Girê Kuçe olarak adlandırılan höyük yaklaşık 20 – 25 metre yüksekliğindedir. Orta büyüklükte bir yerleşmedir. Üzerinde modern Akkoyunlu köyü yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında seramik parçaları tespit edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

ALİDEDE ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Çukur Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	483 - 26
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Çeşme
Bugünkü Kullanım:	Çeşme

GÖZLEM

Çeşme nişinde derz boşalması, kararmalar, parça kopmaları, tuzlanma ve renk değişimleri gibi bozulmalar mevcuttur. Su yalağının içine parke taşı döşenmiştir ve çöpler atılmıştır.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Çukur Mahallesi'nde bulunmaktadır. Çeşmenin üzerine iki katlı betonarme bir bina inşa edilmiştir. Çeşmenin sol tarafı kör, sağ tarafı ise sokak yoluna bakmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde kesme taştan yapılmış sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Farklı malzemelerden inşa edilmiş çeşmenin kemeri kesme taştan yapılmıştır. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve su lülesi vardır ve zemin kotunun altında basamakla inilmektedir. Bir adet yuvarlak kemerli su taslığı bulunan çeşmede bir adet de kare formlu su taslığı yer almaktadır. Çeşme kitabesi bulunmayan ve aktif olan bir çeşmedir. Çeşmenin kitabesi yoktur.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

AŞAĞI ŞEYHLER KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Aşağışeyhler Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme nişinde derz boşalması ve renk değişimleri gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme beyaz boya ile sıvanmış ve özgün mimarisini kısmen yansıtmaktadır. Çeşmenin solunda bir ağaç bulunmaktadır. Çeşmenin su yalağına sol tarafta beton ek bir sarınç yapılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	164 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Aşağı Şeyhler köyünde bulunmaktadır. Çeşmenin sol tarafında istinat duvarı yapılmıştır ve çeşme sağ tarafta yol kotu altında kalmıştır. Çeşme mimarisi incelendiğinde sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Moloz taştan inşa edilmiş çeşmenin kemeri kesme taştan yapılmıştır ve çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Dikdörtgen formlu su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin iki adet su lülesi ve bir adet dikdörtgen formlu su taslığı çeşmenin sağında bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunan ve aktif olan bir çeşmedir. Dinlenme sekileri bulunmamaktadır. Çeşmenin saçağı beton ek olarak yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞI ŞEYHLER KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Aynalı Köyü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	210 - 11
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Çeşme
Bugünkü Kullanım:	Çeşme

GÖZLEM

Çeşme yalağı ve dinlenme sekileri ciddi tahribatlara uğramış, pasif bir çeşmedir. Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, tuzlanma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme bakımsız bir haldedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Aynalı köyünde yer alan çeşme eğimli bir arazide, bir evin bahçesi yer almaktadır ve çeşmenin bir kısmı toprak altındadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz karma malzemeli taştan yapılmış ve iki farklı renkte kesme taş sivri kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. İki satırlı çeşme kitabesi bulunmaktadır. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve iki adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su taslıkları, nişli ve devşirme olduğu düşünülen taşlar ile yapılmış .Çeşmenin sol ve sağ cephelerine sonradan inşa edilmiş bahçe duvarı olarak kullanılan istinat duvarı ek yapılmıştır. Çeşme silmesi saçaksız, düz ve çimento sıvalıdır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini yansıtmayan devşirme taşlar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

BALIKSIRTI KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Balıksırtı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmenin yan cephelerinde kaya taşlar bulunmaktadır. Çeşmede yosunlaşma, kararma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur..Çeşme bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	114/2-3	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın(Amed),Çermik(Çermûg) İlçesi Balıksırtı köyünde bulunmaktadır. çeşme eğimli bir arazide, arka cephesinin bir kısmı toprak altındadır Yapı kırma taştan yapılmış yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme silmesi saçaksız, düzdür Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. .Çeşme yalağına ek, suyu tahliye etmek amacıyla bir de havuz yapılmıştır.Yalak iki bölmeli havuz şeklindedir.Çeşme kitabesi bulunmamaktadır.Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve üç adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir.Su lülesinin üzerinde yan cephelerdeki taslıklardan daha büyükçe kesme taş malzemeli yuvarlak kemerli su taslığı bulunmaktadır. Çeşmenin sol ve sağ cephelerdeki taslıklar kaş kemerlidir.

FOTOĞRAF:

ÇERMİK BAYKAL KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Baykal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Anadolu 'da görülen sarnıç yapılarına benzer özellikte tasarlanmış. Doğa ve insan tahribatıyla biçimi bozulmuştur. Alanda herhangi bir yapı ve yerleşim yoktur. Korunmaya muhtaçtır.
Ada – Parsel – Pafta:	212 / 1 – 2 – 3 – 4	
Tür – Grup - Derece:	Harabe - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - (17.12.2014 / 2749) 04.04.2018 / 5622	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı ve Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Baykal, Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Baykal köyünün 15 km ilerisinde bulunan kayalık arazide, ana kayaya oyulmuş çok sayıda sarnıç ve yerleşim alanı tespit edilmiştir. Doğal ana kaya üzerinde bulunan arazide birbirine bağlı sarnıç yapıları yer almaktadır. Farklı ağız çaplarına ve derinliğe sahip sarnıçların en büyüğü ve en farklı yapıdaki sarnıç, alanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. Genel olarak çok fazla derin yapılmayan bu sarnıçların depo olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAYKAL KÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Baykal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla tahribata uğramıştır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik işlemleri yapılmalıdır. Korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	212 – 222 – 10 / 9 – 10 - 11	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarları - Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 03.07.2003 / 3197 (17.12.2014 / 2750)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Baykal, Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu, batı ve güney olmak üz ere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Güney kısımdaki klinenin üzerindeki ana kaya geometrik bir biçimde oyulmuştur. Kaya mezarının zemin tabanı ile klinelerin içerisinde tahribat izlerine rastlanmıştır. Giriş küçük tutulup kare planlı oyulmuştur. Roma dönemi mezar özelliği taşımaktadır.		

FOTOĞRAF:

BEYLER KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	XV. Yüzyıl Başları	Bu sarayın birçok bölümü günümüzde varlığını sürdürememiştir. Konak ilçe merkezine yapılan yol çalışmaları ile ada ve parsellere ayrılmış, konağın birçok kalıntısı yıkılarak parçalı bir hale gelmiştir. Yapılan gözlemler sonucunda; konağa ait birimlerin her biri ev, ahır veya depo olarak kullanılmaktadır. Yapıya niteliksiz beton ekler yapılmış ve yapıya ek yapılan yapıların içerisinde konağa ait devşirme taşlara rastlanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	412 / 24 – 27 – 29 - 30	
Tür – Grup - Derece:	Konak - Sivil Mimar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konak	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Baykal, Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu, batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Güney kısımdaki klinenin üzerindeki ana kaya geometrik bir biçimde oyulmuştur. Kaya mezarının zemin tabanı ile klinelerin içerisinde tahribat izlerine rastlanmıştır. Giriş küçük tutulup kare planlı oyulmuştur. Roma dönemi mezar özelliği taşımaktadır.		

FOTOĞRAF:

ÇARŞI CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - - Çukur Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1730	Cami günümüzde aktiftir ve restore edilmiştir. Ancak yapı niteliksiz ek ve özgün mimarisine uygun restore edilmediğinden yapı tarihi cami özelliklerini çok az yansıtmaktadır. İç mekânda yer alan kemer taşlarında çiçeklenmenin olduğu gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	474 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amer), Çermik (Çermûg) ilçesi Çukur mahallesi Çarşı caddesi üzerinde bulunduğundan bu isimle anılan Çarşı Camii, 1730 yılında Osmanlılar döneminde yaptırılmıştır. Doğu - batı yönünde 25 metreye 7 metre ebadında bir dikdörtgen yapıdadır. Cami orta kesiminde uzunlamasına ortadan dört sütunla ikiye ayrılmıştır. Sütunlar arası kemerlerle birbirine bağlanmıştır. Üç giriş kapısı bulunan caminin çarşıya açılan kuzey yönündeki kapısı günümüzde kapatılmıştır. 1974 yılında çarşı içerisinde çıkan yangın sonucu kısmi hasar gören cami farklı dönemlerde onarımdan geçirilmiştir. Caminin minaresi 1976 yılında Mehmet Nuri Akbaş tarafından yaptırılmıştır. Caminin son restorasyonu 2006 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce yapılmıştır. Caminin hem iç hem de dış yüzeyi boyanmıştır. Cami avlusuna bakan cephede çimento derzlere ve boyaya rastlanmış, son cemaat yerinin bir kemeri kapatılmıştır.

FOTOĞRAF:

ÇARŞI ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme sıvanmış ve renk değişimi, tuzlanma gibi bozulmalar mevcuttur. Taşlarda delikli bir yüzey oluşmuştur ve su yalağının etrafı parke taşı ile kaplanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	474 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez Kale mahallesinde bir cami avlu duvarına bitişik olarak inşa edilmiştir. Ön cephesi sokağa bakmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Cami tamamı bazalt kesme taştan bir caminin avlu duvarına bağlı olarak inşa edilmiştir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir ve kitabesi yoktur. Dikdörtgen formlu su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin iki adet su lülesi ve bir adet kaş kemer formlu su taslığı iki çeşmenin arasında bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunan aktif olan bir çeşmedir.		

FOTOĞRAF:

ÇERMİK TARİHİ HAMAM

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	16. ve 17. yüzyıl	Yapının cepheleri incelendiğinde yüzeylerde yer alan farklı malzemelerden birden fazla onarım geçirdiği anlaşılmaktadır. Yüzeydeki taşlarda tuzlanma ve renk değişimi gibi bazı bozulmalar saptanmıştır. Hamamın iç yüzeylerinde ise rutubetten kaynaklı renk değişimleri ve yüzey boya kayıpları saptanmıştır. Hamamın iç kısmında duvarlar badanalanmıştır. Hamam olarak kullanılmamakta olup kapalı, yöresel taşınır kültür varlıklarının sergisinin yapıldığı bir müze işlevi görmektedir. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	402 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Hamam - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Hamam	
Bugünkü Kullanım:	Hamam	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Tarihi Hamam Çermik ilçe merkezinde yer almaktadır ve günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Dört kubbeli ve ak mermerler ile kara taştan yapılmış olan bu yapı, sivil mimarimizin bir şah eseridir. 16. ve 17. yüzyıllardan kalma bir eser olan hamamda herhangi bir kitabeye rastlanılmamıştır. Binanın dış duvarları kırma taşlarla inşa edilmiştir. Soyunma yerinin ortasında bir havuz vardır. Soyunma yerinin kuzeybatısında bulunan basık kemerle örtülü bir kapıdan dikdörtgen biçimindeki bir başka mekâna geçilmektedir. Doğu - batı doğrultusunda uzanan kırık kemerli tonozu vardır. Mekânın batı duvarı üzerinde bir ışık penceresi, tonoz tepesi üzerinde ise ayrıca bir ışık feneri bulunmaktadır. Buradan aynı tipte bir kapı ile kırık kemerli bir tonozla örtülü dikdörtgen planlı bir başka mekâna varılır. Bu mekânın doğu tarafında, yarım sekizgen planlı, dilimli bir yarım kubbe ile örtülü eyvan vardır. Kuzeybatı köşesindeki basık kemerli bir kapı sıcaklığa açılmaktadır. Yan duvarlar boyunca eyvanlar, köşelerde ise yıkanma hücreleri bulunur. Eyvanlar kırık kemerli tonozlarla örtülüdür. Soyunma kısmı ve diğer kısımların tabanı parke taşlarla kaplıdır.

EŞEK PİYARI ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Saray Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, tuzlanma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme silmesi saçaksız, düz ve çimento sıvalıdır. Çeşme bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	407 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Saray mahallesinde yer alan çeşmenin sağ tarafına briket bir istinat yapılmıştır ve hemen arkasında betonarme bir ev bulunmaktadır. Çeşmenin sağ tarafında tarihi İmirza Çeşmesi yer almaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde karma malzemeli taştan yapılmış kesme taş yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan çeşme yol kotunun altında kalmıştır. Suyu akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve iki adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. İki adet su taslığı bulunan çeşmenin biri daha büyükçe hemen su lülesinin üstünde, diğeri ise daha ufak ebatlarda en üstte yer almaktadır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini yansıtmayan moloz taşlar yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

HABURMAN KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Çayı Üzerinde	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1152 -1176 ile 1176 - 1184 yılları	Zemini parke taşıyla döşenmiştir. Girişte yer alan korkuluk tehlike arz etmektedir. Minimum standartları sağlamamaktadır. Köprüde renk değişimi ve yoğun kararma görülmektedir. Köprünün korkuluklarına yazılar yazılmıştır. Yakın tarihte restore edilen köprü, günümüzde genel hatlarıyla sağlam durumda olup taşıt trafiğine kapalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Esaslı Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesinde bulunmaktadır. 106 metre uzunluğunda ve tabliye genişliği 4,90 metre olan kâgir bir su yapısıdır. Haburman Köprüsü olarak bilinmektedir. Köprü sivri kemerli üç gözden ibarettir. Menba cephesinde ve su yatağı içinde kalan ana kemer ayağı üzerinde üçgen prizmal gövdeli ve üçgen piramidal külâhlı bir selyaran bulunur. Ana kemer gözünün karnı bütünüyle tuğla örgülüdür. Doğu kanattaki kemer ayağında da benzer formda bir selyaranın mevcut olduğu, günümüze kalabilen kalıntılardan da anlaşılabilmektedir. Mansap cephesindeki iki kemer ayağında yer alan selyaranların topukları ise çift katlı çokgen gövdeli olup, çokgen piramidal külâhlıdırlar. Yontma iri beyaz taştan yapılan ve biri ana göz olmak üzere toplam üç gözden oluşan köprünün 3 adet kitabesi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi yapım kitabesi, diğeri ise onarım kitabesidir.

FOTOĞRAF:

HACI PİYARI ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Tepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, tuzlanma, yüzey kirliliği ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur. Çeşme özgün mimarisini yansıtmamakta olup ciddi hasarlar görmüştür. Çeşme bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	136 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Tepe mahallesinde bir evin altında yer almaktadır. Çeşmenin ön cephesi moloz taş ile kapatılmıştır. Çeşme sıvanmıştır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış sivri kemerli tek cepheli, tek nişli bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Suyu akan bir çeşmedir. Bir adet lülesi (musluk) ve bir adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir		

FOTOĞRAF:

HAMAM ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çermik merkezde yer alan çeşme günümüzde suyu akmayan bir çeşmedir. Çeşme nişinde derz boşalması, kararmalar ve renk değişimleri gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşmenin sağında betonarme bir ev bulunmaktadır. Çeşmenin sol tarafta ise sokak yoluna bakmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	402 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez de bulunmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde bazalt taş malzemeli sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Yer yer kırma taştan inşa edilmiş çeşmenin kemeri kesme taştan yapılmıştır ve çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağının (su haznesi) ve su lülesisin zemin altında kaldığı tahmin edilmektedir. Bir adet kaş kemerli su taslığı bulunan çeşme kötü bir vaziyettedir. Çeşme kitabesi bulunmayan ve aktif olmayan bir çeşmedir. Çeşmenin saçağı düz ve sıvalıdır.		

FOTOĞRAF:

HAMAM KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Çayı Üzerinde	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1152 -1176 ile 1176 - 1184 yılları	Köprü onarım görmüştür. Ayaklarına çimento sıva ile müdahale edildiği gözlemlenmiştir. Köprünün kaldırım yüzeyinde toprak dolgu ve bitkilenme gözlemlenmiştir. Ayrıca yosunlaşma, derz boşalması, kemer iç yüzeyinde tuzlanma gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Hamam Deresi üzerinde kuzey - güney doğrultusunda tek bir kemer üzerine kurulmuştur. Tempan duvarı ile birlikte örülmüş olan ayaklar ince yonu taş örgülü olmakla birlikte, ince ve kaba yonu blok taş da kullanılmıştır. Çermik ilçesi, Ergani - Çermik yolu üzerinde bulunan köprü kaplıcalar bölgesinde yer almaktadır. Mansap yönündeki tarihi kemere memba yönünde betonarme bir kemer eklenerek köprü üzerindeki yol genişletilmiştir. Her iki yöndeki korkuluk betonarme olarak yapılmış, memba yönü ayrıca metal bir malzeme ile yükseltilmiştir. Korkuluk, tempan duvarına göre çok az içerde kurulmuştur. Mansap yönündeki sivri kemer yüksek ayaklar üzerine kurulmuştur. Memban cephe tempan duvarı, kemer ve ayaklar ile birlikte tümüyle betonarmedir. Duvarın üst kısmında yer yer moloz taş örgü de görülmektedir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

HAMAM ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Hanbaşı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1853	Cami günümüzde aktif olarak kullanılmaktadır. Caminin bir yüzeyinde çimento sıvanın olduğu gözlemlenmiştir. Harim mekânının girişinde yer alan kemerde çiçeklenme ve kısmen kılcal çatlaklık saptanmıştır. Caminin dış ve iç duvarları boyanmıştır. Yapı restore edilmiştir, ancak özgün mimarisine kısmen sadık kalınmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 23	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez Hanbaşı mahallesinde belediye hizmet binasının batı tarafında bulunmaktadır. Camiye girişteki kitabeye göre bu cami, 1251 (1853) yılında Hacı Muhammed'in oğlu Hacı Seyid El Hüseyin tarafından yaptırılmıştır. Mihrap duvarına paralel dört sahınlı bir plan şeması göstermektedir. Sahınları birbirinden ince sütunların taşıdığı üç sıra sivri kemer ayırmaktadır. Binanın doğu kenarında bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Son cemaat yerindeki kemerler metal korkuluk ile kapatılmış ve bu malzeme yer yer korozyona uğramıştır. Burası üç kemerle dışarı açılmaktadır. Toplam sekiz penceresi olup pencereler içeriden dışa doğru daralmaktadır. Minaresi kare bir oturtmalık üzerinde yükselmektedir. Silindirik gövdeli ve tek şerefiyelidir. 1960 yılında caminin toprak tavanı değiştirilerek betonla desteklenip ahşap ve kiremitle düz tavan şeklinde örtülmüştür.		

FOTOĞRAF:

HASNÜRAN KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Karakaya Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilinen alanda yapılan gözlemde kalenin iskân için elverişli konumda olması ve gündelik yaşam için gerekli alanların olduğu tespit edilmiştir. Kale insan ve doğa tahribatına uğramıştır. Arkeolojik kazılar için uygun konumda ve korunması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kale - Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 08.06.2005 / 294 (17.12.2014 / 2751)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Kale	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik ilçesi güneyinde yer alan Hüsnüran Kalesi yapım tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Ana kaya üzerine inşa edilmiş olan kaleden, günümüze şehir kalıntıları, antik yol, sur duvarları, su sarnıçları, 1 oda, mezar stel ve yapı taş kalıntıları kalmıştır. Şehrin doğusunda olup ana giriş kısmında yer almaktadır. Kale kalıntıları doğu ve güneydoğu kısmında yer alırken mezar odası ve stel kalenin güney yamacında yer almaktadır. Yapılan yüzey araştırmalarında kalede ok uçları bulunmuş olup kazı çalışmaları yapılmamıştır.

FOTOĞRAF:

İMİRZA ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Tepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, tuzlanma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme silmesi saçaksız, düz ve çimento sıvalıdır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini yansıtmayan moloz taşlar yer almaktadır. Çeşme yüzeyine yazılar yazılmış ve bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	136 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Saray mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin sol tarafında bir kaya kütlesi bulunmaktadır. Sağ tarafı ise yola bakmaktadır. Çeşmenin sol tarafında tarihi Eşek Piyarı Çeşmesi yer almaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış kesme taş yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan çeşme yol kotunun altında kalmaktadır. Suyu akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve bir adet su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Çeşme ön ve arka cephesi yola bakmaktadır.		

FOTOĞRAF:

HASNÜRAN KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez – Kale Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	501-524-530-531/ 1-3 1-3-5-22
Tür – Grup - Derece:	Kale - Arkeolojik Sit - 1
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 08.06.2005 / 294 (17.12.2014 / 2751)
Onarımlar:	
Sahibi:	Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu
Orijinal Kullanım:	Kale
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı

GÖZLEM

Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Korumasız ve tahribata açık durumda olan kalenin değişik yerlerinde kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Kale çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın Çermik ilçesinin batısındaki bir tepe üzerinde kale kalıntıları bulunmaktadır. Bu kalenin ne zaman yapıldığı kesinlik kazanamamıştır. Ancak Osmanlılar burayı ele geçirdikleri zaman yörede yaşayan halkın büyük çoğunluğu bu kaledeydi. Çermik'in fethinden sonra halk burasını terk ederek ovaya inmiştir. Kale, yüksek ve sarp kayalıklar üzerinde kurulmuştur. Kalenin içerisinden Sinek Çayı'na kayaların oyulması sureti ile 150 - 170 metre uzunluğunda bir yer altı geçidi yapılmıştır. Günümüzde harap halde olan kalenin kitabesi bulunamamıştır. Yalnızca iç kalenin kapısı birkaç sarnıç, dört su kuyusu ve bir de eski bir kiliseye ait duvar kalıntısı dikkati çekmektedir. Kalede çok sayıda ok uçlarının bulunması yerleşimin oldukça eski yıllara kadar indiğinin kanıtıdır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

HACIBEG ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kalecik Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme yalağı müdahale görmüş ve beton zemin altında kalmıştır. Günümüzde aktif olan bir çeşmedir. Çeşme silmesi saçaklı ve düzdür. Çeşme çimento sıva yapılmış ve özgün mimarisini kısmen yansıtmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	136 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Kalecik mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme eğimli bir arazide, arka cephesinin bir kısmı toprak altındadır. Çeşmenin yan cephelerinde moloz taş malzemeli istinat duvar bulunmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kırma taş ve kesme taştan yapılmış sivri kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmamaktadır. Suyu çok az akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde iki adet lülesi (musluk) ve iki adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su lülesinin sağ tarafında kalan su taslığı dikdörtgen formlu kesme taş malzemeli sol tarafında kalan taslık ise yuvarlak kemerlidir.		

FOTOĞRAF:

KARAKAYA HANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Karakaya Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	XIII yy. sonları ile XIV yy. başları	Cephesi ve kuzey duvarı kısmen harap olmuş ve yer yer onarılmıştır. Yapının cephe duvarının batı kesimi ve batı duvarının tamamı evlerle sarılmış durumdadır. Taç kapısı, güneydoğu köşesi ve kuzey duvarı yer yer yıkılmıştır. Yapı restore edilmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	218	
Tür – Grup - Derece:	Han - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Han	
Bugünkü Kullanım:	Atıl Han	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçe merkezinin 25 km güneybatısında yer alan Karakaya köyünde bulunmaktadır. Karaya Hanı dikdörtgen bir yapıdır. Taş kapısı güney kısmındadır. Yapı iki sıra halinde düzenlenmiş sekiz adet taş paye ile üç sahına bölünmüştür. Kuzey - güney yönünde uzanan sahınlar hafif sivri kemerli tonozlarla örtülüdür. Yapının tamamı düzgün sıralar halinde dizilmiş kırma taşlarla inşa edilmiştir. Tonozların inşasında ise yassı taş plakalar kullanılmıştır. Yapılan araştırmalarda avlusuz Selçuklu hanlarının geç devir eseri olduğu belirtilmektedir. Söveleri kısmen sağlam kalabilmiş genişçe bir taç kapıdan içeriye girilmektedir. Orta sahan ve sahanlar arasındaki kemerli geçitlere açılan taç kapı, cephe duvarının ortasına yerleştirilmiştir. Yapı iki sıra halinde düzenlenmiş sekiz adet taş paye ile üç şahma bölünmüştür. Kuzey - güney yönünde uzanan sahanlar hafif sivri kemerli tonozlarla örtülüdür. Kırık kemerlerle örtülmüş dar aralıklarla birbirinden ayrılan payeler, dikkat çekecek ölçüde kalın ve uzundur. Cephe duvarı ile girişteki ilk iki payenin arası diğer açıklıklara nazaran daha geniş tutulmuştur. Giriş kapısının söveleri ve girişin iki yanındaki genişçe açıklıkları örten kemerler kesme taştandır. Tonozların inşasında yassı taş plakalar kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çermik – Karamusa Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler kaçak kazılar sonucu çok fazla tahribata uğramıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	218	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.12.2001 / 2744	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Karamusa, Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 93 km, Çermik ilçesine 4 km uzaklıktadır. İlçenin 3 km kuzeyinde yer alan Karamusa köyünün yaklaşık 200 metre batısında dik kayalık bir yamaçta kaya mezarı bulunmaktadır. Mezarın iç kısmında kuzey, doğu ve batı duvarında kayaya oyulmuş nişler içerisinde birer gömü teknesi bulunmaktadır. Bu mezar, Roma dönemi kaya mezarlarına en güzel örneklerden biridir.		

FOTOĞRAF:

KARATEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik -Kara Musa Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük yakınındaki modern yerleşmeden dolayı yerleşim alanında tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Alanın etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları konulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.12.2001 / 2745 (17.12.2014 / 2745)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Karamusa, Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 93 km, Çermik ilçesine 4 km uzaklıktadır. Karatepe Höyüğü Karamusa köyünün yaklaşık 300 metre güneyinde yer almaktadır. Doğu, batı ve güney tarafları dik bir yamaç olan höyük kaya üzeri yerleşimidir. Güney eteğinde bir pınar bulunmaktadır. Yüzeyinde Kalkolitik döneme ait seramik, çakmaktaşı, değişik aletler, ve buluntuları ile önemli bir yerleşim yeri olduğu tespit edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

KAYME ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Tepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yosunlaşma, kararma, tuzlanma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur. Çeşme çimento sıvalıdır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini kısmen yansıtmaktadır.Çeşme bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	168 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Tepe mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme bir evin altındadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde, moloz taştan yapılmış basık sepet kulp kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır ve taştan yapılmıştır. Çeşmenin dinlenme sekileri bulunmamaktadır. Çeşme kitabesi bulunmamaktadır. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve iki adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su taslıkları, nişli kare formludur. Çeşme üstüne sonradan inşa edilmiş bir ev merdiveni yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

HEYBUZ YERLEŞİM YERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Keklik Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde tahribata uğramıştır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	135 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 27.09.2005 / 401 (17.12.2014/2748)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çermik ilçe merkezine 10 km uzaklıktaki Keklik köyünün güneybatı kısmında bulunmaktadır. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir. Arazi yapısı nedeniyle bölgede iki yerleşim yeri tespit edilmiştir. Biri tepede diğeri tepe yerleşiminin güney ve güneybatısında bulunmaktadır. Bu alanda iki adet taştan yapılmış üzüm sıkma teknesi bulunmuştur.		

FOTOĞRAF:

KESTELA BÊNAV ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Gürüz Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme oldukça bakımsız bir haldedir. Çeşme yüzeylerine yazılar yazılmıştır. Çeşme yalağında bir adet taş bulunmaktadır. Çeşme silmesi aşınmıştır. Çeşmede derz boşalmaları, renk değişimi, kararma ve tuzlanma gibi bozulmalar saptanmıştır. Taşların arasına harç yapılmıştır ve taşlarda delikli, boşluklu bir yüzey oluşmuştur. Çeşme zeminine beton bir kaide ile eklenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	109 -7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Gürüz köyü Günaşan mezrasında bulunmaktadır. Çeşmenin arka kısmı bir miktar toprak altında kalmıştır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde bazalt kesme taştan yapılmış sivri kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Ancak dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmamaktadır. Suyu çok az akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) bulunmaktadır ve bir adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Çeşme aynalığında ayrıca kaş kemerli 3 adet niş bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KESTELA HOZEYNÎ ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Gürüz Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Gürüz köyünde yer alan çeşme oldukça bakımsız bir haldedir. Çeşme yalağında yosunlaşma görülmektedir. Günümüzde aktif olan bir çeşmedir. Çeşme silmesi aşınmış ve taşlar eklenmiştir. Çeşmede derz boşalmaları ve tuzlanma gibi bozulmalar saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Gürüz köyünde bulunmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde bazalt kırma taştan yapılmış sivri kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmamaktadır. Suyu çok az akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) bulunmaktadır ve su taslığı bulunmayan oldukça sade bir çeşmedir.		

FOTOĞRAF:

KIZILÇAY KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Alabuğda Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Köprüde renk değişimi, kararma görülmektedir. Köprü sıvanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Esaslı Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Çermik - Siverek karayolunun solunda olup Alabuğday köyüne giden yolun sağında yer almaktadır. Yuvarlak kemerli tek gözü ayakta kalmış köprü kaba yonu bazalt taştan inşa edilmiştir. Çayın ortasında kalan kalıntılardan köprünün beş gözü olduğu tahmin edilmektedir. Çermik ilçe merkezine 10 km mesafede yer alan köprü yıkık bir durumdadır ve etrafında yapılaşma yoktur. Kızılçubuk Çayı'nın üzerinde yer alan köprü korkuluksuz inşa edilmiş düz köprüler sınıfına girmektedir. Oldukça sade inşa edilmiş köprünün kemer ayaklarını desteklemek amacıyla yapılan platform aynı zamanda selyaran görevi görmektedir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

KONUKSEVER KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Konuksever Köyü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	154 - 33
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Çeşme
Bugünkü Kullanım:	Çeşme

GÖZLEM

Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, yüzey kirliliği, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur. Çeşme silmesi saçaksız, düz ve çimento sıvalıdır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini yansıtmayan niteliksiz taşlar yer almaktadır. Çeşme bakımsız bir haldedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Konuksever köyünde bulunaktadır. Çeşme eğimli bir arazide, arka cephesinin bir kısmı toprak altındadır. Çeşmenin hemen solunda bir incir ağacı yer almaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış kesme taş yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Yalak iki bölmeli havuz şeklindedir. Çeşme kitabesi bulunmaktadır. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde bir adet lülesi (musluk) ve bir adet de su taslığı bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su lülesinin üzerinde büyükçe yekpare bir moloz taş bulunmaktadır. Bu taşın üzerinde ise dikdörtgen formlu su taslığı yer almaktadır. Çeşme sol cephesine istinat duvarı ek yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KONUKSEVER ZİYARET

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Konuksever Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşim alanından dolayı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapı - Ziyaret	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 03.07.2003 / 3196	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Ziyaret	
Bugünkü Kullanım:	Ziyaret	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Konuksever, Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 101 km, Çermik ilçesine 7 km uzaklıktadır. İlçe merkezine girişin sağ kısmında kalan yüksek bir alan üzerinde olan ziyaret mezarlığın kime ve hangi döneme ait olduğu bilinmemektedir. Bir kaç sıra duvar ile etrafı örülü olan alan içinde tek bir mezar bulunmaktadır. Alanda kazı işlemleri yapılmadığından dolayı tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunamamaktadır.		

FOTOĞRAF:

LAYLAK ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Hamam Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Sadece kemer kısmı görünen çeşme yol kotunun altında kalmış ve günümüzde depo olarak kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	438 - 45	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Hamam mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde yuvarlak kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin eski fotoğrafına göre çeşmenin kemeri kesme taştan, çoğunluğu moloz taştan yapılmıştır ve çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Dikdörtgen formlu su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin yine iki adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Çeşme kitabesi olmayan ve suyu akmayan bir çeşmedir. Dinlenme sekileri yoktur.		

FOTOĞRAF:

MEDRESE CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - - Çukur Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1756	Cami avlusuna bakan yapı yüzeylerinde kısmen derz boşalmaları saptanmış, çatı silmesinin hemen altında su ve nemden kaynaklı çiçeklenme oluşumu gözlemlenmiştir. Caminin iç kısmındaki duvarlarda ise yer yer kabuk oluşumu saptanmıştır. Yapının iç yüzeyleri beyaza boyanmış ve boyalar yine nemden kaynaklı dökülmüştür. Bu görüntüsü ile cami bakımsız görünmektedir. Cami restore edilmiştir, ancak özgün mimari dokusunu kısmen göstermektedir. Caminin yeniden restore edilmesi gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	474 - 23	
Tür – Grup - Derece:	Medrese - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Medrese	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik ilçesinde, çarşı içinde Ulu Cami`ye giden yol üzerinde bulunmaktadır. Medresenin 1756 tarihinde Çeteci Abdullah Paşa tarafından yaptırıldığı kitabesinden anlaşılmaktadır. Rahmi Hüseyin Ünal, Çeteci Abdullah Paşa Medresesi'nin mimarisi hakkında şu bilgileri vermektedir: "Medrese, genel hatlarıyla dikdörtgen bir plana sahiptir. Revaklar ve bunlar gerisinde yer alan hücreler, merkezi avlunun üç kenarına sıralanmış, avlunun kuzey kenarı boş bırakılmıştır. Revakların avluya bakan yüzleri koyu gri renkli bazalt ve bej renkli kesme taşlarla örülmüş almaşık duvar düzenindedir. Avluya bakan revak kemerlerinin araları camlı bölmelerle kapatılmıştır. Revaklar sekiz taş pâye üzerine oturmaktadır. Avlunun güneydoğu ve güneybatı köşelerindeki pâyeler haç kesitli, diğerleri T şekillidir. Payeleri duvarlara ve birbirlerine bağlayan kemerler sivridir ve revakların cephe duvarları gibi almaşık düzendedir. Revakların

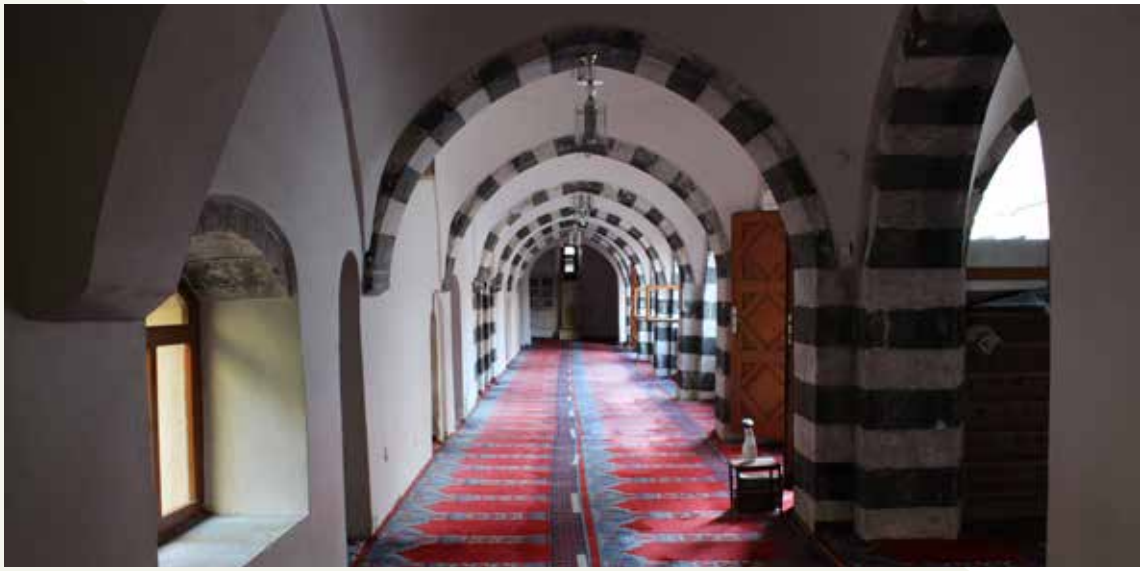

MEDRESE CAMİ

üzeri, pandantifler üzerine oturan on bir küçük kubbe ile örtülüdür. Pâyeleri duvarlara bağlayan kemerlerden bazılarının içi sonradan örülmüştür. Medrese hücrelerinin düzeni, onarımlar sırasında hayli değiştirilmiştir. Kuzeydoğu köşesindeki hücre ile batı kanadındaki üç hücrenin avluya bakan duvarları sonradan kaldırılmıştır. Güneydoğu ve güneybatı köşelerinde harap olan hücreler yeniden inşa edilmemiş, bu hücrelerin revaka açılan kapıları örülmüştür.

Yapının dış duvarları muhtemelen kırma taşlarla örülmüş, üzerleri sıvanmıştır. Doğu kanadındaki iki hücre ile güney kanadında, mescidin iki yanında yer alan üç hücre, asli hüviyetlerini az çok korumuş durumdadırlar.

- Mescidin sağ ve solundaki hücrelerin revaka açılan kapıları, demir parmaklıklarla kapatılarak bu hücreler bir anlamda mescide ilave edilmişlerdir. Hücrelerin hepsi beşik tonozlarla örtülüdür.
- Kapı ve iki yanındaki pencereler birer basık kemerle örtülüdür. Mescidin kuzey cephe duvarı,revakların avluya bakan yüzleri gibi almaşık düzende kesme taşlarla kaplanmıştır.
- Mescit, farklı şekilde örtülmüş iki hacimden oluşmaktadır. Kuzeyde yer alan dikdörtgen hacim, pandantifler üzerine oturan bir kubbe ile örtülüdür. Mescidin iki yanındaki hücrelerin bu kubbeli mekânla bağlantıları sağlanmıştır.
- Güneyde yer alan mekân, yarım sekizgeni andıran bir plana sahiptir ve dilimli bir çeyrek küre ile örtülüdür. Bu mekân medresenin güney duvarında bir çıkıntı teşkil etmekte, yarım sekizgen profilli mihrap da bu mekân içinde yer almaktadır.
- Mihrap nişi mukarnas bir çerçeve içine alınmış ve mukarnas bir kavsara ile örtülmüştür. Üç dilimli bir sağır kemer kavsarayı ihata etmektedir. Nişin iki yanındaki silindirik profilli gömme sütuncukların basit mukarnaslarla süslü birer başlığı vardır. Mihrap nişi ve çerçevesi sonradan badana edilmiştir.
- Avlunun üç kenarını dolanan hücreler ve dışa doğru köşeli bir çıkıntı teşkil eden mescit - dershane hücresi, medresenin belirgin özelliklerini teşkil etmektedir.
- Medresenin caddeye bakan kuzey cephesi önüne dükkânlar inşa edildiğinden bugün caddeden görünmemektedir.
- Yakın zamanda avlusu düzenlenmiş, revak aralarında ve revakların avluya bakan yüzünde onarım ve değişiklikler yapılmıştır. 1974 yılında, ilçenin Kur'an Kursu binası olarak kullanılmıştır. Çermik Cami Yaptırma Derneği tarafından onartılan medresenin tamamı bugün cami olarak kullanılmaktadır.

NİŞNİK KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Çukur Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü çok kötü ve bakımsız bir haldedir. Yeni köprünün inşası ile tamamen gözden kaybolacak duruma gelmiş köprüde derz boşalmaları, bitkilenme, kararma, renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Köprü tabliyesi toprak hale gelmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	459 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Atıl Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Merkez Çukur mahallesinde yer alan köprü Siverek yolu Hamambaşı Çayı üzerinde bulunmaktadır. Ana kaya üzerine kurulan kesme taştan sivri kemer, diğer bölümleri moloz taştan yapılan kemer iki gözlüdür. Köprünün bir gözü toprak altında kalmıştır. Köprünün hemen yanında betonarme bir köprü inşa edilmiş ve tarihi köprüyü gölgesi altında bırakmıştır. Yapım kitabesi ve süsleme unsuru bulunmayan köprü aktif değildir.		

FOTOĞRAF:

SAKALTUTAN KÖYÜ KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sakaltutan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla tahribata uğramıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kaya mezarı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 02.11.2004 / 71 (21.01.2015 / 2903)	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çermik - Çüngüş karayolunun 7 km ilerisinde, yolun hemen üst kısmında yer alan kayalıklarda 25 metrekarelik bir alanı kapsayan, iki tanesi açılmamış, üç tanesi ise açılmış ve içerisinde üçer adet mezar klinesi bulunan toplam beş adet kaya mezar bulunmaktadır. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir. Ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

SİNAGOG

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1416	Yapıda derz boşalmaları, kılcal ve strüktürel çatlamalar, boşluklu ve delikli yüzey, yüzey kararması, renk değişimi, tuzlanma, pencere korkuluklarında korozyon gibi deformasyonlar saptanmıştır. Yapı depremden ve bakımsızlıktan çok kötü etkilenmiştir ve restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Sinagog - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Sinagog	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Kale mahallesinde 1416 yılında yapılmış bir sinagog bulunmaktadır. Bugün mülkiyetinin ait olduğu aile tarafından depo ve konut olarak kullanılmasına rağmen, halen mimari özelliğini korumaktadır. Yapı tek bir bölümden oluşmaktadır. Tamamı siyah ve beyaz bazalt taşlardan yapılmıştır. Dış cephesinde yan yana bulunan iki kemerli bölümden, sol taraftakinde orijinal su düzeneği mevcuttur. Sinagogun içindeki odada nişler bulunmaktadır. İki sütunlu üç kemerli bölüm odayı ikiye ayırmaktadır. Yapının üzerinde, İbranice kitabe yer almaktadır. Sinagogda İbranice bir kitabe bulunmaktadır. Sinagog dışarıda büyük bir avlu ve içeride bulunan genişçe bir odadan oluşmaktadır. İçerideki büyük odanın batı tarafında "hitabet yeri" bulunmaktadır. 1848 yılında Çermik'i ziyaret eden seyyah Benyamin Haşeni burada yüz Yahudi aile bulunduğunu aktar- maktadır. Çermik'te yaşayan Yahudilerin bir kısmının 1916 yılında Kudüs'e göç ettikleri bilinmektedir.

FOTOĞRAF:

SİNEK ÇAYI KABARTMASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1416	Bir kült merkezi olarak avcıların kullandığı düşünülmektedir. Hayvan figürlerinin yapımında iki farklı yöntem kullanılmıştır. Defineciler tarafından tahribata uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kabartma - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 16.02.2005 / 132 (22.05.2013 / 1418)	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Sinek Çayı Kaya Altı Sığınağı	
Bugünkü Kullanım:	Sinek Çayı Kaya Altı Sığınağı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik'in 7,5 km kuzeyinde yer alan Sinek Çayı kaynağı yakınında keşfedilen bu sığınakta bir sürek avını yansıtan insan ve hayvan resimlerinin Anadolu'nun bilinen en eski resimleri olduğu tespit edilmiştir. Resimlerde betimlenen sürek avını düzenleyen 11 yaylı avcının günümüzden 15.000 ile 13.000 yıl öncesinde (Üst Paleolitik dönem ile Mezolitik çağ) yaşamış olduğu tahmin ediliyor. Kaya yüzeyine yapılan resimlerin ana konusunun çeşitli av hayvanları ile bunları yay ve ok ile avlayan insan figürleri oluşturuyor.

FOTOĞRAF:

SİNEK ÇAYI KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Çayı Üzerinde	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1179	Köprü onarım görmüştür, ancak özgün mimarisini yansıtmamaktadır. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Köprü aktif olarak kullanılmaktadır, ancak tarihi taş köprü niteliklerini yansıtmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesinde bulunmaktadır. Sinek Köprüsü olarak da bilinir. Fırat'a dökülen Sinek Çayı üzerinde yer alan köprü belgelerde kalan günümüze ulaşamamış bir yapıdır. Elde edilen kaynaklara göre köprü ortadaki hafif sivri ana kemer ile bunun hemen yanındaki daha küçük gözden oluşmaktadır. Tuğla ile taş malzemenin birlikte kullanılışı ve taş işçiliği bakımından Haburman Köprüsü'nün yapıldığı yıllara (1179) tarihlenmektedir. Kafir Köprü olarak da adlandırılan bu köprünün pabuçları ana kaya üzerine oturtulmuştur. Köprü restore edilmiş ancak eski köprüye ait temel kalıntılarına rastlanmıştır. Moloz taştan inşa edilmiş köprünün tabliyesi betonarme olarak onarım görmüş korkuluğu metal, taşıyıcısı ise çelik olarak onarılmıştır. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemersiz ve düz yollu köprüler sınıfına girmektedir.		
FOTOĞRAF:		

SİNEK ÇAYI KÖPRÜSÜ 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Çayı Üzerinde	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1179	Köprü onarım görmüştür. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Yakın tarihte restore edilen köprü, günümüzde genel hatlarıyla sağlam durumda olup, taşıt trafiğine açıktır. Köprünün tabliyesi betonarme, korkulukları ise metaldir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesinde Fırat Nehri'ne dökülen Sinek Çayı üzerinde yer alan köprü belgelerde kalan günümüze ulaşamamış bir yapıdır. Kaynaklardan edinilen bilgilere göre, ortadaki hafif sivri ana kemer ile bunun hemen yanındaki daha küçük gözden oluşmaktadır. Yapım tekniği, tuğla ile taş malzemenin birlikte kullanılışı ve taş işçiliği bakımından Haburman Köprüsü'nün yapıldığı yıllara (1179) tarihlenmektedir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemer, iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur.

FOTOĞRAF:

SİNEK – SÜLEYMAN ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yosunlaşma, derz boşalması, yüzey kirliliği, renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme lülesinde ciddi boyutlarda yosunlaşma ve yüzey kirliliği mevcuttur. Çeşme aynalığı ve kemeri beyaz ve pembe, su taslıklarının nişi ise tamamen pembe boya ile boyanmıştır. Çeşme silmesi düz ve sıvalıdır. Özgün mimarisini yansıtmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Sinek köyünde bulunmaktadır. Çeşme eğimli bir arazide, bir kayadan destek alınarak inşa edilmiştir. Ön kısmından yolgeçen çeşmenin arka kısmında ağaçlar ve taşlar bulunmaktadır ve çeşme yol kotunun üstünde kalmış vaziyettedir. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış kırık düz kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilememiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) küçük bir havuz ile dinleme sekilerine asılı vaziyette durmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmayan veya sıvanan çeşmenin iki adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunan çeşme iki basamaklı kotlu şekilde inşa edilmiştir ve süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde ise tek bir lüle (musluk) yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

TEPE MAHALLESİ – HAMAM

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Sinek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	16. ve 17.yy	Duvarlarda ve kubbede kirlenmeler, malzemelerde renk değişimi, neme bağlı olarak oksitlenme ve doku kaybı meydana gelmiştir. Kaplıcada kullanım sürekliliğini sağlamak için yapılan onarımlar, yapının özgünlüğü dikkate alınarak yapılmamıştır. Bu onarımlar yapının kullanımına olan yoğun talebin ve dönemin ihtiyaçlarının karşılanmasına dönük olduğu için özensiz olmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:	277 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Hamam - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Esaslı Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Hamam	
Bugünkü Kullanım:	Hamam	
Genel Tanım		

Diyarbakır İli Çermik İlçesi sınırları içerisinde, Diyarbakır, Şanlıurfa ve Elazığ il merkezlerine ulaşımı sağlayan karayollarının kesişim noktasında yer almaktadır. Çermik yerleşim merkezine 3 km mesafede Hamambaşı mevkiinde bulunan kaplıca, kuzey - güney doğrultuda uzanır vaziyette kareye yakın bir alan üzerine oturmaktadır.

Büyük Paşa ve Küçük Paşa hamamları diye iki bölümden müteşekkil sosyal içerikli bir komplekstir.

Çermik Hamamı tarihi ile ilgili herhangi bir kitabe mevcut değildir. Yapının yerleşim alanı içerisine kurulması ile ilgili bilinen efsaneye göre; Güneydoğu Anadolu'da hüküm süren Acem Kralı'nın Melike Belkıs adındaki kızı bir gün hastalanır ve vücudunda birtakım yaralar çıkar. Zamanın hekimleri Melike Belkıs'ı tedavi etmek için çok çaba sarf etmelerine rağmen bir türlü hastalığına çare bulamamışlardır. Hastalığın ilerlemesine bağlı olarak vücudundan pis kokular gelmeye başlamıştır ve bundan ötürü de saraya girememiştir. Bu durumdan son derece rahatsız olan kral, kızını saraydan çıkarmış, yanına muhafızlar vererek ormana bırakmıştır. Melike Belkıs ormanda gezerken bugünkü kaplıcanın bulunduğu yere gelmiş ve buradaki sıcak suya rastlamıştır. Yorgunluğunu gidermek için ayaklarını sıcak suyun içine sokmuş, bir süre sonra suya değen yerleri iyileşmeye başlamıştır. Melike Belkıs, bunun üzerine sıcak suda yıkanmış ve tekrar eski sağlığına kavuşmuştur. Melike Belkıs'ın muhafızları, bu haberi hemen saraya iletmiş, bu haber üzerine kral bugünkü "Büyük Paşa" denilen kaplıcanın üzerine bir hamam yaptırmıştır. (Karakaş, 2014:14)

Yapının bugünkü haliyle plan tipine bakıldığında çift Hamamın ilk inşa edildiğinde bugünkü erkekler bölümü olarak anılan yıldızvari sıcaklıklı plan tipinde tek hamam olarak 16. Yüzyılda Osmanlı döneminde inşa edilmiş olabileceğini düşünülmektedir. Nitekim Çermik ilçe merkezinde de Saray Hamamı 4 adı verilen, 16. ve 17. yüzyıllarda burada yaşayan Osmanlı beyleri tarafından yapıldığı sanılan hamam ile kaplıcaların bulunduğu Hamambaşı mevkiinde yer alan günümüzde de halen kullanılan kaplıca, geçmişten günümüze Çermik kaplıcalarından da önemli ölçüde istifade edildiğini kanıtlamaktadır (Başkaya, 2015: 313).

Kadınlar bölümüne ait bölümün ise (en erken 20. yüzyıl başlarında) tek hamamın ihtiyacı karşılamada yetersiz kalmasına bağlı olarak sonradan inşa edildiğini söylenebilir. Kadınlar bölümünün plan ve mekân organizasyonuna bakıldığında kendi içinde bir bütünlük arz etmiş olsa bile asıl yapıyla sonradan organik bir bağın kurulduğu anlaşılmaktadır.

Giriş cephesinde taşların üzeri kireç esaslı boya ile kapatıldığından ilk bakışta anlaşılamamakla birlikte cephelerde yapılan incelemelerde taş malzemenin kaba yonu tekniğinde kullanıldığı görülmektedir. Kaplıcada kullanım sürekliliğini sağlamak amacıyla muhtelif zamanlarda gelişigüzel onarım yapıldığını ve bu onarımların hamamın özgün dokusunun büyük oranda kaybına sebep olduğu söylenebilir.

Kuzey - güney doğrultusunda uzanan yapıya güney

TEPE MAHALLESİ – HAMAM

cepheden giriş sağlanmaktadır. Girişin kuzeyinde depo ve çamaşırhane olarak kullanılan mekân yer almaktadır. Örtü sisteminde kubbe, tonoz kullanılmış olup zemin döşemesi mermer, duvarlar ise sıva ile kaplanmıştır. Kaplıca bugün halk arasında erkekler bölümü Büyük Paşa Hamamı, kadınlar bölümü ise Küçük Paşa Hamamı olarak adlandırmaktadır

Güney cepheden dikdörtgen kapı açıklığı ile soyunmalık bölümüne geçiş sağlanmaktadır. Giriş kapısının üzerinde d- ikdörtgen niş formunda bir pencere düzenlemesi yer almaktadır. Soyunmalık, ılıklık ve sıcaklık olarak üç ana bölümden oluşmaktadır.

Dikdörtgen formdaki soyunmalık bölümü doğu - batı doğrultuda uzanmaktadır. Soyunmalık bölümünün örtü sistemi betonarme malzemeli olup, tavanı kireç esaslı boya ile boyanmıştır. Soyunmalık mekânının doğu ve batısında birer mekân yaratmak suretiyle son dönem müdahaleleri görülmektedir. Betonarme perde duvarları ile birbirinden ayrılmış ve ortada koridor yaratacak şekilde soyunmalık bölümü ikiye ayrılmıştır. Her bir mekânın kuzey ve güneyinde mermer kaplamalı oturma sekileri yer almaktadır.

Ana giriş kapısı aksında kuzeye doğru yönelen bir kapı ile soyunmalık bölümünden ılıklık bölümüne geçiş sağlanmaktadır. Basık kemerli giriş, küçük bir koridor şeklinde olup deformasyona uğramış ve asıl dizgesini kaybetmiş tonoz ile örtülüdür. Ilıklık bölümü doğu - batı doğrultulu dikdörtgen planlı olup beşik tonoz ile örtülmüştür. Dikdörtgen alanın merkezindeki beşik tonozlu tavanda son dönem onarımlarında eklenen betonarme Malzemeli kare forma sahip bir tepe penceresi yer almaktadır. Bu tepe penceresinde karşılıklı olarak dört adet dikdörtgen formlu pencere mevcuttur. Bu bölümde oturup dinlenmek için kuzey ve güneyde birer merdiven basamağı ile çıkılan mermer kaplamalı oturma sekileri yer almaktadır. Ilıklık mekânının batısından "L" formunda bir koridordan geçiş sağlanan tuvaletler, depo ve çamaşırhane diye tanımladığımız mekânlar mevcuttur. Ilıklık bölümünün kuzeybatısında ise duşluk ve tıraşlık diyebileceğimiz başka bir bölüm daha yer almaktadır. Bu bölüm kare formlu bir mekân olup üzeri kubbe ile örtülüdür.

Ilıklık bölümünün kuzeyindeki kapı açıklığından kuzeye doğru daralan dikdörtgen bir koridor ile sıcaklık bölümüne geçilmektedir. Koridorun üzeri içten betonarme sıvalı beşik tonoz ile örtülüdür. Koridorun zemininde dairevi deliklere sahip orijinal mermer ızgara mevcuttur.

Sekizgen planlı sıcaklık mekânın kuzey ve güneyinde birer adet, doğu ve batısında üçer adet olmak üzere sekiz tane derinliği fazla olmayan eyvan bulunmaktadır. Güneyindeki eyvan, girişin sağlandığı bölüm olarak kurgulanmıştır.

Eyvanlar fazla derin olmayan ve dikdörtgen formda duvara girintili bir şekildedir. Doğu ve batısındaki eyvanların içerisinde kurnalar yer almaktadır. Güneybatısındaki eyvanın içinde dairevi formda kurna bulunmamakta, bunun yerine mermer kaplamalı oturma sekisi yer almaktadır.

İçerisinde kurna bulunan diğer eyvanlarda kurnaların sağ ve solunda "L" formunda mermer oturma sekileri bulunmaktadır. Eyvanların önünden geçecek şekilde sekizgen su kanalı yer almaktadır. Sıcaklık bölümünün ortasında sekizgen planlı bir havuz yer almakla birlikte havuza bir adet basamak ile inilmektedir.

Erkekler bölümünün doğusunda yer alan kadınlar bölümüne güneybatıda yer alan tek kanatlı kapı ile geçiş sağlanmaktadır. Kadınlar bölümü avlu, soyunmalık, ılıklık ve sıcaklık mekânlarından oluşur. Tamamen betonarme malzemeden tarihi kaplıca bölümü olan erkekler bölümüne dayanarak inşa edilen bu bölüm, 20. yüzyılın başlarında eklenmiş olmalıdır. Soyunmalık, ılıklık ve sıcaklık bölümleri farklı boyutlara sahip dikdörtgen formda betonarme malzemeli olarak, örtü sisteminde de düz kirişleme tavan sistemi kullanılmıştır. Erkekler bölümünün doğu duvarına yaslanarak kurgulanan kadınlar bölümü, seki, kurna ve havuz sisteminde mermer malzeme tercih edilmiştir.

Kadınlar bölümünde kullanılan betonarme malzeme detayı, bu bölümün farklı dönemde inşa edildiğini ve en erken 20. yüzyılın başlarında eklenmiş olabileceğini düşündürmektedir.

Çermik Kaplıcası, ilk yapıldığında tekli hamam tipolojisine uygun olarak yapılmış olmalıdır. Fakat ihtiyaç doğrultusunda ileriki yıllarda kadınlar bölümüne eklendiği bilinmektedir. Hamam, günümüzde erkekler ve kadınlar bölümünden oluşan iki bölümden oluşmaktadır.

ÇERMİK ULU CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Caminin cephelerinde kirlenme, kararma, yüzey kayıpları, derz boşalmaları gibi bozulmalar gözlemlenmiştir. Muhtelif tarihlerde yapılan köklü oranım ve değişiklikler, yapının ilk şekli hakkında kesin önerilerde bulunmayı engellemektedir. Cami, bugünkü görünüşü ile çok düzensiz bir yapıya sahiptir. İç duvarlar tamamen sıvalı olduklarından, onarılan ve eklenen kısımları ayırt etme olanağı yoktur. Cami özgün mimarisini yansıtmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	1148	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik merkez Kale mahallesinde bulunmaktadır ve 1148 yılında yaptırılmıştır. Yapı ayrı zamanlarda inşa edilmiş bitişik iki camiden oluşmaktadır. Batı kesimi ilk yapıdan kalmış, doğudaki tek kubbeli kısım ise sonradan ilave edilmiştir. Ulu Cami'nin orta bölümünde iki adet kitabe bulunmaktadır. Yapılış kitabesinde şu bilgiler yer almaktadır: 'Bunun yapılmasının, efendi, malik, adil, nimetlerin sahibi Fahreddin Kara Arslan Bin Davut, Bin Sökmen, Bin Artuk - Tanrının rahmeti onun üzerine olsun - Müslüman cemaatinin koruyucusu, din uğruna savaşan İlaldı Bin….-Tanrı….devamlı kılsın - emretti. 'Doğu-batı yönünde uzanan dikdörtgen bir oturum alanı üzerine inşa edilen yapı, birbirine bitişik iki ibadet mekânından oluşmakta, üç sahna ayrılmış, sahınların üstü beşik tonozlarla örtülmüştür. Yapının doğu kanadı üç bölmeli son cemaat yeri ile kare planlı ibadet mekânını örten bir kubbeden oluşmaktadır. Kubbe yükü, köşelere yerleştirilmiş tromplarla lokalize edilmiştir. Çatı kotunda yükselen sekizgen bir kasnak içine alınmış olan kubbe, kiremit kaplı piramidal bir külâhla örtülüdür. Dikdörtgen planlı Caminin batı cephesinde geometrik süslemeler bulunmaktadır. Minarenin kaidesinde Selçuklu özelliği taşıyan kabartma motifler ve yazılar vardır. Yapı malzemesini ağırlıklı olarak kireç taşı oluşturmaktadır. Güney, doğu ve kuzey yönlerine ikişer penceresi açılan ve eski cami ile birleşmiş olan bu Şah Ali Bey Camii'nin iki taş direkli ve üç kırık kemerli revaklı bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Camiinin giriş kapısı önünde ise siyah taşlar vardır. Dış duvarları kırma taşla inşa edilmiş, son cemaat yerinin cephesi, taç kapı ve pencerelerin dış yüzeyleri kesme taşla kaplanmıştır. Son cemaat yerinin doğusunda silindirik bir minare yükselmektedir. Pencereler, kırık kemerli sathi birer niş içine alınmıştır. Nişlerin köşelerinde, değişik geçme örnekleri ile süslü, ehramı başlıklı gömme sütunluklar görülmektedir. Pencere açıklıkları demir kafeslerle örtülmüştür. İki adet sekizgen prizma şekilli sütuna dayanan üç kırık kemerle kuzeye açılan son cemaat yeri, yarım küre şekilli üç küçük kubbe ile
örtülüdür. Sade birer başlığa sahip olan sütunlar, kesme bazalt taslarından örülerek meydana getirilmiştir. Son cemaat yerini örten kubbeler arasına yerleştirilmiş takviye kemerleri, açık ve koyu renk taşlarla almaşık düzende örülmüştür. Taç kapı sade bir düzene sahiptir. Kırık kemerli bir tonoz parçası ile örtülü olan ana nişin köşelerine, burmalı iki gömme sütuncuk yerleştirilmiştir.

YUKARI ŞEYHLER ÇEŞMESİ -1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Yukarışeyhler Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme silmesine beton ek olarak yapılmış ve Çeşmede yosunlaşma, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Yukarışeyhler köyünde bulunmaktadır. Çeşmenin sağ tarafına ufak bir istinat duvarı örülmüştür. Ön kısmından yolgeçen çeşmenin arka kısmı toprak ve taşlarla kapatılmıştır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde tamamı moloz taştan yapılmış basık kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ince bir su kanalı şeklindedir ve suyun tahliye edilebilmesi başka bir su kanalı çeşmenin dışındaki bir havuza tahliye edilecek şekilde yapılmıştır. Çeşme kitabesi bulunmayan çeşmenin bir adet kare formlu su taslığı bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunan ancak süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde ise tek bir lüle (musluk) yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

YUKARI ŞEYHLER ÇEŞMESİ - 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Yukarışeyhler Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1179	Çeşme silmesine beton ek olarak yapılmış ve Çeşmede yosunlaşma, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Yukarışeyhler köyünde bulunmaktadır. Çeşmenin sağ tarafına ufak bir istinat duvarı örülmüştür. Ön kısmından yolgeçen çeşmenin arka kısmı toprak ve taşlarla kapatılmıştır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde tamamı moloz taştan yapılmış basık kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ince bir su kanalı şeklindedir ve suyun tahliye edilebilmesi başka bir su kanalı çeşmenin dışındaki bir havuza tahliye edilecek şekilde yapılmıştır. Çeşme kitabesi bulunmayan çeşmenin bir adet kare formlu su taslığı bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunan ancak süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde ise tek bir lüle (musluk) yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

YUKARI ŞEYHLER ÇEŞMESİ - 3

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Yukarışeyhler Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede derz boşalması, kılcal ve yapısal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Ayrıca renk değişimleri, tuzlanma ve kabuklanma görülmektedir. Çeşme aynalığına yazılar yazılmış ve çeşme özgün mimarisini kısmen yansıtmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Yukarışeyhler köyünde bulunmaktadır. Çoğunluğu moloz taştan yapılmış çeşmenin üzerine ev inşa edilmiştir. Hemen sağ tarafında bulunan kapı ile eve giriş yapılmaktadır. Çeşmenin sol yanında bir çeşme daha bulunmaktadır ve çeşme duvarları ortaktır. Bu ortak duvarda bir adet sarınç yer almaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde basık yuvarlak kemerli çeşme, tek cepheli tek nişli bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Küçük bir su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin bir adet su lülesi ve bir adet kare formlu su taslığı bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunmayan ve süslemeleri olmayan sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Çeşme kemeri üzengi taşı üzerine oturtulmuştur ve kesme taştan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

YUKARI ŞEYHLER ÇEŞMESİ - 4

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Yukarışeyhler Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede derz boşalması, kılcal ve yapısal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Ayrıca renk değişimleri, tuzlanma ve kabuklanma görülmektedir. Çeşme özgün mimarisini kısmen yansıtmamakta ve çeşme lülesinin alt tarafı suyun etkisiyle yosunlaşmış ve kararmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Yukarışeyhler köyünde bulunmaktadır. Çeşmenin arkası yol kotunun altında kalmış ve istinat duvarı şeklinde moloz taş ile örülmüştür. Çeşme mimarisi incelendiğinde kırık düz kemerli çeşme, tek cepheli tek nişli bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Çoğunluğu moloz taştan yapılmış çeşmenin üzerine ev inşa edilmiştir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Dikdörtgen formlu iki adet su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin bir adet su lülesi ve iki adet kaş kemerli su taslığı bulunmaktadır. İç içe geçmeli çeşme yalağı bulunmaktadır Su çeşme yalağından akıp başka bir havuza akmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmaktadır. Dinlenme sekileri bulunan ve suyu akan aktif bir çeşmedir. Çeşme kemeri üzengi taşı üzerine oturtulmuştur ve kesme taştan yapılmıştır. Çeşmenin sağ yanında bir çeşme daha bulunmaktadır ve çeşme duvarları ortaktır. Bu ortak duvarda bir adet sarınç yer almaktadır.

YUKARI TOPLU ANTİK SU SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Yukarı Toplu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Su sarnıçlarını çoğu doğal ve insan tahribatına uğramıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Alanda kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	112 - 104	
Tür – Grup - Derece:	Su Sarnıçları - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 16.06.2004 / 3440 20.02.2013 / 1166	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Antik Su Sarnıçları	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Toplu köyü sınırları içerisinde, köyün 1,5 km kuzeybatısında yer almaktadır. Bölgede kireç taşına oyulmuş, ağızlarını genişliği 60 cm, derinliği yaklaşık 1,5 metre olan çok sayıda sarnıç mevcuttur. Ayrıca bu alanda antik bir taş ocağı da bulunmaktadır. Sarnıçlar doğu - batı doğrultusunda uzanan doğal kayalık üzerinde, kayalığın doğal yapısından dolayı iki bölüm halinde ve yüzeyi düzleştirilerek güney yönüne basamak şeklinde teraslar oluşturacak şekilde, alan elverdiği ölçüde sıralı ve birbirleriyle bağlantılı olarak kayaya oyulmuştur.		

FOTOĞRAF:

SİNEKÇAYI KÖPRÜSÜ 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Sinek Çayı Üzerinde - Çermik Çıkışı	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1179	Köprü onarım görmüştür. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Yakın tarihte restore edilen köprü, günümüzde genel hatlarıyla sağlam durumda olup, taşıt trafiğine açıktır. Köprünün tabliyesi betonarme, korkulukları ise metaldir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik'te Fırat Nehri'ne dökülen Sinek Çayı üzerinde yer alan köprü belgelerde kalan, günümüze ulaşamamış bir yapıdır. Kaynaklardan edinilen bilgilere göre, ortadaki hafif sivri ana kemer ile bunun hemen yanındaki daha küçük gözden oluşmaktadır.
Yapım tekniği, tuğla ile taş malzemenin birlikte kullanılışı ve taş işçiliği bakımından Haburman Köprüsü'nün yapıldığı yıllara (1179) tarihlendirmektedir.
Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemer, iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur.

FOTOĞRAF:

DAĞBAŞI KÖYÜ MEZRASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Dağbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1179	Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır. Kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır. Çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir. Alan etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları konulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 05.10.2020	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Dağbaşı köyü Bayat köyünün mezrasıdır. Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahallesidir. Diyarbakır il merkezine 128 km, Çermik ilçesine 35 km uzaklıktadır. Bu alanda yoğun şekilde yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir. Özellikle yerleşimin güney yamacında seramik parçaları bulunmuştur. Doğal ve moloz taşlarla örülen duvar yapısında harç malzemelerine rastlanmamıştır. Yerleşim yerinin temel kısmı ile bir kaç sıra duvar kalıntıları varlığını sürdürmektedir.		
FOTOĞRAF:		

ALAKOÇ KÖYÜ – ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Alakoç Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1314	Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, derz boşalmaları ve renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur. Çeşme silmesi saçaksız, düz ve çimento sıvalıdır. Çeşme yüzeylerinde özgün mimarisini yansıtmayan taşlar yer almaktadır. Çeşmeye nişinin iç kısmına yazılar yazılmış ve bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Alakoç mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde karma malzemeli taştan yapılmış ve kesme taş yuvarlak kemerli tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmamaktadır. Suyu akan bir çeşmedir ve çeşmeye L formlu sarınç şeklinde suyun tahliyesini devam ettirmek için yapılmış su havuzu bulunmaktadır. Ayna taşının üzerinde bir adet kare formlu ve nişli su lülesi (musluk) bulunan oldukça sade bir çeşmedir. Su taslıkları bulunmayan bir çeşmedir. Çeşme sağ tarafında bir ağaç bulunmaktadır ve çeşmenin ön cephesi yola bakmaktadır.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞI ŞEYHLER CAMİSİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çermik - Aşağışeyhler Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Cami restore edilmiş, içi ve dışı boyanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	164 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Aşağışeyhler mahallesinde yer alan cami doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlı, mihraba paralel üç sahınlıdır. Köy meydanında bulunan caminin dikdörtgen formlu avlusu bulunmaktadır. Minaresi sonradan eklenmiştir. Yapının içinde yer alan bir sıra halinde üç gözlü kemerler yuvarlar kemer formludur.		

FOTOĞRAF:

AŞUR ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Çukur Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çermik merkez çukur Mahallesi'nde yer alan çeşme günümüzde aktif olmayan çeşmedir. Çeşmenin ön cephesi sokak yoluna bakmaktadır ve çeşme bir evin bahçe duvarının altında kalmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Çukur mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Moloz taştan inşa edilmiş çeşmenin kemeri çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşme yol kotu altında kaldığından herhangi bir bilgiye erişmek mümkün olmamıştır.

FOTOĞRAF:

ÇERMİK ÇIKIŞI – ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme nişinde derz boşalması, renk değişimleri, tuzlanma gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme çimento ile sıvanmış ve arka kısmı kısmen toprağa gömülüdür. Çeşmenin ön cephesi ise yola bakmaktadır. Çeşmenin sağında bir ağaç bulunmaktadır. Çeşmenin sağ tarafında ise yine dikdörtgen formlu bir sarınç yer almaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	922 - 44	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Kale mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme mimarisi incelendiğinde moloz ve bazalt taştan yapılmış yuvarlak kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Kare formlu su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin iki adet taştan yapılmış dinlenme sekileri bulunmaktadır. İki adet nişli su taslığı bulunan çeşmenin sağındaki taslık kare formlu, solundaki ise yuvarlak kemer formludur. Çeşme kitabesi bulunan ve aktif olan bir çeşmedir. Çeşmenin saçağı düzdür.		

FOTOĞRAF:

ÇUKUR MAHALLESİ KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Çukur Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüzde yapı kullanılmaktadır hane sahiplerinden dolayı yapının içine girilememiştir. Yapıda niteliksiz ekler mevcuttur ve yapıda derz boşalması saptanmıştır. Yapı çatısına beton korkuluk yapılmış ve düz teras çatıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez Çukur mahallesinde konumlandırılmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Yapı iki katlı olarak kurgulanmıştır. Moloz taş ve kesme taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve üst katın bir bölümünde kesme taş kullanılmıştır. Yapının mimarisi incelendiğinde bölgedeki tarihi konut unsurlarını taşıdığı düşünülerek tescile değer görülmüştür.

FOTOĞRAF:

DİKYOL KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Dikyol Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır. Kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır. Çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir. Alan etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları konulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	181 - 17	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz - 05.10.2020	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Dikyol, Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 118 km, Çermik ilçesine 25 km uzaklıktadır. Bu alanda yoğun şekilde yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir. Yerleşim alanında M.Ö. 2000 - 1000 yıllarına tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur. Doğal ve moloz taşlarla örülen duvar yapısında harç malzemelerine rastlanmamıştır. Yerleşim yerinin temel kısmı ile bir kaç sıra duvar kalıntıları varlığını sürdürmektedir.		

FOTOĞRAF:

EŞEK HANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Dikyol Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının sadece giriş duvarı kalmıştır. Yapının iç kısmında yapılan gözlemlere göre han moloz taş malzeme ile inşa edilmiş ve bir süre konut olarak kullanılmış ancak konut işlevini de yitirdiği ve yapının harabe olduğu gözlemlenmiştir. Yapının özgün mimarisine göre restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	401-17	
Tür – Grup - Derece:	Han - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Han	
Bugünkü Kullanım:	Han	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez çarşıda yer alan hanın sadece giriş kapısı duvarı ayakta kalmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Kalan giriş kapısı duvarından yapının kesme taş malzemeden yapıldığı anlaşılmaktadır. Basık kemer kesme taş kapısı bulunan yapının ilçe sakinlerinden edinilen bilgiye göre Eşek Hanı oldu söylenmiştir. Yapının mimarisi incelendiğinde bölgedeki tarihi kültür varlıkları ile benzer malzeme unsurları taşıdığı düşünülerek tescile değer görülmüştür.

FOTOĞRAF:

GÜNAŞAN KÖYÜ KALE VE YERLEŞİM ALANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Günaşan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Duvar ve temel taşları yıkılmıştır. Bölgedeki tarihi dönem hakkında daha fazla bilgi edinmek için kazı ve korunmaya ihtiyaç vardır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kale ve Yerleşim Yeri - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kale ve Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Yıkılmış Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Günaşan, Diyarbakır il merkezine 99 km, Çermik ilçesine 22 km uzaklıktadır. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları ve kale alanı tespit edilmiştir. Özellikle yerleşimin güney yamacında M.Ö. 2000 yıllarına tarihlendiği tahmin edilen seramik parçaları bulunmuştur. Kalenin duvarları doğal ve moloz taşlarla örülmüştür.		

FOTOĞRAF:

KALE MAHALLESİ TEKKE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	1416
Ada – Parsel – Pafta:	518 - 1
Tür – Grup - Derece:	Tekke - Dini Mimari
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz
Onarımlar:	
Sahibi:	
Orijinal Kullanım:	Tekke
Bugünkü Kullanım:	Harabe

GÖZLEM

Mezarlık içinde yer alan tekkede derz boşalmaları, kılcal ve strüktürel çatlamalar, boşluklu ve delikli yüzey, yüzey kararması, renk değişimi, tuzlanma gibi deformasyonlar saptanmıştır. Giriş kemeri ve çatı deforme olmuştur. Yapı bakımsızlıktan çok kötü etkilenmiştir ve restore edilmesi gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Kale mahallesinde Haburman Köprüsü'ne giden yolun sağında bulunan mezarlık alan içerisinde yer almaktadır. Kuzey - güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen şekilli yapıya, kuzeydoğu köşesine 1,05 metre genişliğindeki kapıdan girilmektedir. 4 x 5,35 metre boyutlarındaki iç hacim hafif sivri kemerli bir tonozla örtülmüştür. Yapının duvarları kırma taşlarla örülmüştür. Yapı, eyvan tipi kümbetlerin plan özelliklerini taşımaktadır. Tekke anılan bu kümbetin Bitlis Ahlat'daki Dede Maksut Kümbet 'ine olan yakın benzerliğinden dolayı XIV. yüzyılın ikinci yarısına tarihlendirilmiştir. 4 köşe ve tonozlu bir yapıdır. Eskiden imarethane olarak kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KALE MAHALLESİ KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü kötü bir vaziyettedir. Yıkılmış ve ciddi zararlar görmüştür. Özgün mimarisine uygun restore edilmelidir. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Köprüde bitkilenme, toprak dolgu oluşumu, renk değişimi, kararma, yüzey kayıpları görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Atıl Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi merkez Kale mahallesinde bulunan köprü yıkılmış, iki ayağı bulunan tarihi bir köprüdür. Çay içerindeki kalıntılardan köprünün çok gözlü köprüler sınıfında yer aldığı tahmin edilmektedir. Çermik kalesinin hemen altında yer alan köprünün bir gözü toprak zemin altında kalmış basık kemer formlu kırma taş malzemeden yapılmıştır. Tempan duvarında yer yer kesme bazalt taş malzemeye rastlanan köprü moloz taştan inşa edildiği görülmektedir. Her iki kıyıda birer ayakları bulunan ve çay içerinde de bir adet ayak kalıntısı bulunan köprünün hemen yanında iki adet köprü daha yapılmıştır. Bunlardan biri yaya geçidi için kullanılan iskele köprü, diğeri ise araç yolu olarak inşa edilen betonarme köprüdür. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemer iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur.		

FOTOĞRAF:

KALECİK KÖYÜ KALE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Kalecik Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde tahribata uğramıştır. Bölgede yaşayan halk tarihi yapının malzemelerini kullandıkları için yapı oldukça zarar görmüştür. Kale çevresine yapılan kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Kale çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Askeri Yapı - Kale - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kale ve Savunma Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Yıkıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kalecik, Diyarbakır ilinin Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Kale mahalleye yakın mevkide bulunmaktadır. Korunaklı doğal ana kayanın etrafına moloz ve doğal taş malzemesiyle örülen duvarların varlığı gözlemlenmektedir. Kale yamacında ve tepe noktasında birden fazla döneme tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur. Tepe üzerinde yıkıntıları bulunan kalenin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir.		

FOTOĞRAF:

KEKLİK - KARAKOL

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Keklik Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde tahribata uğramıştır. Bölgede yaşayan halk tarihi yapının malzemelerini kendi kullanımları için yıkmıştır. Karakol çevresine yapılan kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Karakol çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir.
Ada – Parsel – Pafta:	200 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Askeri Yapı - Kale - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Kale ve Savunma Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Yıkılmış Yapı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çermik merkezine 10 km uzaklıktaki Keklik köyüne yakın mevkide bulunmaktadır. Karakol, korunaklı doğal ana kayanın etrafına moloz ve doğal taş malzemesiyle örülen sur duvarlarının varlığı gözlemlenmektedir. Karakol yamacında ve tepe noktasında birden fazla döneme tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur.		

FOTOĞRAF:

KEKLİK KEVIRÊ KELÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çermik - Keklik Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde tahribata uğramıştır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır. Mezarlık alanı arazinin tarla yapımı sürecinde tahribata uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	140 – 170 + 171	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri - Mezarlık - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz - 24.09.2020	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Ermeni Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çermik ilçe merkezine 10 km uzaklıktaki Keklik köyünün 1 km kuzeyinde bulunmaktadır. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları tespit edilmiştir. Arazi yapısı nedeniyle bölgede iki yerleşim yeri tespit edilmiştir. Yerleşimin güney yamacında M.Ö. 2000 yıllarına tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur. Roma dönemine ait olduğu tahmin edilen mezarlık alanı izlerine rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

KONUKSEVER KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çermik - Konuksever Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme yalağına ek, suyu tahliye etmek amacıyla bir de havuz yapılmıştır. Günümüzde aktif olan bir çeşmedir. Çeşmede yosunlaşma, bitkilenme, kararma, yüzey kirliliği, renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme yalağında yosunlaşma mevcuttur. Çeşme silmesi saçaklıdır ve çimento sıvalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Konuksever köyünde bulunmaktadır. Çeşme eğimli bir arazide, arka cephesinin bir kısmı toprak altındadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış kemersiz tek cepheli, tek nişsiz bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmayan ve sıvanan moloz taş malzemeli bir çeşmedir. Dinlenme sekileri ve süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde iki adet lülesi (musluk) bulunmaktadır. Çeşme cephelerine basamaklı istinat ek yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ÇERMİK BAYKAL KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çermik - Baykal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla tahribata uğramıştır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik işlemleri yapılmalıdır. Korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	106 - 35	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarları - Arkeolojik Sit - 1.derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz - 29.09.2020	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Baykal, Çermik ilçesine bağlı bir mahalledir. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Güney kısımdaki klinenin üzerindeki ana kaya geometrik bir biçimde oyulmuştur. Kaya mezarının zemin tabanı ile klinelerin içerisinde tahribat izlerine rastlanmıştır. Giriş küçük tutulup kare planlı oyulmuştur. Roma dönemi mezar özelliği taşımaktadır.		

FOTOĞRAF:

YUKARIŞEYHLER ÇEŞMESİ - 5

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çermik - Baykal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede derz boşalması, kılcal ve yapısal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Ayrıca renk değişimleri, tuzlanma ve kabuklanma görülmektedir. Çeşme özgün mimarisini kısmen yansıtmaktadır. Çeşme yüzeyleri sıvanmıştır ve yazılar yazılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Çermik (Çermûg) ilçesi Yukarışeyhler köyünde bulunmaktadır Çeşmenin arkasında ev bulunmaktadır. Çeşmenin sağ tarafında istinat duvarı yapılmıştır ve çeşme sağ tarafta yol kotu altında kalmıştır. Çeşme mimarisi incelendiğinde sivri kemerli, tek cepheli, tek nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Kesme taştan yapılmış çeşmenin banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. L şeklinde su yalağı (su haznesi) bulunan çeşmenin bir adet su lülesi ve bir adet kaş kemerli su taslığı bulunmaktadır. Çeşme kitabesi bulunmayan ve aktif olan bir çeşmedir. Dinlenme sekileri bulunmaktadır. Kemer üzengi taşının üzerine oturtulmuştur. Çeşmenin saçağı beton ek olarak yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ÇINAR

MİSİRİK DEĞİRMENİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çakırtutmaz (Delgör) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:	431	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 26.08.2019 / 6994	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Mısirik Değirmenin, Diyarbakır İli, Çınar İlçesi Çakırkaya Mahalesi sınırları içinde, Çakırtutmaz mezrasının Güneydoğusunda , 431 no.lu parseldei yer aldığı tespit edilmiştir. Mısirik Değirmeninin öğütme bölümünün tamamen yıkıldığı ve günümüzde kullanılmadığı tespit edilmiştir. Değirmenin kuzeyinde öğütme bölümüne göre yüksekte yer alan su haznesi ve su kanalı sağlam durumdadır. Silindir formlu su haznesi yaklaşık 5-6 metre derinlikte olup , içi sıvanmıştır. Su haznesinin yaklaşık 2 metrelik bölümünün taş ve toprak ile dolduğu tespit edilmiştir. Değirmenin su kanalının yaklaşık 25 metrelik bölümü sağlam durumda bulunmaktadır. Su kanalının başlangıç noktasının, su kaynağı olabileceği düşünülen ana kayada bulunan ve girişi kapatıldığından derinliği tespit edilemeyen oyuk olduğu düşünülmektedir.
Değirmen Mısirik deresinin güneyindeyamaçta yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

ÇINAR ESKİ HÜKÜMET KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:	223 - 19	
Tür – Grup - Derece:	İdari Yapı - İdari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.04.2011 - 3890	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Hükümet Konağı	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

PİRİBRAHİM KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çukurbaşı Köyü - Akçomak Mez. - Bağaçık Mevkii	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 10.02.1990 - 388 (28.03.2012 / 397)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

GAZİ MAHALLESİ MİNARE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Gazi Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:	222 – 2	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Minare	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 02.11.2004 / 70 (28.03.2012 / 397)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Minare	
Bugünkü Kullanım:	Minare	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

AŞAĞI GELİ DEĞİRMENİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kürekli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:	118 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 25.09.2019 / 7124	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

AKTEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Aktepe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün güney ve doğu yamacından yoğun bir şekilde toprak alımı mevcuttur. Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	132 / 4	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -19.11.2005 / 499 25.02.2015 / 3046)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Aktepe höyüğü ,Diyarbakır ili, Çınar İlçesi, Aktepe köyünün merkezinde yer almaktadır. Höyük 80 x 70 metre ebatlarında ve 20 metre yüksekliğindedir. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları genellikle devetüyü renginde ve taşçık katkılıdır. Kalkolitik çağ ve Roma dönemine tarihlendirilmişlerdir.		

FOTOĞRAF:

AKTEPE MİNARE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Aktepe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı kültürel bir değere sahiptir. Özel mülkiyet alanında olduğu için insan müdahalesinden korunmaktadır. Ancak coğrafi şartlar yapıda kısmi tahribatlar oluşturmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Minare	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -05.10.1990 / 575 (28.03.2012 / 397)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Minare	
Bugünkü Kullanım:	Minare	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Aktepe köyünde yer almaktadır. Aktepe Minaresi köyün içinde özel mülkiyete ait bahçenin içerisinde yer almaktadır. Minare şerefe altına kadar sağlam kalmıştır. Kaide de pabuç kısmına kadar toprağa gömülmüştür. Minarenin üzerinde herhangi bir yazıt bulunmamaktadır. Minare kare kaide üzerinde yükselmektedir. Minarenin giriş kapısı örülerek kapatılmıştır. Silindirik gövde sade olup kaval silmeyle sonlanmaktadır. Gövdede açılan mazgal pencere iç mekânı aydınlatmaktadır. Bilezikten hemen sonra şerefe altı yükselmektedir. Bu kısım beyaz renkli düzgün kesme taşlarla yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

AKTEPE TÜRBE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Aktepe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Türbe hala ziyaret edilen bir haldedir. Yapılan tadilatlarla orijinal halinden kısmi olarak uzaklaşmış olsa da hala kendini korumaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	4 - 27	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Türbe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -12.06.1991 / 792 (28.03.2012 / 397)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Aktepe köyünde yer almaktadır. Hicri takvime göre 1283 tarihinde yaptırılmıştır. Kare planlı türbe yüksek tutulmuş tromplar üzerine oturan bir kubbeyle örtülür. Türbe dıştan 7,60 ~ 7,60 metre ölçülerindedir. Cepheler ve üst örtü beyaz sıvalıdır. Yapının biri güneydoğu köşede diğeri de batı cephenin ortasında olmak üzere iki tane giriş kapısı bulunmaktadır. Güneydoğu köşedeki ana giriş kapısı süslemeleriyle dikkati çekmekte olup süslemeli tek unsurdur. Kapı açıklığı yuvarlak kemerli olup hemen üzerinde Türkçe bir yazı yer almaktadır. Kapı kemerinin yüzeyinde yanlarda merkezinde çok kollu yıldız motifi olan birer yarım madalyon, ortada ise altı kollu yıldız etrafına yerleştirilmiş yarım sekiz kollu yıldız motifleri vardır. Arada kalan yerlerde ise basit bitkisel süslemeler yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

ALTUNAKAR GÜZEL ŞEYH KASRI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Altınakar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Hiç bir koruyucu önlemi mevcut değildir. Doğal beşeri koşullardan kaynaklı tahrip olmuş haline rağmen olağan üstü bir görünüme sahiptir. En hızlı şekilde aslına uygun restore edilmeli ve yeniden kullanıma açılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Sivil mimari -Kasr	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli -06.06.1990 / 482 (28.03.2012 / 397)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kasr	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Altınakar (Altunakar) köyünde yer almaktadır. Kasrın kim tarafından ve hangi tarihte yapıldığına dair yazılı bir belgeye ulaşılamadı. Kullanılan malzeme, süsleme ve inşa tekniğinden kasrın Osmanlı döneminde yapıldığı düşünülmektedir. İki renkli taş malzemeden inşa edilmiştir. Doğu - batı yönünde uzanan dikdörtgen bir plana sahiptir. İç sofalı bir planlama göstermektedir. Zemin kat cephelerinde moloz taş malzeme yoğun olarak kullanılmıştır. Ancak kasrın beden duvarlarının köşelerinde, kapı ve pencere kenarlarında farklı renkte düzgün kesme taş malzeme kullanılması dikkat çekicidir. İkinci kat tamamen açık renkte düzgün kesme taş malzemeyle inşa edilmiştir. Cephelerde yoğun bir süsleme programı görülmektedir. Süslemeler pencereler etrafında yoğunlaşmış olup hepsi bitkisel karakterlidir.		

FOTOĞRAF:

AŞAĞI KONAK ÇEMİ REŞ MAĞARALARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Aşağıkonak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler mezarın içi ve klinelerin tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Mağara - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 04.05.2005 / 259	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Mağara	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çemereş mağaraları, Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Aşağıkonak köyünün yaklaşık 1.5 km güneybatısında yer almaktadır. Yüksek kayalıklara oyulmuş ve aynı yönde bakan kaya yerleşmesi ve kaya mezarı tespit edilmiştir. Kaya yerleşimlerinin iç kısmında farklı şekillerde ve boyutlarda nişler yer almaktadır. Kaya mezarları 3 klineli ve dikdörtgen planlı olup orta kısımlarında kemik çukuru bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

MEZARLIK TEPE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Başaklı Köyü (Hüceti)	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim yeri mezarlık alanı olarak kullanıldığı için höyükte yoğun bir tahribat yaşandığı görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	157 – 158 – 156 / 1 – 2 – 3- 4 1 – 2 - 7 1 – 2 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli - 14.11.1992 / 1190 (25.02.2015 / 3041)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık Tepesi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, eski adı Hucetti olan Başaklı köyüne bağlı olan höyük, bölgenin en büyük boyutlu höyüklerinden biri olan Üçtepe'nin yaklaşık 5 km batısındadır. Yerel halk tarafından "Hucetti Mezarlık Höyüğü" anlamına gelen "Greke Mezele Hucetti" büyük boyutlu bir Geç Neolitik yerleşimidir. Dicle nehrinden yaklaşık 2 km uzakta doğal bir sırt üzerine kurulmuştur. Tarlayı sulamak için açılan derin arkların birinde sağlam bir Halaf seramiği ile kilden bir ağırşak bulunmuştur. Yerleşmede Halaf'ın erken ve geç evrelerine ait pek çok parça toplanmıştır		

FOTOĞRAF:

BEŞPINAR PORNAK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar -Beşpınar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Köy yerleşimi tamamıyla höyük üzerine kurulmuştur. Höyükten yoğun bir şekilde toprak alınmıştır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	334	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.11.1992 / 1189 (25.02.2015 / 3047	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Beşpınar köyü, Murattaşı (Pornak) mezrasında yer almaktadır. Çevresinde yöreye has bazalt taşları ile örülmüş sur duvarlarının kalıntıları görülmektedir. Özellikle kuzey yamaçta sur kalıntıları ve yapı duvarlarının parçaları izlenebilmektedir. Höyüğün kuzey eteğinde bulunan su kaynakları civarında prehistorik dönemlere ait bazalt taşlarından öğütme taşları, ağırşak ve çanak çömlek parçalarına rastlanmıştır. Yüzeyde tespit edilen çanak çömlek parçaları Kalkolitik, Tunç, Demir, Hellenistik, Roma ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Bunların yanı sıra renkli Halaf seramiği de görülmüştür.	

FOTOĞRAF:

BIJARÊ HOLAN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Beşpınar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Köy yerleşimi tamamıyla höyük üzerine kurulmuştur. Höyükten yoğun bir şekilde toprak alınmıştır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	334	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.11.1992 / 1189 (25.02.2015 / 3047)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Beşpınar köyü, Murattaşı (Pornak) mezrasında yer almaktadır. Çevresinde yöreye has bazalt taşları ile örülmüş sur duvarlarının kalıntıları görülmektedir. Özellikle kuzey yamaçta sur kalıntıları ve yapı duvarlarının parçaları izlenebilmektedir. Höyüğün kuzey eteğinde bulunan su kaynakları civarında prehistorik dönemlere ait bazalt taşlarından öğütme taşları, ağırşak ve çanak çömlek parçaları-na rastlanmıştır. Yüzeyde tespit edilen çanak çömlek parçaları Kalkolitik, Tunç, Demir, Hellenistik, Roma ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Bunların yanı sıra renkli Halaf seramiği de görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

BOZÇALI HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Bozçalı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.06.2004 / 3442 (17.12.2014 / 2727)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Bozçalı köyünün 1 km batısında yer almaktadır. Batısından Kuruçay Deresi geçmektedir. Doğuya doğru yayılım gösteren höyük 130 x 130 metre ebatlarında ve 20 metre yüksekliğindedir. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur Tepesinde briketten yapılmış bir kulübe vardır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Asur, M.Ö. 1. bin ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

ÇAKIRKAYA – SEVDİN HARABE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çakırkaya Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaçak kazılardan dolayı yapının oldukça zarar gördüğü gözlemlenmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	155 - 160	
Tür – Grup - Derece:	Harabe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7182	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesinin yaklaşık 23 km batısında bulunan Çakırkaya (Delgör) mahallesinin yaklaşık 400 metre güneybatısında olan Sevdin Harabeleri yüksekçe kayalık bir alanda bulunmaktadır. Yaklaşık 400 x 250 metrelik bir alana yayılan bu yerleşimin üst kısmında bazalt taştan harç kullanılmadan yapılmış yuvarlak bir yapının temel bölümü gözlenmektedir. Ayrıca alanda yapılara ait olabileceği düşünülen çok sayıda moloz taş bulunmaktadır. Söz konusu yapı kalıntısının kuzey batısında gölet olması muhtemel bir çukur bulunmaktadır. Alanın kuzey ve güney yamaçlarında oldukça fazla seramik buluntuya rastlanmakta olup yamaçlarda yerleşimin yoğun olduğunu düşündürmektedir. Alanın güneyinde bulunan ovadan su geçmekte olup, Çakırkaya ile arasında dere geçmektedir. Alanın kale ve yamaç yerleşmesi olması muhtemeldir.

FOTOĞRAF:

ÇAKIRKAYA – DİLAVER

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çakırkaya (Şeyhçoban) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaçak kazılardan dolayı yapının oldukça zarar gördüğü gözlemlenmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	229 - 605	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7178	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır il güneyinde, Çınar ilçe merkezinin yaklaşık 18 km güneybatısı, Şeyhçoban köyünün ise yaklaşık 2 km batısı ve Arafat köyünün ise 2 km doğusunda bulunan Dilaver (Gendel) yerleşimi, konik şeklinde olup genel itibariyle 170 x 130 metre ölçülerinde bir alana yayılım göstermektedir. Yerleşim Yerinin üzerinde ve yakın çevresinde herhangi bir modern yerleşim bulunmamaktadır. Yerleşim yerinde yöreye özgü malzeme olan ve yoğun bir şekilde görülen bazalt taş ve kayaçlardan örülmüş çok sayıda mekân duvar temel kalıntılarına rastlanılmıştır. Tespiti yapılan seramik parçalarda kullanılan malzeme ve bu seramiklerin pişirilme şekli ve üzerinde kazıma tekniği ile oluşturulmuş bezenmişlerden anlaşılacağı üzere alanın Roma döneminde yerleşim gördüğü anlaşılmaktadır.

FOTOĞRAF:

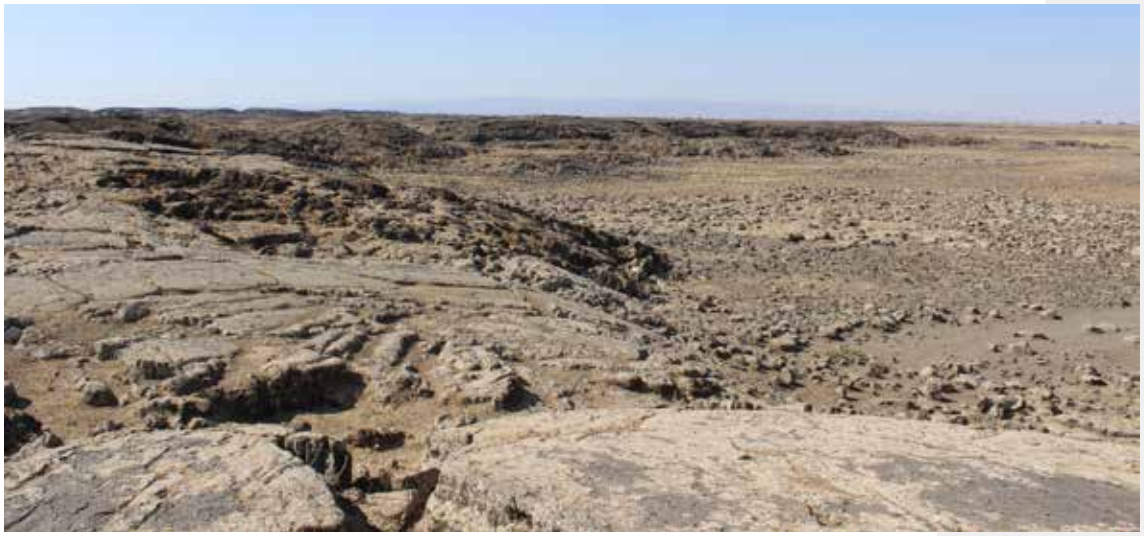

ÇUKURBAŞI PİRİBRAHİM

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çukurbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme baraj altında kalmaktadır. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388 (25.02.2015 / 3040)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Baraj İçinde	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çukurbaşı, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 42 km, Çınar ilçesine 12 km uzaklıktadır. Akçomak mezrasında bulunan "Piribrahim Höyük" ise Çınar ilçe merkezinin 5 km güneydoğusunda, Diyarbakır - Mardin karayolunun ve Göksu'nun sol tarafında, Göksu baraj alanı içinde bulunmaktadır. Höyük 80 × 60 × 10 metre boyutlarındadır. Alçak bir yapıda olan höyük, doğusu yayvan ve buğday tarlalarına doğru uzanmaktadır

FOTOĞRAF:

ÇUKURBAŞI KÖYÜ HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Çukurbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzey eteğinde ve köy evleri arasındaki boş alanlarda toprak alımı ve kaçak kazı çukurları görülmüştür. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	1'den 17 kadar	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 3	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 15.07.2014 / 2415	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Çukurbaşı köyünde, Göksu Çayı'nın sağ kıyısında yer almaktadır. Köy, höyüğün tümünü kaplamaktadır. Höyük, 2 hektar genişlikte, 5 metre yüksekliğindedir. Höyüğün kuzey eteğinde ve köy evleri arasındaki boş alanlarda ve kaçak kazı çukurlarında Neolitik dönem ve Demir çağına ait çanak çömlek parçaları görülmüştür.

FOTOĞRAF:

DEMİRÖLÇEK KAYA OYMA MEKÂNI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Demirölçek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	109 -118 / 1 – 1 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Oyma	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.11.2019 / 7303	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mekânı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Oyma Mekânı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Demirölçek, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 50 km, Çınar ilçesine ise 16 km, Mardin il merkezine 50 km uzaklıktadır. Kayalık bir alanın batı yamacında yer almaktadır. Burada bulunan kaya mekânları kayanın oyulması ile yapılmıştır. Batı yönünde bulunan iki kapı açıklığıyla iç mekâna giriş sağlanabilmektedir. Yapı kuzeybatı-güneydoğu yönünde uzanan birbiri içinden geçilen iki mekândan oluşmaktadır. Kuzeydeki mezar odasının da orta kısmı dörtgen formda olup kuzey, güney ve doğusunda yuvarlak kemerli nişler bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

DİLAVER KÖPRÜSÜ ŞEYHÇOBAN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Şeyhçoban Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü şuan iyi bir durumda ayakta görünmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 07.06.2006 / 734	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Şeyhçoban (Şeyxçoban) köyünde yer almaktadır. Köprü Dilaver köprüsü olarak adlandırılmaktadır. 1615 - 1620 yıllarında Dilaver Paşa tarafından yaptırılmıştır. Yakınlarında birden fazla körünün bulunma durumu Dilaver Köprüsü'nün bir ticaret güzergâhı üzerinde olduğunu düşündürmektedir. Kayalık bir zemine oturtulmuş olan köprü dört gözlü ve sivri kemerlidir. Kesme bazalt taştan inşa edilmiştir. Köprünün memba yüzünde üç adet sel yarana yer verilmiştir. Selyaranlar üçgen tabanlı olup üst kısmı üçgen bir külahla sonlanmaktadır. Köprünün üzerinde herhangi bir süslemelik veya taşçı işaretine rastlanmamıştır.

FOTOĞRAF:

DODA HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çınar Şekerören (Berkevır) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün çeşitli yerlerinden, özellikle de güney ve doğu eteklerinden toprak alımının olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tepe kısmında kaçak kazı çukurlarına rastlanmıştır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.11.2005 / 498 (17.12.2014 / 2728)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Çınar İlçesi, Berkevır köyünün 2 km batısında yer almaktadır. Höyük 50 x 60 metre ebatlarında ve 20 metre yüksekliğindedir. Höyüğün üstünde geç döneme ait bir harabe ve harabenin güneybatısında betondan yapılmış bir çeşme vardır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Tunç çağı ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

DÖĞER HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Başalan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Köy yerleşimi tamamıyla höyük üzerine kurulmuştur. Höyükten yoğun bir şekilde toprak alınmıştır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	114 – 119 – 120 – 121 – 122 – 129 - 130	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.06.2017 / 4816	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Başalan, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Höyük, 35 metre yüksekliğinde 188 x 220 metre ölçülerindedir. Köy dışına doğru yolun sağ tarafında bulunan höyük, günümüz yerleşiminin etkisi altında kaldığı görülmektedir. Güneybatı yamacından toprak alımı yapılması sonucu mimari öğeler açığa çıkmıştır. Yamacın üzerine mezarlık alanı yapıldığı görülmektedir. Yüzeyde Asur, Ortaçağ ve İslami dönem çanak çömlek parçaları ile çakmaktaşı alet parçalarına rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

İKİZOLUK HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Ekinveren Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün batısının mezarlık alanı olarak kulanılması ve konut yapımında kullanılmak üzere toprak alımının olması höyüğü büyük oranda zarar vermiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388 (25.02.2015 / 3037)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Ekinveren köyü, İkizoluk mezrasının güneyinde, Hıroezil Deresi çevresinde yer almaktadır. Höyük 100 x 60 metre ebatlarında ve 10 metre yüksekliğindedir. Batı etek ve yamacı da köy mezarlığı olarak kullanılmaktadır. Üzerinde ağaç ekimi olduğundan dolayı höyüğün toprağı yayılmış durumdadır.		

FOTOĞRAF:

İNCİRTEPE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - İncirli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	186	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 04.05.2005 / 258 (25.02.2015 / 3038)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, İncirli köyü, Salihli mezrasında yer almaktadır. Höyük 100 x 120 metre ebatlarında ve 40 metre yüksekliğindedir. Kuzey - güney doğrultuda yayılım gösteren höyüğün çevresinde tarımsal faaliyetler yapılmaktadır. Höyüğün doğu yamacında yapılaşma olduğu görülmektedir. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları M.Ö. 1. bin, 2. bin ve Roma dönemlerine tarihlendirilmiştir	

FOTOĞRAF:

KARABUDAK HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Karabudak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşim alanı içinde kaldığından dolayı höyük üzerinde büyük tahribatlar olduğu gözlemlenmektedir. Doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı höyük seviyesi oldukça aşağıya inmiş ve toprak yayılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.12.2014 / 2729	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık Yeri	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Karabudak, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 40 km, Çınar ilçesine 21 km uzaklıktadır. Höyük, Karabudak köyünün 6 km kuzeybatısındadır. Tilver köyünün yaklaşık 1.300 metre batısında yer almaktadır. Söz konusu Höyük, 110 x 70 metre ebatlarında 30 metre yüksekliğinde bir alanı kaplamaktadır. Tepe kısmının güney tarafında mezarlık alanı ile yerleşim iç içe girmiş durumdadır. Mezar yapıları özellikli olmamakla birlikte, yığma şeklindeki taşların üzerinde 3 dişli mızrak şeklinde izler görülmektedir. Ele geçen seramiklerden Roma ve İslamiyet dönemlerinde iskân gördüğü anlaşılmaktadır.

FOTOĞRAF:

DEMİRCİ HARABELERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Karasungur Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaçak kazılardan dolayı yapının oldukça zarar gördüğü gözlemlenmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Harabe -1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7177	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır Çınar ilçesi Karasungur köyünün sınırları içinde Karasungur köyünün 8 km güneybatısında yer almaktadır. Yerleşmenin içinden Karadere geçmektedir. Karadere şehri ikiye bölmüştür. Yerleşme derenin iki tarafında yer alan yüksek platonun üzerinde yer almaktadır. Demirci harabeleri yaklaşık 650 x 1250 metre ebatlara sahip, büyük bir alanı kapsayan bir yerleşmedir. Yerleşme üzerinde yapılan yüzey araştırması sonucu yerleşmenin büyük oranda tahrip olduğu, ayakta kalan yapıların tamamının duvarlarının yıkıldığı tespit edilmiştir. Yapılar arasındaki sokaklar ana bir caddeye bağlanmaktadır. Yapıların tamamı harçsız kuru duvar olarak örülmüştür. Yapılarda kullanılan malzeme bölgenin tipik taşı olan bazalt taştır. Genelde erkek bazalt taşlar kullanılarak inşa edilen yapıların tamamında temelde iri, duvarlarda orta büyüklükte yontu taşların kullanıldığı görülmüştür.

FOTOĞRAF:

KÖKSALAN HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Köksalan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	296	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 07.07.2020 / 7645	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Köksalan köyünün merkezinde yer almaktadır. Yayvan bir yapıya sahip olan höyüğün doğu eteklerinde köy yerleşimi, batı eteklerinde şu an aktif olmayan bir köy çeşmesi vardır. Yüzeyden toplanan kaba hamurlu ve el yapımı çanak çömlek parçaları Kalkolitik çağ ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

KAKAİ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kuruyazı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük, tarımsal faaliyetler, toprak alımı ve kaçak kazılar sonucu tahrip olmuştur. Ayrıca höyüğün doğu ve güney tepeleri ile üst kısmı eski ve yeni mezarlık alanı olarak kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	114 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	

		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.11.2019 / 7298	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Kuruyazı köyünün yaklaşık 600 metre kuzeyinde yer almaktadır. Höyük 50 x 60 metre ebatlarında ve 10 metre yüksekliğindedir. Höyük üzerinde toprak alımı ve kaçak kazılar sonucu mimari öğeler açığa çıkmıştır. Höyüğün kuzey yamacında günümüz mezarlık yeri bulunmaktadır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik çağ, Asur, Orta çağ dönemlerine tarihlendirilmiştir.

FOTOĞRAF:

KUYLU HÖYÜK MAH. HERBELİ HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kuyulu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.Höyüğün eteklerinde de tarımsal faaliyetler yapılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.02.2006 / 636 (25.02.2015 / 3039)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Kuyulu (Herbeli) köyünün merkezinde yer almaktadır. Höyük İki tepeden oluşmaktadır. Büyük höyük 100 x 120 metre ebatlarında, 10 metre yüksekliğinde iken küçük höyük 75 x 50 metre ebatlarında, 5 metre yüksekliğindedir. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik çağ, Roma ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Az sayıda da obsidiyen parçaları ele geçmiştir.		

FOTOĞRAF:

BOZTEPE SARNICI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kürekli (Karababa) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Sarnıçların çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler sarnıçların tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	130 / 3	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Sarnıç	

		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:		
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Kürekli köyünün 6 km batısında, Karababa köyünün kuzeydoğusunda yer alan kayalık arazide, ana kayaya oyulmuş sarnıç yapısı tespit edilmiştir. Kayalık arazide birbirinden bağımsız 2 adet sarnıç yapısı yer almaktadır. Farklı ağız çaplarına ve derinliğe sahip sarnıçların en büyüğü alanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bir diğer sarnıç tarım arazisinin içinde kaldığı için içi toprak dolgusuyla dolmuş ve tamamıyla kapanmıştır.		

FOTOĞRAF:

KÜREKLİ DESTE BIRA SARNICI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kürekli (Karababa) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Sarnıçların çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler sarnıçların tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Sarnıç + İşlik	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.09.2019 / 7112	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik Alanı + Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Kürekli köyünün 6 km batısında, Karababa köyünün kuzeydoğusunda yer alan kayalık arazide, ana kayaya oyulmuş sarnıç ve işlik yapısı tespit edilmiştir. Kayalık arazide birbirinden bağımsız 2 adet sarnıç ve işlik yapısı yer almaktadır. Farklı ağız çaplarına ve derinliğe sahip sarnıçların en büyüğü alanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bir diğer sarnıç tarım arazisinin içinde kaldığı için içi toprak dolgusuyla dolmuş ve tamamıyla kapanmıştır. Bir diğer sarnıcı ağızı taşlarla kapatılmış olduğu için derinlikleri bilinememektedir. Yamaçta bulunan işlik alanı ise tamamıyla toprak dolgusu altında kaldığı için, yapının özellikleri hakkında gözlem yapılamamaktadır.

FOTOĞRAF:

KÜREKLİ BOZGELAN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Kürekli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler mezarın içi ve klinelerin tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	77	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7011 25.09.2019 / 7121	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Kürekli köyünün 1 km batısında, halk arasında Bozgelen diye adlandırılan mevkide yer almaktadır. Kayalık arazi üzerinde 2 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarlar birbirine paralel olmakla beraber girişleri doğuya bakmaktadır. Mezarlardan birincisinin kapı girişi oval bir biçimde; ikincisinin ise dikdörtgen bir biçimde yapıldığı görülmektedir. Klineler ise tahrip olmuştur. Mezarlar kaçak kazılarla tahrip edilmiştir.

FOTOĞRAF:

MAHMUDİ TEPE KAYA MEZARI VE SARNICI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Filizören Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Kaçak kazı çukurları mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit -1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.03.2009 / 2120 (25.02.2015 / 3043)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Filizören köyü, Mahmudi Tepe'nin kuzeyinde kayalık bir yamaçta yer almaktadır. Mezarın ağız kısmı yarıya kadar toprakla dolu olduğundan içine girilememiştir. Kare bir kapı açıklığı ile giriş sağlanan kaya mezarının kapı kısmı kırılmıştır. 1 metre ilerisinde bulunan sarnıcın içi toprak ve taşla doldurulduğu için derinliği bilinememektedir.

FOTOĞRAF:

MERKEZ GÖKTEPE HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	1015 - 5	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 11.04.2006 / 692 (25.02.2015 / 3045)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Göktepe köyü, Malopolat mezrasının 3 km kuzeyinde yer almaktadır. Höyük, 29 metre yüksekliğinde, 226 metre genişliğinde ve 320 metre uzunluğundadır. Kuzey - güney doğrultuda yayılım gösteren höyüğün çevresinde tarımsal faaliyetler yapılmaktadır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkoltik, Asur, Orta Tunç, Roma dönemlerine tarihlendirilmiştir.

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Meydan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğa ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	95	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7008 25.09.2019 / 7117	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Meydan köy, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahallesidir. Diyarbakır il merkezine 62 km, Çınar ilçesine 30 km uzaklıktadır. Meydan Mahallesinin güneyinde kayalık bir yamaçta yer almaktadır. Kaya mezarına dikdörtgen bir kapı açıklığı ile giriş sağlanabilmektedir. Kapının üst formu yarım ay biçimlidir. İçinde 3 adet kline bulunmaktadır. Mezarın içi toprak dolgusu ile dolu olduğundan dolayı içine giriş sağlanamamaktadır.		

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARI VE SARNIÇLAR

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Meydan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğa ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	119 / 28 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı + Sarnıç - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.11.2019 / 7300	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarları + Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntıları	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Meydan köy, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 62 km, Çınar ilçesine 30 km uzaklıktadır. Birbirlerine yakın alanda yaklaşık 10 tane kaya mezarı ve sarnıç yer almaktadır. Köyün doğu mevkiinde dağınık halde yer alan kaya mezarlarının bir kısmı karşılıklı yarım ay formlu ve 2 klinelidir. Diğer kaya mezarları ise 3 klinelidir. Bu klinelerin yanında daha küçük ebatlarda yarım ay formlu çocuk mezarı vardır. Genellikle kare bir girişe sahip olan mezarların üst yapıları tahrip edildiğinden, üst yapının tonoz yapısına göre benzer taşlarla örüldüğü düşünülmektedir. Kaya mezarlarının 1 metre aşağı kısımlarında bulunan sarnıçların ise; tamamıyla toprak dolgusu ile kapandığı görülmektedir.

FOTOĞRAF:

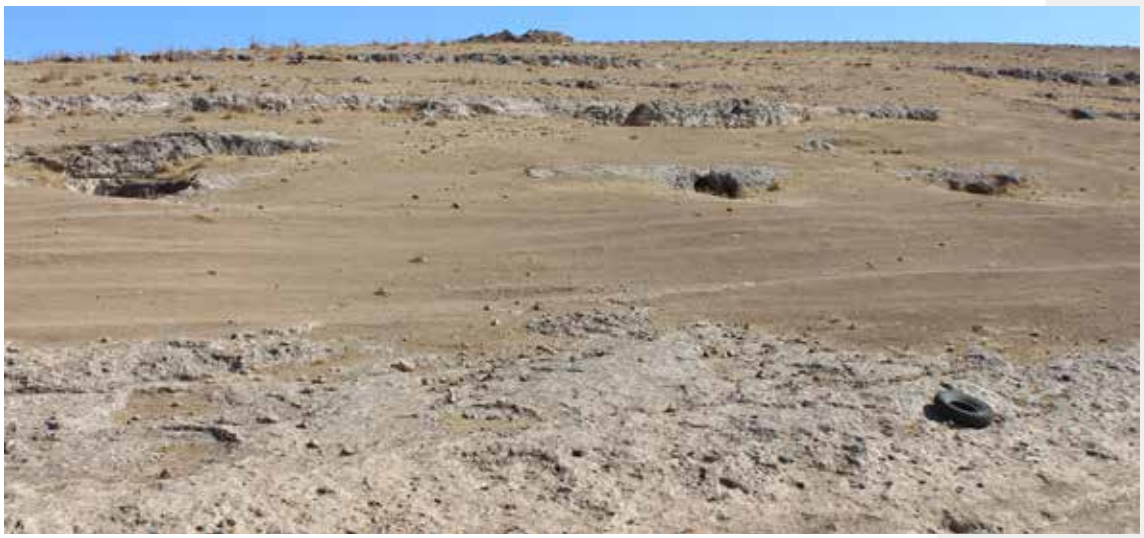

SARNIÇ ALANI II VE İŞLİK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Meydan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğa ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Sarnıçların iç kısımlarında yoğun tahribat görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – İşlik - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.09.2019 / 7126	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç ve İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Meydan köy, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahallesidir. Diyarbakır il merkezine 62 km, Çınar ilçesine 30 km uzaklıktadır. Meydan Mahallesinin doğusunda ve mahalle merkezinde yer almaktadır. Ana kayaya oyularak yapıldığı görülmüştür. Farklı ölçülerde bulunan sarnıçların bazıları yoğun şekilde tahrip edildiği, bazılarının iyi korunduğu, bazılarını toprak ve taş ile dolmuş olduğu görülmektedir. Bazılarının ağızlarının taşlarla kapatılmış olduğu için derinlikleri bilinememektedir. Yamaçta bulunan işlik alanı ise tamamıyla toprak dolgusu altında kaldığı için, yapının özellikleri hakkında gözlem yapılamamaktadır.

FOTOĞRAF:

MELKİŞ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Ortaşar (Höyükdibi) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	1 – 31 – 32 / 73' den 96 kadar-104 130	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7183	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Höyükdibi köyünde yer almaktadır. Höyük 60 x 80 metre ebatlarında, 15 metre yüksekliğindedir. Yayılım alanı doğu - batı doğrultusunda olan höyüğün üst kısmında köy mezarlığı ve baz istasyonu vardır. Kuzeyinde doğu - batı yönlü Hatun Suyu akmaktadır.	

FOTOĞRAF:

ÜÇLÜ KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çınar - Selyazı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüzde eser restore edilmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar- Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 868	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Selyazı (Meşitik) köyünde yer almaktadır. Ballıkaya Deresi üzerinde doğu batı yönünde uzamaktadır. Eser üçlü köprü (Se Piran) ismiyle bilinmektedir. 17. yüzyılda inşa edildiği tahmin edilmektedir. Köprü çok gözlü ve sivri kemerlidir. Köprü S şekli çizmektedir. Moloz taş malzemeden inşa edilen köprünün, korkuluğu yığma tekniğinde moloz taş malzemeden, döşemesi de moloz taştan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

SPİYAGE YERLEŞİM VE KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Karabudak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğa ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	105 – 130 / 1 - 77	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim + Kaya Mezarları -1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7176	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarları	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Karabudak köyünün yaklaşık 300 metre doğusunda yer almaktadır. Birbirlerine yakın alanda yaklaşık 10 tane kaya mezarı yer almaktadır. 'Spiyage' denen mevkide dağınık halde yer alan kaya mezarlarının bir kısmı karşılıklı yarım ay formlu ve 2 klinelidir. Bu klinelerin yanında daha küçük ebatlarda yarım ay formlu çocuk mezarı vardır. Genellikle kare bir girişe sahip olan mezarların üst yapıları tahrip edildiğinden, üst yapının tonoz yapısına göre benzer taşlarla örüldüğü düşünülmektedir. Mezarlardan birinin kapı girişinin üstünde kabartmalı bir çıkıntı vardır. Yüzeyde yapılan araştırmada Roma ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarına rastlanmıştır.		

FOTOĞRAF:

SÜRENDAL HAMİKA KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Sürendal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mezarların çoğu köylülerce hayvan barınağı olarak kullanılmaktadır. Bu yüzden yapının orijinal formunun tahrip olduğu görülmektedir. Kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı + Sarnıç - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7006	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı + Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Barınak	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Sürendal köyünün yaklaşık 30 metre kuzeyindeki kayalık arazide yer almaktadır. Ana kayaya oyulmuş ve kuzey - güney doğrultuda birbirine paralel uzanmış 8 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarların çoğunun batıya bakan girişlerinin önü köylülerce taş örülerek kapatılmıştır. Giriş kısmı açık olan mezarların iç kısımları farklı boyut ve ebatlardadır. Bazıları 2, bazıları ise 3 ve 6 kline yapısına sahiptir. Yuvarlak kemerli klinelerin çoğu tahrip olmuştur.

FOTOĞRAF:

SÜRENDAL KORTA ŞIKEFTA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Sürendal Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarların iç kısımları ve girişleri toprakla dolu olduğu için içlerine girilememektedir. Doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahrip olduğu görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Mağara - 1	

		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7004	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Sürendal köyünün 30 metre güneyinde yer almaktadır.Geniş kayalık arazi üzerinde 7 adet kaya mezarı bulunmaktadır Girişleri toprak dolgu ile dolu olduğundan yalnızca bir tanesine girilebilmiştir. Üç klineli olan kaya mezarının içi toprak ve taşla doludur.		

FOTOĞRAF:

SÜRENDAL SERÊ KANÎYÊ KAYAMEZ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Sürendal köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler mezarın içi ve klinelerin tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Mezarlarda kaçak kazı izleri görülmüştür.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı + Sarnıç - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7005	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı + Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Mezar ve Sarnıç Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Sürendal köyünün batısında, Gele Kaniye mevkiinde yer almaktadır. Ana kayaya oyulmuş, birbirine paralel 2 kaya mezarı tespit edilmiştir. Girişleri kuzeye bakan mezarların ön kısmı toprak ve taş dolguyla doludur. Doğuda bulunan mezarın iç kısmı yaklaşık 2 x 3 metre ebatlarında ve yuvarlak kemerli 6 kline yapısına sahiptir. Bu mezarın 5 km batısında olan ikinci kaya mezarının girişi tahrip edilmiştir. İç kısmı 3,5 x 2 metre ebatlarındadır. 4 tane yuvarlak kemerli klinesi vardır.		

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA KAYA MEZARI SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Filizören Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip edildiği görülmektedir. Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.03.2009 / 2121 (25.02.2015 / 3044)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı - Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Filizören köyünün merkezinde yer almaktadır. Şikefta Tepe olarak adlandırılan alanın doğusunda bir adet 2,20 x 1,10 metre ebatlarında, üst örtüsü yapılmayan tekne mezar tespit edilmiştir. Aynı zamanda tepenin güneydoğusunda kayanın ön kısmında tamamlanmamış bir kaya mezarına rastlanmıştır. Alanda bulunan sarnıçların içleri toprak ve taşla doldurulduğu için derinlikleri tam olarak bilinememektedir.

FOTOĞRAF:

KAYNARTEPE C HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Şükürlü Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	371 - 617	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 26.08.2019 / 7001	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesinin yaklaşık 15 km kuzey batısında bulunan Şükürlü mahallesinin yaklaşık 3 km güneybatısında Diyarbakır - Mardin karayolunun yaklaşık 500 metre kuzeyinde yer alan höyüğün yüksekliği yaklaşık 5 metre olup üzerinde yakın döneme ait 1 adet niteliksiz mezar bulunmaktadır. Höyük üzerinde kaçak kazı çukuru görülmektedir. Höyük etrafında dağınık şekilde bulunan taş parçaları niteliksiz olup bu taşların, tarım arazisi açmak amacıyla çevredeki tarlalardan toplanarak bu bölümde biriktirildiği tahmin edilmektedir. Höyüğün etrafında yapılan tarımsal faaliyetlerden ötürü höyüğün güney ve doğu kısmı tahribata uğrayarak genişletilmiştir.

FOTOĞRAF:

TAŞHELVASI KÖYÜ – 1. KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Taşhelvası Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü onarım geçirmiştir. Şuan ayakta ve aktif kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 865	
Onarımlar:	Var	
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Taşhelvası (Bedro) köyünde yer almaktadır. Taş helvası I. köprüsü diye adlandırılmaktadır. Yapı bir kültürel yapı örneğidir. Kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl Osmanlı örneğidir. Taşhelvası - II ve Taşhelvası - III köprüleri kervan yollu üzerinde bulunmasına rağmen Taşhelvası - I Köprüsü'nün yakınında bulunan yerleşim yerine bağlantıyı sağlamak amacıyla yerel ihtiyaçtan dolayı yapıldığı anlaşılmaktadır. Ballıkaya Deresi üzerinde bulunmaktadır. Üç gözlü köprü yaklaşık eş büyüklükteki iki sivri kemer ile yuvarlak kemerli bir boşaltma gözünden ibarettir. Üç kemer, dört ayak tarafından taşınmaktadır. Birinci ve ikinci ayak dere yatağına otururken üçüncü ve dördüncü ayaklar kayalık zemine oturmaktadır. Menba yönünde üçgen formlu, üçgen biçimli yarım piramidal külahla sonlanan selyaran bulunmaktadır

FOTOĞRAF:

TAŞHELVASI KÖYÜ – 2. KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Taşhelvası Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü onarım geçirmiştir. Şuan ayakta ve aktif kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 866	
Onarımlar:	Var	
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Taşhelvası (Bedro) köyünde yer almaktadır. Ballıkaya deresini üzerine konumlanmıştır. Taş helvası köprüsü II. diye adlandırılmaktadır. Taş helvası III. Köprüsüyle yakın mesafededir. Yapı bir kültürel yapı örneğidir. Kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl Osmanlı eseri olduğu görülmektedir. Üç gözlü köprünün orta kısmında yer alan eş büyüklükteki iki gözünde sivri kemer köşedeki gözde ise basık sivri kemer kullanılmıştır. Bazalt cinsinden moloz taş kullanılmıştır. Yapıda herhangi bir süsleme yoktur. Köprüde korkuluk bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

TAŞHELVASI KÖYÜ – 3. KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Taşhelvası Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü onarım geçirmiştir. Şuan ayakta ve aktif kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	

		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 867	
Onarımlar:	Var	
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Taşhelvası (Bedro) köyünde yer almaktadır. Ballıkaya deresini üzerine konumlanmıştır. Taş helvası köprüsü III. diye adlandırılmaktadır. Taş helvası II. köprüsüyle yakın mesafededir. Yapı bir kültürel yapı örneğidir. Kesin inşa tarihi bilinmemekle birlikte 17. yüzyıl Osmanlı eseri olduğu görülmektedir. Üç gözlü, biri diğerlerinde farklı büyüklükte olan yuvarlak kemerlidir. Köprünün inşasında kesme taş kullanılmıştır. Döşemede ise moloz taş kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

TAVŞAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Merkez (Altunakar) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Höyüğün kuzey ve kuzeydoğusunda kaçak kazı çukurları ve yayla yerleşimi tarafında ise foseptik çukuru olarak açılmış tahribat çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 11.04.2006 / 693	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Tavşantepe Höyüğü, Diyarbakır'ın Çınar ilçesinin 3 km kadar kuzeyinde höyükle aynı adı taşıyan Tavşantepe mezrasının doğusunda yer almaktadır. Höyüğün boyutları 150 x 125 olup yüksekliği yaklaşık 30 metredir. Her yönünde taş duvar izleri görülmekle birlikte kaçak kazılar sebebiyle yoğun tahribat çukurları bulunmaktadır. Höyüğün en yüksek yeri kuzey-batı kısmıdır, özellikle güney düzlüğünde duvar izleri belli olmakta ve bazalttan mimari yapı taşları höyüğün her alanına yayılmış durumdadır. Höyük sınırları içerisinde yapılaşma ve toprak çekimi halen devam etmektedir. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları genellikle el yapımıdır ve Kalkolitik çağ ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir.

FOTOĞRAF:

ŞERE TEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Tekkaynak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	142 – 145 – 146 / 1 – 1 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.09.2019 / 7113	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Tekkaynak köyünün 3 km güneydoğusunda yer almaktadır. Höyük yaklaşık 180 x 220 metre ebatlarında ve 50 metre yüksekliğindedir. Ovaya hakim bir noktada bulunan höyüğün çevresinde tarımsal faaliyetler yapılmaktadır. Yüzeyden toplanan kırmızı ve devetüyü renkli çanak çömlek parçaları M.Ö. 1. bin ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir.

FOTOĞRAF:

TİLVER HASANVİRAN HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Tilver Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.06.2004 / 3443	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Tilver köyünde yer almaktadır 100 x 150 metre ebatlarındadır. Höyüğün yüzeyinde bol miktarda Tunç ve Demir çağlarına ait çanak çömlek parçaları ve obsidiyen parçaları görülmüştür. Höyüğün üst kısmı geç dönemlerden günümüze kadar kullanılan bir mezarlık alanı haline dönüştürülmüştür.

FOTOĞRAF:

TİLVER HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Tilver Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur. Güney ve güneybatı yamacı tarla olarak kullanılmaktadır. Höyüğün üstünde birkaç yerde de kaçak kazı çukurları gözlemlenmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.06.2004 / 3443	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çınar ilçesi, Tilver köyünde yer almaktadır. Höyük yaklaşık 100 x 150 metre ebatlarındadır. Höyüğün tepesinde bir trafo binası vardır ve üst kısmın etrafı bir duvar ile çevrilmiştir. Yüzeyde bol miktarda Tunç ve Demir çağlarına ait çanak çömlek parçaları ve obsidiyen parçaları görülmüştür. Höyüğün üst kısmı geç dönemlerden günümüze kadar kullanılan bir mezarlık alanı haline dönüştürülmüştür.

FOTOĞRAF:

YAPRAKBAŞI SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Yaprakbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Sarnıçların çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler sarnıçların tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	217 / 2	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.09.2013 / 1665 (18.12.2019 / 7372) (18.02.2020 / 7511)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yaprakbaşı, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahallesidir. Mahallenin Kürtçe ismi Barê'dir. Diyarbakır il merkezine 52 km, Çınar ilçesine 22 km uzaklıktadır. Yaprakbaşı köyüne 5 km uzaklıktaki tarım arazisi içinde, ana kayaya oyulmuş sarnıç yapısı tespit edilmiştir. Sarnıcın iç kısmı çok derin olduğu ve içinde su bulunduğu için yüksekliği bilinememektedir. Ağız kısmı taşlarla kapatılmaktadır.

FOTOĞRAF:

YAPRAKBAŞI DİNDOLA YERLEŞİM ALANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Yaprakbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yerleşim alanı tarımsal faaliyetlerin altında kaldığı için yapısın dokusu bozulmaktadır. Yoğun tahribatlara maruz kalsada günümüze kadar gelmiştir. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	217 / 2	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.09.2013 / 1665 29.01.2020 - 7422	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Mağara - Kalıntı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yaprakbaşı, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin Kürtçe ismi Barê'dir. Diyarbakır il merkezine 52 km, Çınar ilçesine 22 km uzaklıktadır.'Dindola' olarak adlandırılan bu yerleşim alanı kayalık yükseltinin özellikle güneybatıya bakan yamacındaki kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar da mekân olarak kullanılmıştır. Kaya basamakları, kaya sığınakları, oyuklar yine yerleşim alanları olarak seçilmiştir. Kayanın içine açılmış çukurlar olasılıkla depo çukurları olarak kullanılmıştır. Dikdörtgen bir kapı açıklığıyla giriş sağlanan bu mekânlar birbirlerine bağlantılı olarak yapılmıştır. Doğal bir yapı da olan mağara yerleşimin ortak alanı olarak kullanılmış ihtimali yüksektir. Yerleşim alanı tarımsal faaliyetlerin altında kaldığı için dönem hakkında ki kalıntılar bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

YAPRAKBAŞI GOVİNDA YERLEŞİM KAYA ALANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar - Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yerleşim alanı tarımsal faaliyetlerin altında kaldığı için yapısın dokusu bozulmaktadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	215 / 63	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Yerleşimi - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.03.2019 / 6673	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Yerleşim Kalıntısı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yaprakbaşı, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin Kürtçe ismi Barê'dir.Diyarbakır il merkezine 52 km, Çınar ilçesine 22 km uzaklıktadır. Mahalle merkezine km uzaklıkta tarım arazisi içinde bulunmaktadır.

"Govinda" olarak adlandırılan bu yerleşim alanı kayalık yükseltinin güneydoğuya bakan yamacındaki;kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklarda yapılmıştır. Doğal ana kayaya işlenen bu yerleşim alanına, dikdörtgen bir kapı açıklığı ile giriş sağlanabilmektedir. Birbirinden bağımsız bir şekilde kayalık yamaca işlenen bu mekânlar arasında bir de kaya mezarı bulunmaktadır.Tarım arazisi içinde olduğu için iç kısımları çok fazla toprak dolgusu ile dolmuş durumdadır.

FOTOĞRAF:

YAPRAKBAŞI KAYA MEZARI SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar -Yaprakbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yerleşim alanı tarımsal faaliyetlerin altında kaldığı için yapısın dokusu bozulmaktadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	215 / 63	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Yerleşimi - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.03.2019 / 6673	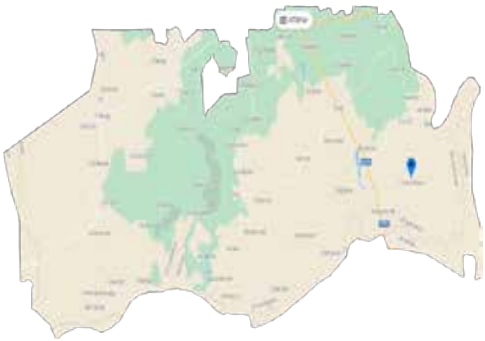
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Yerleşim Kalıntısı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yaprakbaşı, Diyarbakır ilinin Çınar ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin Kürtçe ismi Barê'dir.Diyarbakır il merkezine 52 km, Çınar ilçesine 22 km uzaklıktadır. Mahalle merkezine km uzaklıkta tarım arazisi içinde bulunmaktadır.

"Govinda" olarak adlandırılan bu yerleşim alanı kayalık yükseltinin güneydoğuya bakan yamacındaki;kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklarda yapılmıştır. Doğal ana kayaya işlenen bu yerleşim alanına, dikdörtgen bir kapı açıklığı ile giriş sağlanabilmektedir. Birbirinden bağımsız bir şekilde kayalık yamaca işlenen bu mekânlar arasında bir de kaya mezarı bulunmaktadır.Tarım arazisi içinde olduğu için iç kısımları çok fazla toprak dolgusu ile dolmuş durumdadır.

FOTOĞRAF:

ZERZEVAN KALAESİ AŞAĞIKONAK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çınar – Aşağıkonak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kalede kazı çalışmaları ve turistik, bilimsel ziyaretler hala devam etmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale -1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 04.05.2005 / 257	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Kazı	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Çınar (Çinar) ilçesinin Aşağıkonak (Xanik) köyünde yer almaktadır. Kalenin ne zaman ve kimler tarafından yaptırıldığı belli değildir. Kale hakkında yapılan araştırmaların çoğunluğu yabancı araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Kale düzgün olmayan bir oval plana sahiptir. 330 metre uzunluğunda ve en geniş yerinden ise 130 metre genişliğindedir. Kale, üzerine kurulduğu tepedeki kayalık alanın taş ocağı olarak kullanılmasıyla inşa edilmiştir. Tamamen kayalık zemin üzerinde yükselmektedir. Kale içinde çeşitli ebatlarda mekânlar, zeminde, ana kayanın oyulmasıyla inşa edilmiş onlarca sarnıç, kare ve yarım daire formunda burç ar ve bunları birbirine bağlayan sur kalıntıları yer almaktadır. Kalın surlar ve burçlar savunmanın zayıf olduğu güney kesimde yoğunlaşmaktadır.

FOTOĞRAF:

ÇÜNGÜŞ

AŞAĞI MEZARLIK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Çüngüş Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mezarlık alanda herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	169 - 5	
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Mezar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 03.04.2017 / 4643	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Mezarlık	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş, Diyarbakır ilinin bir ilçesidir. Diyarbakır'a 110 km uzaklıktadır. Çüngüş ilçe merkezine girişin sol tarafında bulunan Mezarlığın yakın çevresinde bu mezarlığı kullananlarla ilgili bir yerleşime ait izler bulunamamıştır. Mezarlıkta çok sayıda taş sanduka / sandık mezar ve az sayıda etrafı taş mekân ile çevrili büyük mezar yapıları görülmüştür. Mezar boyutlarına bakıldığında farklı farklı ölçüler ortaya çıkmaktadır. Mezarların aralarında bazen 1 – 3 metre, bazen de 3 - 5 metre mesafe bırakılmıştır. Gömütler dağınıktır. Belirgin bir planda gömülmemişlerdir. Bazı mezarlarda görülen tahribat hem aynı yere bir başka mezar çukuru açılmasından hem de belki döneminde oluşan mezar soygunculuğundan kaynaklanmış olabilir. Modern Dönem İslami mezarlarının da içinde bulunduğu alanda ki toprak yumuşak biçimde olduğu görülmüştür.

FOTOĞRAF:

137-1 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmamaktadır ve yapının çatısı tamamen zarar görmüş, üçüncü kat giriş cephesinin bir kısmı bulunmamaktadır. Yapının cephelerinde sıva ve boya saptanmıştır. Yapının üçüncü katında yer alan balkona beton ek döşeme yapılmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	137 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 937	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) İlçesi Cami Kebir mahallesinde konumlandırılmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan yapı üç katlıdır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede beş dilimli nişli kemer açıklıklı kapı bulunmaktadır ve yapıya bu kapıdan girilmektedir. Yapının iç kısmına kapılı olduğundan girilememiştir.

FOTOĞRAF:

137-1 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Girişin olduğu cephede niteliksiz eklere rastlanmış ve yoğun miktarda çimento sıva izlerine rastlanmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	277 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 929	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş'ün Cami Kebir mahallesinde konumlandırılmıştır. Günümüzde yapı kullanılmaktadır ancak kilitli olduğundan içine girilememiştir. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan yapı iki katlıdır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede basık kemer açıklıklı kapı bulunmaktadır ve yapıya bu kapıdan girilmektedir. Kapı ahşap malzemeli ve kapının üzerinde yılan motifli kabartmalar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

137-1 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmaktadır ve yapının içine girilememiştir. Girişin olduğu cephede yüzey kayıpları ve kapı demir motiflerinde korozyona rastlanmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	298 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 938 (20.03.2013 - 1249)	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	

Genel Tanım

Çüngüş'ün Cami Kebir mahallesinde konumlandırılmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen bir alana oturan yapı tek katlıdır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede iç içe geçmeli kemer kapı bulunmaktadır ve içteki kemer basık kemer formludur. Yapıya bu kapıdan girilmektedir. Kapı ahşap malzemeli ve kapının üzerinde yılan motifli kabartmalar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ADİL TEKİN EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1876	Günümüzde yapı kilitlenmiş ve zemin katına giriş yapılamamıştır. Batı cepheden yapının bir kısmına giriş yapılmış ancak yapıda ciddi strüktürel çatlamalara rastlandığından güvenlik nedeniyle detaylı gözlem yapılamamıştır. Güney cephede ayrıca kılcal çatlamalar gözlemlenmiştir. Yapının kuzeybatı cephesinde yer alan kapı girişinde yüksekliği ortalama 50 cm kadar olan moloz taş yığıntıya rastlanmıştır. 2020 Elazığ depreminden yapı ciddi zararlar görmüştür, günümüzde kullanılmamaktadır ve restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	131 / 2 - 5	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.07.2015 / 3507	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		

Çüngüş'ün Cami Suk mahallesinde konumlandırılmıştır. Eğimli bir arazide yer alan yapının kitabesi bulunmaktadır. Yapının bir müddet "Rüştiye Mektebi" olarak kullanıldığı halk tarafından bilinmektedir (Diyarbakır Salnameleri 1869- 1905). Oldukça geniş bir alan üzerine zemin katla birlikte 4 katlı olarak inşa edilen yapı, iç sofalı yapı grubuna girmektedir. Güney cepheden bakıldığında önde küçük üç katlı, arkada büyük dört katlı iki farklı binadan oluşmuş gibi görünen yapı bir bütün teşkil etmektedir. Kuzey cepheden ise tek katlı bir yapı gibi görünmektedir.

Yapının tüm cephelerinde kapılar yer almakta, her cephedeki kapı farklı katlara giriş sağlamaktadır.

Yapının ilk iki katı, kapıların kesme taş olması dışında tamamen moloz taş malzemeden yapılmıştır. Üçüncü katta güney cephesinin bir bölümü ile aynı cephedeki pencerelerde kesme taş malzeme kullanılmıştır. Dördüncü kat tamamen kesme taş malzemeden yapılmıştır. Üçüncü katta sivri kemerle cepheye açılan bir sofa bulunmaktadır. Dördüncü katta iki sivri kemerle güney cepheye açılan bir sofa ve sofanın önünde bir terasa yer verilmiştir.

Kuzey cephenin ilk üç katı toprağa gömülü olduğundan dördüncü katta yapıya giriş sağlayan basık kemerli üç kapı bulunmaktadır. Evlerin arasına sıkıştırılmış yapının doğu cephesinin büyük bölümü evlerle kapatılmıştır. Doğu cephede üçüncü kat dışındaki tüm katlara dikdörtgen birer kapı açılmıştır. Bu kapılara merdivenle inilip çıkılmaktadır. Güney cephenin ekseninde zemin kata giriş sağlayan kapı, gösterişli bir kompozisyona sahiptir. Basık kemer açıklıklı kapı, rumi motifli konsollar üzerine oturan sütunların taşıdığı sivri bir kemerle çevrelenmiştir. Boş bir kitabeliği bulunan kapının üst kısmı konsollarla hareketlendirilmiştir. Bu kapıdan yapının aralık bölümüne girilmektedir. Birbirinden bağımsız üç ayrı ev haline getirilmiş birinci kata giriş üç yönden sağlanabilmektedir. Zemin katta güneydeki aralığın batısındaki merdivenlerden birinci katta L şeklinde bir hole çıkılmaktadır. Doğu cephedeki basık kemer açıklıklı diğer bir kapı birinci kata giriş sağlamaktadır. Bu kapı L şeklinde bir hole açılmaktadır. Birinci kata asıl giriş sağlayan anıtsal üçüncü giriş kapısı batı cephede bulunmaktadır. Batı cephedeki giriş art arda iki kapı şeklinde düzenlenmiştir. Koridorun sonunda karşımıza basık kemer açıklıklı ikinci bir anıtsal kapı çıkmaktadır. Yapının yapım tarihini gösteren kitabenin yer aldığı kapının üstünde Hz. Süleyman mührü ve ay yıldız motifine yer verilmiştir. İkinci kata evin güney, doğu ve batısındaki merdivenlerden çıkılmaktadır. Güneyindeki merdivenlerden L şeklinde düzenlenmiş dışa sivri bir kemerle açılan sofaya çıkılmaktadır. Sofanın doğu ve batısında, oturma, dinlenme, misafir ağırlamaya yönelik düzenlenmiş birer oda yer almaktadır. Sofanın doğu duvarının kuzeyindeki diğer kapı dikdörtgen bir odaya açılmaktadır. Odanın kuzey duvarını ahşaptan yapılmış dolaplar kaplamaktadır. En üst kata giriş kuzey cepheden üç, doğudan bir kapı ile sağlanabilmektedir. Bu kapılar basık kemer açıklıklı tek ahşap kanatlı kapılardır. Kuzey cephede eksendeki yuvarlak kemerli bir kapıdan divanhane bölümüne girilmektedir. Divanhanenin sofası güneyde, eksende mermer bir sütuna oturan iki sivri kemerle terasa açılmaktadır. Kuzey cephenin kuzeydoğusundaki üçüncü kapı L şeklinde bir koridora açılmaktadır. Koridora aynı zamanda doğu cepheden merdivenlerle çıkılan bir kapı ile giriş de sağlanmaktadır. İç mekândaki tavanlar ahşaptır. Yapı dıştan düz dam örtülüdür.

ALİ BEY CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1681	Minare kitabesi tahrip olmuş ve minare taşlarında kararma, yüzey kaybı, delikli yapı meydana gelmiştir. 1850 yılında Çüngüş'de meydana gelen bir deprem sonrası yıkılan minaresi daha sonra yaptırılmıştır. Son cemaat yeri pimapen ile kapatılmıştır. Cami cepheleri çimento ile sıvanmış ve özgün mimarisini yansıtmamaktadır. Caminin içi yapılan onarımlar ile beyaza boyanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	125 / 2 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 928	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş merkez Suk mahallesinde yer alan Ali Bey Camii, doğu - batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlı, mihraba paralel üç sahınlı (Cömertler, 2004; 14), yamuk planlı küçük bir avlu, kuzey cephede son cemaat yeri, avlunun kuzey duvarının iç yüzeyinde abdest alma bölümü, kesme taş minareli ve düz çatılı bir camidir. Cami karma malzemeli olup son cemaat yeri, minaresi ve pencere etrafı kesme taştan yapılmış, diğer bölümler ise moloz taştan yapılmıştır. Camide biri yapım kitabesi, biri onarım kitabesi, biri minber kitabesi ve bir diğeri ise minare yapım kitabesi olmak üzere 4 adet kitabesi bulunmaktadır (Cömertler, 2004). Çüngüş Alibey Camii, yapım kitabesine göre H. 1095 (M. 1681) yılında Yulad Oğlu Ali tarafından yaptırılmıştır. Yapıya ait diğer bir kitabe caminin minaresinde yer almaktadır. Minare kitabesine H. 1117 (M. 1703) minare camiden 22 yıl sonra (Cömertler, 2004; 13). Kapıkıran Mehmet Paşa tarafından yaptırılmıştır (Haspolat, 2011; 92). Osmanlı dönemi yapısı olan caminin Cumhuriyet döneminde yapılan izleri muhtelif yerlerde görülebilmektedir.

Kuzeydoğuda yer alan basık kemerli bir kapıyla cami avlusuna girilmektedir. Kuzey cephede son cemaat yeri ortada bir sütun ve iki sivri kemerle avluya açılmaktadır. Harim mekânına basık kemerli işlemeli bir kapıyla girilmektedir (Cömertler, 2004). Yapının harim mekânı sivri kemerli iki sıra halinde düzenlenmiş üçer paye ve dörder kemerle üç sahına ayrılmıştır. Mihrap tarafındaki üç paye sekizgen, kuzeydeki diğer üç paye kare formludur. Pencereler iç mekâna yuvarlak kemerli olarak yansıtılmıştır. Kadınlar mahfili yapılan onarımlarla ortadan kaldırılmıştır (Cömertler, 2004). İçten eşit aralıklarla yerleştirilmiş kirişlerle desteklenmiş düz örtülü cami, dıştan sonradan yapılmış alüminyum doğrama ile kırma bir çatı ile kaplanmıştır (Cömertler, 2004). Minareye avludan 3 basamakla çıkılmaktadır ve minare gövdesinin orta kısımları pahlanmıştır. Pahlı alanın hemen üst kısmında kör kemerle süsleme yapılmıştır.

CAMİ KEBİR ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mahallesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yy.	Ön ve arka kısmından yolgeçen çeşmenin bir kısmı toprak ve taşlarla kapatılmıştır. Çeşme silmesine beton sıva yapılmış ve günümüzde aktif değildir. Çeşmede bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir. Çeşme kötü bir vaziyettedir ve taşları zarar görmüştür.
Ada – Parsel – Pafta:	266 / 4	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çeşmenin mimarisi incelendiğinde Çüngüş Ulu Cami'nin son cemaat yerinin eklenme tarihine yakın bir tarihe yani 18. yüzyıl başlarında inşa edildiği düşünülmektedir (Erbil Cömertler AKTUĞ, Çüngüş Kültür Varlıkları). Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Sadece kemeri doğal kesme taştan yapılmış sivri kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır ve moloz taştan inşa edilmiştir.Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmamaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla moloz taştan yapılmıştır. Musluk tablası yekpare kesme taştan yapılmıştır. Dinlenme sekileri, süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akmayan bir çeşmedir. Çeşme ayna taşının üzerinde oluk şeklinde açılmış biri kemerli iki delikten suyun akış olduğu tahmin edilmektedir ancak çeşme aktif değildir. Ayna taşının üzerinde ise tek bir lüle (musluk) yer almaktadır. Yan cephelerde birer adet kemerli su taslığı (bardaklığı) bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

CAMİ KEBİR MOĞAYİP ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Cami Kebir mahallesinde yer alan çeşme eğimli bir arazide yer alan çeşmenin arka tarafı yol kotunun altında kalmıştır. Yan tarafına ise bahçe duvarı inşa edilmiştir. Çeşmenin arka, batı ve ön cephesi parke taşı ile kaplı sokağa bakmaktadır. Günümüzde aktif olmayan çeşmede bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması,kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	291 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ali Bey Cami'den yukarı çıkan yolun solunda Cami Kebir mahallesinde bulunmaktadır. Kitabeye göre çeşme 1556 yılında inşa edilmiştir (Erbil Cömertler AKTUĞ, Çüngüş Kültür Varlıkları). Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Sadece kemeri doğal kesme taştan yapılmış yarım daire formlu kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır ve moloz taştan inşa edilmiştir. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmamaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmaktadır ve çeşme kitabesinin günümüz Türkçe yazımı şu şekildedir: "Sahib'ül-hayr, bin Maksud, Sene 973ANLAMI: Hayır sahibi Maksud oğlu... dur. Yıl 973 (M.1556)". Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla moloz taştan yapılmıştır. Musluk tablası tek parça moloz taştır. Dinlenme sekileri, süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde ise tek bir lüle (musluk) yer almaktadır. Yan cephelerde ve ayna taşında birer adet dikdörtgen formlu su taslığı (bardaklığı) bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

CEMALETTİN AKGÜN EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1882	Günümüzde çoğunluğu yıkılmış konut çok kötü bir haldedir. Yapının üst örtüsü tamamen yıkılmış batı ve kuzey duvarlarının bir kısmı dışında yapı neredeyse yok olmuştur. Özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	242 / 1 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 11.04.2006 / 695	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Kale mahallesinde, kademeli bir arazi üzerine konumlandırılmıştır. Dikdörtgen bir alana oturan yapı zemin katla birlikte 3 katlıdır. Yapı moloz taştan yapılmıştır. Cephe bol sayıda pencere ile hareketlendirilmiştir ve pencereler sivri kemer alınlıklıdır. Aynı zamanda cephede taç kapı (dikdörtgen formlu, basık kemer açıklıklı sivri kemer alınlıklı) ve kapının iki yanında ikişer mazgal pencere görülmektedir. Orta seviyede altı dikdörtgen pencere yer almaktadır. İkinci kat çiçek motifleri ile süslenmiş konsollarla üst kattan ayrılmıştır. Üst seviyede eksende sofa açıklığı bulunmaktadır. Alt kattan merdivenlerle birinci katta L şeklinde düzenlenmiş sofaya çıkılmaktadır. Batı cephede güneye kaydırılmış basık kemerli kapıdan birinci katta ince uzun bir koridora girilmektedir. Yapının içerisindeki pencereler nişlidir. İç mekândaki tavanlar ahşaptır. Yapı dıştan düz dam örtülüdür.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ÇÜNGÜŞ TARİHİ HAMAMI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mahallesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	16. – 17. yüzyıl	Hamamın iç kısmında duvarlar badanalanmıştır. Güney cephede bitkilenme mevcuttur. Ayrıca güney cephede üst örtüye çanaklar yerleştirilmiştir. Hamam kapalı, kullanılamaz haldedir. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	248 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Hamam	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Hamam	
Bugünkü Kullanım:	Hamam	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş ilçe merkezinde, Cami Kebir mahallesinde yer almaktadır. Yapının batı cephesi yol kotunun kısmen altında kalmıştır. Hamamın kitabesi bulunmamaktadır. Yapının mütevazi boyutları, malzemesi ve pek itinalı olmayan işçiliği göz önünde bulundurulduğunda, yapının 16. veya 17. yüzyıla tarihlemenin mümkün olduğu görüşüne katılmaktayız. Hamam günümüzde kullanılmamaktadır. Dikdörtgen bir alana oturan hamam, soyunmalık (camekân), ılıklık (soğukluk), sıcaklık ve külhan bölümlerinden oluşmaktadır. Kare soyunmalık mekânı ve dikdörtgen planlı ılıklık mekânı yer almaktadır. Sıcaklık bölümü iki köşe hücreli ve üç eyvanlı bir düzenleme göstermektedir. Moloz taştan inşa edilmiş yapının duvar köşeleri, tromp kemerleri, trompların oturduğu üçgen payeler, sağır kemerler, niş kemerleri ve güneydeki giriş kapısı söveleri kesme taştır. Hamamın soyunmalık bölümüne güney cephesindeki betonarme ek girişten girilmektedir. Soyunmalık bölümünde üzeri betonla kaplanmış düzgün altıgen şekilli taş seki üzeri kapatılmış bir havuzdur. Duvarlar, trompları birbirine bağlayan sağır sivri kemerlerle hareketlendirilmiştir. Soyunmalık bölümünün üzeri sivri kemerli tromp geçişli bir kubbe ile kapatılmıştır. Dıştan sekizgen kasnağa oturtulmuş kubbenin ortasında aydınlık feneri yer almaktadır. Soyunmalık bölümünün kuzey duvarından hafif doğuya kaydırılmış basık kemerli bir kapıyla ılıklığa girilmektedir. Dikdörtgen planlı ılıklık üç bölümden oluşmaktadır. Ortada kubbeli bir mekân, batıda ortadaki bölümle bir kemerle bağlantılı batısındaki her iki mekân ortadaki mekândan daha büyük tutulmuştur. Ilıklığın ortasından hafif batıya kaydırılmış basık kemerli bir kapıyla sıcaklık bölümüne girilmektedir. Sıcaklık bölümü iki köşe hücreli ve üç eyvanlıdır. Orta kubbenin doğu, batı ve kuzey yönlerine eyvanlar yerleştirilmiştir. Ilıklık ve sıcaklık bölümündeki tüm kubbelerde ışık delikleri vardır. Hamamın soyunmalık bölümü kubbesi dışa yansıtılmıştır. Bu bölüm dışında hamam dıştan düz örtülüdür. Doğu cephede sıcaklık bölümü dışa taşıntı yaparken, batı cephede hafif girinti yapmaktadır. Hamamın tüm duvarları dıştan sağır olarak düzenlenmiştir.

ÇÜNGÜŞ TARİHİ KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Köprü onarım görmüştür ve özgün mimarisini yansıtmamaktadır. Köprü zemini parke taşıyla döşenmiş ve girişte yer alan korkuluk tehlike arz eden, minimum standartları sağlamamaktadır. Köprüde bitkilenme, yosunlaşma, renk değişimi ve kararma gibi bozulmalar görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 928 16.06.2004 / 3444 (28.03.2012 / 395)	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesinde İpek Yolu'nun geçtiği yol güzergâhı üzerinde kurulmuş olan köprü Çüngüş Deresi üzerinde kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Köprünün altında yoğun ağaç bulunmaktadır ve sağ tarafında bir konut yer almaktadır. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Tek kemer gözlü, sivri kemerli, düz yollu köprüler sınıfına girmektedir. Kemer, iki kıyıdaki doğal kayalara oturtulmuştur. Köprünün kemer bölümü kesme taştan, diğer bölümleri moloz taştan yapılmıştır. Süsleme unsuru bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

DEĞİRMENSUYU KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Değirmensuyu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kilisenin üst örtüsü dıştan düz toprak ile örtülmüştür ve örtü sisteminin büyük bir bölümü yıkılmıştır. Günümüzde ev terk edilmiş ve çökmüş durumdadır. 2020 yılında Elazığ depreminden çok ciddi oranda etkilenmiş yapı çok kötü bir haldedir. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	143 / 1-2	
Tür – Grup - Derece:	Kilise - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 15.12.2010 / 3596	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesine bağlı Değirmensuyu (Adeş) köyünde, Fırat Nehri'nin oluşturduğu derin vadinin hemen kenarında yer almaktadır. Kilise örtü sistemine kadar devam eden oldukça yüksek duvarlara sahipken, özel mülkiyete verilmiş, iç kısmına üç ayrı katlı ev inşa edilmiştir. Kilise kareye yakın dikdörtgen, üç nefli bazilikal planlıdır. Yapının kuzeyinde bir şapeli bulunmaktadır. Moloz taş malzemeden yapılan kilisenin doğu cephesi dıştan kesme taş malzeme ile kaplanmıştır. Apsis çeyrek küre biçimli bir kubbe ile örtülüdür. Kilisenin pencereleri dış cephede lentolu ve sövelidir. Kilisenin güney duvarı sağır düzenlenmiştir. Kuzey duvarında, kuzeydoğudaki şapele geçiş sağlayan bir kapı ve kapının doğusunda bir niş bulunmaktadır

FOTOĞRAF:

EJDER AĞA ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Hatalı onarım yapılmış, çeşme aynalığı ve saçağı çimento ile sıvanmıştır. Günümüzde aktif olmayan çeşmede ciddi miktarda yüzey kayıpları ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur. Nişin içi depo olarak kullanılmaktadır. Çeşmede bitkilenme, yüzey kayıpları, derz boşalması, yosunlaşma, renk değişimi görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	247 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Kale mahallesinde bulunan çeşme daha sonradan yapılmış bir bahçe duvarı ile birleştirilmiştir. Çeşmenin sağ arkasında bir elektrik direği yer almakta, sol tarafında ise Cemalettin Akgün'ün tescilli konutu yer almaktadır. Çeşmenin sol tarafında ise minik bir incir ağacı bulunmaktadır. Tek cepheli, tek kemerli, nişli çeşme bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin sadece sivri kemeri bazalt kesme taştan yapılmıştır. Dinlenme sekileri, taşlığı, kitabesi ve su lülesi bulunmayan çeşme aktif değildir.

FOTOĞRAF:

HACI PINARI ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1703	Yapının taşlarında delikler, boşluklar, kararma, renk değişimi, bitkilenme, tuzlanma, form kaybı, malzeme kaybı gibi bozulmalar mevcuttur. Tepeliği ve cepheleri çimento ile sıvanan çeşmenin restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Oyuklu köyünde bulunan çeşme tek cepheli, tek kemerli geniş nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Hemen yan tarafında konut yer alan çeşme kotlu bir araziye inşa edilmiştir. Bu nedenle çeşmenin bir kısmını toprağın altına gömülü vaziyettedir. Dinlenme sekileri, su lülesi ve yalağı bulunan çeşmede bir de suyun tahliyesi için bir adet su kanalı yapılmıştır. Yan cephesinde bir adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Çeşme suyu akan aktif bir çeşmedir. Çeşmenin su haznesi ve dinlenme sekileri yek pare moloz taştan yapılmıştır. Çeşmenin bir yapım kitabesi bulunmaktadır. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin yarım daire formlu kemeri bazalt kesme taştan yapılmıştır. Çeşmenin su haznesi ve dinlenme sekileri yek pare moloz taştan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

HANÖNÜ ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1742	Beton niteliksiz silme ek yapılan çeşmenin yüzeyleri de çimento ile sıvanmıştır. Çeşme günümüzde aktiftir. Su lülesine bir adet musluk eklenmiştir. Kemerin bazalt taşlarında delikler ve boşluklar saptanmıştır. Yapının ön yüzeyinde bitkilenme ve kabuklanma görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	115 - 8	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesinde Oyuklu köyünde bulunan çeşmenin hemen sağ tarafında bir konut yer almaktadır. Çeşme tek cepheli, tek kemerli geniş nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Sivri kemer olarak inşa edildiği gözlenmektedir. Dikdörtgen formlu çeşme aynalığı cephesindeki bir su taslığının iç kısmına yerleştirilen yapım kitabesi üç parça taştan oluşmaktadır. Yan yana yerleştirilmiş üç ayrı taş kitabeden soldaki 5 satırlı ortadaki 4 satırlı ve en sağdaki ise 3 satırlı olarak yazılmış yapım kitabesine göre çeşme H. 1155 (M. 1742) tarihinde yapılmıştır. Çeşmenin yan cephelerinde birer adet dikdörtgen formlu su taslığı daha bulunmaktadır. Çeşmenin bazı bölümlerinin sıvanmasına rağmen yer yer moloz taşlar görünmektedir. Bu nedenle çeşme aynalığının moloz taştan inşa edildiği gözlenmektedir. Su yalağı ve dinlenme sekileri bulunan çeşmenin bir de su lülesi bulunmaktadır. Su yalağından açılan bir boşluk ile suyun tahliyesini sağlamak için su kanalı inşa edilmiştir.

FOTOĞRAF:

KALEÖNÜ 1 ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1837	Bazalt taşlı kemer beyaza boyanmıştır. Çeşmenin bütün cephelerinde hatalı onarımlar ve uygulamalar görülmektedir. Çeşme aynasında bulunan su taslığının yüzeyine çimento sıva yapılmıştır. Günümüzde aktif olan çeşmede bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, taşlarda delik ve boşluk oluşumu, tuzlanma ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	150 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Oyuklu köyünde bir bahçenin içinde yer alıyor. Bir bahçe duvarına istinat olmuş arka cephesinin bir kısmı toprak altında kalmıştır. Sivri kemerli tek cepheli geniş nişli bir çeşmedir ve bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme aynası ile kemerin birleştiği yerde bir adet yapım kitabesi yer almaktadır. Kitabeye göre çeşme H.1253 (M.1837) yılında yaptırılmıştır. Moloz taştan yapılmış çeşmenin niş kemeri ve su taslığının bulunduğu nişin kemeri kesme bazalt taştan yapılmıştır. Su lülesi bulunan çeşme oldukça sade inşa edilmiştir. Bir adet yan cephede dikdörtgen formlu, bir adet de çeşme aynasında sivri kemer formlu toplam 2 tane su taslığı bulunmaktadır. Dinlemme sekisi ve su yalağı bulunmuyor. Suyun tahliyesine sağlamak amacıyla iki kollu üçgen yapılı su kanalı mevcuttur.

FOTOĞRAF:

KALEÖNÜ ÇEŞMESİ 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1810	Hatalı çimento sıva ve onarımların yanında çeşmenin üzerine yazılar yazılmıştır. Niş kemerinin üzeri sıvanmış ve çeşme aynasında çimento ile onarılmaya çalışılmıştır. Günümüzde aktif olan çeşmede bitkilenme, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, renk değişimi ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Oyuklu köyünde bulunmaktadır. Bir evin avlu duvarına bitişik olarak inşa edilen çeşmenin etrafında tarım bahçeleri vardır. Çeşme, Oyuklu Ahmed Bin Musa Çeşmesi'nin sağ arka tarafında kalmaktadır. Tek cepheli, tek kemerli, geniş nişli çeşme bir evin avlu duvarına bitişik yapıldığından bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Dinlenme sekileri, su lülesi ve yalağı bulunan çeşmede bir de suyun tahliyesi için bir adet su kanalı yapılmıştır. Musluk tablasının üzerinde yekpare büyük bir moloz taş yer almaktadır. Bu moloz taşın üzerinde ise kare formlu bir adet su taslığı bulunmaktadır. Sağ yan cephesinde ise bir adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Çeşmenin yapım kitabesine göre (M. 1810) tarihinde yapılmıştır. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin sivri kemeri bazalt kesme taştan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

KARŞIYAKA MEZARLIK ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Karşıyaka Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1874	Günümüzde aktif olmayan çeşmede bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Yapıda kullanılan kireç malzemelerden birçok defa tamir edildiği anlaşılmaktadır. Çeşmenin genelinde malzeme kayıpları ve çimento harç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	170 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Karşıyaka mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin yan ve arka kısımları toprağa gömülmüş vaziyettedir. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin 4 satırlık Osmanlıca kabartma sülüs harflerle yazılmış bir yapım kitabesi bulunmaktadır ve çeşme kitabesinin günümüz Türkçe yazımı şu şekildedir: "Sahib'ül-hayrat ..., Nu'man..., ve oğlu , Sene 1291(1874)". Kitabeye göre yapım tarihi H. 1291 (M. 1874)' dür. Süslemeleri olmayan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının yerle birleştiği bölümde oluk şeklinde bir adet lülesi (musluk) bulunmaktadır ve lülenin iki yanında dinlenme sekileri bulunmaktadır. Yan cephelerde ve ayna taşında birer adet kaş kemerli su taslığı (bardaklığı) bulunmaktadır. Kemeri ve çeşme aynası doğal kesme taştan yapılmış sivri kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır ve moloz taştan inşa edilmiştir.

FOTOĞRAF:

KASAP PİYARI ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Çeşmenin arka duvarının yarısı toprakla kapatılmıştır. Çeşmenin üzerine yazılar yazılmış ve neredeyse tamamı çimento ile sıvanmıştır. Çeşme onarım geçirmiştir ve suyu aktif değildir. Çeşmenin niş zeminine parke taşı döşenmiştir. Çeşmeye beton bir saçak ek yapılmıştır. Çeşmede bitkilenme, kararma, çiçeklenme gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	233 - 5	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çeşmenin kitabesi yoktur. Sivri kemeri sarı küfeki taşından yapılmış çeşmenin yan cepheleri moloz taştan inşa edilmiştir. Çeşme aynalığı da küfeki taşından yapılmış ve üzerinde bir adet kare formlu su taslığı bulunmaktadır. Dinlenme sekileri olmayan çeşme tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Su yalağı bulunan çeşmenin bir adet su lülesi bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yol kotunun yükseltilmesi ile çeşme nişinin taslıklarına kadar toprak altında kalmıştır. Çeşme tahrip olmuş ve içerisinde çöpler birikmiştir. Günümüzde aktif olmayan çeşmede yüzey kayıpları, parça kopmaları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, tuzlanma, yosun oluşumu ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	129 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Oyuklu köyünde bulunan tek cepheli, tek kemerli, geniş nişli çeşme bir meydanda çınar ağacının altında bağımsız çeşme olarak yer almaktadır. Dinlenme sekileri, su lülesi ve yalağı bulunmayan veya tahrip olduğunu düşündüğümüz çeşmede aktif değildir. Çeşmenin bir kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynalığında 3 adet taslık vardır. Bunlardan ikisi aynalık cephesinde olup biri daha büyükçe yarım daire kemerli, diğeri ise onun alt sağ tarafında yine yarım daire kemerli forma sahiptirler. Üçüncü taslık ise çeşme aynasının sol tarafında bulunmakta ve sivri kemerli bir yapıya sahiptir. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin sivri kemeri kalker kesme taştan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

KASAP PİYARI ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	15. yüzyıl	Günümüzde aktif olmayan yapı kötü durumdadır ve büyük ölçüde tahrip olmuştur. Yapı strüktürel tahribatlara uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	173 / 15	
Tür – Grup - Derece:	Debbağhane - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.02.1986 / 1902 (28.03.2012 / 395)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Debbağhane	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş'te Sırahayyats Surp Asdvadzadzin Manastırı'nı çevreleyen avlu duvarı kalıntılarının yaklaşık 7 - 8 metre güneyinde yer almaktadır. Yapının üzerinde herhangi bir kitabe bulunmamaktadır. Kullanılan malzeme ve işçilik dikkate alındığında 15. yüzyıla tarihlendirilmektedir. Yapı, kuzey - güney doğrultusunda dikdörtgen planlıdır. Moloz taş malzemeden inşa edilen debbağhane, farklı boyutlarda birçok mekândan oluşmaktadır. Debbağhanenin örtü seviyesi kilisenin temel seviyesinin biraz üstündedir. Yapının kapı ve pencereleri oldukça tahrip olmuştur. Ancak debbağhaneye batı cephede iki farklı girişten girildiği anlaşılmaktadır. Cephenin kuzeyine kaydırılmış durumdaki her iki kapıdan girilen mekânların birbiri ile bağlantısı koparılmıştır. Eksene yakın kapının ana kapı olduğu ve derilerin temizlenme ve yıkanma gibi işlemlerden geçtiği bölümlere açıldığı anlaşılmaktadır. Kuzeydeki diğer kapı muhtemelen derilerin muhafaza edildiği, kurutulduğu veya fırınlandığı kubbeli bir mekânla bağlantıyı sağlamaktadır. Yapıya giriş sağladığı düşünülen eksene yakın ana kapı, doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen planlı beşik tonoz örtülü hol şeklinde düzenlenmiş küçük bir mekâna açılmaktadır. Holün güney duvarındaki kapıdan, tüm yapının yarısından daha büyük alanı kaplayan havuzlu mekâna girilmektedir. Havuzlu mekân, kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen, sekiz haç tonozla örtülü iki nefli bir mekândır. Havuzlu mekânın kuzeydoğusu, beşik tonozla örtülü bir eyvan şeklinde kuzeye doğru uzatılarak L formu kazandırılmıştır. Bu mekânın doğu ile güneydoğu duvarı ve örtü sistemi tamamen yıkılmış durumdadır. Çöken örtü sistemi zeminin görülmesini engellemesine rağmen mekânın ortasında büyükçe bir havuz bulunduğu, havuzun küçük bir köşesinin görülmesinden anlaşılmaktadır. Girişteki holün kuzeyinde, güneydeki mekâna göre daha küçük düzenlenmiş birçok mekân yer almaktadır. Holün kuzey duvarındaki kapı, yapıyı doğu - batı doğrultusunda ikiye ayıran beşik tonozla örtülü büyük bir mekâna açılmaktadır. Mekânın kuzey duvarında doğuya kaydırılmış çok küçük bir kapı ile kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen, beşik tonozla örtülü oldukça dar bir koridora geçilmektedir.

Koridorun batı duvarının kuzeyinden çok küçük tünel şeklinde bir kapı ile kubbeli mekâna geçilmektedir. Batı cephede kuzeydeki kapı da, tonozlu bir mekândan sonra kubbeli mekâna geçişi sağlamaktadır. Mekân doğu-batı doğrultusunda beşik tonozla örtülüdür. Kare planlı tromp geçişli kubbeyle örtülü mekânın her iki mekâna açılan kapıları dar, basık ve küçük bir kapı formundadır.

SIRAHAYYAT MANASTIR KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	15. yüzyıl	Günümüzde aktif olmayan kilise kötü durumdadır. Yapı içerinde bitkilenme saptanmıştır. Kilise zemininde göçükler oluşmuş, yüzey taşları tahrip edilmiştir. Kilise yüzeylerine yazılar yazılmış, boyanmış ve strüktürel tahribatlara uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	173 / 15	
Tür – Grup - Derece:		
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.02.1986 / 1902 (28.03.2012 / 395)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		

Çüngüş ilçe girişinde, Aktaş mahallesi yol ayrımında, Surp Asdvadzadzin Manastırı'nın içerisinde yer almaktadır. Yapının üzerinde günümüzde kaybolmuş bir tamir kitabesi bulunduğu bilinmektedir. Kilisenin kesin yapılış tarihi bilinmemekle birlikte bazı kaynaklarda yapının 15. yüzyıldan kaldığı belirtilmektedir. Kilisenin mimarisi, malzemesi ve yapım teknikleri 15. yüzyıl yapım tekniklerine uygundur. Yapı kitabesine göre 1841 tarihinde onarılmıştır. Kilisenin pencere söveleri, kemerler ve duvar köşelerinde düzgün kesme taş malzeme kullanılmıştır. Batı cephe kemer başlangıç seviyesine kadar kesme taşla kaplanmıştır. Yapının tamamı avlu duvarları da dahil olmak üzere moloz taş malzemeden yapılmıştır. Kuzey cephenin doğu köşesine bitişik bir şapel bulunmaktadır. Batı cephede eksene yerleştirilmiş lentolu küçük bir kapı ile yapıya giriş sağlanmaktadır. Batı cepheden girilen naos kısmı iki sıra halinde yerleştirilmiş, doğudakiler L diğerleri silindirik formlu altı paye ile üç nefe ayrılmıştır. Orta nef yan neflere göre daha geniş tutulmuştur. Bema bölümü naostan kot farkı ile ayrılmıştır. Nefler doğuda düz duvarla sınırlandırılmıştır. Ancak en doğuda yer alan L biçimli payeler, doğu duvarına, alçak tutulan kemerler ile bağlandığından burada adeta dikdörtgen bir apsis ile apsisin iki yanında birer pastophorion hücresi oluşturulmuştur. Apsisin arkasında, tonoz seviyesinde doğu duvarına bitişik beşik tonozla örtülü gizli bir koridor bulunmaktadır. Kuzey pastophorion hücresinde bu koridora çıkış sağlayan 3 - 4 basamak bulunmaktadır. Bema bölümü dışında kuzey ve güney duvarları ile batı duvarı, ikişer duvar payesi ve bunları bağlayan yuvarlak kemerler ile üçe ayrılmıştır. Bema bölümünün üzeri sivri kemerli beşik tonozlarla örtülmüştür. Naos, payeler ve zeminden başlayan duvar payelerine oturan dokuz haç tonozla örtülmüştür. Kilise dıştan düz toprak örtülüdür. Kilisenin kuzeydoğu köşesindeki dikdörtgen planlı şapelin doğu duvarının bir bölümü ayaktadır. Şapelin kuzey ve batı cepheleri ile örtü sisteminin büyük bir bölümü yıkılmıştır. Doğu duvarı içten ve dıştan sağırdır. Kuzey duvarının batısı tahrip olmuş durumdadır. Şapelin biri batı duvarında dışa, ikisi güney duvarında kilisenin iç mekânına geçiş sağlayan üç kapısı bulunmaktadır. Şapel zemininin çöken doğu kısmında tonozlu bir alt kat ve bu bölümden güneye doğru devam eden bir tünelin varlığı anlaşılmaktadır. Şapelin üzeri çift cidarlı iki haç tonozla kapatılmıştır

SURP GARABED KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	15. yüzyıl	Kilisenin üst örtüsü dıştan düz toprak ile örtülmüştür ve örtü sisteminin bir bölümü yıkılmıştır. Günümüzde aktif olmayan ve harap olmuş vaziyettedir. Kilise cephelerinde yüzey kayıpları meydana gelmiş ve definecilerin istilasına uğramıştır. İç kısımdaki yüzeylere boyamalar yapılmış ve yazılar yazılmıştır. Ayrıca iç yüzeydeki taşların büyük bir bölümü defineciler tarafından talan edilmiştir. Kilise cephelerinde ve iç mekânda strüktürel çatlamalar saptanmıştır. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	255 / 2	
Tür – Grup - Derece:	Kilise - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.02.1986 / 1902 (28.03.2012 / 395)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		

Çüngüş'e bağlı Cami Kebir mahallesinde meyilli bir arazide konumlanmış kilise, Surp Garabed Kilisesi olarak adlandırılmaktadır. Kiliseye ait bir yapım kitabesine rastlanmamıştır. Mimarisi, boyutları, malzeme ve tekniği dikkate alındığında, benzer özellikler gösteren ve 15. yüzyıla tarihlendirilen Sırahayyats Surp Asdvadzadzin Kilisesi ile aynı yüzyıla tarihlendirmek mümkün görülmektedir. Kilise, dışta doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen, içte üç nefli bazilikal planlıdır. Kilisenin batısında narteksi, kuzey ve güney cephelerin doğu ve batı köşelerine bitiştirilmiş dört şapeli bulunmaktadır. Kilise tamamen moloz taştan yapılmış olmasına karşın pencere, kapı kemerleri, payeler ve duvar köşelerinde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Kilise, batıda arazi eğiminden kaynaklanan yamaca yaslandırılarak inşa edilmiştir. Bu nedenle batı cephesinin toprak seviyesindeki bölümü görünmektedir. Kilisenin batı cephesi boyunca kuzey-güney doğrultusunda uzanan dikdörtgen narteks iki yana birer sivri kemerle açılmaktadır. Üstte pencerelerin ortasında kalan duvarlar üzerinde yükselen iki paye ve duvar payelerine dayanan eksendeki geniş üç sivri kemer örtü sistemine kadar yükselmekte ve nar tekle nahoşu birbirinden ayırmaktadır. Karteks bölümü eş büyüklükte dört haç tonozla örtülmüştür. Naos kısmı iki sıra halinde yerleştirilmiş, doğudakiler dikdörtgen, diğerleri kare biçimli olmak üzere sekiz paye ile üç nefe ayrılmış, orta nef diğerlerine göre daha geniş tutulmuştur. Apsis ve pastophorion hücreleri doğuda düz duvarla sınırlandırılmıştır. Üzerleri naosa sivri kemerlerle açılan beşik tonozlarla örtülmüştür. Bema bölümü dışında naos on iki haç tonozla örtülmüştür. Kuzey ve güney duvarları simetrik düzenlenmiştir. Tüm kapı ve pencereler kilisenin iç kısmına yuvarlak kemerli yansıtılmıştır. Şapeller, kilisenin dört köşesine yerleştirilmiştir. Arazi eğiminden dolayı, batıdakilere göre düşük kotta yer alan doğudaki şapeller cephelerde kademelenme meydana getirmiştir. Her şapele dışarıdan giriş sağlanabildiği gibi kilise içinden de girilmektedir. Şapeller, duvar payeleri ve duvarlar üzerine oturan iki haç tonozla örtülmüştür.

ÜÇ PINAR CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Üçpınar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1850	Cami, 2020 Elazığ depreminden ciddi hasarlar görmüş ve kullanılamaz haldedir. Caminin zemininde strüktürel çatlamalar mevcuttur. Kemerlerde yüzey kayıpları ve strüktürel çatlamalar saptanmıştır. Caminin doğu ile güney cephesindeki köşeyi yıkılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	188 / 5	
Tür – Grup - Derece:	Cami - 1. Grup - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.11.2019 / 7296	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çüngüş Üçpınar mahallesinde yer alan Üçpınar Cami doğu-batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlı, mihraba paralel üç sahınlıdır (Cömertler, 2004; 14). Çüngüş Müftülüğünde yer alan bilgilere göre 1850 yılına tarihlenmektedir. Yol kotunun altında kalan, kuzey ve batı cephesi tamamen kapalı olan caminin son cemaat yeri tek kemerlidir. Cami ahşap hatıllı moloz taş malzemeden yapılmıştır. Harim, iki sıra halinde ikişer sütun ve duvar payelerine dayandırılmış ikişer yuvarlak kemerle mihraba paralel üç sahına ayrılmıştır. Kadın mahfilinin merdivenleri kullanılmadığından kaldırılmıştır. Güney duvarına yer alan mihrap, yarım yuvarlak bir niş ve kavsaradan oluşmaktadır. Minber ise güneybatı köşeye yerleştirilmiştir. Mihrabın iki yanında yuvarlak kemerli ikişer pencere ile mihrabın üst batı kısmında bir mazgal pencere yer almaktadır. Doğu duvarında ise yuvarlak kemerli tek pencere bulunmaktadır. Cami tavanı ahşap merteklerle restore edilmiş ve düz örtülüdür. Dıştan ise dört taraftan eğimli kırma çatı, sonradan alüminyum doğrama ile kaplanmıştır (Cömertler, 2004).

FOTOĞRAF:

VURANCIK ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Yeniköy Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1812	Çeşme hatalı onarımlar görmüş, beton ve çimento ile sıvanmış, tahrip olmuştur. Suyu akmayan bir çeşmedir. Oldukça sade düzenlenmiş çeşmede süsleme unsuruna yoktur. Çeşmede bitkilenme, yüzey kayıpları, çiçeklenme ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	173 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Yeniköy mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin hemen sağ arkasında bir ağaç yer almaktadır. Tek cepheli, tek kemerli, nişli çeşme bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Dinlenme sekileri, su lülesi ve yalağı bulunan çeşmede bir de suyun tahliyesi için bir adet su kanalı yapılmıştır. Çeşme aynalığında bir adet yapım kitabesi bulunmaktadır. Kitabeye göre çeşme R. 1227 (M. 1812) yılında inşa edilmiştir. Kitabe aşınmıştır. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin sivri kemeri kesme taştan yapılmıştır. Çeşme alınlığında bir adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Çeşme silmesi beton bir saçaktan yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

ZÜLKÜF KÜÇÜKDAĞ EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1928	Günümüzde yapı kullanılmamaktadır. Yapının cephelerinde sıva ve boya saptanmıştır. Yapının sofasına beton ek döşeme yapılmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	136 / 1	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.12.2006 / 936	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Cami Suk mahallesinde yer almaktadır. Avluda zemin döşemesinde kullanılan yazısız mezar taşları arasında, üzerinde Ermenice yazılmış bir satır yazı dikkati çekmektedir. Dikdörtgen bir alana oturan yapı iki katlıdır. Evin doğusunda yamuk bir avlusu bulunmaktadır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde kesme taş kullanılmıştır. Eksende bir payeye dayanan eyvan şeklinde giriş bölümü yer almaktadır. Eyvanın ön kısmı sonradan örülen bir duvarla yarıya kadar kapatılmıştır. Aynı hizada üst seviyede sofanın üst kemeri de eyvan şeklinde cepheye açılmaktadır. Basık kemer açıklıklı kapı aralığa giriş sağlamaktadır. Aralığın doğu, batı ve kuzey cephelerinde yer alan birer kapı ile odalara, kuzeybatı köşesine yerleştirilmiş taş merdivenlerle, üst kata sofaya geçilmektedir. Sofa sivri bir kemer ile güneye açılmaktadır. Sofanın doğu ve batı duvarlarında bir, kuzey duvarında üç kapı bulunmaktadır. Yapı içten düz ahşap, dıştan kırma çatı ile örtülmüştür.

FOTOĞRAF:

120-14+15 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Geçit Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmaktadır. Yapının iç yüzeylerine boya yapılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	120 / 14 - 15	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Geçit (Xoya) köyünde bulunan yapı dikdörtgen ve eğimli bir alana oturan yapı arazi kademelenmesinden kaynaklı ön cephede iki, arka cephede ise tek katlıdır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Moloz taş malzemeden yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

129-1+2 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmamaktadır ve yapının girişince yoğun bitkilenme olduğundan yapıya girilememiştir. Yapının cephelerinde sıva saptanmıştır. Yapının üçüncü katında yer alan sofa balkona beton ek döşeme yapılmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	129 / 1 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Cami Suk mahallesinde konumlandırılmıştır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Dikdörtgen ve eğimli bir alana oturan yapı arazi kademelenmesin- den kaynaklı ön cephede üç, arka cephede ise iki katlıdır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede basık kemer açıklıklı kapı bulunmaktadır ve yapıya bu kapıdan girilmektedir. Konut iç sofalı evler sınıfına girmektedir.

FOTOĞRAF:

129-1+2 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camii Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmamaktadır ve yapının çok kötü bir durumdadır. Yapının bir bölümde çatı tamamen yok olmuştur. Yapıda niteliksiz eklere rastlanmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	136 / 3 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Cami Suk mahallesinde bulunan yapının cephelerinde yer alan kesme taş ve motifler, ilçede yer alan tescilli sivil mimari ile benzer özellikler gösterdiğinden tescile değer görülmüştür. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Dikdörtgen bir alana oturan yapı ön cephede çatısı sağlam üç ve çatısı olmayan giriş kapısının olduğu bölümde iki katlı olarak gözlemlenmiştir. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapıda devşirme olduğu düşünülen taşlara saptanmıştır.

FOTOĞRAF:

239-3 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmaktadır ve yapıya betonarme ek yapılmıştır. Yapının cephelerinde yüzey kararması saptanmıştır. Yapıda boya ve niteliksiz eklere rastlanmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	239 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi merkezde yer alan, dikdörtgen ve eğimli bir alana oturan yapı arazi kademelenmesinden kaynaklı ön cephede üç, arka cephede ise iki katlıdır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde kesme taş kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

ADEŞ GÜNEY DEĞİRMENİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Değirmensuyu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Değirmen yüzeylerinde bitkilenme, derz boşalmaları gibi bozulmalar mevcuttur. İç kısımda ise rutubet ve buna bağlı olarak renk değişimi saptanmıştır. Yapı saçaksız düz toprak olarak inşa edilmiştir. Değirmen kapalı, kullanılamaz vaziyettedir. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Değirmen	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Değirmensuyu (Adış) köyünde yer almaktadır. Köy sakinlerinden edindiğimiz bilgilere göre değirmenin olduğu arazide 3 adet su değirmeni yer almaktaydı, ancak ortada yer alan değirmen günümüze ulaşamamıştır. Değirmenler eğimli bir arazide oturmaktadır. Yapının mimarisi göz önünde bulundurulduğunda 18. Yüzyıla tarihlendirilebilmektedir. Değirmen kullanılmamaktadır. Dikdörtgen bir formdadır. Doğu cephede basık kemerli dikdörtgen formda bir giriş kapısı bulunmaktadır. Yapının güney cephesinde dikdörtgen formlu bir pencereye yer verilmiştir. Kuzey cephe sağır bırakılmıştır. Moloz taşla inşa edilmiş olan yapının kuzey cephesi yanında bulunan toprak yığınıyla kapatılmıştır. Ayrıca değirmenin kapısı ve penceresi kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Süsleme unsuru bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

ADEŞ KUZEY DEĞİRMENİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Değirmensuyu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Değirmen yüzeylerinde bitkilenme, derz boşalmaları gibi bozulmalar mevcuttur. İç kısımda ise rutubet ve buna bağlı olarak renk değişimi saptanmıştır. Çatının bir kısmı tahrip olmuştur. Değirmen kapalı, kullanılamaz vaziyettedir. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Değirmen	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Değirmensuyu (Adış) köyünde yer almaktadır. Köy sakinlerinden edindiğimiz bilgilere göre değirmenin olduğu arazide 3 adet su değirmeni yer almaktaydı, ancak ortada yer alan değirmen günümüze ulaşamamıştır. Değirmenler eğimli bir arazide oturmaktadır. Değirmenin kitabesi bulunmamaktadır. Yapı saçaksız düz toprak olarak inşa edilmiştir. Yapının mimarisi göz önünde bulundurulduğun da 18. yüzyıla tarihlendirilebilmektedir. Değirmen kullanılmamaktadır. Kuzey -güney doğrultusunda yerleştirilen değirmen, dikdörtgen bir formdadır. Doğu cephede basık kemerli dikdörtgen formda bir giriş kapısı bulunmaktadır. Yapının güney cephesinde dikdörtgen formlu bir pencereye yer verilmiştir. Moloz taşla inşa edilmiş olan yapının kuzey cephesi yanında bulunan toprak yığınıyla kapatılmıştır. Ayrıca değirmenin kapısı ve penceresi kesme taş malzemeden inşa edilmiştir. Süsleme unsuru bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

CAMİKEBİR CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapıya düz bir çatı eklenip alüminyum malzemeyle kaplanmıştır. Son cemaat yeri pimapen ile çevrelenmiş ve kuzey cephedeki sivri kemerde pimapenle kapatılmıştır. Camiye beyaz renkte kesme taş desenli minare eklenmiştir. Cami özgün mimarisini yansıtmamakta ve hem iç hem de dış yüzeyleri sıvanmıştır
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Cami Kebir mahallesinde yer alan diğer adı Çüngüş Ulu Cami olan cami eğilimli bir arazide konuşlanmıştır. Tamamen moloz taştan inşa edilmiş caminin pencere söveleri kesme taş malzemeden yapılmıştır. Dikdörtgen formlu pencereleri bulunmaktadır. Cami yamuk bir harim mekânına sahip dikdörtgen planlıdır. Son cemaat yeri yapının dışına taşınmış ve duvara basık kemerli bir kapı yerleştirilmiştir. Son cemaat yerinden basık kemerli bir kapı ile yamuk dikdörtgen planlı harim mekânına girilmektedir. Cami iç mekânındaki güney duvarında eksenden doğuya hafif kaydırılmış mihrap, yarım yuvarlak bir niş ve kavsara şeklinde düzenlenmiştir. Mihrabın sağında geç bir dönemde ilave edilmiş orijinal olmayan oldukça sade bir minber bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

ÇÜNGÜŞ KALE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Duvar ve temel taşları yıkılmıştır. Bölgedeki tarihi dönem hakkında daha fazla bilgi edinmek için alanda bilimsel kazı, temizlik yapılmalıdır. Tescillenmesi durumunda daha fazla koruma sağlanabilir.
Ada – Parsel – Pafta:	271 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz 27.08.2020	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Özel Mülkiyet	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Çüngüş ilçesi Camikebir mahallesinin yaklaşık 200 metre doğusundaki ana kayalık üzerinde yer almaktadır. Oldukça yüksek bir ana kaya üzerinde inşa edilen kalenin kaç metrekarelik bir alanda olduğu kesin bilinememektedir. Ana kayalık alanın çevresinde dağınık halde bulunan taş malzemenin sur yapısına ait olduğu düşünülmektedir. Modern yerleşim alanından dolayı oldukça tahrip edilmiştir. Kale yerine olan ulaşım bir konutun içerisinden geçmekle sağlanmaktadır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları M.Ö. 1. bin, Roma ve İslami dönem ile benzerlik göstermektedir.

FOTOĞRAF:

ÇÜNGÜŞ MERKEZ DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Merkezde yer alan değirmen kullanılmamakta ve çatısında toprak sıva bulunmaktadır. İki kemer gözlü yapının çevresinde bulunan ağaçlardan dolayı detaylı gözlem yapılamamıştır. Yapının restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	111 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Değirmen	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) merkez Cami Suk mahallesinde yer almaktadır. Değirmenin önünde yoğun ağaçlar bulunduğundan yapının içine dair gözlem yapılamamıştır. Değirmen moloz taştan inşa edilmiş olup kırma yuvarlak kemerlidir. Değirmen tonozlu inşa edilmiştir. Yapının mimarisi incelendiğinde dönemin malzeme ve yapım tekniği ile benzerlik gösterdiğinden tescile değer görülmüştür.

FOTOĞRAF:

ERMENİ KATOLİK KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının günümüze kuzey ve doğu duvarlarının temel seviyesi ile güney duvarı gelebilmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	228 / 1	
Tür – Grup - Derece:	Kilise	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) içesine bağlı Cami Kebir mahallesinde Surp Garabed Kilisesi'nin yaklaşık 5 metre batısında, yüksek bir tepenin üzerinde kurulmuştur. Kullanılan malzemenin moloz taş olmasının yanı sıra yerleşimin en tepe noktasında yer alması ve aynı kot seviyesinde etrafında yapı bulunmamasından ötürü, rüzgâra ve sert hava koşullarına dayanamamış ve günümüzde oldukça harap durumdadır. Kiliseye ait herhangi bir kitabeye rastlanmamıştır. Kilise kuzey - güney doğrultusun da dikdörtgen bir alanı kaplamaktadır.

FOTOĞRAF:

GEÇİT DEĞİRMEN 1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Geçit Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Köy sakinlerinden edindiğimiz bilgilere tarihi bir değirmendir.
Ada – Parsel – Pafta:	120 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Değirmen	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Geçit (Xoya) köyünde yer almaktadır. Moloz taşla inşa edilmiştir.

FOTOĞRAF:

GEÇİT DEĞİRMEN 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Geçit Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köy sakinlerinden edindiğimiz bilgilere tarihi bir değirmendir.
Ada – Parsel – Pafta:	123 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Değirmen	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Geçit (Xoya) köyünde yer almaktadır. Moloz taşla inşa edilmiştir.

FOTOĞRAF:

HACI PİYARI 2 ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Oyuklu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Hatalı onarım yapılmış, çeşme çimento ile sıvanmıştır. Günümüzde aktif olan çeşmede yüzey kayıpları ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme tepesi düz saçak şeklindedir
Ada – Parsel – Pafta:	142 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) Oyuklu mahallesinde bulunmaktadır Yapının sağ arka tarafında sonradan inşa edilmiş bir duvar bulunmaktadır. Tek cepheli, tek kemerli, nişli çeşme bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Mimari unsurlar göz önünde bulundurulduğunda 18. yüzyıl çeşmeleriyle benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 18. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin yuvarlak kemeri yüzeyleri tamamen sıvalandığından anlaşılmamakta ancak mimari form göz önüne alındığında dönemin çeşmeleriyle benzerliğinden dolayı bazalt kesme taştan yapıldığı düşünülmektedir. Su lülesi ve yalağı bulunan çeşmede bir de suyun tahliyesi için bir adet su kanalı yapılmıştır. Dinlenme sekileri, taslığı ve kitabesi bulunmayan çeşme aktiftir.

FOTOĞRAF:

HASAN İLHAN MAĞARA EV

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Malkaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmaktadır. Yapının cephelerinde sıva saptanmıştır. Yapıya beton ek yapılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	172 / 6 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Hasan İLHAN	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) Malkaya mahallesinde konumlanan ve Hasan İlhan adına kayıtlı olan konut ev sakinlerinden edindiğimiz bilgilere göre Mağara Ev olarak adlandırılmıştır. Dikdörtgen ve eğimli bir alana oturan yapı arazi kademelenmesinden kaynaklı ön cephede iki, arka cephede ise tek katlıdır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının kemerli ve kabartmalı süslemeleri bulunmamaktadır ancak ev sahibinden edilen bilgilere göre 200 yıllık bir tarihi olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

FOTOĞRAF:

HOCA İLYAS CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Malkaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	19. yüzyıl	Cami restore edilmiş, iç ve dış cepheleri boyanmıştır. Yapının taşıyıcısı ve çatısı özgün mimarisine uygun restore edilmemiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	Cami - Dini Mimari	
Tür – Grup - Derece:		
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Malkaya mahallesinde yer alan Hoca İlyas Cami enine dikdörtgen planlı, mihraba paralel iki sahınlıdır. Çüngüş'te tarihi belli olan camiler dikkate alındığında, plan ve mimari özelliklerine göre 19. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir. Yol kotunun altında kalan cami iki katlıdır. Alt kat farklı işlevlerde, üst kat ise cami olarak kullanılmıştır. Kitabesi bulunmamaktadır. Giriş kapısı doğu cephesinde yer alan cami moloz taştan yapılmıştır. Ahşap malzeme ile yapılmış kadınlar mahfili kuzey duvarını boydan boya kaplamaktadır. Batı duvarda güneye kaydırılmış tek bir mazgal pencere yer almaktadır. Mihrabın batısında iki, doğusunda ise dört pencere ile üst kısımda üç mazgal pencere bulunmaktadır. Pencereler iç kısma yuvarlak kemerli olarak yansıtılmıştır. Giriş mekânının kuzeydoğu köşesinde silindirik gövdeli ve tek şerifeli minaresi yer almaktadır. İçten düz örtülü dıştan kırma çatı, sonradan alüminyum doğrama ile kaplanmıştır.

FOTOĞRAF:

NUSRET KILIÇ 2 KATLI KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Günümüzde yapı kullanılmaktadır ve yapı depremden zarar görmüştür. Yapının cephelerinde sıva saptanmıştır. İç kısımda ise boya yapılmıştır. Yapı yüzeylerinde kılcal çatlamalar saptanmıştır. İç kısımda ciddi boyutlarda malzeme kayıplarına rastlanmıştır. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	224 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Nusret Kılıç	
Orijinal Kullanım:	Okul	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi merkezde bulunmaktadır. Dikdörtgen bir alana oturan yapı iki katlıdır. Yapan, yaptıran hakkında bir bilgi bulunamamıştır. Moloz taş malzemeden yapılmış yapının, pencere sövelerinde ve kemerlerde kesme taş kullanılmıştır. Yapının girişinin olduğu cephede basık kemer açıklıklı kapı bulunmaktadır ve yapıya bu kapıdan girilmektedir. Bu cephede iki adet giriş bulunmaktadır. Kemerli olan yapının kapısı metaldir. Ancak yapıya ait orijinal kapı yapının içerinde gözlemlenmiş ve ilçedeki konutlar ile benzer özelliklere sahip ahşap kapılı ve yılan kabartma motiflidir. Konut iç ahşap mobilyalıdır. Konut mülkiyeti Nusret Kılıç'a aittir ve ev sahibinden edinilen bilgiye göre daha önceden Ermeni Okulu olarak kullanılmıştır. Yapının çatısı düz ve az saçaklıdır.

FOTOĞRAF:

SALVAS DEREBOYNU ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Dereboynu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Tamamen sıvanmıştır. Düz bir saçağı bulunan çeşmenin yüzeylerine yazılar yazılmıştır. Çeşmede hatalı onarım olarak çimento sıva yapılmıştır. Günümüzde aktif olan çeşmede yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, renk değişimi ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Dereboynu (Salvaz) mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin arkasında bir ev, sol tarafında ise ağaç yer almaktadır. Eğimli bir araziye inşa edilmiş çeşmenin arka kısmı bir miktar toprak altına gömülü vaziyettedir. Kitabesi bulunmamaktadır. Tek cepheli, tek kemerli geniş, sivri kemerli ve nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Mimari unsurlar göz önünde bulundurulduğunda 18. yüzyıl Çüngüş çeşmeleriyle benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 18. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. Tamamen moloz taştan inşa edilmiş ve her iki yanda dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşmede suyun tahliyesi için bir adet su kanalı yapılmıştır. İki adet su lülesi ve su yalağı bulunan çeşme günümüzde aktiftir. Su lülesinin hemen üstünde bir adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

T. CUMHURİYET ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Suk Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1924	Sivri kemer formlu çeşmenin bu bölümü yıkılmış ve bu devşirme taşlar kemer bölümünde kullanılmıştır. Daha sonra beton ile üstü sıvanmıştır. Günümüzde aktif olmayan çeşmede bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığı, lülesi korozyona uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	141 - 7	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Cami Suk mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin üzerine ev inşa edilmiş ve evin zeminine dahil edilmiştir. Çeşme incir ağaçlarının altında kalmıştır. Bir yapım kitabesi bulunmaktadır. Kitabeye göre çeşme R. 1340 (M. 1924) yılında inşa edilmiştir. Üç satırlık metnin transkripsiyonu: cepheli, tek kemerli geniş nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Devşirme taşların yer aldığı çeşme kesme taştan inşa edilmiştir. Çeşmenin dinlenme sekileri, lülesi ve yalağı bulunmamaktadır. Yan cephelerde iki adet taslık vardır. Bunlardan biri sivri kemerli, diğeri ise dilimli kemerli yapıya sahiptir. Mezar taşlarından devşirilen taşlarda çiçek, palmet, rumi, rozet ve Ermenice yazılar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

ULYA CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Cami Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1790	Cami içi boş ve kullanıma kapatılmış, restore edildiği gözlemlenmiştir. Cami minaresinin daha sonradan yapıldığı saptanmıştır. Caminin içi sıvanmış ve batı cephesinde bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	132 / 6	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi merkez Cami Kebir mahallesinde yer alan Ulya Cami doğu - batı doğrultusunda enine dikdörtgen planlı, mihraba paralel iki sahınlıdır. Caminin avlu kapısında yer alan tabelaya göre 1790 yılına tarihlenmektedir. Yol kotunun altında kalan, kuzey cephesi tamamen kapalı olan cami iki katlı olarak inşa edilmiştir. Avludan merdivenlerle inilen alt kat mektep, üst kat ise cami olarak kullanılmıştır. Cami moloz taş malzemeden, kapı ve pencereleri ise kesme taştan yapılmıştır. Caminin harim mekânına basık kemerli bir kapı ile girilmektedir. Harim mekânı iki sütun ve duvar payelerine dayanan üç sivri kemer ile iki sahına ayrılmıştır. Güney duvarda yarım yuvarlak mihrap, mihrabın yanında yuvarlak kemerli birer pencere, batı duvarda mihrabın üzerinde ise mazgal bir pencere yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

VİLAL ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Yeniköy	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Arka ve sağ yan tarafında otlar ve ağaçlar olan çeşmenin arka cephesi tahribata uğramıştır. Tepelik kısmı ciddi tahribata uğramış ve restore edilmesi gerekmektedir. Günümüzde aktif olmayan çeşmede bitkilenme, yüzey kayıpları, çiçeklenme, derz boşalması, kılcal çatlaklık, renk değişimi ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur. Su taslıklarının zemin ile birleştiği yüzey beyaza boyanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	128 - 8	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Yeniköy mahallesinde bulunan tek cepheli, tek kemerli, geniş nişli çeşme bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Dinlenme sekileri, bir adet su lülesi ve dikdörtgen formlu su yalağı bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Mimari unsurlar göz önünde bulundurulduğunda 18. yüzyıl çeşmeleriyle benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 18. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşmenin aynalığı ve nişi yuvarlak kemer formlu bazalt kesme taştan yapılmıştır. Çeşme aynalığında ise 3 adet dikdörtgen formlu su taslığı bulunmaktadır. Su taslığı ile kemerin birleştiği yer moloz taştan yapılmıştır

FOTOĞRAF:

YENİKÖY CAMİ ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Çüngüş - Yeniköy	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Tel örgülerle çevrilmiş bir su kanalının içinde bulunan çeşme ciddi tahribatlara uğramıştır. Çeşmenin sol arka kısmında taş malzeme kayıpları vardır. Çeşmenin etrafı dikenli otlarla çevrilmiştir çeşmede bitkilenme, ciddi miktarda yüzey kayıpları, derz boşalması, çatlaklık ve insan müdahalesi gibi bozulmalar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	181 - 9	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Çüngüş (Şankuş) ilçesi Yeniköy mahallesinde bulunan çeşme yarıya kadar toprak ile kaplıdır. Yapım kitabesi olmayan çeşmenin mimari unsurları göz önünde bulundurulduğunda 18. Yüzyıl çeşmeleriyle benzerlik göstermektedir. Bu nedenle 18. yüzyılda inşa edildiği düşünülmektedir. Moloz taş malzeme ile inşa edilmiş çeşme yuvarlak kemerlidir. Tek cepheli, tek kemerli, nişli çeşme bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Üzengi taşlarına oturtulmuş çeşme kemeri geniş bir nişe sahiptir. Çeşme aynalığında 3 adet su taslığı bulunmaktadır. Biri üstte, diğer ikisi aynı yatay eksende kare formlu su taslıklarının arasında su lülesi bulunmaktadır. Dinlenme sekileri ve su yalağı bulunmamaktadır. Kemeri küfeki kesme taştan yapılmıştır. Üz bir saçakla biten çeşme aktif değildir.

FOTOĞRAF:

DİCLE

XIRBEKAN IŞLÎGÎ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Dicle - Bozoba Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	251 / 13 – 23 – 24 – 25 – 26 – 27 – 31 – 32 – 33 – 34 – 91 - 96	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Yerleşim alanı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.09.2015 / 3578	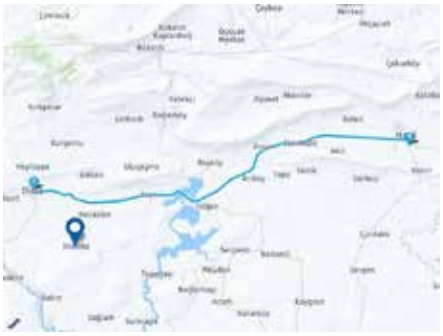
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Dicle İlçesi, Bozoba köyünün 1.5 km güneyinde, Hırbekan mevkinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Alanda bir adet kaya mezarı ve işlikler tespit edilmiştir. İşlikler 2 x 3 metre ebadında olup 80 cm x 1 metre ebatlarında 60 cm derinliğinde küçük bir işliğe bağlanmıştır. Kaya mezarı ise klinesiz ve 60 x 60 cm genişliğinde kare formlu bir girişi mevcut olup derinliği yaklaşık 120 cm'dir. İşlikler ve kaya mezarı taş ve toprak malzeme ile dolmuştur		

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARLARI – MERKEZ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	237 / 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.02.2005 / 135 (17.12.2014 / 2741)	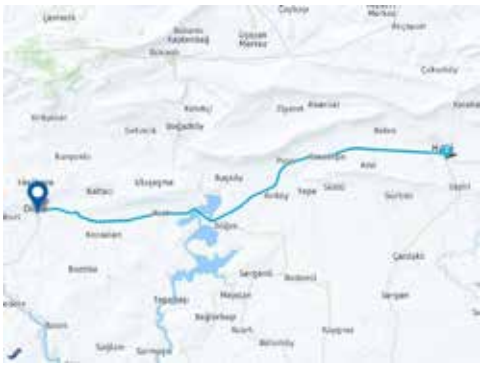
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Dicle İlçesi, Dede köyünün yaklaşık 3 km kuzeyindeki kayalık alanda yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Kayalık alanın batı ucunda 4 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarların iç mekânına dikdörtgen bir girişle ulaşılmaktadır. 2 metre genişliğinde, 1 metre yüksekliğinde olan mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısı vardır. Günümüzde modern yerleşim alanından dolayı içleri farklı işlevlerde kullanılmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KOTE DER HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Döger Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	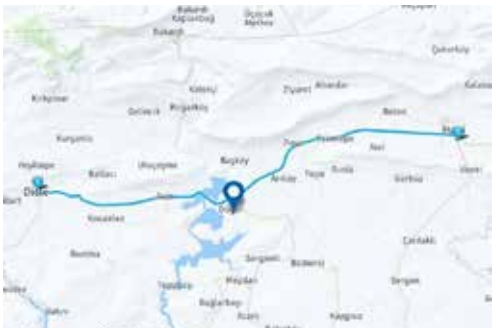
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Döğer, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 104 km, Dicle ilçesine 14 km uzaklıktadır. Diyarbakır İli, Dicle İlçesi, Döğer köyünün girişinde Kote Der mevkiinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. 75 x 150 cm boyutlarında 10 metre yüksekliğindedir. Yayvan bir yapıdadır. Yüzeyde İTÇ, Helenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait çanak çömlek parçaları görülmüştür. Höyüğün doğu ve kuzey yamaçları tarımsal tavsiyeye uğratıldığından seviye düşmüştür. Batı eteğinde su çıkmakta olup beton çeşme bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KOTE DER HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Arı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde tahribata uğramıştır. Bölgede yaşayan halk tarihi yapının malzemelerini kullandıkları için yapı oldukça zarar görmüştür. Kale çevresine yapılan kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Kale çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.09.2013 / 1661 19.12.2014 / 1980	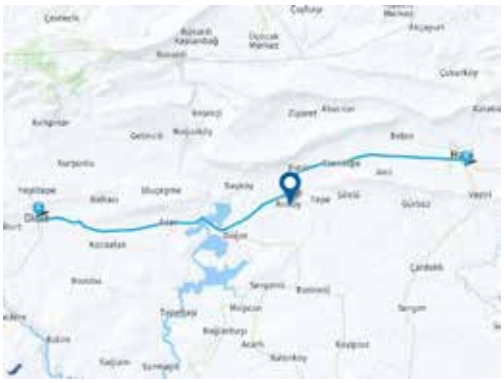
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Boş	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Tepe, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 105 km, Dicle ilçesine 15 km uzaklıktadır. Kale Arı köyü konumunda bulunmaktadır. Kale mahalleye oldukça uzak mevkide bulunmaktadır. Dik bir yamaç ve korunaklı doğal ana kayanın etrafına moloz ve doğal taş malzemesiyle örülen duvarların varlığı gözlemlenmektedir. Kale yamacında ve tepe noktasında birden fazla döneme tarihlenen seramik parçaları bulunmuştur. Tepe üzerinde yıkıntıları bulunan kalenin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir.		

FOTOĞRAF:

BADEMLİ KAYA MEZARI VE BASAMAKLI ALAN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Bademli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	102 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar – Kaya Mezarı 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.09.2015 / 3577 (K.G.1)	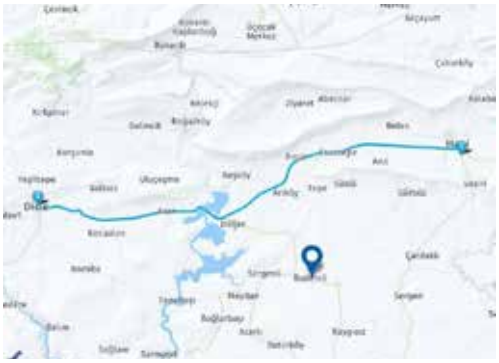
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Dicle ilçesi, Bademli köyünün güneyinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Alanda tespit edilen 4 adet kaya mezarına dikdörtgen bir girişle ulaşılırken mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısına yer verilmiştir. Anakarada, 50 x 70 cm ebatlarında ve 50 cm derinliğinde, yerden yaklaşık 4 metre yüksekliğinde bir niş vardır. Muhtemelen Açık Hava tapınımı ile ilgili olup nişin içine bir kült heykeli konulmaktadır. Kaya mezarlarının kuzey kısmında eğimli yamaç üzerindeki basamaklı merdiven bu alanın bir tapınım merkezi olabileceğine dair kültürel envanter göstermektedir.

FOTOĞRAF:

ÇAVLI HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Cavlı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	51 – 52 - 54 Parsel	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli-. 19.02.2014 / 1978	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çavlı, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 76 km, Dicle ilçesine 16 km uzaklıktadır. 20 metre yüksekliğinde olan höyük 200 x 250 metre boyutlarındadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyüğün doğu ve kuzeydoğu yamacı dışında tümüyle çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından halaf örneklerini temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

KRAL KIZI KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Gölbaşı mahallesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kale alanı insan ve doğa tahribatından dolayı formunu kaybetmiştir. Alanda herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Alanda daha fazla bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.12.2015 / 3771	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Gölbaşı, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Gölbaşı Kalesi, ulaşımı oldukça güç bir kayalık alanda yapılmıştır. Ana kayanın kütlesinin dört yönden kareye yakın formda yaklaşık 5 metre yüksekliğinde oyulmasıyla oluşturulmuş bir mezar bulunmaktadır. Üst kısmı pramidal bir formda düzenlenmiştir. Tepe kısmını oluşturan pramidal formun hemen alt kısmı bir kabartmayla oluşturulan silme kuşağıyla hareketlendirilmiştir. Ana kayanın, içinin oyulmasıyla oluşturulan mezar odasına, doğu cephede yer alan yaklaşık 100 x 75 cm ebatlarında küçük tutulmuş dikdörtgen formlu kapıdan ulaşılmaktadır. Kale de bulunan stelin kuzey ve güney yüzeylerinde hem definecilerin hem de doğal nedenlerden kaynaklı tahribatlar gözlemlenmiştir. Kale üzerinde basamak alanı ve su sarnıçları da bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

HIRABE KAYA MEZARLARI VE SARNIÇLAR

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Döger Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	105-19 / 20	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.09.2015 / 3581	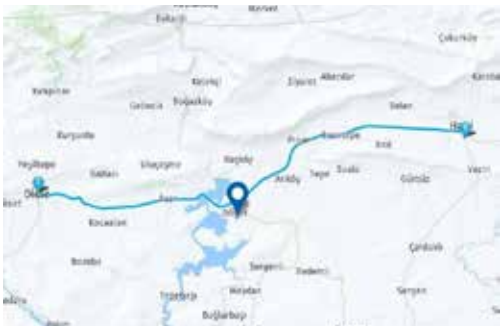
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı ve Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarları	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Döğer, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 104 km, Dicle ilçesine 14 km uzaklıktadır. Döger köyünün kuzeyinde bulunan ve Yukarı Mahalle olarak adlandırılan dik ve sarp kayalık alanın üzerindeki düzlükte kayaya oyulmuş kaya mezarları bulunmaktadır. Doğu-Batı düzleminde oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine oyularak oluşturulmuş yaklaşık 10 adet sarnıç bulunmaktadır. Bu sarnıçların çevresinde ana kayanın oyulması sonucu oluşturulan basamaklı bölümlerde bulunmaktadır. Yine bazı sarnıçların çevresinde zeminin oyulmasıyla oluşturulmuş işliklere rastlanılmıştır. Mezar odalarının doğu-batı ve güney duvarlarında yuvarlak kemerli birer adet klineye yer verilmiştir. Mezarları batısında dik kayalığın yüzeyinde, ana kayanın yaklaşık 5 metre yüksekliğinde ve 1,5 m kadar eninde ters "U" şeklinde oyulmasıyla oluşturulmuş bir kaya oyması bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

DEREN TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Döger Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern dönem yerleşim alanı ve İslami dönem mezarlıkları içinde bulunduğundan çevre alanı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar – Türbe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.02.2014 / 1979 (K.G.1)	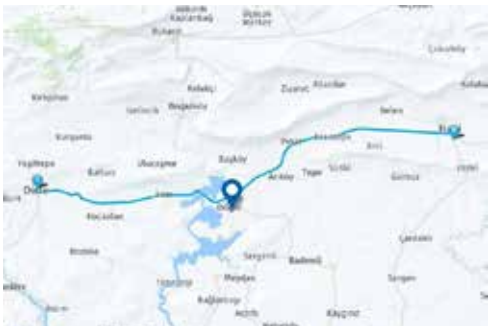
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Şeyh Şerif'i Askeri'nin Türbesi Diyarbekir Dicle ilçesi Döğer köyü Özbey Mezrası'nda (Pirxakiya) bulunmaktadır. Şeyh Şerif'in doğum tarihi bilinmemekle beraber eski mezar taşında 850 yıldan daha önce vefat ettiği bilgisi vardır. Her yıl Rumi takvime göre ayın yarısındaki perşembe günü köyde adeta bir şölen yaşanır. Köylüler ve çevre köylerden gelen binlerce Vatandaşı dualar eder ve "Karmıçi" dedikleri güreş benzeri bir oyunu oynarlar. Bu durum her yıl ulusal ve yerel basında da haber konusu edilir.		

FOTOĞRAF:

SERÊ KALO HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Dede Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük, günümüzde yoğun bir yapılaşmaya maruz kalmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze dek gelebilmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	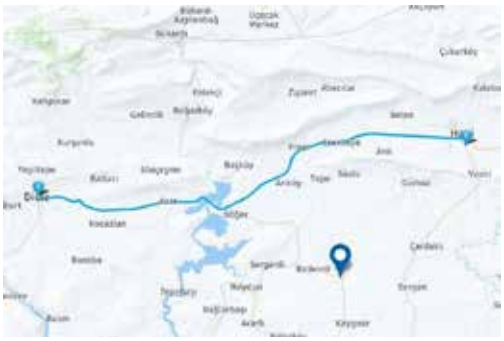
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Dedeköy, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Dicle ilçe merkezinin yaklaşık 20 km kadar Kuzeyinde bulunan höyük alanında günümüze kadar yoğun bir yapılaşmaya maruz kalmıştır. Höyüğün kuzey yamacı dışında diğer tüm yamaçlar neredeyse tepe noktasına yakın bölümlere kadar yoğun bir yapılaşma bulunmaktadır. Höyüğün en tepe noktasında ise köy mezarlığı bulunmaktadır. Eski ve yeni mezarların bulunduğu tepe noktasında gömü arama işlemlerinin yapıldığı görülmüştür. Genel olarak bakımsız olan ve bazılarının şahideleri ayakta olmayan mezarların şahideleri genellikle alınlık kısmı bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Höyüğün etek kısımlarında geçmişte malzeme alınması sonucu ortaya çıkan arazi kesitinde yapılan incelemelerde az sayıda seramik buluntusunun yanında fazla iri olmayan yassı yapı taşlarına rastlanılmıştır.

FOTOĞRAF:

MAÛSA MALA EV DILA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Bademli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	102 / 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezar - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.09.2015 / 3580	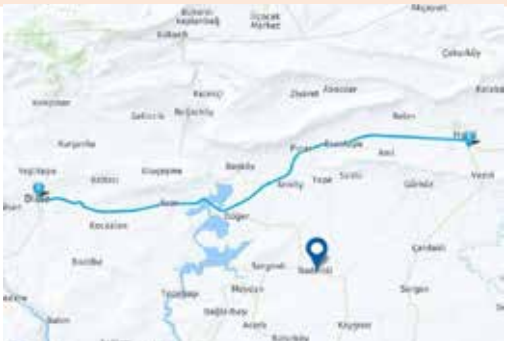
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Dicle ilçesi, Bademli köyünün batısında yer almaktadır. Alanda tespit edilen 2 adet kaya mezarına dikdörtgen bir girişle ulaşılırken mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısına yer verilmiştir. Ana kayada, 70 x 90 cm ebatlarında ve derin bir biçimde, yerden yaklaşık 4 metre yüksekliğinde bir niş vardır. Muhtemelen açık hava tapınımı ile ilgili olup nişin içine bir kült heykeli konulmaktadır.

FOTOĞRAF:

BAHÇEDERE KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Bahçedere Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 – 138 - 137 / 1 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 35 – 38 - 39	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Kalıntılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.09.2015 / 3582 (K.G.1)	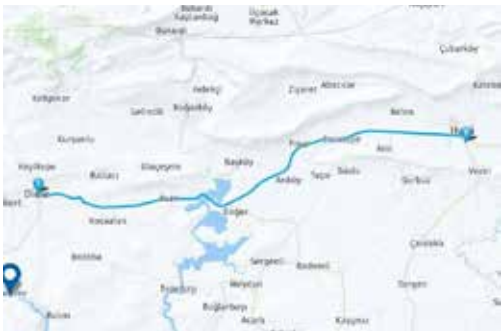
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Dicle ilçesi, Bahçedere köyünün güneyinde, köy çeşmesinin olduğu mevkide yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Alanda tespit edilen 4 adet kaya mezarına dikdörtgen bir girişle ulaşılırken mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısına yer verilmiştir. Köy çeşmesinin üst kısmında yaklaşık 12 metre yüksekliğinde, düzleştirilmiş ana kayada,50 x 70 cm ebatlarında ve 50 cm derinliğinde, yerden yaklaşık 4 metre yüksekliğinde bir niş vardır. Muhtemelen açık hava tapınımı ile ilgili olup nişin içine bir kült heykeli konulmaktadır.

FOTOĞRAF:

ALTAY KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Dicle - Altay Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir.Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	102 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Kalıntılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.09.2015 / 3583 (K.G.1	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Dicle ilçesi, Altay köyünün 1,5 km güneyinde Altay ve Öz mezrasını yol ayrımında yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Doğu - batı doğrultulu aynı ana kayaya oyulmuş 3 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarlar 3 adet yuvarlak formlu klineye sahiptir.		

FOTOĞRAF:

KRAL KIZI KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - GölbaşıMahallesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının bulunduğu alan insan ve doğa tahribatından dolayı formunu kaybetmiştir. Alanda herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Alanda daha fazla bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.12.2015 / 3772 (K.G.1)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Gölbaşı, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Gölbaşı Kral Kızı Kaya Mezarı, ulaşımı oldukça güç bir kayalık alanda yapılmıştır. Ana kayanın kütlesinin dört yönden kareye yakın formda yaklaşık 5 metre yüksekliğinde oyulmasıyla oluşturulmuş bir mezar bulunmaktadır. Üst kısmı pramidal bir formda düzenlenmiştir. Tepe kısmını oluşturan pramidal formun hemen alt kısmı bir kabartmayla oluşturulan silme kuşağıyla hareketlendirilmiştir. Ana kayanın, içinin oyulmasıyla oluşturulan mezar odasına, doğu cephede yer alan yaklaşık 100 x 75 cm ebatlarında küçük tutulmuş dikdörtgen formlu kapıdan ulaşılmaktadır. Kale de bulunan stelin kuzey ve güney yüzeylerinde hem definecilerin hem de doğal nedenlerden kaynaklı tahribatlar gözlemlenmiştir.

FOTOĞRAF:

BAHÇE KÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Bahçe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	131	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.09.2018 / 6133	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Dicle ilçesine yaklaşık 11 km uzaklıkta Bahçe köyünde bulunmaktadır. Etrafında tarım arazileri bulunan ve Doğu batı doğrultusunda uzanan yüksek bir kayalık alana kurulmuştur. Kaya mezarının içine bir kaç basamakla iniş sağlanmaktadır. Kaya mezarlarının kuzey yönünde klineleri bulunmaktadır. Mezar odası kaçak kazılar sonucunda boşaltılmış, birde fazla çukur oluşturulmuştur.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ SAHAB KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Döger Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 / 188 – 111 - 147	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı ve Yerleşim Yeri	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:		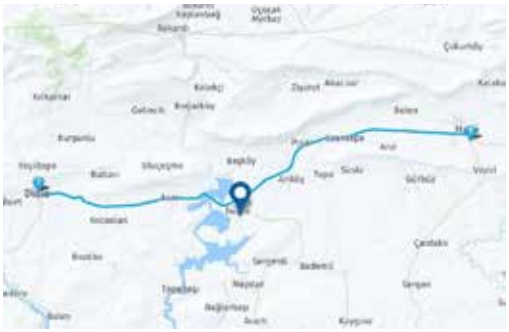
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı – Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Döğer, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 104 km, Dicle ilçesine 14 km uzaklıktadır. Döger köyünün kuzeyinde bulunan ve Yukarı Mahalle olarak adlandırılan dik ve sarp kayalık alanın üzerindeki düzlükte kayaya oyulmuş kaya mezarları bulunmaktadır. Alanın kuzey tarafında bulunan yerleşim yeri kalıntıları modern dönem yerleşiminden dolayı tahrip edildiği için izler bulunmamaktadır. Doğu - batı düzleminde oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine yapılan kaya mezarları dikdörtgen girişlere sahip girişi kuzey yönlüdür. Mezar odalarının doğu-batı ve güney duvarlarında yuvarlak kemerli birer adet klineye yer verilmiştir. Mezarları batısında dik kayalığın yüzeyinde, ana kayanın yaklaşık 5 metre yüksekliğinde ve 1,5 metre kadar eninde ters " U " şeklinde oyulmasıyla oluşturulmuş bir kaya oyması bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

AŞAĞI TAŞAĞIL KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Aşağı Taşağıl Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Taşların arasına çimento ile derz yapılmıştır. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir. Çeşmeye beton iki adet havuz yapılmıştır. Niteliksiz ekleri bulunan çeşmenin olduğu köy boşaltılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Aşağı Taşağıl köyünde bulunan çeşmenin arka kısmı toprağa gömülü sol ve sağ tarafına istinat duvarı yapılmıştır. Zemin kotunun altında kalan çeşmeye basamak ile erişim sağlanmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kesme taştan yapılmış yuvarlak kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin kitabesi bulunmaktadır. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve 2 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslıkları kare formludur. Çeşme silmesi saçaklıdır ve beton sıva yapılmıştır Çeşme lülesinin olduğu zemin beton ile kapatılmış bu nedenle özgün mimari unsurları olan su yalağı ve dinlenme sekileriyle ilgili bilgiye erişilememiştir		

FOTOĞRAF:

CAMİ KEBİ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Yeşiltepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Cami minaresinde yüzey kirlenmesi, kararma, tuzlanma gibi bozulmalar gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	221 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi merkez Yeşiltepe mahallesinde yer alan cami tek katlıdır ve yapı minaresi dışında tamamen sıvanmıştır. Kalker taş malzemeden yapılmış caminin yine aynı kesme kalker taş malzemeden yapıldığı düşünülmektedir. Yapı kilitli olduğundan yapının içine girilememiştir. Cami avlusunda mezarların olduğu saptanmıştır.

FOTOĞRAF:

ÇAMAŞIRHANE ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Yeşiltepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmenin taş derzlerine sıva yapılmıştır. Çeşmede yüzey kayıpları, tuzlanma, kararma, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir. Çeşme lülesinin olduğu bölüme çimento sıva yapılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	199 - 11	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	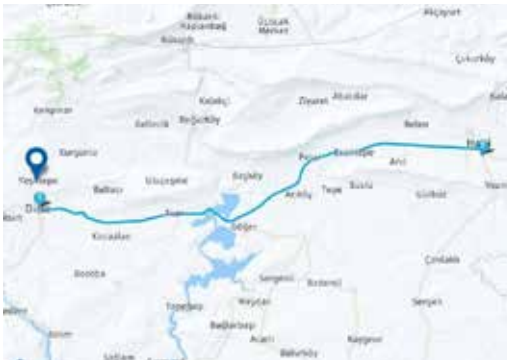
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Yeşiltepe mahallesinde bulunmaktadır. Çeşme bir evin altında yer almaktadır ve yol kotunun yükseltilmesi ile yol kotu altında kalmıştır. Ön cephesi sokağa bakan çeşme bakımsız haldedir. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kesme taştan yapılmış yuvarlak kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin kitabesi bulunmaktadır. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk)vardır ve su taslığı yoktur.		

FOTOĞRAF:

ÇIRIK (HERİDAN) ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Kırkpınar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yüzey kayıpları, ciddi miktarda tuzlanma, derz boşalması, bitkilenme, yosunlaşma, delikli ve boşluklu yapı, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları görülmektedir. Çeşme lülesinin olduğu bölüm ciddi miktarda yosun tutmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:	206 - 9	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Kırkpınar köyünde bulunmaktadır. Arka kısmında bahçe yer alan çeşmenin ön cephesi bahçe yoluna bakmaktadır Çeşmenin mimarisi incelendiğinde sivri kemerli, kesme taştan yapılmış tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır ve su yalağına iki kollu su kanalı yapılmıştır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır veya çıkartılmıştır. Dinlenme sekileri olan ve suyu akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve 2 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslıkları kemerlidir. Sağdaki kaç kemerli, soldaki ise yuvarlak kemerlidir.

FOTOĞRAF:

KARAKOL ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Döğer Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yüzey kayıpları, derz boşalması gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme ciddi hasar görmüş ve özgünlüğü- nü kaybetmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	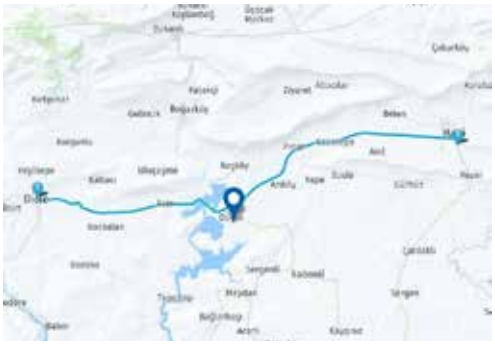
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Döğer köyünde bulunmaktadır Kemer hizasına kadar toprağa gömülü olan çeşmenin sadece ön cephesi kısmen dışarıda kalmıştır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde moloz taştan yapılmış tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme aynalığı kesme taştan yapılmıştır. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmamaktadır veya toprak altında kalmıştır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla kesme taştan yapılmıştır. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve su taslığı bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

MEYDAN ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Yeşiltepe Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yüzey kayıpları, tuzlanma, derz boşalması, kılcal çatlaklık, kararma, bitkilenme, yosunlaşma, renk değişimleri gibi bozulmalar mevcuttur. Yapıda kullanılan malzemelerden birçok defa tamir edildiği anlaşılıyor.
Ada – Parsel – Pafta:	180 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	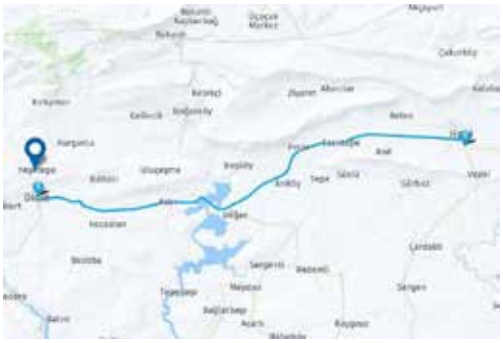
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Yeşiltepe mahallesinde bulunmaktadır. Meydan Çeşmesi sınıfına girmektedir. Kesme taştan yapılmış yan yana üç kemerli ve iç içe iki kemerli çeşmenin ön tarafı meydana bakmaktadır. Çeşme silmesi saçaksız ve düzdür. Suyu akan bir çeşmedir. Çeşmelerin su yalakları (su haznesi) ve dinlenme sekileri bulunmaktadır. Çeşmelerden ortada yer alan çeşmenin kitabesi bulunmaktadır En soldaki çeşme yuvarlak kemerli, nişinde sivri kemerli çeşme tablası bulunmaktadır Ortadaki iç içe kemerli çeşme sivri kemerli olarak inşa edilmiştir. Çeşme aynalığında bir adet dikdörtgen formlu su taslığı yer almaktadır. En soldaki yuvarlak kemerli çeşme ise daha sade yapılmıştır. Çeşme aynalığı moloz taştan yapılmış çeşmenin su yalağı bulunmaktadır. Çeşme yol kotunun altında kalmıştır ve çeşmeye merdiven ile inilmektedir.

FOTOĞRAF:

ALTAY KÖYÜ ERMENİ MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Dicle - Altay Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bazalt taşından yapılmış sanduka mezar tipinde işlenmiş çok sayıda mezar görülmüştür. Mezarlar sandık benzeri tasarlanmış üst kısımları kapak ile kapatılmıştır. Bölgede yaşamış halkların inanç geleneği konusunda net bilgiler elde edilmektedir. Yoğun biçimde defineciler tarafından tahrip edilmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Mezarlık	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Mezarlık Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık Alanı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Hristiyanlık dinine bağlı mezheplerin Diyarbakır bölgesinde yaygınlık göstermesine bağlı olarak gelişen yerleşim yerlerinden biri de Dicle ilçesidir. Burada görülen mezarların durumu ve tipolojik ayrıntıları bölgede yaşamış Ermeni halkına işaret etmektedir. 20. yüzyıl sonlarına kadar bölgede yoğun olarak bulunan halka ait mezarlar dini inanış ve yaşantının özelliklerini taşımaktadır.		

FOTOĞRAF:

TEKKE (MEDRESE)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Baraj	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	16. yüzyıl	Yapı Dicle Barajı'nın hemen kıyısında bulunduğunun su seviyesinin değişimine göre görülebilmektedir. Yapı tahrip olmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Tekke - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Tekke	
Bugünkü Kullanım:	Tekke	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Dicle (Pîran) ilçesi Tekke (Çarıkören) mahallesinde, Dicle Nehri'nin kenarında bir düzlük üzerinde inşa edilmiştir. Medresenin yapımı ile ilgili herhangi bir kitabesi yoktur. Miladi 16. yüzyılda Eğil beyleri tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Tekke (medrese) hâlihazırda Dicle Baraj gölünün suları altında kalmıştır, su seviyesi düştüğü zamanlarda üst silueti görülmektedir Yapının dış duvarları düzgün sıralar teşkil eden kırma taşlarla örülmüştür. Köşeler, pencere çerçeveleri, taç kapı ve çevresi, bej renkli düzgün taşlarla kaplanmıştır. Kapıdan dikdörtgen bir hola, oradan taş bir merdivenle çatıya, başka bir kapı ile avluya çıkılmakta. Avlu tuğla bir kubbe ile örtülüdür. Yapının toplam yedi hücresi mevcuttur. Dördü kubbeli alana açılmaktadır.

FOTOĞRAF:

YUKARI KURTULUŞ KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Dicle - Yukarı Kurtuluş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Tescil edilerek ilgili makamlara duyurulması ve kaçak kazıların önüne geçebilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:		
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	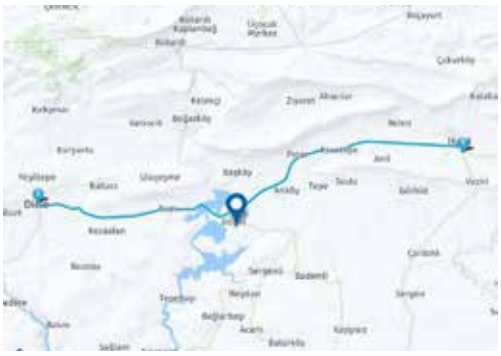
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Sarnıç ve İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Döğer, Diyarbakır ilinin Dicle ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 104 km, Dicle ilçesine 14 km uzaklıktadır. Döğer köyü Kurtuluş mezrası Dicle merkez arası mesafe 14 km'dir. Döger köyünün kuzeyinde bulunan ve Yukarı Mahalle olarak adlandırılan dik ve sarp kayalık alanın üzerindeki düzlükte kayaya oyulmuş Doğu-Batı düzleminde oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine oyularak oluşturulmuş yaklaşık 5 adet sarnıç bulunmaktadır. Bu sarnıçların çevresinde ana kayanın oyulması sonucu oluşturulan basamaklı bölümlerde bulunmaktadır. Yine bazı sarnıçların çevresinde zeminin oyulmasıyla oluşturulmuş işliklere rastlanılmıştır.		

FOTOĞRAF:

EĞİL

GÖRÜNLÜ ANTİK TAŞ OCAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Görünlü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Taş Ocağı - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 204	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Taş Ocağı	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Gürünlü, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 64 km, Eğil ilçesine 18 km uzaklıktadır. Yerleşme; kireç ocağının bulunduğu kayalık yükseltiye dayanmış bir höyük görünümündedir fakat yoğun tahribattan dolayı şekli büyük oranda bozulmuştur ve boyutları tam olarak tespit edilememektedir. Görünlü köyünün doğu - batı düzleminde oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine yapılan kaya mezarları dikdörtgen girişlere sahip girişi kuzey yönlüdür. Mezar odalarının doğu-batı ve güney duvarlarında yuvarlak kemerli birer adet klineye yer verilmiştir. Mezarları batısında dik kayalığın yüzeyinde, ana kayanın yaklaşık 5 metre yüksekliğinde ve 1,5 metre kadar eninde ters " U " şeklinde oyulmasıyla oluşturulmuş bir kaya oyması bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

BİZANS YERLEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Balaban Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Yerleşim Yeri	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.06.2010 / 32	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Mağara - Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Balaban, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 40 km Eğil ilçesine 69 km uzaklıktadır. Ortaçağ dönemi yerleşim alanlarına benzer özellikler gösteren ana kayaya oyulmuş simetrik yapı içerisinde farklı yaşam alanlarının belirlenebildiği alanda özellikle Bizans dönemi yerleşimlerini andırmaktadır. Yüksek bir tavan ve geniş simetrik yapıya sahip olan alanda birden fazla insanın birden fazla eylemi gerçekleştirdiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

1. KALKAN 1. HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kalkan, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 38 km, Eğil ilçesine 12 km uzaklıktadır. 20 metre yüksekliğinde olan höyük 200 x 250 metre boyutlarındadır. İlçe merkezinde olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyüğün doğu ve kuzeydoğu yamacı dışında tümüyle çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Höyük üzerinde su deposu bulunmaktadır. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından halaf örneklerini temsil ettiği düşünülmektedir.

FOTOĞRAF:

1. KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Balaban Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir.Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Balaban, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 40 km Eğil ilçesine 69 km uzaklıktadır. Ortaçağ dönemi yerleşim alanlarına benzer özellikler gösteren ana kayaya oyulmuş olan kaya mezarlarının girişi kuzey yönlüdür. Alanda tespit edilen 4 adet kaya mezarına dikdörtgen bir girişle ulaşılırken mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısına yer verilmiştir. Köy çeşmesinin üst kısmında yaklaşık 12 metre yüksekliğinde, düzleştirilmiş ana kayada, 50 x 70 cm ebatlarında ve 50 cm derinliğinde, yerden yaklaşık 4 metre yüksekliğinde bir niş vardır.

FOTOĞRAF:

1. TÜRBE – HARUN TEPESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda bilimsel temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	509	
Tür – Grup - Derece:	Türbe – Dini yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.06.1991 / 791	
Onarımlar:		
Sahibi:	DIYARBAKIR KTVKK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır kent merkezine yaklaşık 52 kilometre mesafede Dicle Nehri'nin hayat verdiği ve antik çağlardan günümüze kadar tarihin yapı taşlarını oluşturan birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış olan Eğil ilçesi, Nebi Harun-i Asefi, Nebi Hallak, Nebi Harut, Nebi Zünnun, Nebi Hürmüz, Nebi Ömer ve Danyal ile Kur'an-ı Kerim'de isimleri geçen Zülkifl ve Elyesa peygamberlerin kabirlerinin bulunmasıyla eşsiz bir değere sahiptir.		

FOTOĞRAF:

KALKAN İŞLİKLERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	259 – 283 - 296	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - İşlik	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 28.03.2012 / 407	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik	
Bugünkü Kullanım:	İşlik	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kalkan, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 38 km, Eğil ilçesine 12 km uzaklıktadır. İşlikler 2 x 3 metre ebadında olup 80 cm x 1 metre ebatlarında 60 cm derinliğinde küçük bir işliğe bağlanmıştır. İşlikler genel olarak fazla derin tutulmamıştır. Sarnıçların ağızları yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır

FOTOĞRAF:

KONAK NEKROPOL ALANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Konak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	125	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.12.2012 / 1009	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezine 46 km, Eğil ilçesine 16 km uzaklıktadır. Kent sarp ve kayalık bir tepenin zirvesinde kurulmuştur. Alanda kaçak kazıcılar tarafından yapılmış kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Bu çukurlarda kaçak kazıcılarla 2 adet sanduka tipi mezar açığa çıkarılarak tahrip edilmiştir. Bu mezarların içerisinde ve etrafında çok sayıda seramik örneği ve iskelet parçası ile alanda yer yer dağılmış durumda mezar taşı parçalarına rastlanmıştır. Alan üzerinde az sayıda II. bin seramiği, yoğun olarak Roma Dönemi seramiği tespit edilmiştir. Nekropol alanındaki kaya mezarları birbirlerine bağlantılı biçimde geçişler sağlamaktadır.		

FOTOĞRAF:

AMİNİ KALECİK KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kalecik	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kalecik, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir köydür. Diyarbakır iline 93 km, Eğil ilçesine 43 km uzaklıktadır. Dicle Nehri'nin kenarında yüksekçe bir tepe üzerinde bulunan bir kaledir. Kale üzerindeki yıkık yapının temeli seçilebilmektedir. Kalenin ne zaman ve kim tarafından yapıldığına dair elimizde kaynak bulunmamaktadır. Kale de birçok tarihi kalıntılar bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

BOZVAN SARNIÇLARI İŞLİK VE ANTİK TAŞ OCAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Bahşılar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	185 / 5	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - İşlik ve Taş Ocağı - 3. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.12.2012 / 1007	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik ve Taş Ocağı	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bahşılar, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 54 km, Eğil ilçesine 7 km uzaklıktadır. Alanda geniş yuvarlağa yakın Roma Dönemi olduğu tahmin edilen farklı işlevlerde kullanılmak üzere bir işlik alanı mevcuttur. Kayaya oyularak yapılmış olan alanda geniş açıklıklar, setler ve nişler görülmektedir. Yapının atölye alanı olarak kullanıldığı aşikârdır. Su sarnıçları ise toprak ve çöp yığını ile doldurulmuştur.		

FOTOĞRAF:

EĞİL (NİSANOĞLU) TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		İslami dönem mezar alanı içinde bulunmaktadır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 8	
Tür – Grup - Derece:	Dini yapı – Türbe	

		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.01.2014 / 1930	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Salnameye göre Eğil kasabasında Haciyan mahallesinde nehir kenarında medfundur. Nebi-i müşarun-ileyhin bir güne evkaf-ı şerifesi yoktur.Türbe günümüz mezarlıkları arasında kalmış durumdadır. Etrafı duvar ile çevrelenip üzeri tellerle kapatılmaya çalışılmıştır.		

FOTOĞRAF:

GÖRÜNLÜ HASAN TEPESİ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Görünlü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir. Mezarların içi torak yığını ile kapanmış durumdadır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Gürünlü, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 64 km, Eğil ilçesine 18 km uzaklıktadır. Görünlü köyünün doğu - batı düzleminde kaya zemini konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine yapılan kaya mezarları dikdörtgen girişlere sahip girişi kuzey yönlüdür. Modern dönem yaşam alanından dolayı mezarların içinde torak yığını ve çöp bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

DIZA KERİ BİRİ KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Eğil Kalesi'nin takriben 1.500 metre güneyinde Dicle Nehri'nin kenarında yüksekçe bir tepe üzerinde bulunan bir kaledir. Halk arasında "Dıza Keri Bır " Kalesi olarak bilinmektedir. Kale üzerindeki yıkık yapının temeli seçilebilmektedir. Kalenin ne zaman ve kim tarafından yapıldığına dair elimizde kaynak bulunmamaktadır. Doğu- batı doğrultusunda, kayalık platformun üzerinde bulunan kalenin, günümüze ulaşan Orta çağ sur duvarları doğu yönde kısmen, kayalığın batı uçlarında daha zayıf olarak görülebilmektedir. Girişi doğu yönde bulunan kalenin, doğu cephesinin kuzey ve güneyinde, dış cephe taşları büyük ölçüde dökülmüş, kuzeydoğu-güneybatı hattında yer alan ve bağımsız durumda bulunan bağlantı duvarları, tamamen tahrip olmuştur.

FOTOĞRAF:

GOLA HIŞK İŞLİĞİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kırkkuyu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - İşlik	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kırkkuyu, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Eğil'in Batı Güneybatı yönünde 7,1 km uzağında yer alır. Diyarbakır il merkezinin ise kuzeybatı yönünde 36,5 km uzağında bulunur. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan işlikler bulunmaktadır. Alanda geniş yuvarlağa yakın Roma dönemi olduğu tahmin edilen farklı işlevlerde kullanılmak üzere bir işlik alanı mevcuttur. Kayaya oyularak yapılmış olan alanda geniş açıklıklar, setler ve nişler görülmektedir. Yapının atölye alanı olarak kullanıldığı aşikârdır. Su sarnıçları ise toprak ve çöp yığını ile doldurulmuştur.		

FOTOĞRAF:

KALKAN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit- Kaya Mezarları	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kalkan, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 38 km, Eğil ilçesine 12 km uzaklıktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu-batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıllarında yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA BINÊ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Görünlü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Gürünlü, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 64 km, Eğil ilçesine 18 km uzaklıktadır. Görünlü köyünün Doğu düzleminde olan bir tane kaya mezarıdır. Yerleşim yerinde bulunan kaya mezarına bir kaç basamak ile giriş sağlanmaktadır. Zemini ana kaya olan kaya mezarının 3 adet klinesi bulunmakta ve kare formludur. Yaklaşık 50 cm yüksekliğinde bulunan klinelerde herhangi bir bezeme ve ya figür bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

KIRIKKUYU KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kırkkuyu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kırkkuyu, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Eğil'in batı - güneybatı yönünde 7,1 km uzağında yer alır. Diyarbakır il merkezinin ise Kuzeybatı yönünde 36,5 km uzağında bulunur. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Dikdörtgen bir girişe sahip mezarlara kuzey yönden giriş sağlanmaktadır. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıllarında yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

SELMAN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Selman Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Selman, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 45 km, Eğil ilçesine 14 km uzaklıktadır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu-batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıllarında yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

SÜTUNLU KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Kale Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK
Orijinal Kullanım:	Kale
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı

GÖZLEM

Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Eğil, Diyarbakır ilinin bir ilçesidir. Diyarbakır il merkezine 52 km uzaklıktadır. Asur Kral kaya mezarları Dicle Barajı'nın kıyısında bulunmaktadır. Kayalar oyularak Mısır Ehramları şeklinde inşa edilmiştir. Asur Kral kaya mezarlarının doğu tabanında bir tünel bulunmaktadır. Tünel, kısmen dolması nedeniyle kapalı durumdadır. Tünelin, sığınak veya yer altı barınma yerlerine gittiği düşünülmektedir. Kaya mezarlarının kuzey iç kısmında çizgi şeklinde bir figür bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

EĞİL KALE HAMAMI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Eğil Kalesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Hamam günümüzde kullanılmamaktadır. Yapının toprak seviyesinin altında kalmıştır ve Onarımı mümkündür.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Hamam - Kültürel Mimari - Su Mimarisi	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Hamam	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesinde; biri Deran bölgesinde, biri Tekke mahallesinde biri de eski Kale mahallesinde olmak üzere toplam üç adet tarihi hamam bulunmaktadır. Kaleden Deran bölgesindeki hamama gizli yer altı tüneli kazılmış olup bugün için tünelin sadece ağız kısmı erozyonla dolmuştur. Tekke ve Deran hamamları, baraj gölü altında kalmıştır. Su seviyesi 6 - 7 metre düştüğünde Deran Hamamı görülebilir. Eski Kale Mahallesindeki hamam duvarları, sağlam olup tavanı çökmüştür. Eski Kale mahallesindeki hamamın 18. yüzyıla kadar faal olduğu söylenmektedir. Suyunu hamamın bulunduğu noktadan en az 2 - 3 km uzaklıkta Sultan Hanım Çeşmesi ve Konak Çeşmesi'nden aldığı ve bu iki su kaynağından hamama kadar takip edilebilen su kanaletlerinden anlaşılmaktadır. Hamam, son yıllara kadar Fikri Altınöz adlı bir Eğilli vatandaş tarafından mesken olarak kullanılmakta iken şu anda terk edilmiş haldedir. Moloz taştan inşa edilmiş yapının duvar kemerlerinin kesme taş malzemeden yapıldığı gözlemlenmiştir.

FOTOĞRAF:

EYYUBİYE CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Caminin özgün mimarisini tamamen kaybetmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	1019	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	-	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesi Kale mahallesinde halen ibadete açık bir camidir. Cami, kemerli düz damlı bir yapıdır. Sonradan yapılan onarımlarla birçok değişikliğe uğramıştır. Eğil Mirdasi beylerinden Eyyup Bey tarafından yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

KALKAN HANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	Miladi 1561 - 62	Hanın yüzeylerinde yüzey kararmaları, tuzlanma ve derz boşalmalarının olduğu gözlemlenmiştir. Yapının bazı cephelerinin sıvandığı ve bu haliyle özgün mimarisinden uzaklaştığı gözlemlenmiştir. Yapı özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	1	
Tür – Grup - Derece:	Han	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Han	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesi Kalkan köyünde bulunmaktadır. Han, ince uzun bir mekân olan ahır kısmından ibarettir. Üzerine sonradan inşa edilen evde halen oturulmaktadır. Taç kapının yerleştirildiği kuzey cephesinin bir kısmı kesme taşlarla kaplanmıştır. Vaktiyle bütün cepheyi kaplayan kesme taşların bir kısmı zamanla dökülmüştür. Taç kapının hemen sağında görülen ve dikine düzgün bir hat teşkil eden ekleme yeri dikkat çekicidir. Bu ekleme çizgisinin sağında batıya doğru devam eden duvar, cephenin diğer kesimine nazaran daha eski bir görünüşe sahiptir. Burada taş sıraları arasına, kırma taşlarla dolgu maddeleri yerleştirilmiştir. Bu duvar, hanın batısında izleri görülebilen ve ne olduğu anlaşılmayan tonozlu meskenin parçasıdır. Taç kapı, kırık kemerli az derin bir niş şeklindedir. Bu niş içinde, basık kemerli giriş aralığının üstünde bej renkli taş bloklar üzerine kazınmış iki satırlık Osmanlıca bir kitabe vardır. Taç kapıdan kuzey - güney yönünden uzanan, beşik tonozla örtülü bir mekâna girilmektedir.

FOTOĞRAF:

KAYA KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kilisenin üst örtüsü dıştan düz toprak ile örtülmüştür ve örtü sisteminin bir bölümü yıkılmıştır. Günümüzde aktif olmayan ve harap olmuş vaziyettedir. Kilise cephelerinde yüzey kayıpları meydana gelmiş ve definecilerin istilasına uğramıştır. Kilise toprak altında kalmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kilise - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesine bağlı Kaya mahallesinde meyilli bir arazide konumlanmış kilisedir. Bir vadiye bakan tepelikte, eğimli bir araziye inşa edilmiştir. Kilise moloz taş malzemeden yapılmış, tonozlu, içerde beşik kemer formlu nişleri olan bir yapıdır. Kilisenin kalan kalıntılarından anlaşıldığı üzere yapının temeli ana kaya üzerine oturtulmuştur. Kilisenin tüm duvarları yıkıldığı için ayaktaki haline ait herhangi bir bilgi verilememektedir.		

FOTOĞRAF:

LALA KASIM KÜMBETİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	16. yüzyıl	Kubbede yüzey kararması ve yüzey kaybının olduğu gözlemlenmiştir. Yapının duvarlarında derz boşalmaları, yüzey kaybı, tuzlanma ve kısmen renk değişimi saptanmıştır. Yapı kubbesinde bitkilenme olduğu saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	223 - 6	
Tür – Grup - Derece:	Kümbet - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Kümbet	
Bugünkü Kullanım:	Kümbet	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesinde Şerbetin köyünün 100 metre doğusunda ufak bir tepenin üstünde büyük ölçüde harap olmuş iki kümbet mevcuttur. Köy halkı ikisine de "Lala Kasım Kümbeti" demektedir. Altıgen yapılı kümbetin dıştaki kesme taş kaplamalarının bir kısmı özellikle kubbeyi örten ehramı külah üzerindekiler sökülmüş ve köy okulunun inşaatında kullanılmıştır. Baldakan tarzından inşa edilmiş kümbetin ayakları arasındaki kırık kemerler ve iç duvarların kaplamaları henüz sağlamdır. Sekizgen olan kümbet ise temelden itibaren sekizgen prizma şeklinde yükselen gövde, sekiz yüzlü ehramı bir külahla son bulmaktadır. Yapının içi de dışı gibi sekizgen planlıdır. Dışta, yapının temelinde, koyu gri renkli bazalttan, henüz sökülmemiş bir sıra taş görülüyor. Mevcut kitabe ve süslemeler, muhtemelen sökülen kesme taşlarla birlikte yok olmuştur.

FOTOĞRAF:

ŞAVELYAN (YATIR) KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil - Yatır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kilisenin üst örtüsünün büyük bir kısmı yıkılmıştır. Günümüzde aktif olmayan ve harap olmuş vaziyettedir. Kilise cephelerinde yüzey kayıpları, bitkilenme, tuzlanma meydana gelmiş ve definecilerin istilasına uğramıştır. Kilise cephelerinde ve iç mekânda strüktürel çatlamalar saptanmıştır. Restore edilmesi gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kilise - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesinde Yatır köyü Kevo mevkiinde yer alan kilise, köyün Kevo mevkiinde bir vadiye bakan tepelikte, eğimli bir araziye inşa edilmiştir. Kilise moloz taş malzemeden yapılmış, tonozlu, içerde beşik kemer formlu nişleri olan bir yapıdır. Kilisenin kalan kalıntılarından anlaşıldığı üzere yapının temeli ana kaya üzerine oturtulmuştur.		

FOTOĞRAF:

TACİYAN CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Caminin çok az bir bölümü ayakta kalmıştır. Cami çok kötü bir vaziyettedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	-	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesi Kale mahallesinde bulunmaktadır. Eğil Kalesi'nin güneydoğusunda kalenin en dıştaki suru üzerinde bir yamaçta inşa edilen bir camidir. Benzer yapıların Artukoğulları tarafından yapıldığından hareketle caminin bir Artukoğlu eseri olduğu söylenmekte ise de caminin Eğil beylerinden Pir Bedir tarafından Miladi 1040 yıllarında inşa edildiği daha kuvvetli ihtimaldir. Halk arasında "Camîy Taciya (Taciyan Camii)" olarak bilinmektedir. Kuzey ve güney cephelerinden birer parça duvar ayaktadır. Kuzey cephesi, yaklaşık 3 metre yüksekliğe kadar kesme taşlarla kaplanmıştır. Duvarların üst kesimi moloz taşlarla örülmüştür. Güney cephesinin tamamı kırma taştandır. Mihrap nişi çıkıntısı ve pencere süğeleri kesme taştandır. Doğu - batı yönünden uzanan dikdörtgen bir yapıdır.

FOTOĞRAF:

BALABAN KÖYÜANTİK TAŞ OCAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Balaban Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Taş Ocağı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Taş Ocağı - İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Balaban, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 40 km Eğil ilçesine 69 km uzaktadır. Ortaçağ dönemi yerleşim alanlarına benzer özellikler gösteren ana kayaya oyulmuş olan taş ocakları modern dönem yerleşiminde dolayı tahrip olduğu görülmektedir. Oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine oyularak oluşturulmuş yaklaşık 10 adet sarnıç bulunmaktadır. Bu sarnıçların çevresinde ana kayanın oyulması sonucu oluşturulan basamaklı bölümlerde bulunmaktadır. Yine bazı sarnıçların çevresinde zeminin oyulmasıyla oluşturulmuş işliklere rastlanılmıştır.

FOTOĞRAF:

KALKAN KÖYÜ ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Eğil - Kalkan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede tuzlanma, derz boşalması, renk değişimi gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında çimento harç izleri görülmektedir. Çeşme lülesinin olduğu bölüme sıva yapılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed), Eğil (Gêl) ilçesi Kalkan mahallesinde bulunmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde tescilli bir yapıya ait devşirme taşlarla inşa edildiğinden tescile değer görülmüştür. Tek cepheli, kemersiz, nişli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme silmesi saçaklı ve beton sıva yapılmıştır. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır ve su yalağı iki bölmeli havuz şeklindedir. Çeşmenin üzerinde bulunan kitabe ve taşlar Kalkan köyündeki tarihi Şerbettin Hanı'na ait olduğu düşünülmektedir. Suyu akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 3 adet su lülesi (musluk) bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

SELMAN KÖYÜ – İŞLİK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Eğil – Selman Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – İşlik	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	İşlik Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Selman, Diyarbakır ilinin Eğil ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 45 km, Eğil ilçesine 14 km uzaklıktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan işlikler bulunmaktadır. Alanda geniş yuvarlağa yakın Roma Dönemi olduğu tahmin edilen farklı işlevlerde kullanılmak üzere bir işlik alanı mevcuttur. Kayaya oyularak yapılmış olan alanda geniş açıklıklar, setler ve nişler görülmektedir. Yapının atölye alanı olarak kullanıldığı aşikârdır.

FOTOĞRAF:

ERGANİ

BAHÇE KAŞI (AXURLAR) KÖYÜ KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Bahçekaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıdan define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır.Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	239 - 240	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.01.2011 3693	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bahçekapı, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 60 km, Ergani ilçesine 3 km uzaklıktadır. Yerleşim alanı olan höyük köy içerindedir. Etrafında modern köy yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında seramik parçaları tespit edilmiştir. Geniş bir alana yayılan höyük, 20 - 30 metre yüksekliğinde yayvan bir biçimde görülmektedir. Yerleşim alanın etrafında taş ve toprak taşıması olduğu için oldukça tahrip olduğu tespit edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

GİSGİS KAYA KABARTMASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Dağarası (Zirreki) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kabartma alanı ve çevresi kaçak kazılar sonucu çok fazla tahribata uğramıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	751	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Kabartması - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.07.2015 / 3514	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu	
Orijinal Kullanım:	Kaya Kabartması	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Kabartması	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Dağarası mahallesi Diyarbakır il merkezine 75 km, Ergani ilçesine 16 km ve Çermik ilçesine de 20 km uzaklıktadır. Kabartma, Kayalık tepenin güneye bakan cephesindedir. Bir bölümüne, alçak kabartma tekniğinde çizgi bezeme ile işlenmiştir.Kabartmanın en solunda, aslan üzerinde Tanrıça İştar olduğu anlaşılan bir figür betimlenmiştir.		

FOTOĞRAF:

BADEMLİ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani Bademli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla tahribata uğramıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	224 – 225 – 288 – 311 – 316 – 318 – 319 – 320 – 321 – 322 – 323 - 324	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 04.05.2005 / 255 09.06.2020 / 7589	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezine 70 km, Ergani ilçesine 17 km uzaklıktadır. Mahalleye yaklaşık 800 metre uzaklıkta bulunan 42.250 m² alanda kireç taşından oluşan tepenin etrafında genç roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir. Ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

BONCUK KÖYÜ SARNIÇLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Boncuk Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda kaçak kazı ve define arama çukurlarına rastlanmıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir. Sarnıçların içinde toprak yığını görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 879	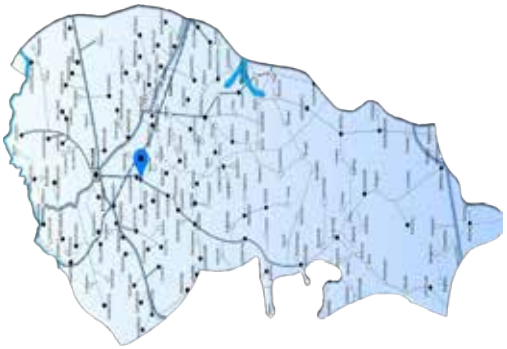
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Su Sarnıcı	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Boncuklu, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 70 km, Ergani ilçesine 10 km uzaklıktadır. Mahalleye yaklaşık 900mt uzaklıkta bulunan kayalık alanda kireç taşından oluşan tepenin etrafında Genç Roma Dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezarların ön kısmında kireç taşı oyularak yapılan üç tane su sarnıcı bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan su sarnıçları genel olarak fazla derin tutulmamıştır. Sarnıçların ağızları yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ŞEYHSUVAR TEPESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Boncuk Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duymaktadır. Çevresinde herhangi bir koruma mevcut değildir. Alan etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları konulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 878	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık Yeri	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Boncuklu, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 70 km, Ergani ilçesine 10 km uzaklıktadır. Yamaç bir alan üzerinde bulunan yerleşim doğal bir tepe biçimimdedir. Alanda bir adet günümüz mezarı bulunmaktadır. Yerleşim yerine ait kalıntılar büyük olasılıkla insanlar tarafından farklı yerlere taşınmıştır etrafa dağıldığı için yapının orijinal hali hakkında bilgi bulunamamaktadır.		

FOTOĞRAF:

ÖZBİLEK (MEMELA) ANTİK KENTİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Özbilek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Ayakta herhangi bir yapı olmadığı için tarihleme net değildir. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Yoğun bir biçimde toprak ve taş alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101.102.142.143.144	
Tür – Grup - Derece:	Antik Kent - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 843	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Antik Kent	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Özbilek, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 75 km, Ergani ilçesine 12 km uzaklıktadır. Dicle asfaltından 3,2 km mesafededir. Özbilek köyü, çok eski bir yerleşim yeridir. Köy topraklarının bir kısmı dağlık, bir kısmı ovalıktır. Özbilek köyünde bulunan antik kent konum olarak hafif yüksekçe bir sırtın doğusu ve güneyine konumlanmıştır. Düzgün bir biçimde yapılmış yaşam alanın günümüzde sadece temel kısımları görülmektedir. Ayakta herhangi bir yapı bulunmadığından harabe bir görüntü oluşturmaktadır. Modern yerleşimden dolayı, antik kentin tarihlenmesi tam olarak bilinmemektedir.

FOTOĞRAF:

ÖZBİLEK (MEMELA) KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Özbilek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler modern dönem yerleşiminden dolayı oldukça tahrip edilmiştir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	Parsel - 122	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 841	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Özbilek, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 75 km, Ergani ilçesine 12 km uzaklıktadır. Kaya mezarı Özbilek (Memela) köyünün doğusunda, Çeme Kare'nin kuzeyinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Bu alanda 3 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Bu alandaki kaya mezarları köyün dışındadır.

FOTOĞRAF:

KESMA MEZIN ANTİK TAŞ OCAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Otluca Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültürel varlığıdır. Alanda taş ve toprak alınımı mevcuttur. Kaçak kazılar ve define aramaları alana zarar vermektedir. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 852	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Antik Taş Ocağı	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezinin kuzeybatısında; Ergani İlçesi'nin güneybatısında, Yamaçlar köyü yakınındaki Süleymanoğulları (Dartavi) köyünün 2,1 km güneyinde yer alan Antik taş ocağı, Ergani ovasının güney kenarında, batıya doğru açılan bir vadinin kenarında, doğal bir kayalığın eteğindedir. Hafif eğimli arazi yapısına sahip alanda, ana kayadan dikey kesilmiş blok taşların oluşturduğu taş ocakların yanı sıra, ana kayadan blok taşların kesilmesi ile basamak şeklinde oluşmuş ocaklar da bulunmaktadır. Ana kayadan taşların kesilmesi ile düzgün kaya cepheleri oluşmuştur.		

FOTOĞRAF:

ÖZBİLEK (MEMELA) KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Özbilek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	Parsel - 122	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 841	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Özbilek, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 75 km, Ergani ilçesine 12 km uzaklıktadır. Kaya mezarı Özbilek (Memela) köyünün doğusunda, Çeme Kare'nin kuzeyinde yer almaktadır. Bu alanda 3 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Bu alandaki kaya mezarları köyün dışındadır.

FOTOĞRAF:

TELMÎRA JORÎN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yukarı Kuyulu köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	Parsel 449 – 450 – 452 - 459	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit-Kaya Mezarı - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 846	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Yukarı Kuyulu, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 45 km, Ergani ilçesine 16 km uzaklıktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Alanda geniş yuvarlağa yakın Roma Dönemi olduğu tahmin edilen farklı işlevlerde kullanılmak üzere bir işlik alanı mevcuttur. Kayaya oyularak yapılmış olan alanda geniş açıklıklar, setler ve nişler görülmektedir. Yapının atölye alanı olarak kullanıldığı aşikârdır. Su sarnıçları ise toprak ve çöp yığını ile doldurulmuştur.		

FOTOĞRAF:

KAYAKSAN SARNIÇLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kayan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda kaçak kazı ve define arama çukurlarına rastlanmıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir. Sarnıçların içinde toprak yığını görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Sarnıç -1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.09.2014 / 2456	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Su Sarnıçları	
Bugünkü Kullanım:	Su Sarnıçları	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kayan Köyü bağlı olduğu Ergani ilçe merkezine 14 kilometre mesafe uzaklıktadır. Kayan köyü Diyarbakır şehir merkezine mesafesi ise yaklaşık 50 kilometredir. Mahalleye yaklaşık 900 metre uzaklıkta bulunan kayalık alanda kireç taşından oluşan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezarların ön kısmında kireç taşı oyularak yapılan su sarnıcı bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan su sarnıçları genel olarak fazla derin tutulmamıştır. Sarnıçların ağızları yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

SALICA (TAHİA) KAYA MEZARLARI VE SARNIÇLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Sallıca (Tahia) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir.Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 839	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Sallıca, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezinin kuzeybatısında; Ergani ilçesinin 15,5 km güneydoğusundadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu-batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıllarında yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Alandaki su sarnıçlarının içi toprak ile doldurulduğu için yeterli veri alınamamıştır.

FOTOĞRAF:

ZİYARETTEPE YERLEŞİM YERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kömürtaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 24.04.2013 / 1311	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş	
Genel Tanım		

Kömürtaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 50 km, Ergani ilçesine 4 km uzaklıktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir. Doğal yüksekliğini kaybetmiştir. Ayakta herhangi bir yapı bulunmadığından dolayı harabe bir görüntü oluşturmaktadır. Şimdiki köy halkı burayı kutsal bir yer olarak görüp, Ziyaret Tepe olarak isimlendirmekteler.

FOTOĞRAF:

KAYAKSAN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kayan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler alanda yapılan kaçak kazılardan dolayı oldukça tahrip edilmiştir.Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Sarnıç - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.09.2014 / 2455	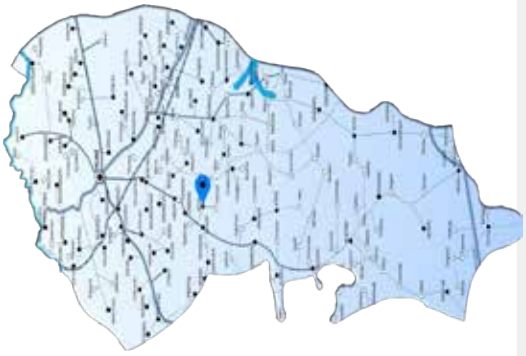
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarları ve Taş Ocakları	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kayan köyü bağlı olduğu Ergani ilçe merkezine 14 kilometre mesafe uzaklıktadır. Kayan köyü Diyarbakır şehir merkezine mesafesi ise yaklaşık 50 kilometredir.Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Genç Roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıllarında yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Alandaki su sarnıçlarının içi toprak ile doldurulduğu için yeterli veri alınamamıştır.

FOTOĞRAF:

PİRAHMET (AHMETLİ) KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Ahmetli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaya mezarlarını içi çöplük olarak kullanıldığı için buluntulara zarar vermektedir. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	162	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.06.2018 / 5863	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı - Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ahmetli, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 46 km, Ergani ilçesine 10 km uzaklıktadır. Köyün içinde bulunan kaya mezarları genç roma dönemine (M.Ö. 500 – M.S. 500) ait olduğu tahmin edilmektedir. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarlarının girişi kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Modern dönem yerleşiminden dolayı kaya mezarları ve yerleşim alanı oldukça tahrip edilmiştir. Yapılan yüzey araştırmasında yerleşim alanına ait kalıntılar bulunamamıştır.

FOTOĞRAF:

KELA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Alitaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Alanın güneybatısında yol çalışmaları için toprak alınması yapılmıştır. Kaçak kazılar sonucu oldukça tahrip olmuştur. Herhangi bir koruma önlemi görülmemektedir. Alanda bilimsel kazı çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2018 / 6433	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ergani ilçesi, Alitaş köyü, Zeydenlik ve Şengalek mezrası sınırları içinde kalan ve yerel halk tarafından Kela olarak adlandırılan yerleşim yeri Diyarbakır – Urfa kara yolunun 55 kilometresinde yolun sol tarafında yaklaşık 100 metre içerde yer almaktadır. Kela yerleşimi yaklaşık 90 metre yüksekliğindeki doğal bir tepe üzerinde yer almaktadır. Yerleşimde ortaçağ dönemine ait yapı kalıntıları ve mezarlar bulunmaktadır. Yerleşim alanının yüzeyinde M.Ö. 1000 ait çanak çömlek parçaları, iki ayrı kaya üzerinde oyulmuş çanaklar ve kenarları aşınmış bir stel yuvası görülmüştür. Bunun yanı sıra çok az sayıda yeşil sırlı çanak çömlek parçalarına da rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

TELMÎRA JORÎN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yukarı Kuyulu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. İşliğin içi insan ve doğa tahribatına maruz kalmıştır. Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	Parsel 449 – 450 – 452 - 459	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 846	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	İşlik	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yukarı Kuyulu, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 45 km, Ergani ilçesine 16 km uzaklıktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Alanda geniş yuvarlağa yakın Roma Dönemi olduğu tahmin edilen farklı işlevlerde kullanılmak üzere bir işlik alanı mevcuttur. Kayaya oyularak yapılmış olan alanda geniş açıklıklar, setler ve nişler görülmektedir. Yapının atölye alanı olarak kullanıldığı aşikârdır. Su sarnıçları ise toprak ve çöp yığını ile doldurulmuştur.

FOTOĞRAF:

HERSİN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yakacık Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 850 (17.12.2014 / 2763)	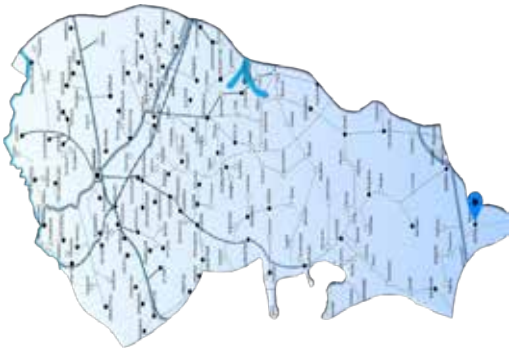
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır il merkezine 62 km, Ergani ilçesine 8,5 km uzaklıktadır. Yakacık, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında genç roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezar bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

KANÎYA SIXCIM KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır- Ergani – Armutova köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıdan define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	5-6-7 1-11-2-10	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit- Arkeolojik Yerleşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli-. 09.06.2020/7590	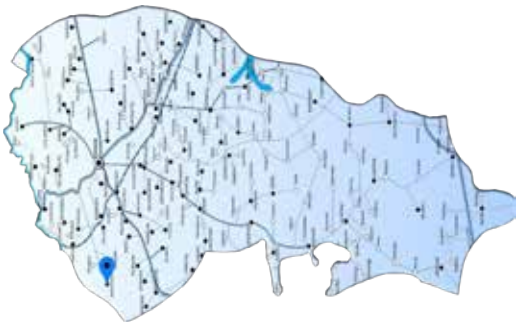
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim alanı	
Bugünkü Kullanım:	Boş arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Armutova, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ergani ilçesine 25 km uzaklıktadır. Yerleşim alanı köye 30 km uzaklıktaki dik bir yamaca, hafif yüksekçe bir sırtın doğu ve güney yamacı arasındaki bir vadiye kuruludur ve önünde geniş bir ova ile çevrilidir. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları ve seramik parçaları tespit edilmiştir. Arazi yapısı nedeniyle bölgede iki yerleşim yeri tespit edilmiştir. Biri tepede diğeri tepe yerleşiminin güney ve güneybatısında bulunmaktadır. Düzgün bir biçimde yapılmış yaşam alanın günümüzde sadece temel kısımları görülmektedir. Ayakta herhangi bir yapı bulunmadığından harabe bir görüntü oluşturmaktadır.		

FOTOĞRAF:

SIYA SÛR KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yolbulan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern çağ yaşamından dolayı yerleşim alanı oldukça tahrip edilmiştir. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	559 - 843	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Alanı - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 851	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır il merkezine 71 km, Ergani ilçesine 14 km uzaklıktadır. Ergani - Çermik Karayolunun 1,9 km kadar kuzeyinde üç dağ arasındaki bir vadiye kuruludur ve önünde geniş bir ova ile çevrilidir. Bu alanda yoğun bir şekilde yerleşim kalıntıları ve kale alanı tespit edilmiştir. Arazi yapısı nedeniyle bölgede iki yerleşim yeri tespit edilmiştir. Biri tepede diğeri tepe yerleşiminin güney ve güneybatısında bulunmaktadır. Günümüzde yerleşim alanın sadece temel kalıntıları tespit edilmiştir.

FOTOĞRAF:

PIRVINB KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Salihli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 31.05.2016 / 4013- 09.06.2020 / 7588	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Salihli, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ergani ilçesine 11 km uzaklıktadır. Köyün batısında, yüksek bir yamaçta yer almaktadır. Bu alanda 1 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Kare planlı ve 3 klineli olan mezarların klineleri yarım ay formludur. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Bu alandaki kaya mezarları köyün dışındadır.		

FOTOĞRAF:

AHMETLİ KÖYÜ – KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Ahmetli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaya mezarlarını içi çöplük olarak kullanıldığı için buluntulara zarar vermektedir. Kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:	162	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.06.2018 / 5863	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı - Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ahmetli, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 46 km, Ergani ilçesine 10 km uzaklıktadır. Köyün içinde bulunan kaya mezarları genç roma dönemine(M.Ö. 500 – M.S. 500) ait olduğu tahmin edilmektedir. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarlarının girişi kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Modern dönem yerleşiminden dolayı kaya mezarları ve yerleşim alanı oldukça tahrip edilmiştir. Yapılan yüzey araştırmasında yerleşim alanına ait kalıntılar bulunamamıştır.

FOTOĞRAF:

BAHÇEKAŞI (AHOR) HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Bahçekaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük üzerindeki modern yerleşmeden dolayı yerleşim alanında tahribat söz konusudur. Çevresi duvar ile korunmaya çalışılmış fakat yapılan kaçak kazı ve yerleşmeden dolayı çok fazla değişime uğramıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.5.2014 220	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bahçekaşı, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 60 km, Ergani ilçesine 3 km uzaklıktadır. Üzerinde modern köy yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında seramik parçaları tespit edilmiştir, yüksek olmayan höyük yayvan bir biçimde görülmektedir. Etrafında tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribat olduğu görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

BEREKETLİ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Bereketli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	112 – 113 – 114 – 115 – 141 – 142 – 143 – 144 – 145 – 146 – 147 – 148 - 357	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.02.2011 / 3788 (17.12.2014 / 2773)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim alanı	
Bugünkü Kullanım:	Modern Yerleşim - Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bereketli, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 72 km, Ergani ilçesine 17 km uzaklıktadır. Bereketli (Zengetil) adlı köyün altında kalmış olan 20 metre yüksekliğinde; olan höyük 200 x 250 metre boyutlarındadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Doğusundan bir çay geçmektedir. Höyüğün doğu ve kuzeydoğu yamacı dışında tümüyle çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından halaf örneklerini temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

BİZATİ KALEMDAN KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Değirmen Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	1318	Köprüde renk değişimi ve yoğun kararma görülmektedir. Köprü kemer iç kısmında yoğun çiçeklenme gözlemlenmiştir. Kemer kesme taşında kılcal çatlamalar mevcuttur. Tempan duvarı üzerinde yüzey kirlenmeleri ve kararmalar mevcuttur Köprü korkuluklarında yapısal çatlamalar ve yüzey kayıpları saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın(Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Değirmen köyünde bulunmaktadır. Köprünün yanında yer alan tabelada 1318 tarihi yer almaktadır. Köprü 3 gözlü, kemerli düz yollu kemerler sınıfına girmektedir. Kesme taştan yapılmıştır. Köprünün orta gözünde iki adet üçgen piramidal külahlı selyaran bulunur. Sivri kemerli olarak inşa edilmiş kemer komple taş malzemelidir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. 3 kemer gözlü, sivri kemerli, düz yollu köprüler sınıfına girmektedir. Kemer, iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur. Köprü tabliyesi asfalt ile kaplanmış ve trafiğe açık bir köprüdür Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir.

FOTOĞRAF:

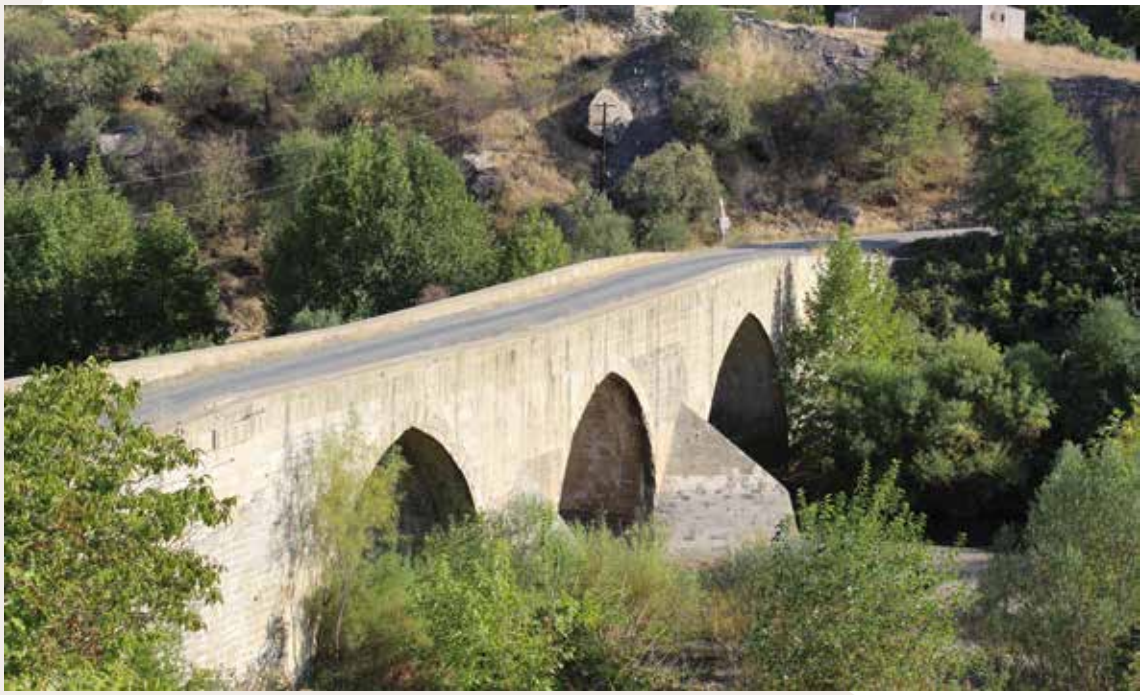

CINGIRŞÎN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Çakartaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	216-569	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 856	
Onarımlar:		
Sahibi:	DİYARBAKIR KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Modern Çağ Yerleşimi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çakartaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 82 km, Ergani ilçesine 24 km uzaklıktadır. Diyarbakır İli, Ergani İlçesi, Selman Köyü'nün 5 km güneyinde Çakırtaş Köyü girişindeki mezarlık alanının arka kısmında yer almaktadır. 250 x 150 metrelik bir alana yayılmış olan höyük, yaklaşık olarak 10 metre yüksekliğe sahiptir. Yüzeyde kaçak kazılar neticesinde ortaya çıkan çanak çömlekler nitelikli Roma mutfak kaplarını anımsatmıştır. Ayrıca farklı hamur özelliklerine sahip çanak çömlek parçalarına da rastlanmıştır. Bunların da Asur ve Kalkolitik çağa ait olduğu düşünülmektedir. Höyük üzerinde modern çağ yerleşimi bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

QOTE BERÇEM KAYA MEZARLIKLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani - Sesverenpınar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Çevresinde yapılan kaçak kazıları önlemek için bir güvenlik bırakılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	55 – 56 - 57	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 08.11.1984 / 477 (17.12.2014 / 2772)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kütür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim alanı	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
İlçenin 7 km. güneybatısındaki Sesverenpınar (Hılar) köyündeki Çayönü'nde yapılan araştırmalar yöredeki Yerleşimin M.Ö. 7250 - 6750 yılları arasında başladığını göstermiştir. Burası insanın yerleşik düzene geçiş sürecini en iyi yansıtan bir arkeoloji merkezidir.Bu bölgede, günümüzden 10.000 ile 5.000 yıl öncesi arasında kalan 5.000 yıllık dönemi ortaya koymuştur. Burada Neolitik çağa ait örme yuvarlak evler, basit kulübeler ortaya çıkarılmıştır. 6000 yıl boyunca birbirinden farklı mimari tasarımlarda binalar bulunmuştur (yuvarlak planlı kulübeler, ızgara plan, taş döşemeli vs.). Çayönü kazılarında günümüze kadar gelen taş temelli kerpiç binaların ilk örneklerine rastlanmıştır. Çayönü'nde çok sayıda küçük alet ve eser bulunmuştur. En sık av hayvanlarının kemiklerinden iğneler, saplar, oraklar çengeller ve boncuk, halka, düğme, basit kaplar ortaya çıkarılmıştır.		
FOTOĞRAF:		

ÇİMLİ (LEĞERİ) HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Çimli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 849	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çimli höyük, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Köy ismini höyükten almaktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Höyüğün eteklerinde İslami dönem mezarlık alanından dolayı yoğun tahribat görülmüştür. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ, Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

DİCLE ÖĞRETMEN LİS (KÖY ENSTİTÜSÜ)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Şirinevler Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Enstitünün günümüzde Ergani Fen Lisesi olarak kullanılan binası iki katlı ve restore edilmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	367 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Köy Enstitüsü - İdari Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köy Enstitüsü	
Bugünkü Kullanım:	Okul	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın(Amed) Ergani (Erxenî) ilçesi, Şirinevler mahallesinde bulunan Öğretmen Lisesi büyük bir arazinin içinde bir enstitü olarak inşa edilmiştir. Yapının çatısı düz ve saçaklıdır. Fen Lisesi'nin hemen karşısında okula ait tek katlı bir konferans salonu yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

XIRABÊ HÎLAR KAYA MEZARLIKLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani - Sesverenpınar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Etrafı dikenli tel ile çevrili durumdaki yerleşme yeterli derecede korunmaya sahip değil. Korunması gereken kültür varlığıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik ve Doğal Sit Mağaralar – 3 - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 390 19.06.2012 / 576 (17.12.2014 / 2764) - 29.01.2020 - 7419	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKK Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır il merkezinin kuzeybatısında, Ergani'nin 7 km güneybatısında, Sesverenpınar (Hılar) köyünün kuzey kesimindedir.Mağaralar, göçebelikten yerleşik köy yaşantısına, avcılık ve toplayıcılıktan besin üretimine geçilen önemli bir tarihsel döneme şahitlik etmektedir.Kemikten yaptıkları kaşık ve çatal görevi gören aletlerin günümüze kadar geldiği bu bölgede, kaya mezarları ve kabartmalar dikkat çekiyor.
Kaya mezarlarının bazılarının ön yüzlerinde kabartmalar yer alırken, kabartmaların bazıları üçlü gruplar halindedir.

FOTOĞRAF:

GOLA KÜME HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kortaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	215 / 10 – 11 – 12 – 13 – 14	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 861	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kortaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 70 km, Ergani ilçesine 12 km uzaklıktadır. Üzerinde modern köy yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında Kültürel tabakalaşmalar ve farklı dönemleri temsil eden seramik parçaları tespit edilmiştir. Höyük, yüksekliği 5 - 10 metreye yakın yayvan bir biçimde görülmektedir. Üzerinde yerleşim alanı ve tarımsal faaliyetler nedeniyle oldukça tahribat olduğu görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

GÖLÇİFTLİK HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Merkez - Kavurmaküpü Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 5.01.1990 / 344 (17.12.2014 / 2765)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Modern Çağ Yerleşimi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezinin ve Ergani ilçesinin kuzeybatısında, ilçe merkezinden 2,5 km uzakta bulunmaktadır. Yerleşme yerine Ergani'den kuzeybatıya giden yol ile ulaşılmaktadır. Yerleşme yerinin çok yakınında, bu yere ismini veren çok büyük kaynak bulunmakta, yakınından ise Kaynarca Dere geçmektedir. Yerleşim yeri olan höyük yaklaşık 300 x 150 metre boyutlarındadır. Yükseltisinin bir kısmı greyder ile bozulmuştur. Ayrıca karayolu ve benzinlik tarafından da kısmen tahrip edilmiştir. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Çanak çömleğin Neolitik çağ merkezli olduğu tahmin edilmektedir.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ ADLÎN KAYA MEZARLIKLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kesentaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük yakınındaki modern yerleşmeden dolayı yerleşim alanında tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma önlemi alınmamış. Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Alanın etrafının tel örgüyle çevrilip arkeolojik bir alan olduğuna dair uyarı levhaları konulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	566. 567. 570. 571. 572.000	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012/859	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Ergani ilçesinin güneybatısında yer alan Kesentaş köyü ilçeye 15 km uzaklıkta olup Çermik ilçesi yolu üzerinde yer almaktadır. Gre Adline tepesinin batısında yerdeki bir kayalıkta oyulmuş ve derinlere doğru uzanan bir mağara bulunmaktadır. Doğu, batı ve güney tarafları dik bir yamaçta oluşan höyük yüzeyinde Kalkolitik döneme ait seramik, çakmaktaşı buluntuları ile önemli bir yerleşim yeri olduğu tespit edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ GOZÊ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Gözlü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.06.2020 / 7592	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Gözlü, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ergani ilçesine 30 km uzaklıktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir.Höyük üzerinde yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Roma ve İslam dönemi mezarlıklar tespit edilmiştir.Höyüğün doğu yönü ve yamacı çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir.Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ, Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ ÎZNOP HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kömürtaş Köyü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	49, 76, 81, 82, 83, 84, 86, 87, 89, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495,496, 497, 498, 499, 500, 501, 580, 581
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük - 1. Derece
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 860
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KBK
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı
Bugünkü Kullanım:	Höyük

GÖZLEM

Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

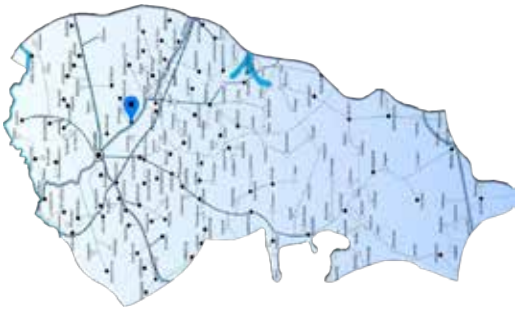

Genel Tanım

Kömürtaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 50 km, Ergani ilçesine 4 km uzaklıktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır.Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir. Yüksekliği 5 - 10 metre arasındaki höyük tarımsal faaliyetlerden dolayı yayvan bir şekil almıştır. Höyük üzerinde yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Roma ve Bizans dönemi seramik parçalarına rastlanılmıştır. Höyük üzerinde ayrıca yakın dönem köy yerleşim izleri de görülmektedir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

GIRÊ REŞE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yukarı Karpuzlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden ve tarımsal faaliyetlerden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde define arama amaçlı kaçak kazılar bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	133135 / 1 – 2 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 - 11	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 848 (19.11.2014 / 2638)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Eski adı Malıkân yeni adı Karpuzlu mahallesidir. Diyarbakır il merkezine 47 km, Ergani ilçesine 11 km uzaklıktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir ve höyüğün seviyesi oldukça aşağı inmiştir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ, Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

GÜLBAHAR ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Merkez
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapılar
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Çeşme
Bugünkü Kullanım:	Çeşme

GÖZLEM

Yapıda tuzlanma, derz boşalması, kılcal çatlaklık, kararma, niteliksiz ek, yosunlaşma gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir. Ayrıca çeşmeye yazılar yazılmıştır.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın(Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkezinde yer almaktadır. Çeşme kesme taştan yapılmıştır ve bir nişin içinde yer almaktadır. Tek cepheli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla kesme taştan yapılmıştır. Dinlenme sekileri olan sade bir çeşmedir. Suyu akan aktif bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 2 adet su lülesi (musluk) ve 2 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslıkları dikdörtgen formludur. Arka kısmında bir bahçe yer almaktadır. Çeşmenin tepelik bölümü asma dallarının altında görünmez bir vaziyettedir. Daha önce çeşme kemeri olduğu düşünülen yapının kemeri yıkılmış yerine düz saçaklı bir tepelik yapılmıştır. İki su taslığının arasında bulunan kare formlu nişin olduğu boşlukta kitabesi olduğu düşünülmektedir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

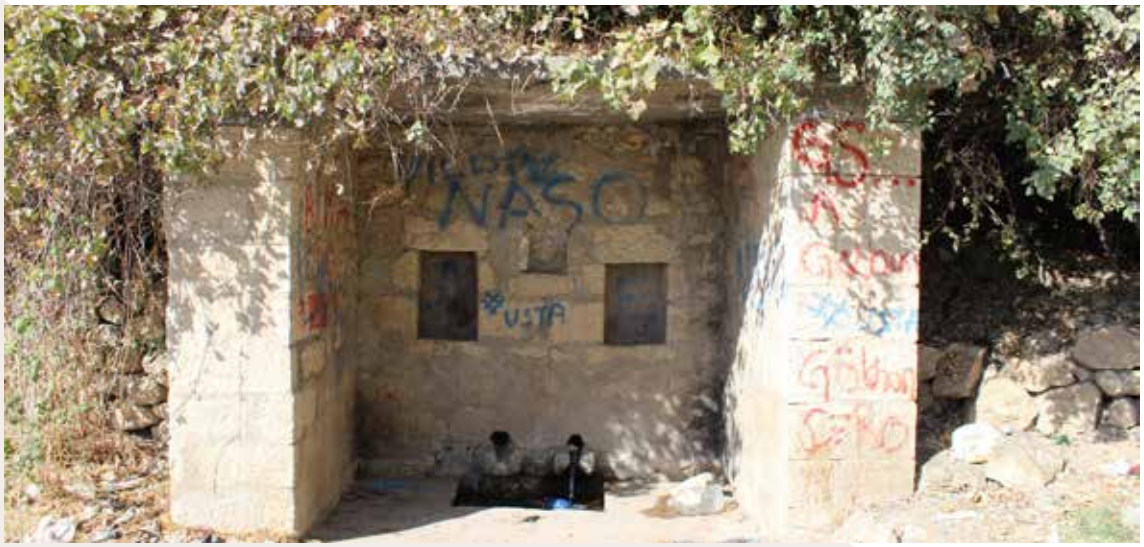

GÜNEŞALAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Güneşalan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 05.03.2000 / 2363	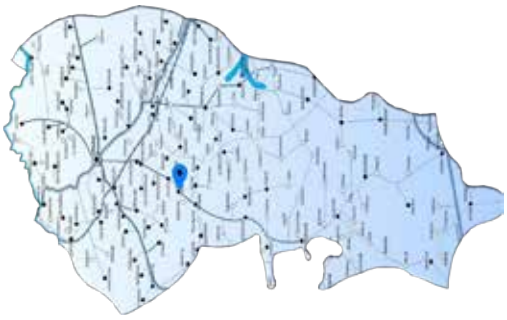
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Gözetleme Kulesi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Üçkardeş köyü, Güneşalan mezrasında, Sesverenpınar köyüne giden yolun 10. Kilometresinde, yolun hemen doğusunda yer almaktadır. Doğu - batı doğrultusunda uzanan bir höyüktür. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları M.Ö. 3000, M.Ö. 2000, M.Ö. 1000 ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Tepe kısmında askeri gözetleme kulesinin yanında bir lahit kapağı bulunmuştur. Höyüğün batısı mezarlık olarak kullanılmaktadır. Güney etekten de yer yer toprak alımı yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

HAMİSTEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – İncehıdır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 24.04.2008 / 1500 (21.01.2015 / 2906)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, İncehıdır köyü, Savaş mezrası, Hamistepe mevkiinde, Aşdere (İzol) Deresi'nin kenarında yer almaktadır. Höyük 70 x 70 metre ebatlarında ve 25 metre yüksekliğindedir. Tepe kısmında farklı planlara sahip yapı duvarına rastlanmıştır. Höyüğün 200 metre kuzeyinde İzol Çayı'nın sol tarafında yerleşim yerinin mezarlığı olabilecek ve basit toprak mezarların olduğu bir mezarlık alanı tespit edilmiştir. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik çağ ve Roma dönemine tarihlendirilmiştir. Yamaçta çakmaktaşından yapılmış kırık bir alet parçası ele geçmiştir.		

FOTOĞRAF:

HANIGEVRAN HANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani-Doğan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının restore edilmesi gerekmektedir. Yapıya ait köşelerden birinde çatı zarar görmüştür. Yapı yüzeylerinde kararma, tuzlanma, yüz kayıplarının olduğu saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	319	
Tür – Grup - Derece:	Han - Kültürel Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Han	
Bugünkü Kullanım:	Depo - Değirmen	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın(Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi, Doğan köyü Han mezrasında bulunmaktadır. Yapı kilitli olduğundan içine girilememiştir. Hanıgevran Hanı tek katlıdır ve kemerli bir handır. Moloz bazalt taş malzemeden yapılmış yapının içinde 3 nefli kemerli bir yapı olduğunu gözlemlenmiştir. Yapı bir süre değirmen olarak kullanılmıştır. Yapı ile ilgili Yapıya ek tek katlı betonarme bir yapı yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

HANIGEVRAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Doğan Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir.Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır.Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	Pafta: 4 - 192, 193, 195, 208, 209, 210,211, 212, 213, 215, 226, 227, 228, 229,231, 232, 233, 234, 248, 249, 250, 254,257, 258, 259, 260, 303, 304, 305, 306,321	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 853	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Doğanköy, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 60 km, Ergani ilçesine 30 km uzaklıktadır. Doğan köyü köylüleri tepenin kuzey kısmını;ev duvarlarının yapımında kullanılmak için kerpiç toprağı ve taş alma nedeniyle ile tahrip etmişlerdir. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır.Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından tunç, erken demir çağ, Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir		

FOTOĞRAF:

HENDEK YERLEŞİMİ VE KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Hendek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler kaçak kazılar sonucu çok fazla tahribata uğramıştır. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	396 – 379 – 405 – 406	
Tür – Grup - Derece:	Yerleşim Yeri ve Kaya Mezarları - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.08.2018 / 6018 - 25.09.2018 / 6131	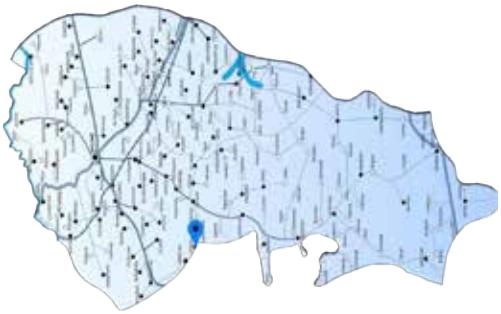
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı ve Kaya Mezar	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hendek köy, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 110 km, Ergani ilçesine 45 km uzaklıktadır. Yolun kuzeyinde, kuzeydoğu - kuzeybatı doğrultusunda uzanan yüksek kayalık alanda bulunmaktadır. Kayalık alanın güney eteğinde tarım alanları mevcuttur. Alanın kuzeybatısında ana kayaya oyulmuş mekânlar, alanın orta kesiminde; ana kayanın tıraşlanmasıyla oluşturulmuş genellikle iki ya da üç cephesi korunmuştur. Bazı cephelerde basamaklar, nişler, zeminde oluklar ve sarnıçlar bulunmaktadır. Yerleşim alanı; alanın kuzeydoğusunda ana kayaya oyulmuş, içerisinde sunu-kandil nişleri, mezar odası tabanına oyulmuş sunu çukuru bulunmaktadır. 17 adet mezar odası tespit edilmiştir. Mezar odalarına oval-dikdörtgen formlu kapıdan basamaklı girişler sağlanmaktadır.

FOTOĞRAF:

HERSİN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yakacık Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit - 1. Ve 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.06.2020 / 7593	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük - Modern Yerleşim	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezine 62 km, Ergani ilçesine 8,5 km uzaklıktadır. Yakacık, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Üzerinde modern köy yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında seramik parçaları tespit edilmiştir, yüksek olmayan höyük yayvan bir biçimde görülmektedir. Etrafında tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribat olduğu görülmektedir. Höyük, yüksekliği 15 - 20 metreye yakın yayvan bir biçimde görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

HÜKÜMET KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı cephelerinde yüzey kararması saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Hükümet Konağı - İdari Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Hükümet Konağı	
Bugünkü Kullanım:	Sezai Karakoç Müzesi ve Kültür Evi	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın(Amer) Ergani (Ereni) İlçesi merkezde yer alan Hükümet Konağı iki katlı bir yapıdır. Kemerli kapı ve pencereleri bulunan yapı kesme taş malzemeden yapılmıştır. Yapı restore edilmiş ve içine girilememiştir. Günümüzde yapı Sezai Karakoç Müzesi ve Kültür Evi olarak kullanılmaktadır. Yapının girişinde sütunlu ve oldukça gösterişlidir.

FOTOĞRAF:

İSTASYON BİNASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - İstasyon Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı yüzeyi boyanmış, bazı bölümlerinde boya dökülmüştür.
Ada – Parsel – Pafta:	326 - 16	
Tür – Grup - Derece:	İstasyon Binası - İdari Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	İstasyon Binası	
Bugünkü Kullanım:	İstasyon Binası	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkez İstasyon mahallesinde yer alan yapı iki katlı ve tek katlı yan yana iki yapıdan oluşmaktadır. Bir kısmı kesme bazalt taştan yapılmış yapı aktif olarak kullanılmaktadır. Yapı restore edilmiştir. Yapının iki katlı olan üst katında terasa yer verilmiştir.		

FOTOĞRAF:

KALENDER KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kalender Köyü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 38
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Yapı
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Köprü
Bugünkü Kullanım:	Köprü

GÖZLEM

Köprü yüzeylerinde malzeme kayıpları ve kırılmalar saptanmıştır. Köprüde renk değişimi ve çiçeklenme görülmektedir. Kemer kesme taşında kılcal çatlamalar mevcuttur. Köprü korkuluklarında yapısal çatlamalar ve yüzey kayıpları saptanmıştır.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi, Kalender köyünde bulunan köprü tek gözlü, kemerli düz yollu kemerler sınıfına girmektedir. Kesme taştan yapılmış köprü beşik kemer formludur. Yapı tamamen taş malzemelidir. Köprü tabliyesi toprak malzemelidir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemer iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktif değildir. Köprü zarar görmüş ve trafiğe açık olduğundan araç yükünün etkisiyle daha fazla tahrip olmaktadır

FOTOĞRAF:

KALHAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Yolköprü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli (17.12.2014 / 2766)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük –Modern Yerleşim	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Yolköprü, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ergani Çermik karayolunun 6. kilometrede bulunmaktadır. Geniş bir ovaya hakim olup Kalhane çayı mahallenin bitişiğinde geçmektedir. Üzerinde modern köy yerleşmesi yer almaktadır. Höyük üzerinde ve çevresinde yapılan yüzey araştırmasında seramik parçaları tespit edilmiştir, yüksek olmayan höyük yayvan bir biçimde görülmektedir. Üzerinde yerleşim alanı nedeniyle oldukça tahribat olduğu görülmektedir. Höyük yüksekliği 15 - 20 metreye yakın yayvan bir biçimde görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

KALINTI CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Makam Dağı	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	-	Yapı oldukça tahrip olduğundan dolayı hiçbir yapı izlerine rastlanılamamıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	9	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Arkeolojik Kalıntı	
Genel Tanım		

Cami mimarisine dair bir şey bulunamamıştır. Arkeolojik kalıntıdır.

FOTOĞRAF:

KANÎYA HEMO

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Devekuşu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Söz konusu yapı tahrip olduğundan dolayı herhangi bir mimari yapısı görülememektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	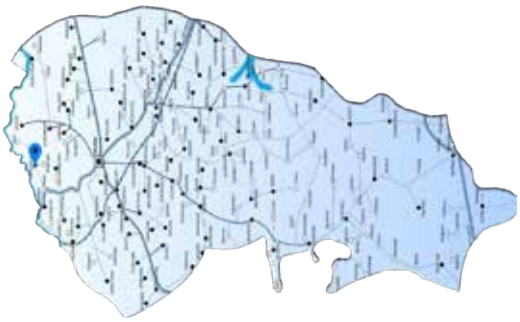
Onarımlar:	-	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Devekuşu köyündedir. Çeşmenin mimarisine dair bilgiye ulaşılamamış ve sadece su lülesi olduğu gözlemlenmiştir.		

FOTOĞRAF:

KEMALİYE MERKEZ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kemaliye Mahallesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Cami yenileme görmüştür. Caminin minaresinde yüzey kirlenmesi saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi, Kemaliye mahallesi çarşısında bulunmaktadır. Kemaliye merkez cami olarak bilinir. Çarşı içine sıkışan caminin tarihi mimarisi sadece bir kısmı dışarıda kalan minaresinden anlaşılmaktadır. Cami iki sahınlıdır. Restorasyon görmüştür ancak özgün mimarisini yansıtmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

KİKAN KAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Otluca Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihsel süreç içerisinde doğa ve insan tahribatına uğramıştır. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır.Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 877 (17.12.2014 / 2768)	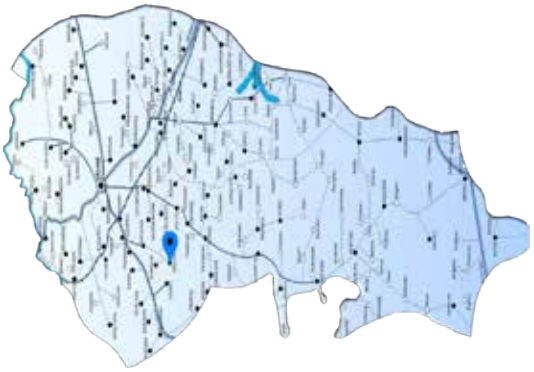
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır il merkezinin kuzeybatısında, Ergani ilçesinin güneybatısında, Yamaçlar köyü yakınındaki Süleymanoğulları (Dartavi) köyünün 2,1 km güneyinde yer alan bir konaklama yeridir. Yerleşme, Ergani Ovası'nın güney kenarında, batıya doğru açılan bir vadinin kenarında, doğal bir kayalığın eteğindedir. Aynı yerde Erken Demir çağı ve Orta çağ kalıntıları da söz konusudur ve yerleşmenin yayılım alanı saptanamamıştır. Ergani ovası erken dönemlerde ilk köy toplulukları için uygun doğal ortama sahip olduğu için yoğun iskân görmüştür. Geç dönemlerde özellikle Tunç ve Demir çağında da ovanın kuzeyinde yer alan geniş ve zengin maden bölgesi bölgenin önemini daha da artırmıştır. Bu bakımdan bölgedeki tarihi yolların incelenmesi ve özellikle Dicle Vadisi'nin bu açıdan taranması gerekmektedir.

FOTOĞRAF:

KOCAALİ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kocaali köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün etrafında herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yüzeyinin mezarlık olarak kullanılması ve köylüler tarafından höyük üzerinde yol yapılması höyüğün tahrip edilmesine neden olmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 3. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.10.2019 / 7190	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kocaali, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 77 km, Ergani ilçesine 17 km uzaklıktadır. Kocaali köyünün kuzeydoğusunda höyük yapılaşma bulunduğu ve parselin büyük bir kısmının da höyük ve yayılım alanından oluştuğu tespit edilmiştir. Höyüğün tepe kısmı günümüzde mezarlık alan olarak kullanılmaktadır. Höyüğün yamaç kısımlarında ise bazı köy evleri ile bir su deposu bulunmaktadır. Yapılan yüzey araştırmalarında yüzeyde yoğun miktarda Tunç, Demir ve Orta çağ seramik parçaları ve taş aletlere rastlanılmıştır.		

FOTOĞRAF:

KOLBEXT HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Bozyer Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 05.03.2000 / 2361	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Modern Yerleşim Yeri	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezinin kuzeyinde; Ergani'ye 8 Km güneyindedir. Bozyer (Kölebaht) adlı köyün altında uzanan yaklaşık 2,5 metre yüksekliğinde, 150 metre çapında yayvan höyüktür. Üzeri tamamiyle günümüz yerleşimi ile kaplı durumdaki höyüğün batı eteği buradan geçen dere nedeniyle kesilmiştir.		

FOTOĞRAF:

KONAK (HAMİT AĞA)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Hilar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Konak - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konak	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Hilar köyünde yer alan Hamit Ağa Konağı mevcut durumda harabe (kalıntı) halindedir.		

FOTOĞRAF:

KONAK (LOBİT AĞA)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kalhan (Yolköprü) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı Elazığ depreminden ciddi zararlar görmüştür. Yapının içerisine girilmiş ve yapıda strüktürel çatlaklıklar saptanmıştır.Konağın bazı bölümlerine çimento sıva yapılmıştır. Yapı yer yer beyaza boyanmıştır. Restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Konak - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konak	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Kalhan köyünde yer alan Lobit Ağa Konağı iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapı kesme taştan inşa edilmiştir ve üst katta iki gözlü yuvarlak kemerli sofası bulunmaktadır. Konağın dikdörtgen planlı avlusu bulunmaktadır. Yapının giriş kapısı basık kemerlidir. Yapı içerinde ahşap kolonlar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

KÖMÜRTAŞ (HOŞAN) KAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Kömürtaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.01.2013 / 1070	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kömürtaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 50 km, Ergani ilçesine 4 km uzaklıktadır. Yerleşim alanı ve kaya mezarları köyün konum olarak hafif yüksekçe bir sırtın doğu ve güneyine konumlanmıştır. Roma dönemi mezar yapısı ile seramik parçalarına rastlanılmıştır. Yine bölgede görülen mezarlar yöresel yumuşak kayaçların işlenerek kaya mezarı biçiminde oluşturulduğu belirlenmiştir. Nekropol alanının batı bitişiğindeki tescil harici taşlık arazide kayaya oyulmuş bir adet kaya mezarı bulunmaktadır. Kaya mezarlarının üzerinde kabartmalar görülmektedir.

FOTOĞRAF:

KÜÇÜK BESEREK TEPESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Alitaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaçak kazılar sonucu oldukça tahrip olmuştur. Herhangi bir koruma önlemi görülmemektedir. Alanda bilimsel kazı çalışmaları yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 29.05.2002 / 2857	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Boş Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Alitaş köyü, Birgeni mezrasının 1,5 km güneybatısında yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. 200 x 150 metre ebatlarında 50 metre yüksekliğindedir. Tepe yüzeyinde iki ayrı kaya üzerinde oyulmuş çanaklar ve kenarları aşınmış bir stel yuvası görülmüştür. Bunun yanı sıra çok az sayıda yeşil sırlı çanak çömlek parçalarına da rastlanmıştır.		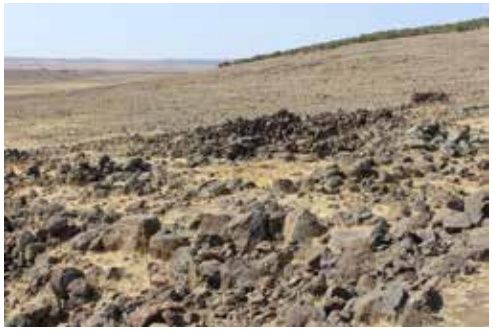

FOTOĞRAF:

MERYEM ANA KİLİSESİ (HARABE)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Zülküfil Dağı
Yapım Tarihi - Dönem:	41 - 4
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Kilise - Dini Mimari
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Kilise
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı-Harabe

GÖZLEM

Define avcılarının tahribatı sonucu harap olan bu yapıdan geriye moloz taş malzemeli çok az miktarda duvar kalıntıları ve kırma taş kemer yapılı bir birim kalmıştır. Tepenin en ucunda yer alması ve yapılan çevre planlaması ile kalıntılara ulaşmak mümkün değildir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Zülküfil Dağı eteklerinde yer almaktadır. Bazı kaynaklarda çevrede iki manastır ve on Ermeni kilisesi varlığından bahsedilmektedir. Manastırın hem kilisesi hem de diğer binaları taştan inşa edilmiş. Meryem Ana Kilisesi de ibadethaneleri, eğitim kısımları, misafirhaneleri, yemekhaneleri, fırınları ve ahırları bulunan bu manastırın bir parçasıymış. Kilise kubbeli, yüksek, dört köşe ve kâgir şeklinde inşa edilmiştir. Manastırı inşa edenin Episkopos Mıgırdiç Naşaş ve onaranın da günümüzden yüzyıl önce Katolikos ve Patrik olan Antepli Yeğyazar olduğu bilinmektedir. Meryem Ana Kilisesinin tam olarak ne zaman yapıldığı bilinmemektedir bununla birlikte 1960 yıllarına kadar dimdik ayakta olan yapı elli yıl içerisinde tamamen yıkılmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ŞİKEFT HASİK MAĞARASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Özbilek Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Define arama amaçlı yapılmış kaçak kazılar mağara yapısına zara vermiştir. Alanda bilimsel, kazı ve temizli çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Mağara - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 844	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Mağara	
Bugünkü Kullanım:	Mağara	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Özbilek, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 75 km, Ergani ilçesine 12 km uzaklıktadır. Dicle asfaltından 3,2 km mesafededir. Özbilek köyünün kuzeyinde dik ve sarp Kayalık alanın üzerinde düzlükte kayaya oyulmuş mağara geniş ağızlı ve yuvarlak formlu girişe sahiptir. Fakat ilerledikçe giriş daralmaktadır. Ana kaya oyularak yapılan bu mağaranın tarihi bilinmemektedir.		

FOTOĞRAF:

SALLAR İSTASYON SAHASI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Sallar İstasyon Sahası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı iç ve dış yüzeyleri boyanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	170 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Sallar İstasyon Sahası - İdari Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Sallar İstasyon Sahası	
Bugünkü Kullanım:	Sallar İstasyon Sahası	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkez Sallar İstasyon Sahası'nda yer alan yapı iki katlıdır. Alt katın bir kısmı kesme taştan yapılmıştır. Aktif olarak kullanılmaktadır.

FOTOĞRAF:

SU KULESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani -İstasyon Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Boyanmış yüzeyler hem üst katta hem de alt katta deforme olmuştur. Yapı kötü bir vaziyettedir. Restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	326 - 16	
Tür – Grup - Derece:	Su Kulesi - İdari Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Su Kulesi	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkez İstasyon Mahallesi'nde yer alan yapı iki katlıdır. Alt katı kemerli kesme taştan yapılmış yapının üst kısmı ahşaptır ve yapı kırma çatılıdır. Yapı yüzeyi boyanmıştır. Aktif olarak kullanılmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

SULTANTEPE HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – İncehıdır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	Parsel. 150 – 155 - 159	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2012 / 835	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
İncehıdır, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 91 km, Ergani ilçesine 35 km uzaklıktadır. 250 x 150 metrelik bir alana yayılmış olan höyük, yaklaşık olarak 5 - 6 metre yüksekliğe sahiptir. Yüzeyde kaçak kazılar neticesinde ortaya çıkan çanak çömlekler nitelikli Roma mutfak kaplarını anımsatmıştır. Ayrıca farklı hamur özelliklerine sahip çanak çömlek parçalarına da rastlanmıştır. Bunların da Asur ve Kalkolitik çağa ait olduğu düşünülmektedir. Höyük üzerinde modern çağ yerleşimi bulunmaktadır. Höyüğün güney kısmı iş makineleri tarafından kazıldığı için toprak kayması oluşmuştur.		

FOTOĞRAF:

TİLHUM YÜKSEL HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Güzelyurt Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 05.03.2000 / 2362	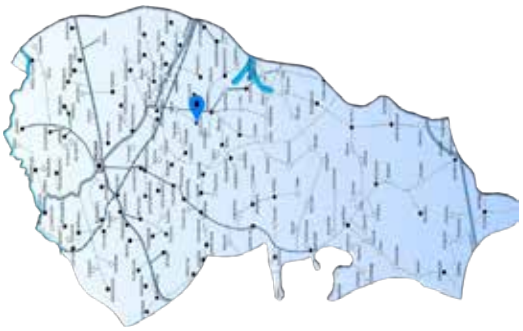
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Güzelyurt (Kumdam), Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahalledir. Ergani ilçesine 13 km uzaklıktadır. İlçe merkezine çok yakın olduğu için modern yerleşmenin istilasına uğramaktadır. Höyük etrafındaki tarımsal faaliyetler nedeniyle tahribatlar meydana gelmiştir. Höyük üzerinde yapılan yüzey araştırmaları sonucunda Roma ve İslam dönemi mezarlıklar tespit edilmiştir. Höyüğün doğu yönü ve yamacı çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ ve Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir. Höyük üzerinde bir konut bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ULU CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Saray Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	54 - 17
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Cami
Bugünkü Kullanım:	Cami

GÖZLEM

Cami yenileme görmüştür. Caminin minaresinde kirlenme, kararma, tuzlanma gibi bozulmalar gözlemlenmiştir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Saray mahallesi, Çiftepınar caddesinde bulunan Ergani Ulu Cami (Cami-i Kebir), 1921 yılında halk tarafından inşa edilmiştir. İnşa edilirken yukarı şehir denilen Osmaniye harabelerinden geriye kalan taşlar da kullanılmıştır. Camiye 1953 yılında minare eklenmiş, 1973 yılında caminin doğu tarafına 100 metrekare ilave yapılarak cami genişletilmiştir. Cami ve çevresi Anıtlar Yüksek Kurulu'nca sit alanı olarak kabul edilmiştir. Arsa alanı 150 m², cami alanı 440 m² ve cemaat kapasitesi 1.200 kişi olan Cami-i Kebir'in mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne aittir. Taş duvarlı ve üstü çatılı cami, 2006 – 2007 yılları arasında onarım görmüştür. Cami müştemilatında şadırvan, tuvalet ve abdesthane bulunmaktadır. Cami iki sahınlıdır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

YEDİKUYU HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Alitaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	213 - 297	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 876	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Ergani İlçesi, Alitaş Köyü, Birgeni mezrasının 1,5 km güneybatısında yer almaktadır. Diyarbakır il merkezine 50 km, Ergani ilçesine 60 km uzaklıktadır. Yerleşme, kaçak kazılar, tarım faaliyetleri ve yapılaşma nedeniyle ciddi ölçüde tahrip olmuş durumdadır; formunu tamamen kaybetmiştir. Kuzey ve güney yamaçları boydan boya kesilmiştir. Höyüğün doğu yönü ve yamacı çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ ve Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

ZIRREKÎ KÖY ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Dağarası (Zırraki) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede yüzey kayıpları, tuzlanma, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Yapıda kullanılan malzemelerden birçok defa tamir edildiği anlaşılmaktadır. Çeşme lülesinin olduğu bölüme sıva yapılmış ve çeşme yüzeylerine yazılar yazılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	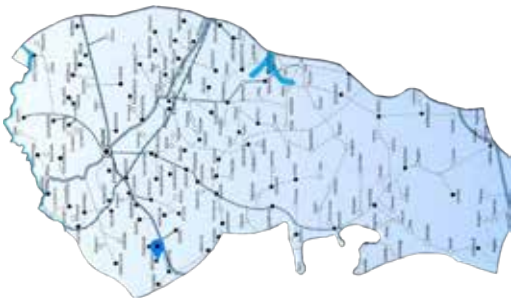
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Dağarası (Zırraki) köyünde bulunmaktadır. Arka kısmını toprağa gömülü olan çeşmenin sol tarafında bir bahçe bulunmaktadır Çeşmenin sadece kemeri ve aynalığı doğal kesme taştan yapılmış yuvarlak kemerlidir. Çeşme bir nişin içinde yer almaktadır ve moloz taştan inşa edilmiştir. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme silmesi saçaklıdır ve beton sıva yapılmıştır. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır ve su yalağı iki bölmeli havuz şeklindedir. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla kesme taştan yapılmıştır. Dinlenme sekileri olan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu çok az akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 3 adet su lülesi (musluk) ve 2 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslıkları dikdörtgen formludur.

FOTOĞRAF:

BADEMLİ KÖYÜ SU SARNIÇLAR

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Bademli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tescil edilerek korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda kaçak kazı ve define arama çukurlarına rastlanmıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - su sarnıcı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Su Sarnıcı	
Bugünkü Kullanım:	Su Sarnıcı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır il merkezine 70 km, Ergani ilçesine 17 km uzaklıktadır. Mahalleye yaklaşık 800 metre uzaklıkta bulunan 42.250 m² alanda kireç taşından oluşan tepenin etrafında genç roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezarların ön kısmında kireç taşı oyularak yapılan üç tane su sarnıcı bulunmaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan su sarnıçları genel olarak fazla derin tutulmamıştır. Sarnıçların ağızları yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

KÖMÜRTAŞ KÖYÜ SU SARNIÇLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani - Kömürtaş Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tescil edilerek korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda kaçak kazı ve define arama çukurlarına rastlanmıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Su sarnıcı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Su Sarnıcı	
Bugünkü Kullanım:	Su Sarnıcı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kömürtaş, Diyarbakır ilinin Ergani ilçesine bağlı bir mahallesidir. Diyarbakır iline 50 km, Ergani ilçesine 4 km uzaklıktadır. Kireç taşına oyularak yapılan üç tane su sarnıcı bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan su sarnıçları genel olarak fazla derin tutulmamıştır. Sarnıçların ağızları yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

KAVURMAKÜPÜ KÖYÜ ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kavurmaküpü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	18. yüzyıl	Çeşmede tamamen çimento ile sıvanmıştır ve yazı yazılmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	131 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Kavurmaküpü köyünde bulunmaktadır. Arka kısmı toprağa gömülü olan çeşmenin ön cephesi köy yoluna bakmaktadır, arka cephesinde ise bahçe yer almaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde su yalağı 18. yüzyıl çeşme mimarisi ile benzerlik gösterdiğinden tescile değer görülmüştür. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme sıvandığı için malzemeye dair bilgiye erişilememiştir. Ancak sıvanın döküldüğü kemer ayaklarında moloz taş malzeme saptanmıştır. Dinlenme sekileri olan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu çok az akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve 1 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslığı kare formludur. Kavurmaküpü köyüne giden yolda yer alan çeşme suyu akan aktif bir çeşmedir. Çeşme silmesi saçaksız ve düzdür.

FOTOĞRAF:

KESMA MEZIN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Ergani – Otluca Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunup tescile alınması gereken kültürel yapıdır. Kaçak kazı ve define arama işlemleri yüzünden oldukça tahrip edilmiştir. Klinelerde toprak yığını görülmektedir. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmasının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	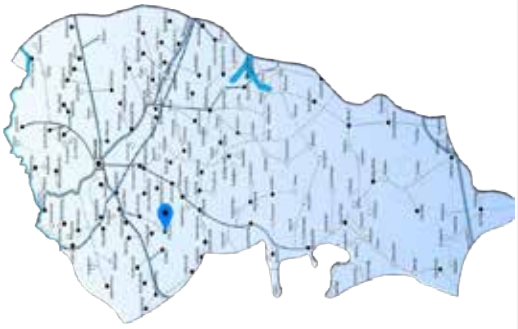
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Ergani ilçesi, Otluca köyünün 2 km güneyinde, Mervan Dağı'nın yamaçlarında yer almaktadır. Zemine doğru oyulan ana kayada altı basamaklı bir merdiven oluşturulmuş ve bu merdivenin bitiş noktasında yer alan yarım ay formlu giriş kısmı 50 x 50 cm ebatlarındadır. Kaya mezarlarının iç kısmının üç tarafında birleşik bir kline oluşturulmuş ve bir tarafında tekne tarzında kemik çukuruna yer verilmiştir. Ayrıca alanda kaçak kazılar sonucunda ortaya çıkan kaya mezarları, genel olarak 50 x 50 cm ebatlarında, yarım ay formlu bir girişe sahip ve tek klinelidir.		

FOTOĞRAF:

KONUT 1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kemaliye Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı çimento ile sıvanmıştır ve bakımsız bir haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	147 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkezde bulunan konut iki katlıdır. Yapının zemininde kesme taştan yapılmış, döneminin ilk sivil mimari örneklerinden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle yapı tescile değer görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

KONUT 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Kemaliye Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı kilitli olduğundan içine girilememiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	150 / 19 - 20	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi merkezde bulunan konut iki katlıdır. Yapı kesme taştan yapılmış, döneminin ilk sivil mimari örneklerinden olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle yapı tescile değer görülmüştür.

FOTOĞRAF:

ÖĞRETMEN LİSESİ LOJMANLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Şirinevler Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı çok kötü bir haldedir ve restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	367	
Tür – Grup - Derece:	Lojman - Sivil Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:	-	
Orijinal Kullanım:	Lojman	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		

Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Şirinevler mahallesinde bulunan Öğretmen Lisesi lojmanları büyük bir arazinin içinde bir enstitü öğretmenlerinin konukladığı yapılar olarak inşa edilmiştir. Tek katlı olan bu yapılar döneminin ilk sivil mimari örneklerinden olduğundan tescile değer görülmüştür.

FOTOĞRAF:

YAKACIK KÖYÜ DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Ergani - Yakacık Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Değirmen ile ilgili detaylı bilgiye erişilememiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Değirmen - Su Mimarisi - Kültürel Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		
Diyarbakır'ın (Amed) Ergani (Erxenî) İlçesi Yakacık köyünde bulunmaktadır. Köylülerden edilen bilgilere göre moloz taşla inşa edilmiş olan değirmen tarihi değirmen olarak bilinmektedir.		

FOTOĞRAF:

HANİ

GAYBİAN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hani – Gaybiyan köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çardaklı, Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 55 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Gaybiyan , Çardaklı köyüne bağlı mezradır. Kayalık alanın batı ucunda 2 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarların iç mekanına dikdörtgen bir girişle ulaşılmaktadır. 2 metre genişliğinde, 1 metre yüksekliğinde olan mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısı vardır. Günümüzde modern yerleşim alanından dolayı içleri farklı işlevlerde kullanılmaktadır. Anakayanın hemen güney yamacında sarnıç bulunmaktadır. İşlikler 2 x 3 metre ebatında olup 80 cm x 1 metre ebatlarında 60 cm derinliğinde küçük bir işliğe bağlanmıştır.

FOTOĞRAF:

GAYBİAN SIĞINAKLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hani – Çardaklı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı tahrip edilmeye maruz kalmıştır. Korunması gerekli kültür varlığıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Mağara	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.07.2012 / 634 (21.01.2015 / 2913)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Mağara	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çardaklı, Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 55 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Gaybiyan, Çardaklı köyüne bağlı mezradır. Ana kaya üzerine inşa edilmiş olan kaya sığınakları doğal kaya oyulmasıyla oluşturulmuştur.		

FOTOĞRAF:

1. KALE TEPE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Çardaklı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kalenin çeşitli yerlerinde kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Yoğun tahribata maruz kaldığı görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kale	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çardaklı, Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 55 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Gaybiyan, Çardaklı köyüne bağlı mezradır. Ana kaya üzerine inşa edilmiş olan kaleden geriye sur duvarları, su sarnıçları, stel ve yapı duvar kalıntıları kalmıştır. Antik yol, şehrin doğusunda, kale kalıntıları doğu ve güneydoğusunda, mezar odası ve stel kalenin güney yamacındadır. Kalenin üzerine kurulduğu kaya kütlesi doğal sur görevi görmektedir. Bu kütlenin etrafında kireç taşıyla yapılmış bir sur yapısı gözlenmektedir. Alanın mülkiyeti şahısa ait olduğu için etrafı ağaçlandırılmıştır. Kalenin Roma dönemine ait olduğu tahmin edilmektedir.		

FOTOĞRAF:

1. KOKY HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hani – Kırım Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim alanı modern çağ yerleşiminden dolayı tahrip edilmiştir. Yerleşim alanın muhtelif yerlerinde çok sayıda define arama amaçlı kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Kaçak kazılar bölgedeki alan için tehlike oluşturmaktadır. Korunması gereken kültür varlığıdır. Arkeolojik bir alan olduğunu belli edecek önlemler alınmalıdır.Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir köydür. Diyarbakır iline 77 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Yerleşme, kaçak kazılar, tarım faaliyetleri ve yapılaşma nedeniyle ciddi ölçüde tahrip olmuş durumdadır. Kuzey ve güney yamaçları boydan boya kesilmiştir. Höyüğün doğu yönü ve yamacı çağdaş yerleşmenin altında kaldığı ve tepedeki höyükleşmenin günümüzde de devam ettiği görülmektedir. Kazı yapılmadığı için tabakalanması konusunda bir bilgi verilmemektedir. Yüzeyde bulunan seramik parçalarından Tunç, Erken Demir çağ, Roma dönemine tarihlendirilen dönemi temsil ettiği düşünülmektedir.		

FOTOĞRAF:

HATUN KÖŞKÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hani – Çardaklı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kalenin çeşitli yerlerinde kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.01.2009 / 1968 (23.10.2013 / 1748)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çardaklı, Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 55 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Gaybiyan, Çardaklı köyüne bağlı mezradır. Hatun Köşkü ören yeri Ambar Çayı'nın doğu kısmında doğal ana kayaya oyulmuş kale içinde yapılmıştır. Boyun kısmı kopmuş bir menderes kıvrımının içinde yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

ANIL KÖYÜ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Anıl Köyü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Cami
Bugünkü Kullanım:	Cami

GÖZLEM

Cami minaresinin tepe bölümünde ciddi bozulmalar saptanmış, yüzeylerde kararma, yosunlaşma, renk değişimi gözlemlenmiştir. Yapının boyaları dökülmüş ve bakımsız görüntü oluşmuştur.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Hani ilçesi Anıl köyde yer alan cami kilitli olduğundan girilememiştir. Yapının dışarıdan gözlemlendiği kadarıyla minaresi taş olup yüzey bozulmalarının olduğu saptanmıştır. Cami minaresi sarı renkli kalker kesme taş malzemelidir. Yapının cepheleri boyanmış ve çok az bir bölümünden anlaşıldığı üzere yapı minare ile aynı malzemeden, kesme kalker taştan yapılmıştır. Yapı iki katlıdır. Cami örtüsü düzdür. Caminin yüzeylerine boya yapılmış ve özgün mimari özelliklerinden uzaklaşmış tarihi yapı görünümünü kısmen kaybetmiştir.

FOTOĞRAF:

CAFAR TEYYARI TÜRBESİ VE NAMAZGÂHI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Zirve Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı pandemi dolayısıyla kapalı olduğundan yapının içine girilememiştir. Namazgâhın ve türbe cephelerinde kirlenme, kararma, tuzlanma, derz boşalmaları, oyuklanma, delikli ve boşluklu yapı gibi bozulmalar gözlemlenmiştir. Türbenin ön cephesinde yoğun miktarda kabuk oluşumu deformasyonu gözlemlenmiştir. Minaresinde de renk değişimi, çiçeklenme ve yüzey kirliliği saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Namazgâh - Türbe - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Namazgâh - Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Namazgâh - Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Türbe Diyarbakır ili Hani ilçesi Zirve mahallesindedir.. Kubbeli taş duvarlı bir bina olan türbenin müştemilatında. Halk türbeyi türbede yatan zatın Sahabi ve Peygamber soyundan geldiği için ziyaret etmekle Kur'an-ı Kerim okuyup dua etmekledir. Şeyh Caferi Tayyar Mescidi'nin (Namazgâh) ne zaman ve kimin tarafından yaptırıldığı bilinmemektedir. Yapı dikdörtgen planlı olup, üzeri ahşap bir çatı ile örtülmüştür. Mescidin en ilginç yönü Diyarbakır yöresine özgü minare tipinin burada da tekrarlanmasıdır. Kesme taştan dikdörtgen minare bir balkonla şerefede son bulmaktadır. Bunun üzerine yuvarlak petek kısmı ve külah yerleştirilmiştir.Mescidin yanında Şeyh Caferi Tayyar'ın türbesi bulunmaktadır. Türbe kesme taştan yapılmış, dikdörtgen planlıdır ve üzeri çatı ile örtülüdür. Türbenin içerisinde sanduka ve sandukanın başında bir sancak bulunmaktadır. Mescit ve türbe Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 1982 yılında onarılmıştır.

FOTOĞRAF:

ÇEŞME (HAVUZ – AYNKEBİR)

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Dereli Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	279 - 1
Tür – Grup - Derece:	Havuz – Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapı
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	
Orijinal Kullanım:	Havuz - Çeşme
Bugünkü Kullanım:	Havuz - Çeşme

GÖZLEM

Bölgedeki çeşme mimarisinden daha farklı özelliklerde inşa edilmiştir. Çeşme köprü şeklinde inşa edilmiş, su kemerini andırmaktadır. Çeşmede tuzlanma, derz boşalması, kılcal çatlaklık, bitkilenme, renk değimleri gibi bozulmalar mevcuttur.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Ön cephesi bir kahvehanenin bahçesine, arka tarafı ise tarihi Ulu Cami'ye bakmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde tamamı kesme taştan yapılmış yan yana kemerli çeşme sınıfına girmektedir. Tek cepheli, birden fazla (7 adet) kemerli bağımlı çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) havuz boyutlarında oldukça büyüktür. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Suyu akan bir çeşmedir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

DERELİ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Dereli Mah.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	284 - 2
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli
Onarımlar:	Basit Onarım
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Orijinal Kullanım:	Cami
Bugünkü Kullanım:	Cami

GÖZLEM

Caminin yüzeylerine yapılan boyalar dökülmüş ve caminin bakımsız görünümü vardır. Caminin cephelerinde kirlenme, kararma, tuzlanma gibi bozulmalar gözlemlenmiştir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Caminin son cemaat yeri pimapen ile kapatılmıştır. Cami örtüsü metal ile kaplanmıştır. Cami kesme ve moloz taş malzemeden yapılmış ancak restore edildiği için özgün mimarisinin dışına çıkmıştır. Yapıda niteliksiz beton eklere rastlanmış, yapının taşıyıcıları olan kolon, kirişler ayrıca çatısının ek olduğu, yapının sadece cephelerinin özgün olduğu saptanmıştır. Kemer üstlerinde derz boşalmalarına rastlanmıştır. Kemer boşlukları pimapen ile kapatılmıştır. Cami şadırvanı yeni yapılmış ve üzerine hemen yanındaki evin döşeme taşıyıcısı bindirilmiştir. Caminin cepheleri beyaza boyanmıştır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

HANİ MERKEZ ÇEŞME 1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Dereli Mah. Şehitler Sok.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşmede ciddi miktarda kabuklanma, yüzey kayıpları, bitkilenme, tuzlanma, kararma, derz boşalması, renk değişimi, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve çimento harç izleri görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	281 - 15	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani merkez Dereli mahallesinde yer alan çeşme depo olarak kullanılmaktadır. Çeşmenin mimarisi incelendiğinde tamamı kesme taştan yapılmış sivri kemerli çeşme tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Çeşme silmesi saçaksız ve düzdür. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Dinlenme sekileri olan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akmayan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve 1 adet su taslığı yer almaktadır. Su taslığı kare formludur. Çeşme lülesinin olduğu bölüme beyaz boya sıva yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

HANİ MERKEZ ÇEŞME 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Zirve Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Hani merkezde yer alan çeşme suyu akan aktif bir çeşmedir. Üzerine duvar inşa edilmiş çeşmenin yüzeyi tamamen sıvanmıştır. Çeşmede tuzlanma, derz boşalması, kılcal çatlaklık gibi bozulmalar mevcuttur. Çeşme aynalığında malzeme kayıpları ve sıva vardır. Çeşme yalağı yosunlaşmıştır. Çeşme yol kotunun bir miktar altında kalmış ve ön cephesi yola bakmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kesme taştan yapılmış basık kemerli çeşme bir nişin içinde yer almaktadır. Tek cepheli, tek kemerli bağımsız çeşme sınıfına girmektedir. Banisi ile ilgili bilgiye erişilmemiştir. Çeşmenin su yalağı (su haznesi) bulunmaktadır. Çeşmenin kitabesi bulunmamaktadır. Çeşme aynası karma olmakla birlikte çoğunlukla kesme taştan yapılmıştır. Dinlenme sekileri olan oldukça sade bir çeşmedir. Suyu akan bir çeşmedir. Ayna taşının üzerinde 1 adet su lülesi (musluk) ve 1 adet kare formlu su taslığı yer almaktadır.		

FOTOĞRAF:

HANİ ULU CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Dereli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Caminin cephelerinde kirlenme, kararma, tuzlanma gibi bozulmalar gözlemlenmiştir Caminin alt katında yer alan ve günümüzde dükkân olarak kullanılan bölümlerin cepheleri beyaza boyanmıştır. Yer yer kılcal çatlamalar ve yüzey kayıpları saptanmıştır. Cami eğimli bir arazide yer almakta ve yapının yere yakın bazı bölümlerinde bitkilenme saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	273 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ayn-ı Kebir su kaynağının kenarındadır. Bu su Hani Dağı'nın eteklerinden kaynar ve dokuz kemerli bentlerden gelerek büyük havuzu oluşturur. Havuza akan su yedi gözelidir. Caminin batı cephesine yerleştirilmiş taç kapıdan, günümüzde avlu olarak kullanılan bir mekâna girilir. Ortada, iki dikdörtgen paye, yanlarda, duvarlara kemer gözü, avluyu ikiye böler. Kuzeydeki bölmenin üstü açıktır. Güneydekinin beton bir çatı ile örtülü olup silindirik sütunlar üzerine oturan üç kemer gözü ile cepheye açılır. Kırık kemerlerin güneye bakan yüzleri, bir dizi silme ile belirgin bir hale sokulmuştur. Avlunun kuzeybatı köşesinde, ilki batı, ikincisi kuzey duvarına yerleştirilmiş kapılar mevcuttur. Bu kapılar, cami hariminin iki ayrı bölümüne açılmaktadır. Batı kapı, üç dilimli bir kemer içine açılmaktadır. Kapıda üç adet yıldız şekilli gül bezek ve bir onarım kitabesi vardır. Cami harimi iki bölümden oluşuyor. Bu iki bölüm birbirine bağlantılıdır ve toprak damla örtülüdür. Batıdaki bölüm kıble duvarına paralel üç neften meydana gelmiştir. Bu nefler, ikişer dikdörtgen paye ve yan duvarlara oturtulmuş üç kemer gözü ile birbirinden ayrılmaktadır. Kemerlerin üst kısmında bir dizi dikdörtgen pencere göze çarpar. Bu pencerelerin sonradan yapılan onarımlardan birinde inşa edildiği sanılmaktadır.

Çatı yenilenirken duvarların da yükseltilmesi ve kemerler üzerine dolgu duvar yerine, arası boş destekler inşası uygun görülmüştür. Kıble duvarına açılan dört pencere, içten sade, dıştan ise biri kırık, diğeri basık iççice iki kemerle örtülü bulunmaktadır. Mihrabı altıgen plandır. Hiçbir özelliği bulunmayan bir mihraptır. Minaresi, kare prizma şekilli olup girişi çatıdadır. Doğu harimi iki neften oluşmaktadır. Bu nefler kıble duvarına paraleldir. Nefleri, silindirik gövdeli basık iki sütun ile yan duvarlar üzerine oturtulmuş olan üç kemer gözü birbirinden ayırır.

Kuzeydeki nefin içine ahşap bir maksure inşa edilmiştir. Caminin bu kısmı da geniş çapta tadilata uğramış görünüyor. Kuzey duvarının dışında mevcut kemerler, harimin bu istikamette devam ettiğini belirlemektedir.

Kıble duvarındaki beş pencere ile bu kapı yuvarlak kemerlerle örtülüdür. Bu duvarın üst kısmında bulunan basık kemerli iki pencere ise, petek biçimi birer alçı şebeke ile kapatılmış bulunmaktadır. Kıble duvarında da içleri örülmüş üç kemer dikkati çekmektedir. Cami muhtelif dönemlerde köklü onarımlara, değişikliklere maruz kalmış olduğundan, ilk şekli hakkında kesin bir yargıya varmak mümkün değildir. Caminin Artuklular'dan kalma olduğu kabul edilmekle beraber, bunu kesinleştiren bir belge ya da kitabe yoktur.

HATUNİYE MEDRESESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani – Dereli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	12. yüzyıl	Caminin cephelerinde kirlenme, kararma, renk değişimi, tuzlanma gibi bozulmalar gözlemlenmiştir. Medrese kapalı olduğundan içine girilememiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	280 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Medrese - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Medrese	
Bugünkü Kullanım:	Medrese	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hatuniye medresesinin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Selçuklu tarzının kıymetli eserlerinden biridir. Sancar Şah'ın validesi tarafından yaptırıldığı tahmin edilmektedir Mardin'e bağlı Kızıltepe'deki Hatuniye Kale'siyle aynı dönemde inşa edildiği tahmin edilmektedir. Medresenin yapım tarihi kesin olarak bilinmemektedir.Düzgün ve simetrik bir plana sahiptir. Ortadaki avluya güney, doğu ve batıdan açılan birer eyvan bulunmaktadır. Güneydeki eyvan asıl mescit niteliğinde özenle ele alınmıştır. Sarı renkli kalker tas ile inşa edilen medrese bugün harap durumda olmakla birlikte gerek plan seması gerekse süslemeleri açısından Artuklu mimarisinin önemli yapıtlarından biri durumundadır. 1977 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından temizlenerek ortaya çıkarılan medrese büyük çaplı bir restorasyona tabi tutulmuştur. Bu restorasyon sırasında özellikle dış mimarideki süslemeler oldukça başarısız uygulamalarla yenilenmiştir. Yenilenen süslemeler orijinal kompozisyonlar hakkında fikir vermekten uzak kötü taklitler olarak kalmıştır.

FOTOĞRAF:

KIRIM KÖYÜ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Kırım Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Caminin iç yüzeylerine boya yapılmıştır. Yapı cephelerinde yüzey kararması ve kirlenmeler gözlemlenmiştir. Yapı su basmanı seviyesine kadar çimento ile sıvanmıştır. Cami bakımsız değildir ancak özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	258 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani ilçesi Kırım köyünde yer alan cami tonozlu kırma moloz taştan yapılmıştır. Caminin cephesinde bir adet kitabesi bulunmaktadır. Cami iki sahınlı ve iki gözlüdür. Yapıya betonarme bir son cemaat yeri eklenmiştir. Cami minaresi daha sonra eklenmiştir. Yapı tek katlıdır. Caminin iç kısmındaki paye ayaklarına ve duvarların bir bölümü ahşap ile kaplanmıştır.

FOTOĞRAF:

KIRIM KÖYÜ KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Kırım Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü onarım görmüştür. Köprü tabliyesi taş zemin kaplama ile kaplanmıştır. Köprünün üzerinde bulunduğu çay aktiftir. Köprü korkuluğu tehlike arz eden, minimum standartları sağlamamaktadır. Yakın tarihte restore edilen köprü, günümüzde genel hatlarıyla sağlam durumda olup, taşıt trafiğine kapalıdır. Köprü yüzeyinde tuzlanma ve renk değişimleri saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Esaslı Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Hani Kırım köyünde yer alan köprü restore edilmiştir. Tek gözlü, kemerli, düz yollu köprü sınıfına girmektedir. Sivri kemerli kesme taş malzemeli köprü özgün mimarisinden uzaklaşmıştır. Köprü ayakları ana kaya üzerine inşa edilmiştir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır.Kemer, iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur.		

FOTOĞRAF:

HANİ MERKEZ KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Çarşı Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı günümüzde kullanılmamakta ve çok kötü bir haldedir. Yapıda kılcal ve strüktürel çatlamalara saptanmış, pencere ve kapılar zarar görmüş, yapı kötü vaziyettedir.
Ada – Parsel – Pafta:	141 - 22	
Tür – Grup - Derece:	Konut - Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani ilçesi merkez Çarşı mahallesinde yer alan yapı iki katlıdır. Avlulu olan yapı bir dönem okul olarak kullanılmıştır planlı yapının iki adet girişi bulunmaktadır ve kuzey cephedeki giriş kullanılmamaktadır. Yapı kuzey - batı doğrultusunda inşa edilmiştir. Üst kata çıkışı sağlayan merdiven betonarme olup daha sonradan eklenmiştir. Üst katta üç kemerli revak bulunmaktadır ve bu revağa üç adet kapı açılmaktadır. Pencereleri ve kapıları kemerli olup baş odada şömine yer almaktadır. Üst örtüsü ahşap kirişleme olan yapının, örtüsü toprak damdır. Revaklı kemerler kesme kalker taştan yapılmıştır. Yapının dış duvarları yöresel malzeme olan kayrak taşından yapılmış olup araya ahşap kirişlemeler kullanılmıştır. Duvarların bir kısmı sıvalı bir kısmı derzlidir. İç duvarlar bağdadi olup üzerinde alçı işleme bulunmaktadır. Yapının yapım tarihine dair bilgi bulunmamaktadır. Yapının avlusunda özgün bir havuz bulunmaktadır. Yapı uzunca bir süre konut olarak kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

OKUR KÖYÜ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Okur Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı cephelerinde yüzey kararması ve kirlenmeler gözlemlenmiştir. Cami bakımsız değildir ancak özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	177 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani ilçesi Okur köyünde yer alan cami tek katlı ve içi tonozlu kırma moloz taştan yapılmıştır. Yapının girişinde bulunan kesme taş malzemeli kapı basık kemer sınıfına girmektedir. Yapıya ait pencere lentolarında büyük boyutlarda kesme taşa rastlanmıştır. Caminin cephesinde bir adet kitabesi bulunmaktadır. Cami tek sahınlı beşik tonozdur. Yapıya betonarme bir son cemaat yeri eklenmiştir. Cami minaresi daha sonra eklenmiştir. Caminin iç kısmındaki duvarların bir bölümü mermer ile kaplanmıştır. Caminin iç yüzeylerine beyaz boya yapılmıştır. Caminin dış cephesi ayrıca sıvanmıştır ve giriş kemerinde çimento sıva izlerine rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

SEYİD BEDRETTİN CAMİİ VE TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Okur Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı cephelerinde yüzey kararması ve kirlenmeler gözlemlenmiştir. Cami bakımsız değildir ancak özgün mimarisine göre restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	177 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani ilçesi Okur köyünde yer alan cami tek katlı ve içi tonozlu kırma moloz taştan yapılmıştır. Yapının girişinde bulunan kesme taş malzemeli kapı basık kemer sınıfına girmektedir. Yapıya ait pencere lentolarında büyük boyutlarda kesme taşa rastlanmıştır. Caminin cephesinde bir adet kitabesi bulunmaktadır. Cami tek sahınlı beşik tonozdur. Yapıya betonarme bir son cemaat yeri eklenmiştir. Cami minaresi daha sonra eklenmiştir. Caminin iç kısmındaki duvarların bir bölümü mermer ile kaplanmıştır. Caminin iç yüzeylerine beyaz boya yapılmıştır. Caminin dış cephesi ayrıca sıvanmıştır ve giriş kemerinde çimento sıva izlerine rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

TARİHİ TAŞ KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Seren Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü onarım görmüştür ancak kötü bir vaziyettedir. Köprü zemini asfalt ile kaplanmıştır. Köprü yüzeylerinde bitkilenme, kararma, yüzey kayıpları ve çiçeklenme saptanmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Köprü - Kültürel Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlı	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hani Seren köyü Nehr Deresi üzerinde bulunan köprü 2 gözlü, kemerli, düz yollu köprüler sınıfına girmektedir. Yuvarlak kemer formlu köprünün kemerleri kesme taştan, tempan duvarları ise moloz taştan inşa edilmiştir. Demir korkulukları ve betonarme tabliyesi bulunan köprü kötü bir vaziyettedir. Yapım kitabesi bulunmamaktadır. Kemer, iki kıyıdaki zemine oturtulmuştur ve trafiğe kapalıdır.

FOTOĞRAF:

YUKARI TURALLI KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hani – Yukarı Turallı köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda herhangi bir koruma bulunmadığından dolayı tahrip edilmeye maruz kalmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır iline 90 km, Hani ilçesine 8 km uzaklıktadır. Diyarbakır ilinin Hani ilçesine bağlı bir köydür. Köyün dik yamaç kısmında kayalık bir alana yapılan sarnıçlar birbirinden bağımsız biçimde yapılmıştır. Çok fazla derin yapılmayan sarnıçların ağız kısımları oval biçimde işlenmiştir.

FOTOĞRAF:

HANİ KIRIM KÖYÜ ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hani - Kırım Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Çeşme - Su Mimarisi - Kültürel Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Harabe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Çeşmenin mimarisi incelendiğinde kemerli ve bölgenin tarihi çeşme mimarisi ile benzerlik gösterdiğinden tescile değer görülmüştür. Çeşme kemerinin sadece üst kısmı yüzeyde görünen çeşmenin çoğu toprak altında kaldığından detaylı bilgiye erişilememiştir.

FOTOĞRAF:

HAZRO

OYUKLU SİNE ZİYARETİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Çitlibahçe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme hala kullanılır durumdadır. Koruyucu herhangi bir önlemi yoktur. Kısmen deforme olmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:	133 - 14	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Hazro (Hezro) ilçesi Çitlibahçe (Xelxel) köyünde bulunmaktadır. 133 ada 14 parsel üzerinde yer almaktadır. Kaniya Xelxel olarak adlandırılmaktadır. Dikdörtgen formlu çeşme yapısı düzgün kesme kireç taşı ile inşa edilmiştir. Halen günümüzde de aktif olarak kullanılan ve kaynak suyuyla beslenen çeşme yuvarlak kemer içerisinde üç oluktan oluşmaktadır. Bu olukların üstünde iki adet kare formlu tas nişi yer almaktadır. Ayrıca kemer Çeşme içerisinde üst kısımda Arap alfabesiyle yazılmış üç satırlık bir kitabe bulunmaktadır. Köyün merkezinde yer alan çeşme yapısının kuzeydoğu ve batı kısmında yerleşimler mevcuttur. Bu nedenle yapı dışardan müdahale ve eklentilere açık durumdadır.		

FOTOĞRAF:

BAĞYURDU KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Bağyurdu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarlarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel sondaj,kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Yerleşme - Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6227	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Hazro İlçesi merkezine 5 km uzaklıkta bulunan Bağyurdu köy merkezinin 1 km kadar batısında yer alan kayalık alanda ana kaya oyularak yapılmış biri tamamlanmamış üç adet kaya mezarı bulunmaktadır. Birinci kaya mezarı kayalık alanın en batısında yer almaktadır. İki basamaklı bir merdivene sahip mezar üç klinelidir. Mezarın alt kısmı dikdörtgen bir forma sahiptir. Kaya mezarın kapı kısmı 80 x 70 cm, iç kısmı ise 3 x 2 metre ebatlarındadır. İkinci kaya mezarı kuzeye bakan ovalımsı bir kemeri olan dikdörtgen bir girişe sahiptir. İkinci kaya mezarının yaklaşık 20 metre doğusunda ana kayaya oyularak üçüncü bir kaya mezarı daha yapılmaya çalışılmış ve eksik bırakılarak tamamlanmamıştır.		

FOTOĞRAF:

BAĞ YURDU PİRAMİDAL KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Bağyurdu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarlarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Yerleşme - Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6227	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Pramidal Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Pramidal Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır İli, Hazro İlçesi, Bağyurdu köyünün kuzeyinde yer alan kayalık alanın yamaçlarında bulunmaktadır. Yekpare bir kaya kütlesi oyularak yapılmıştır. Ana kaya alt kısmı doğal haliyle bırakılmıştır. Mezarın üst kısmı piramidal, alt kısmı dikdörtgen bir forma sahiptir. Giriş kısmı kuzeye bakmaktadır. Girişin doğu ve batı kısmında iki adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Doğu yönündeki kaya mezarı iki klinelidir. Kapı kısmı 80 x 70 cm, iç kısmı ise 3 x 2 metre ebatlarındadır. Ağıl olarak kullanılmış olmasından dolayı içerisindeki atık mezar odasındaki klinelerin yapısına zarar verildiği gözlemlenmiştir. Söz konusu yapıda yer yer kırılmalar ve bir yönünde yuvarlak bir oyuk olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca hemen doğu yönünde iki klineli bir adet kaya mezarı bulunmaktadır.

FOTOĞRAF:

BEYLERBEYİ KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Elhuvan Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi mekân yapısını yansıtan eser restorasyon ihtiyacı duymaktadır. Metruk halde durması hem tarihi bir kayıp hem de yaşayan halk açısından güvenlik problemi oluşturmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	181 – 3, 4, 5, 13, 14, 15, 16	
Tür – Grup - Derece:	Konut – Sivil Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.06.2001 / 2587 (28.03.2012 / 399)	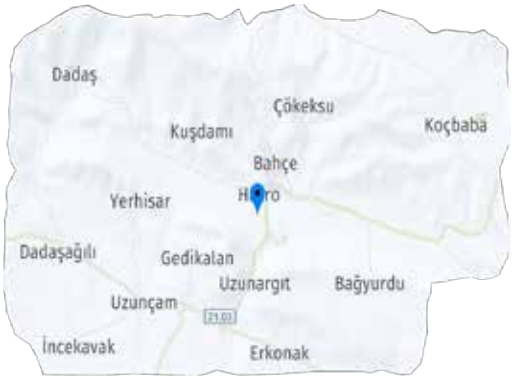
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Konak	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Hazro ilçesi merkez Elhuvan mahallesinde bulunan konak döneminde konut olarak kullanılmış, ancak şuan metruk durumdadır. Konak yapı itibariyle yedi parsel üzerine konumlanmış bitişik nizamlı birden fazla yapıdan oluşmaktadır. Yapı malzemesi olarak kesme ve moloz taşlar kullanılmıştır. Konağın bahçesinde kapatılmış bir kuyu ve yaşlı bir çınar ağacı bulunmaktadır. Bu da tarihi Diyarbakır evlerinin bir yansımasıdır. Konağın giriş kapısı bir taç kapıdır kapının her iki yanında sütunlar ve nişler bulunmaktadır. Zemin + 1 kattan oluşmaktadır. Alt kattaki pencereler lentolu yarım daire kemerlidir. Katlar arasındaki silme aynı zamanda üst katta cephede uygulanan işlemeler cepheye hareketlilik katmıştır. Üst katta sütunun taşıdığı üç sivri kemer ile birlikte kemerli pencereler mevcuttur.

FOTOĞRAF:

BEYLERBEYİ MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	17 - 18. yüzyıl	Tescilli parseldeki mezar taşları, mezarlık alanının etrafının güvenli bir koruma duvarı ile çevrili olmaması nedeniyle olumsuz dış etkilere açıktır. Bazı mezar taşlarının başlık kısımları sökülmüş vaziyettedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Mezar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.06.2001 / 2588	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Mezarlık	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

"Beylerbeyi Mezarlığı" olarak adlandırılan eski mezarlık Hazro İlçesinin merkezi konumunda yer almaktadır. Bu alanda bulunan mezar taşlarının başucu şahidelerinin tipi "Kâtibi Kavuk ve Örfi Destarlı Kavuk" biçiminde işlenmiş olduğu görülmektedir. Mezar taşlarının üzerine işlenmiş yüksek zengin bir çeşitlilik mevcuttur. Ayet, hadis, atasözü ve temenni gibi birçok şey mezar taşlarına işlenmektedir. Osmanlı dönemine (17-18. yüzyıl) ait olan bu mezar taşları gerek biçim, gerek süsleme ve gerekse çeşitli hatla yapılmış olmalarının yanı sıra içerikleriyle de bir kültürün hem plastik hem de fonetik sanat değerlerini yansıtmaktadır. Başucu şahibe üzerinde yazılmış yazılar isim ve mesleklerini belirtmektedir. Çoğu taşların üzerinde başlık yoktur. Düz biçimde yapılmıştır.Bu mezar taşları yapıldıkları dönemin tarihsel bilgilerini göstermesi, dönemin sanat anlayışını yansıtması, simgesel anı ve estetik değerleri ile toplumun dini, sosyal ve kültürel yaşantısı hakkında bilgiler içermesi bakımından önemlidir.

FOTOĞRAF:

ÇÖKEKSU KİLİSE KALINTISI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Çökeksu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı doğal ve beşeri koşullardan kaynaklı oldukça zarar görmüştür. Özellikle hazine arayıcıları oldukça tahribat yaratmıştır. Etrafında herhangi bir koruma yoktur. Aslına uygun restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	371 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kilise Kalıntısı - Dini Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5714	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Hazro (Hezro) ilçesi Çökeksu (Ayn Birik) mahallesinde yer almaktadır. 371 ada 1 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Yapı dini yapı grubunda olup kilisedir. Kilisenin duvar kalıntılarından kare planlı bir yapı olduğu anlaşılmaktadır. Bir kısmı ayakta olan yapının kuzeyinde tonozla örtülü bir bölüm yer almaktadır. Kemerli bölmeler ile alanın içi tamamıyla moloz taşlarla doludur. Yapı malzemesi olarak kırma taş ve molaztaş malzeme birlikte kullanılmıştır üst örtü ise içten tonoz dıştan toprak damdır.	

FOTOĞRAF:

DERSÎL HÖYÜK ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro - Düzevler köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün günümüz modern köy içerisinde kalıyor olması tahribat derecesini arttırmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2003 / 3312 (17.12.2014 / 2808)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ilinin Hazro ilçesinde bulunan Dersil höyük, Düzevler köyünde bulunmaktadır. Köyün tam merkezinde yer alan höyük yaklaşık 10 metre boyutlarındadır. Üzerinde küçük bir su deposu yer almaktadır. Höyüğün güney kısmında yüzeyde yerleşim izleri görülmektedir. Höyük yüzeyinde yapılan araştırmalar sonucunda Asur, Erken Demir ve Orta çağ dönemlerine ait seramik parçalarına rastlanmıştır.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ SALAD HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Bayırdüzü Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün günümüz modern köy içerisinde kalıyor olması tahribat derecesini arttırmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	296	
Tür – Grup - Derece:	Höyük - Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6220	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Bayırdüzü, Diyarbakır ilinin Hazro ilçesine bağlı bir köydür. Diyarbakır iline 80 km, Hazro ilçesine 10 km uzaklıktadır. Kuzey – güney yönlü bir yayılım gösteren höyüğün eteklerinde Salat Çayı bulunmaktadır. Uzunark mezrası sınırları içerisinde bulunan höyük güneyden orta kısma kadar yüksek bir kaya zemini üzerine oturmaktadır. Bu kayalık alandaki yerleşim daha çok höyüğün yüksek noktaları ve etek kısmında yoğunlaşmıştır. Ayrıca höyüğün güney kısmında yüzeyde ve kesitlerde yerleşim izleri görülmektedir. Höyük yüzeyinde yapılan araştırmalar sonucunda Asur, Erken Demir ve Orta çağ dönemlerine ait seramik parçalarına ve yoğun mimari izlerine rastlanmıştır. Höyüğün bir kısmı köy mezarlığı ve bir kısmı ise hayvanları otlatmak için kullanılmıştır. Höyüğün üst kısımlarında ve eteklerinde yer yer toprak alımının olduğu görülmektedir.

FOTOĞRAF:

HELHEL ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Çitlibahçe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme hala kullanılır durumdadır. Koruyucu herhangi bir önlemi yoktur. Kısmen deforme olmuştur.
Ada – Parsel – Pafta:	133 - 14	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Hazro (Hezro) ilçesi Çitlibahçe (Xelxel) köyünde bulunmaktadır. 133 ada 14 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Kaniya Xelxel olarak adlandırılmaktadır. Dikdörtgen formlu çeşme yapısı düzgün kesme kireç taşı ile inşa edilmiştir. Halen günümüzde de aktif olarak kullanılan ve kaynak suyuyla beslenen çeşme yuvarlak kemer içerisinde üç oluktan oluşmaktadır. Bu olukların üstünde iki adet kare formlu tas nişi yer almaktadır. Ayrıca kemer Çeşme içerisinde üst kısımda Arap alfabesiyle yazılmış üç satırlık bir kitabe bulunmaktadır. Köyün merkezinde yer alan çeşme yapısının kuzeydoğu ve batı kısmında yerleşimler mevcuttur. Bu nedenle yapı dışardan müdahale ve eklentilere açık durumdadır.

FOTOĞRAF:

YERHİSAR KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Yerhisar Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Beşeri faktörlerden dolayı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	345	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Mezarlık	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6217	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Hazro ilçesinin 15 km batısında bulunan Yerhisar (Tercil) mezrasının yaklaşık 1 km güneybatısında kurumuş bir dere yatağında yer almaktadır. İki adet kaya mezarından ikinci kaya mezarı birinci kaya mezarının yaklaşık 100 metre güneyindedir. Ana kayaya oyularak yapılan kaya mezarı yerden yaklaşık 3 metre kadar yüksekte olduğu için iç kısmına girilememektedir. Yüksek bir yerden yapılan gözlemler ışığında kaya mezarının iç kısmının ovalımsı bir yapıda olduğu anlaşılmıştır.	

FOTOĞRAF:

YER HİSAR KAYA MEZARI – 1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Yerhisar Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	345	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Mezarlık	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6217	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Hazro ilçesinin 15 km batısında bulunan Yerhisar (Tercil) mezrasının yaklaşık 1 km güneybatısında kurumuş bir dere yatağında yer almaktadır. İki adet kaya mezarından birinci kaya mezarı 80 x 120 cm bir girişe sahiptir. Giriş kısmı akıntı toprak sonucu yarısı kapanmış durumdadır. Üç adet klineye sahip olan kaya mezarında klinelerin zarar gördüğü görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

YER HİSAR KAYA MEZARI – 1

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Yerhisar Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	345	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Mezarlık	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6217	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Hazro ilçesinin 15 km batısında bulunan Yerhisar (Tercil) mezrasının yaklaşık 1 km güneybatısında kurumuş bir dere yatağında yer almaktadır. İki adet kaya mezarından birinci kaya mezarı 80 x 120 cm bir girişe sahiptir. Giriş kısmı akıntı toprak sonucu yarısı kapanmış durumdadır. Üç adet klineye sahip olan kaya mezarında klinelerin zarar gördüğü görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

KAVAKLIBOĞAZ YERLEŞİM YERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Kavaklıboğaz Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 96	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Yerleşme - Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.03.2011 / 3858	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kavaklıboğaz, Diyarbakır ilinin Hazro ilçesine bağlı bir köydür. Diyarbakır iline 84 km, Hazro ilçesine 16 km uzaklıktadır. Kavaklıboğaz yerleşimi, köyün doğu yönünde yüksek bir dağlık bölgede yer almaktadır. Kompleks bir biçimde olan yapıda üst kısma giden bir basamaklı alan bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARI 101

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Uzunargıt Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığı özelliğindedir. Birinci mezar odasının sadece kuzey ve güney kısmındaki kline kısımları mevcut olup bu kısımlarda yoğun tahribat gözlemlenmiştir. Her iki mezar odası içerisinde kaçak kazı çukurlarına rastlanılmıştır. Çukurlardan çıkartılan topraklar yapıya oldukça zarar verildiği görülmüştür. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1, 6, 5	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Mezarlıklar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6218 (23.10.2019 / 7194)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır - Hazro karayolundan Uzunargıt köyüne varmadan 1,5 km mesafede yolun iki yanındaki yamaçlarda dağınık olarak kaya mezarları tespit edilmiştir. Hazro ilçesine 5 km uzaklıkta Uzunargıt köyü sınırlarında, köy merkezine yaklaşık 1,5 km mesafede köyün güneyinde yer alan Uzunargıt kaya mezarları "Hırabe Kekan" olarak adlandırılır. Hazro Karayolunun doğusunda yer alan 1 ve 2 nolu kaya mezarların yanı sıra yolun batısındaki yamaçta dağınık halde üç adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Yamacın kuzey kısmında yer alan 3 nolu mezarın giriş kısmı büyük oranda toprak altında kalmıştır. Mezar odası üç klinelidir. Batı kısımdaki mezar odası toprak altında kaldığı için klinelerin yapısı görülememektedir. Bu alanda bulunan kaya mezarların kline kısımlarında üst örtüsünün tahrip edildiği gözlemlenmiştir. Kaya mezarların orijinal yapı formunun bozulduğu görülmektedir.

FOTOĞRAF:

KAYA MEZARI 105

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Uzunargıt Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığı özelliğindedir. Birinci mezar odasının sadece kuzey ve güney kısmındaki kline kısımları mevcut olup bu kısımlarda yoğun tahribat gözlemlenmiştir. Her iki mezar odası içerisinde kaçak kazı çukurlarından dolayı mezarların orijinal yapısı bozulduğu görülmektedir. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	105 - 15	
Tür – Grup - Derece:	Kaya Mezarı - Mezarlıklar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6218 29.05.2019 / 6834 (25.10.2010 / 7104)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır - Hazro karayolundan Uzunargıt köyüne varmadan 1,5 km mesafede yolun iki yanındaki yamaçlarda dağınık olarak kaya mezarları tespit edilmiştir. Hazro ilçesine 5 km uzaklıkta Uzunargıt köyü sınırlarında, köy merkezine yaklaşık 1,5 km mesafede köyün güneyinde yer alan Uzunargıt kaya mezarları "Hırabe Kekan" olarak adlandırılır. İlk olarak karayolunun doğusunda yolun hemen altında yer alan kayalık alanın doğu yamacında yan yana iki adet kaya mezarı bulunmaktadır. Her biri birbirine geçiş veren iki mezar odalı olarak ana kayaya oyulmuşlardır. İkinci mezar odasına geçiş batıda dikdörtgen bir kapı açıklığından sağlanmakta olup üç klineli yapılmıştır. İkinci mezar odasında klineler tahrip edilmiştir. (2 nolu kaya mezarı) Bu kaya mezarının hemen yanında güneyde yer alan ikinci kaya mezarı ana kaya düzleştirilerek belirginleştirilmiştir. Giriş kısmında yer alan dikdörtgen bir kapı açıklığı ile birinci mezar odasına geçiş sağlanmaktadır. İki mezar odasının ortasında silindirik başlayarak dikdörtgen şeklinde sonlandırılmış bir sütun bulunmaktadır. İkinci mezar odası dikdörtgen planlı olup ana kayaya oyulmuş iki kolon ve bir sütun ile dört bölüme ayrılmıştır.

FOTOĞRAF:

KOPİDANK KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hazro - Ülgen Mah. Hodik Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarlarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı hem mezarı içinde hem de dış cephesinde tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Mezarlık - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescil 18.10.2018 / 6225	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hazro ilçesi Ülgen köyünün 200 metre güneyinde olan Hodik mezrasında yer alan kayalık alanın yamaçlarında bulunmaktadır. Yoğun çalı ve yabani ağaçların arasında bulunan bir kaya kütlesi oyularak yapılmıştır. Ana kaya alt kısmı doğal haliyle bırakılmış üst kısmı şekillendirilmiştir. Küçük bir ev şekli verilmiş olan yapının bir cephesinde ana kaya oyularak yapılan çukur içerisinde dikdörtgen bir girişe sahip küçük bir mekân yapılmıştır. Bu mekânın üzerinde ana kaya oyularak üç kademeli merdiven üzerinde kare bir yapı ve pramidal bir çatı şekli verilmiştir. Halk arasında Kopidank olarak adlandırılan yapıda yer yer kırılmalar olduğu gözlenmiştir.

FOTOĞRAF:

MÎRANÎ MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Ülgen Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tescilli parseldeki mezar taşları, mezarlık alanının etrafının güvenli bir koruma duvarı ile çevrili olmaması nedeniyle olumsuz dış etkilere açıktır. Bazı mezar taşlarının başlık kısımları sökülmüş vaziyettedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Mezar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1220	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Mezarlık	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Hazro ilçesinde bulunan Ülgen köyündeki Mirani ziyareti, felçli hastalar tarafından ziyaret edilmektedir. Rivayete göre 1270'li yıllarda Bağdat'tan Mardin'e, oradan da Diyarbakır'ın Hazro ilçesine gelen Şeyh Hasan Zeraki, burada vali tarafından cezalandırılıp zindana atılıyor. Bir beyin hasta olan kızını iyileştirmesinin ardından Zeraki, itibarına ve özgürlüğüne kavuşuyor. Şeyh Hasan Zeraki'nin kabri, 8 asra dayanan bir zamandan beri korunarak günümüze taşınmaktadır. Merani türbesinin hemen sağ tarafında eski mezarlık bulunmaktadır. Alanda bulunan mezar taşlarının başucu şahidelerinin tipi "Melami Hamzavi'ler" biçiminde işlenmiş olduğu görülmektedir. Mezar taşlarının üzerinde çok fazla işlenme bulunmamaktadır. İsimleri ve meslekleri hakkında bilgi veren yazılar olduğu gözlemlenmektedir.

FOTOĞRAF:

MUTLUCA KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Mutluca (Berbuş) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarlarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip olma durumu mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj,kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	102 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6223	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Mutluca köyünün yaklaşık 200 metre doğusunda yer alan dağın eteğinde ana kaya oyularak yapılan 6 adet kaya mezarı bulunmaktadır. Bir nolu kaya mezarı ovalimsi bir girişe sahip ve içerisinde kemerli üç adet kline mevcuttur. Bu giriş kısmı yanı sıra dikdörtgen formlu sonradan açıldığı anlaşılan başka bir açıklık bulunmaktadır. Bir nolu kaya mezarının hemen 20 m doğusunda yer alan ikinci kaya mezarı da ana kayaya oyulmuş ve 80 x 60 cm'lik bir girişe sahiptir. Kaya mezarı 3 x 4 metre ebatlarında olup yuvarlak kemerli üç klineye sahiptir. Diğer kaya mezarlarının da aynı formda olduğu gözlemlenmiştir. Altıncı kaya mezarı da ana kayaya oyularak yapılmış 70 x 80 cm'lik bir girişe sahiptir. İçerisinde yuvarlak kemerli hiç bozulmamış üç adet klineye sahiptir. Kaya mezarların tamamı Mutluca köyünün doğusunda bulunan tepede ve ana kaya oyularak yapılmıştır. Söz konusu kaya mezarlarının çoğu sağlam olarak korunmakla beraber bazı mezarların içerisi toprak ve suyla dolmuş durumdadır.

FOTOĞRAF:

TERCIL KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Yerhisar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı doğal ve beşeri koşullardan kaynaklı oldukça tahrip olmuştur. Yüksek bir alandadır ancak etrafında hiç bir koruyucu önlem bulunmamaktadır. Yapının aslını koruyan bir yenileme çalışmasına ihtiyacı vardır.
Ada – Parsel – Pafta:	345	
Tür – Grup - Derece:	Kale - Askeri Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2003 / 3314 (28.03.2012 / 399)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Hazro (Hezro) ilçesi Yarhisar (Tercil) köyünde bulunmaktadır. 345 ada üzerinde yer almaktadır. Tercil bir dönem Ermenililerin yerleşim alanıdır. Burada yer alan yapı askeri yapı grubunda yer alıp bir kaledir. İsmini Hazro'nun Tercil beylerinden almıştır ve Tercil Kalesi olarak bilinmektedir. Asurlar döneminden kalan bir yapıdır. Köyün yüksek bir yerinde inşa edilmiştir. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Şuan yapıda çökmeler oluşmuş ve oldukça tahrip haldedir.		

FOTOĞRAF:

TERCIL TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hazro - Yerhisar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının etrafı korunaksızdır. İbadet alanı olarak kullanıldığı için herkesin kullanımına açıktır. Yapı günümüzde ayaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	345	
Tür – Grup - Derece:	Ziyaret - Dini Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2003 / 3313 (28.03.2012 / 399)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Ziyaret	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Hazro (Hezro) ilçesi Yarhisar (Tercil) köyünde bulunmaktadır. 345 ada üzerinde yer almaktadır. Dini yapı grubundadır. Ercil Ziyareti olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Dikdörtgen bir yapıya sahiptir. Çatı örtüsü dam şeklindedir. Bir kısmında çökme meydana gelmiştir.		

FOTOĞRAF:

ULU CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Hazro - Cami Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	13. yüzyıl	Restorasyon ve eklemeler öncesi mimari planlarına ulaşıp inceledim. Ekleme öncesi yapı eklemeler le birlikte özgün halinden uzaklaşmıştır. Yapını hala bölge halkı tarafından aktif kullanılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	220 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Yapılar	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.06.2001 / 2589 (28.03.2012 / 399)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		

Şu an Hazro merkezinde bulanan ve "Merkez Büyük Cami" olarak adlandırılan yapı 220 ada 2 nolu parsel üzerinde konumlanmıştır. 13. yüzyılda ilk hali inşa edilmiştir. Genel anlamıyla kare bir yapıya sahipken doğu ve batı yönüne yapılan eklemelerle birlikte dikdörtgen bir hal almıştır. Zemin + 1 kattan oluşan camiye zamanla bodrum kat eklenmiştir. Zemin kat L şeklinde bir plan düzenlemesine sahiptir. Zemin katta mescit, iki oda ve abdest alma yeri bulunmaktadır. Abdest alma yeri iki bölüm şeklinde düzenlenmiştir. Mescit ve odalar ahşap kirişlerin taşıdığı tavanla örtülüdür. Kuzeydoğu kısmında üst kata çıkışı sağlayan merdivenler bulunmaktadır. Üst kat günümüzde dikdörtgen plan şemasını yansıtmaktadır. Ortadaki revak bölümü üç sivri kemerle dışarı açılmaktadır. Revağın orta bölümü birer sivri kemerle doğu ve batıdaki yan bölümlere açılmaktadır. Revağın güney duvarının ortasında iç mekâna açılan bir kapı vardır. Basık kemer açıklıklı kapı dıştan sivri kemerli bir niş içine alınmıştır. Kapının sağ ve solunda iki katlı birer pencere yer almaktadır. Alt pencereler lentolu sivri kemer alınlıklı, üst pencereler basık kemer açıklıklıdır. Harimin doğu ve batısına ilave edilen mekânlar kuzey-güney yönünde dikdörtgen planlı olup çapraz tonozla örtülüdür. Doğu - batı doğrultusunda dikdörtgen planlı olan mekân aynı yönde beşik tonozla örtülüdür. Yapı oluşumunda kesme ve moloz taşlar kullanılmıştır. Cephede alt kısımdaki pencereler büyük üst kısımdaki pencereler küçük tasarlanmıştır. Tek şerefeli bir minareye sahiptir.

FOTOĞRAF:

KORIKÊ BIÇÛK KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Hazro – Ülgen Mah. Hodik Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarlarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Yerleşme - Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.10.2018 / 6219	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hazro ilçesine bağlı Ülgen köyü Hodik mezrasında yer almakta ve "Kopike Pıçuk" diye adlandırılmaktadır. Hodik mezrasının yaklaşık 300 metre batısında köye giden yolun doğu kısmında yer almaktadır. Ana kayanın kuzeye bakan yönünde yuvarlak kemerli bir nişin içinde 60 x 70 cm ebatlarına sahip dikdörtgen bir kapı girişi ile mezar yapının içine girilmektedir. Mezara giriş iki basamakla sağlanmaktadır.Kaya mezarının orta kısmında 2 x 1,5 metrelik bir kemik çukuru bulunmaktadır. Kaya mezarını giriş kısmı ve klinelerde tahribat gözlemlenmiştir.

FOTOĞRAF:

KOCAKÖY

ARKBAŞI MAĞARA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Arkbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:		
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Arkbaşı, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin eski adı Mehmediya'dır. Diyarbakır iline 72 km, Kocaköy ilçesine 9 km uzaklıktadır. Bu kayalık yükseltinin özellikle güneybatıya bakan yamacındaki; kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar yerleşme yeri olarak kullanılmıştır. Üst kısmında doğa olayları neticesinde büyük kaya blokları ortaya çıkmıştır. Bu yükselti; doğal olarak kolayca müdafaa edilebilecek bir konumdadır. Kayalar arasındaki boşluklar mekânlara giriş yerleri olarak kullanılmıştır. Kaya basamakları; kaya sığınakları; oyuklar yine yerleşim alanları olarak seçilmiştir. Kayanın içine açılmış çukurlar olasılıkla depo çukurları olarak kullanılmıştır. Şaklat yerleşme yeri açısından var olan olumsuzluklara rağmen gerek Neolitik gerek İlk Tunç çağındaki yerleşimlerin ne amaçla kurulduğu pek anlaşılamamıştır. Yerleşim alanının konumu, uzun ömürlü yerleşimlere sahne olmasına müsait değildir.		

FOTOĞRAF:

ŞAKLAT ESKİ MEZARLIK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Şaklat Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mezarlık alanda herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Mezarlık	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Mezarlık	
Bugünkü Kullanım:	Mezarlık	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesine 7 km mesafede bulunan Şaklat köyü merkezinde "Kaniya Kundike Meutiya" olarak adlandırılan mahallenin kuzeyinde yer almaktadır. Mezarlığın yakın çevresinde bu mezarlığı kullananlarla ilgili bir yerleşime ait izler bulunamamıştır. Mezarlıkta çok sayıda taş sanduka/sandık mezar ve az sayıda etrafı taş mekân ile çevrili büyük mezar olmak üzere iki tip mezar saptanmıştır. Üstleri, birkaç ya da tek bir büyük taşla örtülmüştür. Mezar boyutlarına bakıldığında farklı farklı ölçüler ortaya çıkmaktadır. Mezarların aralarında bazen 1 – 3 metre bazen 3 - 5 metre mesafe bırakılmıştır. Gömütler dağınıktır. Belirgin bir planda gömülmemişlerdir. Bazı mezarlarda görülen tahribat hem aynı yere bir başka mezar çukuru açılmasından hem de belki döneminde oluşan mezar soygunculuğundan kaynaklanmış olabilir. Modern dönem İslami mezarlarının da içinde bulunduğu alanda ki toprak yumuşak biçimde olduğu görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

ŞAKLAT KÖYÜ SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Şaklat Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesine 7 km mesafede bulunan Şaklat köyü merkezinde "Kaniya Kundike Meutiya" olarak adlandırılan mahallenin kuzeyinde yer almaktadır. Doğu - batı düzleminde oldukça dik bir konumda uzanan kayalığın üst bölümünde kayalığın zeminine oyularak oluşturulmuş yaklaşık 4 - 5 adet sarnıç bulunmaktadır. Bu sarnıçların çevresinde ana kayanın oyulması sonucu oluşturulan basamaklı bölümlerde bulunmaktadır. Yine bazı sarnıçların çevresinde zeminin oyulmasıyla oluşturulmuş işliklere rastlanılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ÇAYTEPE KATİN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Çaytepe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.1994 / 1514 22.05.2013 / 1388	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Çaytepe köyünde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. 32 metre yüksekliğinde ve 281 x 295 metre ebatlarındadır. Yüzeyde Demir çağı, Helenistik, Roma dönemleri, Orta çağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçaları görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

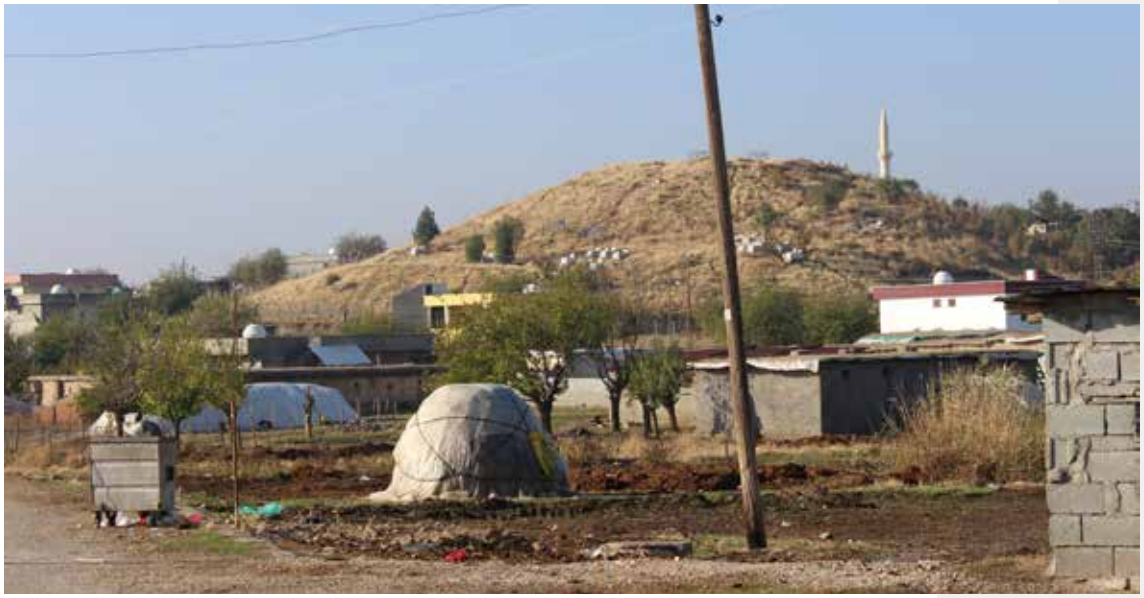

ŞAKLAT KAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Şaklat Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Arkeolojik Yerleşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Kalıntısı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesine 7 km mesafede bulunan Şaklat köyü merkezinde "Kaniya Kundike Meutiya" olarak adlandırılan mahallenin kuzeyinde yer almaktadır. Bu kayalık yükseltinin özellikle güneybatıya bakan yamacındaki, kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar yerleşme yeri olarak kullanılmıştır. Üst kısmında doğa olayları neticesinde büyük kaya blokları ortaya çıkmıştır. Bu kayalardan kopan daha küçük boyutlu parçalar yamaçlara dağılmış bir durumdadır. Bu yükselti, doğal olarak kolayca müdafaa edilebilecek bir konumdadır. Kayalar arasındaki boşluklar mekânlara giriş yerleri olarak kullanılmıştır. Kaya basamakları, kaya sığınakları, oyuklar yine yerleşim alanları olarak seçilmiştir. Kayanın içine açılmış çukurlar olasılıkla depo çukurları olarak kullanılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ŞAKLAT KÖYÜ MAĞARALARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Şaklat Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesine 7 km mesafede bulunan Şaklat köyü merkezinde "Kaniya Kundike Meutiya" olarak adlandırılan mahallenin kuzeyinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Köydeki kayalık alana oyularak yapılan 3 adet mezar tespit edilmiştir. Birinci kaya mezarı, alanın batısında bulunan ve yerden 3 metre kadar yüksekte olan mezara iki basamaklı bir girişle ulaşılmaktadır. Girişi güneye bakmaktadır. 3 adet klinesi bulunan mezarın iç kısmında ortada dikdörtgen formlu bir kemik çukuru bulunmaktadır. Kline yapıları yastıklıdır. İkinci kaya mezarı, bitirilmeden yarım bırakılmıştır. Üçüncü kaya mezarı, giriş kısmı tamamen tahrip edilmiştir ve sadece 1 adet klinesi vardır.

FOTOĞRAF:

ARKBAŞI HARABELERİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Arkbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarımsal faaliyetler yüzünden tamamıyla tahrip olmuş durumdadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Yerleşim Yeri	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Arkbaşı, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin eski adı "Mehmediya"dır. Diyarbakır iline 72 km, Kocaköy ilçesine 9 km uzaklıktadır. Yerleşim alanı tamamıyla tarımsal faaliyetlerin altında kaldığı için hiçbir kalıntı bulunmamaktadır. Alanda kazı yapılmadığı için tarih ve tabakalanma konusunda bilgi bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

ARKBAŞI KÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Arkbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Arkbaşı, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin eski adı "Mehmediya"dır. Diyarbakır iline 72 km, Kocaköy ilçesine 9 km uzaklıktadır. Kaya mezarlarının üst kısmında da çeşitli form ve büyüklüklerde çok sayıda oyuk ve işlik yapıları vardır. Yuvarlak formlu oyukların derinliği 10 cm, işlikler 2 x 4 metre ebatlarında ve kare formlu olup yaklaşık 60 cm derinliğe sahiptir. Bu alanda 4 adet kaya mezarı vardır. Bunlardan iki tanesinin girişi güneye bakarken, diğer ikisininki doğuya bakmaktadır. Derin yuvarlak bir niş içinde dikdörtgen bir girişle iç mekâna ulaşılmaktadır. İç mekânlarında yarım ay formlu üçlü kline vardır. Ayrıca bu mezarların girişlerinde taş kapının geçmesi için kapı yuvalarına yer verilmiştir. Mezarlardan birinin girişinde ana kayadan sütunlar yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

TIL TEPAN KALESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - (Tıl Taban) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.1994 / 1514 22.05.2013 / 1388	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Kocaköy İlçesi, Çakmaklı Köyü'nün 4 km doğusunda yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009-11 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanteri'nde bulunmaktadır. Yaklaşık 34 m yükseklik ve 262x362 m ebatlarında olan höyük, kuzey-güney yönlü yayılım göstermektedir. Yüzeyden Kalkolitik, 2. Bin, 1. Bin, Ortaçağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra obsidiyen parçaları ve çakmaktaşı yongalarına rastlanmıştır		

FOTOĞRAF:

ÇAKMAKLI HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Çakmaklı köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	512 – 485 / 1 – 2 – 3 – 4 - 5 3 – 4 – 34 – 36	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.05.2013 / 1378	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Çakmaklı köyünün 2 km güneyinde Ambar Çayı'nın doğusunda yer almaktadır. Yaklaşık 20 metre yükseklik ve 262 x 362 metre ebatlarında olan höyük, kuzey - güney yönlü yayılım göstermektedir. Yüzeyden Kalkolitik, 2. bin, 1. bin, Orta çağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra obsidiyen parçaları ve çakmaktaşı yongalarına rastlanmıştır.		

FOTOĞRAF:

NEWALA KÛR KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesinin 1 km kadar kuzeybatısında bulunan ve "Nevala Kur" olarak adlandırılan mevkide yer almaktadırlar. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Doğu - batı yönünde uzanan kaya mezarlarından doğuda bulunan mezar odasının girişi dikdörtgen formlu olup tahrip edilmiştir. Mezar odası oval formlu üç klinelidir. Batıdaki kaya mezarı ise kare formda bir girişe sahiptir, üç klinelidir. Mezar odasının içi taş ve toprak birikintisiyle dolmuştur.		

FOTOĞRAF:

KUÇAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Bozbağlar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	150 - 151	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.05.2013 / 1382	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Arazi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Bozbağlar, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Kocaköy ilçesine 17 km uzaklıktadır. Bir düz yerleşme gibi görülmesine karşın; yerleşme yerinde birkaç tabakanın var oluşu buranın yassı bir höyük olduğunu göstermektedir. Güneydoğu - kuzeybatı istikametinde yaklaşık 150 metre, güneybatı - kuzeydoğu istikametinde ise 50 metre boyutlarında; güneydoğu kısmında ise yaklaşık 2 metre yüksekliğinde yayvan bir tepe olduğu buluntu dağılımına göre anlaşılmaktadır. Höyüğün bulunduğu tepe iki farklı topografik özelliğe sahiptir. Güneydoğu köşesinde üstü düz çevresinde dağınık taş kümeleri olan tepe kısmı ile kuzeye ve kuzeybatıya doğru teraslar olduğu kısım izlenmektedir. Terasların günümüzde tarım için oluşturulduğu tahmin edilmektedir.

FOTOĞRAF:

ŞEYH ŞERAFETTİN KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy -Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Şeyh Şerafettin mahallesi, Cumhuriyet caddesinde, ilçe mezarlığının içinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Mezarlık alanında, kaya mezarları, taş sanduka mezarlar, eski mezarlık ve bugünkü mezar yapıları iç içe bulunmaktadır. Tespit edilen 5 adet kaya mezarından ikisinin içi toprakla dolmuştur. Kuzeyde bulunan dördüncü kaya mezarının giriş kısmı 60 x 70 cm ebatlarındadır ve yarım ay formlu 2 adet klinesi vardır. Bunun 100 metre güneyinde tespit edilen beşinci kaya mezarının 3 adet klinesi vardır.		

FOTOĞRAF:

SUKIRA SEYDA HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Şaklat Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 – 224 / 1 – 4 – 5	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.05.2013 / 1395	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır iline 72 km, Kocaköy ilçesine 7 km uzaklıktadır. Çakmaklı köyünün 2 km güneyinde Ambar Çayı'nın doğusunda yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. Yaklaşık 20 metre yükseklik ve 262 x 362 metre ebatlarında olan höyük, kuzey - güney yönlü yayılım göstermektedir. Yüzeyden Kalkolitik, 2. bin, 1. bin, Orta çağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra obsidiyen parçaları ve çakmaktaşı yongalarına rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

AMBAR KÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Ambar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda define arama amaçlı kaçak kazılar tespit edilmiştir. Yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesinin 4 km batısındaki Ambar köyünün batı kısmında yer almaktadır. Kaya mezarlarının üst kısmında da çeşitli form ve büyüklüklerde çok sayıda oyuk ve işlik yapıları vardır. Yuvarlak formlu oyukların derinliği 10 cm, işlikler 2 x 4 metre ebatlarında ve kare formlu olup yaklaşık 60 cm derinliğe sahiptir. Bu alanda 4 adet kaya mezarı vardır. Bunlardan iki tanesinin girişi güneye bakarken, diğer ikisininki doğuya bakmaktadır. İç mekânlarında yarım ay formlu üçlü kline vardır. Ayrıca bu mezarların girişlerinde taş kapının geçmesi için kapı yuvalarına yer verilmiştir. Mezarlardan birinin girişinde ana kayadan sütunlar yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ARKBAŞI HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Arkbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük çevresinde herhangi bir koruma önleri bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Höyük yüzeyinde ve çevresinde iş makineleri kullanılarak tarım yapılmaktadır. Höyükte kaçak kazı yapıldığı tespit edilmektedir. Bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Arkbaşı köyünün 100 m güneyinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. 19 metre yüksekliğinde ve 288 x 255 metre ebatlarındadır. Yüzeyde çakmaktaşı yongalar ve Kalkolitik çağa ait çanak çömlek parçaları ile karşılaşılmıştır.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ FILA HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Ambar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Alanda bilimsel kazı çalışmaları yürütüldüğü görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kazı Alanı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Ambar köyünün 100 metre güneyinde yer almaktadır. Diyarbakır İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2009 - 2011 yılında gerçekleştirilen yüzey araştırmaları sonucunda oluşturulan Diyarbakır Kültür Envanterinde bulunmaktadır. 9 metre yüksekliğinde ve 209 x 269 metre ebatlarındadır. Höyüğün kuzeyinde Ambar Çayı ile Ambar Köprüsü vardır. Kuzey eteklerinden toprak alımı sonucu mimari öğeler açığa çıkmıştır.		

FOTOĞRAF:

YAZI KÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Yazı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Kaya mezarının bulunduğu alanda yoğun tahribata maruz kalmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Üstü Kapalı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Yazıköy (Hewrê), Diyarbakır ilinin Kocaköy (Karaz) ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 67 km, Kocaköy (Karaz) ilçesine 3 km uzaklıktadır. Kayalık alanın batı ucunda 2 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarların iç mekânına dikdörtgen bir girişle ulaşılmaktadır. 2 metre genişliğinde, 1 metre yüksekliğinde olan mezarların içi modern dönem yerleşiminden dolayı farklı işlevlerde kullanılmaktadır. Kayalık alanın doğu ucundaki kaya mezarları ise tamamıyla kapatılıp üzerine su deposu yapılmıştır. Alanda herhangi bir seramik, yapı malzemesi bulunamadığından dolayı tarihleme konusunda kaynak bulunamamaktadır.

FOTOĞRAF:

GIRE XATÛNÊ HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Arkbaşı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Arkbaşı, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Mahallenin eski adı Mehmediya'dır. Diyarbakır iline 72 km, Kocaköy ilçesine 9 km uzaklıktadır. Höyük 6 -8 m ebatlarında olup kuzey - güney yönlü yayılım göstermektedir. Höyük üzerine ve etrafına yapılan tarımsal faaliyetlerden dolayı oldukça tahrip olduğu görülmektedir. Yüzeyden Kalkolitik, 2. bin, 1. bin, Orta çağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra obsidiyen parçaları ve çakmaktaşı yongalarına rastlanmıştır.

FOTOĞRAF:

GIRÊ SILÊMAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Kale Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Kocaköy ilçesi, Kale mahallesinin 2 km güneyinde Ambar Çayı'nın doğusunda yer almaktadır. Yaklaşık 20 metre yükseklik ve 262 x 362 metre ebatlarında olan höyük, kuzey - güney yönlü yayılım göstermektedir. Höyük üzerine ve etrafına yapılan tarımsal faaliyetlerden dolayı oldukça tahrip olduğu görülmektedir. Yüzeyden Kalkolitik, 2. bin, 1. bin, Orta çağ ve İslami dönemlere ait çanak çömlek parçalarının yanı sıra obsidiyen parçaları ve çakmaktaşı yongalarına rastlanmıştır.		

FOTOĞRAF:

HAREM HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kocaköy	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir tahribat söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır şehrinin 70 km kuzeyinde yer alır. Kocaköy'ün 2,5 km kadar güneydoğusunda, bulunan höyük ,300 x 200 metre ebatlarında ve yaklaşık 2 metre yüksekliğindedir. Höyüğün kuzeydoğu köşesinde doğu - batı doğrultusunda basit taş temelleri bulunmaktadır. Kaçak kazılar sonucu yan duvarları ortaya çıkmıştır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları 1. bin, Roma ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Üzeri dardağan ağaçları ile kapalı olan höyük tarım faaliyetleri yüzünden yayvan bir hal almıştır. Kuzey eteklerinden toprak alımı sonucu ve tarla sürme faaliyetleri sırasında yerleşim yerine ait mimari yapı açığa çıkmıştır.		

FOTOĞRAF:

HAREM-İ SÜTUN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Bozbağlar Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bozbağlar, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Kocaköy ilçesine 17 km uzaklıktadır. Bir düz yerleşme gibi görülmesine karşın, yerleşme yerinde birkaç tabakanın var oluşu buranın yassı bir höyük olduğunu göstermektedir. Güneydoğu-kuzeybatı istikametinde yaklaşık 150 metre, güneybatı - kuzeydoğu istikametinde ise 50 metre boyutlarında, güneydoğu kısmında ise yaklaşık 2 metre yüksekliğinde yayvan bir tepe olduğu buluntu dağılımına göre anlaşılmaktadır. Höyüğün bulunduğu Tepe iki farklı topografik özelliğe sahiptir. Güneydoğu köşesinde üstü düz çevresinde dağınık taş kümeleri olan tepe kısmı ile kuzeye ve kuzeybatıya doğru teraslar olduğu kısım izlenmektedir. Terasların günümüzde tarım için oluşturulduğu tahmin edilmektedir.		

FOTOĞRAF:

BOZBAĞLAR MAHALLESİ – HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Bozbağlar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Modern yerleşmeden dolayı yoğun bir insan ve doğa tahribatı söz konusudur. Herhangi bir koruma bulunmamaktadır. Kaçak kazı ve toprak alımları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Tarım Arazisi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Bozbağlar, Diyarbakır ilinin Kocaköy ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Kocaköy ilçesine 17 km uzaklıktadır. Bir düz yerleşme gibi görülmesine karşın, yerleşme yerinde birkaç tabakanın var oluşu buranın yassı bir höyük olduğunu göstermektedir. Güneydoğu - kuzeybatı istikametinde yaklaşık 150 metre, güneybatı - kuzeydoğu istikametinde ise 50 metre boyutlarında, güneydoğu kısmında ise yaklaşık 2 metre yüksekliğinde yayvan bir tepe olduğu buluntu dağılımına göre anlaşılmaktadır. Höyüğün bulunduğu Tepe iki farklı topografik özelliğe sahiptir. Güneydoğu köşesinde üstü düz çevresinde dağınık taş kümeleri olan tepe kısmı ile kuzeye ve kuzeybatıya doğru teraslar olduğu kısım izlenmektedir. Terasların günümüzde tarım için oluşturulduğu tahmin edilmektedir.

FOTOĞRAF:

KOCAKÖY ULU CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kocaköy - Kaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının dış cephelerinde gözlemlendiği üzere cami özgün mimarisine göre restore edilmemiştir. Bu nedenle tarihi cami özelliğinin büyük çoğunluğunu kaybetmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	266 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Cami - Dini Mimari	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:	Basit Onarım	
Sahibi:	Kültür ve Turizm Bakanlığı	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın (Amed) Kocaköy (Karaz) ilçesinde Kaya mahallesinde bulunmaktadır. Ulu Cami'nin ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir.. Sonradan yapılan ilavelerle camide değişiklik olmuşsa da, mimari açıdan Artuklu ve Selçuklu izleri taşımaktadır. Cami ana mekânı, beşik tonozlu iki bölümden oluşmaktadır. Caminin kubbe ve minaresi bulunmamaktadır. Caminin üstü, 5 – 6 kemer,4 taş sütun ve duvarların desteğiyle örtülmüştür. Avlusunda "abdest havuzu bulunmaktadır. Camiye 2006 yılında bir minare ilave edilmiştir. Caminin içine restorasyon sürecinde olduğu için girilememiştir. Cepheler beyaza boyanmış, çatı silmesi özgün mimarisine göre onarılmamıştır.

FOTOĞRAF:

KULP

BARIN KÖYÜ NEKROPOL

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Barın	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi çok fazla toprakla dolmuş ve mezar taşları kırılmış durumdadır. Alanda bilimsel temizlik ve sondaj çalışmanın yapılması gerekmektedir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Nekropol - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.01.2010 / 2813 (17.12.2014 / 2724)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Nekropol	
Bugünkü Kullanım:	Nekropol	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Barın, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 155 km, Kulp ilçesine 38 km uzaklıktadır. "Mala Şex" olarak isimlendirilen nekropol alanı mahalleye yaklaşık 800 metre uzaklıktadır. Ağaçlık alanda bulunan doğu-batı yönünde uzanan yaklaşık boyutu 1 – 1,5 metre, eni 1 metre eski mezar ve modern mezarlık yer almakta. Alanda defineciler tarafından tahrip edilen birçok yapıda lahit mezar kapağı ve eski dönem mezarları bulunmaktadır. Modern dönem mezarlıklar bulunduğu için nekropol alanı taşları etrafa dağılmış durumdadır.		

FOTOĞRAF:

SERÊ BIRÊ SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp -Barın Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Sarnıcın etrafında herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için duş müdahalelere acık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1479	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Barın, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 155 km, Kulp ilçesine 38 km uzaklıktadır. "Sere Bıre" olarak isimlendirilen sarnıç mahalleye 500 metre ilerde bulunan evin bahçesinde bulunmaktadır. Sarnıç doğal olan ana kayaya oyulmuş biçimde yapılmıştır. Sarnıcın içi çok fazla toprakla dolduğu için derinlik seviyesi kesin bilinememektedir. Sarnıcın ağzı yuvarlak formlu ve geniş yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

TEHTA SE MÎ SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Bayır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Su sarnıçları doğal ve insan tahribatına uğramıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Alanda kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Alanda define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1494	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bayır, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 145 km, Kulp ilçesine 20 km uzaklıktadır. Bölgede kireç taşına oyulmuş, ağızlarını genişliği 60 cm, derinliği yaklaşık 1 metre olan üç adet sarnıç mevcuttur. Sarnıçlar doğu - batı doğrultusunda uzanan doğal kayalık üzerinde, kayalığın doğal yapısından dolayı yüzeyi düzleştirilerek oyulmuş durumdadır.		

FOTOĞRAF:

DEMÎRLÎ GELÎYÊ AŞÂ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Demirli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Muhtelif yerleşim yeri oldukça yüksek bir ana kayaya oyulduğu için ulaşım sağlamak güçtür. Kayanı önünde ve etrafında kaçak kazı çukurları bulunmaktadır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.11.2012 / 892	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Kalıntısı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Demirli, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Kulp'un 27 km batısında Taşköprü ve Demirli mahallesi ve Mewük mezrasındadır. Adını da buradan almakta ve birçok mağarada burada bulunmaktadır. Bu mağaraların Perslerin yaşadığı ve mağaraların çevresindeki kalıntıların eski bir kente ait olduğu söylenmektedir. Yerleşim alanın kuzey tarafında üst kısımlarında da yerleşim yerine ait mimari izler görülmektedir. Oldukça yüksek olan doğal ana kayaya oyulmuş yerleşim yerine ulaşabilmek oldukça güçtür. Dere yatağının önünden geçmesi ve etrafının birçok ağaçla çevrili olması buraya ulaşmayı daha da zorlamaktadır. Görünebildiği kadarıyla birbirlerine bağlı odalar biçiminde yapılmış olan yerleşim yeri dikdörtgen bir girişe sahiptir.

FOTOĞRAF:

DEMİRLİ TEMIRAN SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Demirli Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Su sarnıçları doğal ve insan tahribatına uğramıştır. Herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Alanda kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Alanda define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır
Ada – Parsel – Pafta:	539 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Sarnıç - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1500 (17.12.2014 / 2725)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Sarnıç	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Demirli, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Bölgede kireç taşına oyulmuş, ağızlarını genişliği 90 cm, derinliği yaklaşık 1 metre olan üç adet sarnıç mevcuttur. Sarnıçlar doğu-batı doğrultusunda uzanan doğal kayalık üzerinde, kayalığın doğal yapısından dolayı yüzeyi düzleştirilerek oyulmuş durumdadır. Köye 2- 2,5 kilometrelik yürüme mesafesinde bulunan sarnıçlara ağaçlık bir araziden sonra yamaçtan aşağı kısmına inerek gidilebilmektedir. Doğal bir ana kayanın alt kısmında içine oyularak yapılan sarnıçlar gizli ve korunaklı bir yamacın batı kısmında bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ERDA HECÎ KAYA MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp – Barın Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla tahrip edilmiş durumdadır. Alanda bilimsel temizlik ve sondaj çalışmanın yapılması gerekmektedir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1501	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Barın, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 155 km, Kulp ilçesine 38 km uzaklıktadır. Mahalleye yaklaşık 800 metre uzaklıkta bulunan ağaçlık alanda bulunan genç roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezarı bulunmaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarı bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarı doğu-batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir. Ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

GODERNÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp - Taşköprü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Aynı bölgede bulunan kaya mezarları ve olağan üstü doğasıyla kültür turizmine katkı sağlayacak bir alandır. Taşköprü bir kültür varlığıdır ve korunmalıdır ancak yapılan Silvan barajı nedeniyle sular altında kalma riski taşımaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	143 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388 (28.03.2012 / 400)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın kulp (Pasur) ilçesi Taşköprü (Gelîyê Godernê) köyünde bulunmaktadır. Kültürel yapı grubunda ola köprü 143 ada 1 nolu parsel üzerinde konumlanmıştır. Köprü Sultan II. Abdülhamit döneminde yapılmıştır. Serum çayı üzerindedir. İki kemerli köprünün yapı malzemesi taştır. Üst döşemesi tahrip olduğu için beton dökülmüştür. Ayaklarının bir kısmı kayaların üzerindedir.		

FOTOĞRAF:

GODERNÊ SERÊ DIKÊ MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Taşköprü
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Kaya Mezarı
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1495
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KBK
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı

GÖZLEM

Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Taşköprü, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 148 km, Kulp ilçesine 27 km uzaklıktadır. Mahallenin adı "Godernê" dir. Godernê yüksek bir platodadır. Bu alanda bulunan "Sere Dıke " olarak adlandırılan kaya mezarı şahsa ait bahçe sınırları içerisinde yer almaktadır. Dikdörtgen bir kapı girişine sahip kaya mezarı doğal anakaraya oda biçiminde oyularak oluşturulmuştur. Sandık şeklinde açılmış boşluk mezar olarak kullanılmıştır. Tipik kaya mezar örneklerinden farklılık göstermektedir. Mezarın hemen sol kısmında basamaklı bir biçimde iniş sağlanan oda biçiminde bir yapı bulunmaktadır. Hangi işlevde kullanılmış olduğu bilinememektedir. Dikdörtgen kapı girişinde yerde nişler bulunmaktadır. Duvarda ne anlama geldiği henüz bilinmeyen birden fazla çizim şeklinde yazılar yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

GÜLEÇ MIHARA KAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Güleç Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Yoğun tahribatlara maruz kalsa da günümüze kadar gelmiştir. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar - Kalıntı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.11.2012 / 899	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Güleç, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 147 km, Kulp ilçesine ise 25 km uzaklıktadır. Batman çayının devamı olan Kulp çayı mahallenin yakınından geçmektedir. Köyden yerleşim yerine ulaşmak 10 km'lik yürüme mesafesi kadardır. Yolun kuzeyinde, kuzeydoğu - kuzeybatı doğrultusunda uzanan yüksek kayalık alanda bulunmaktadır. Alanın kuzeybatısında ana kayaya oyulmuş mekânlar, alanın orta kesiminde, ana kayanın oyulmasıyla oluşturulmuş genellikle iki ya da üç cephesi korunmuştur. Bu kayalık yükseltinin özellikle güneybatıya bakan yamacındaki, kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar yerleşme yeri olarak kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

HÜSEYİN AĞA KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Restore edilmiş hali özgün halinden oldukça uzaktır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1257	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım

Diyarbakır'ın Kulp (Pasur) ilçesinde yer almaktadır. Eser kültürel yapı grubundadır. Hüseyin Ağa Köprüsü olarak adlandırılmaktadır. Hüseyin Ağa Köprüsü Kulp - Sason Kervan Yolu'nun bağlantısını sağlamaktadır. Köprü tahrip olmuş ve günümüze kısmen ulaşmıştır. İnşasında taş malzeme kullanılmıştır. Kemerde sivri kemer tercih edilmiştir ancak günümüzde kemer zarar görmüştür. Tek açıklıklı bir köprüdür. Hüseyin Ağa Köprüsü yolu eğimli olan köprüler grubundadır. Restorasyon geçirmiştir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KANÎYA SPÎ ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Taşköprü Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Mezarın giriş kısmı tahrip edilmiştir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1493	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Taşköprü, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 148 km, Kulp ilçesine 27 km uzaklıktadır. Mahallenin adı "Godernê"dir. Goderne Köprüsü'ne giden yolun solunda Kaniya Spi Çeşmesi'nin 20 metre kuzeyinde yer almaktadır. "Kaniya Spi " olarak isimlendirilen kaya mezarı burada bulunan yüksek olmayan bir yamacın alt kısmında kayaya oyularak yapılmıştır. Doğal bir kayaya oyularak yapılan mezarın giriş kısmının sağ ve sol tarafları oyularak tahrip edilmiştir. Yarım ay formlu üç adet klineye sahip olan mezar, 70 cm yüksekliğindedir.

FOTOĞRAF:

KANİYA SPİ ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Taşköprü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Sonradan yapılan müdahalelerle aslından uzaklaşmıştır. Hala akıyor olan çeşme çevresindeki diğer tescilli yapı grubuyla uyumlu bir şekilde restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.11.2012 / 904	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın kulp (Pasur) ilçesi Taşköprü (Gelîyê Godernê) köyünde bulunmaktadır. Kültürel yapı grubunda plan çeşme birden fazla kültür varlığının yer aldığı bir köyde bulunmaktadır. Dikdörtgen bir yapı olan çeşme iki akışa sahiptir. Üst örtüsü ve iç kısmına tamamen sıva uygulanmıştır. Aynı zamanda üst döşeme düzken içerden oval bir görünüme sahiptir. Suyun aktığı alanın önünde akışı sağlamak için bir kanal oluşturulmuştur. Ve üstünde bir yazıt mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

KARAORMAN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Karaorman Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kaya Mezarı - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli21.11.2012 / 897	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Karaorman, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 165 km, Kulp ilçesine 33 km uzaklıktadır. Mahallenin Kürtçe adı "Kerra" veya "Kerran"dır. Doğal bir kayaya oyularak yapılan mezarın giriş kısmının sağ ve sol tarafları oyularak tahrip edilmiştir. Yarım ay formlu üç adet klineye sahip olan mezar, 70 cm yüksekliğindedir. Klinelerin ayrıca ön kısımlarına ve yanlarına da nişlerin açılmış olduğu görülmektedir. Alanda bulunan bir kaç tane kaya mezarın ise yarım kaldığı gözlemlenmiştir.		

FOTOĞRAF:

MAHOZÎK KAYA MEZARLIĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Düzce
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Kaya Mezarı
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2013 / 1492
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KBK
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı

GÖZLEM

Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler sebebiyle tahrip olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır ili, Kulp ilçesi, Düzce (Milika) köyünün merkezinde yer almaktadır. Köy girişinin güney tarafında bulunup olup yamaç kısmında yer almaktadır. Kaya mezarının etrafı toprakla örtülmüş durumdadır. Mezar odası, dikdörtgen formlu olup yarım ay formlu üç adet klineye sahiptir. Klinelerin yüksekliği 80 cm'dir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

ÖZBEK ŞEYH EBUBEKİR TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Özbek	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının etrafı korunaksızdır. İbadet alanı olarak kullanıldığı için herkesin kullanımına açıktır. Yapı günümüzde ayaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	223 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Türbe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.11.2009 / 2701	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Kulp (Pasur) ilçesinde Özbek (Şexbuba) köyünde yer almaktadır.223 ada 1 nolu parsel üzerinde bulunan yapı dini yapı grubunda olup türbedir. Köy halkı tarafından Şeyh Ebubekir Türbesi olarak adlandırılmaktadır. Köyünü güneyinde yer alan Şeyh Ebubekir Türbesi altıgen bir şekle ve kubbeli bir çatıya sahip tek odalı bir yapının içerisindedir. Burası yörenin en önemli dini çekim merkezlerinden biridir. Köy sakinleri ve çevre yerlerden gelen ziyaretçiler türbeye giderek kurban kesmekte, Yasin-i Şerif okutmakta ve dua etmektedir. Çok büyük bir dini âlim olduğu söylenen Şeyh Ebubekir hakkında onlarca sözlü efsane bulunmaktadır. Ancak kişiliği ve yaşamı hakkında herhangi bir tarihi bilgiye rastlanmamaktadır

FOTOĞRAF:

SERÊ SIHET KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Düzce
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	151 - 11
Tür – Grup - Derece:	Mezarlıklar - Kaya Mezarı
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.11.2012 / 891
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KBK
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı

GÖZLEM

Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler sebebiyle tahrip olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır ili, Kulp ilçesi, Düzce (Milika) köyünün merkezinde yer almaktadır. Köye 500 metrelik yürüme mesafesinde bulunan kaya mezarına, ağaçlık bir yerden gidiş sağlanmaktadır. Kayalık alanın kuzey ucunda 2 adet kaya mezarı tespit edilmiştir. Mezarların iç mekânına dikdörtgen bir girişle ulaşılmaktadır. 1 metre genişliğinde, 1 metre yüksekliğinde olan mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısı vardır. Günümüzde modern yerleşim alanından dolayı içleri tahrip edilmiştir. Ana kayanın hemen güney yamacında sarnıç bulunmaktadır. Sarnıcın iç kısmı toprakla doldurulduğu için derinliği ve yüksekliği bilinememektedir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

SEVİK MEZRASI AKÇASIR KİLİSE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Akçasır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Ulaşımı oldukça zor olan bu kilise aynı zamanda nüfusun az olduğu bir mezrada bulunmaktadır. Ancak yapıya bakıldığında oldukça etkileyici bir kilise yapısıdır ve bir temizleme yenileme çalışması gereklidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Kilise	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2012 / 572	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Depolama Yeri	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Kulp (Pasur) ilçesi Akçasır köyünde yer almaktadır. Dini yapılar grubunda yer almaktadır. Kulp merkeze yaklaşık iki buçuk saatlik uzaklıkta yolu bozuk bir mezrada bulunmaktadır. Bir yamaca inşa edilmiştir. Klişe dikdörtgen bir yapıya sahiptir. Dışarıdan baktığında çatısı dam gibi görünse de içeride bir kısmında ovallik birde kubbe mevcuttur. Duvarlarında kemerler vardır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Şuan kullanımı yapının orijinal kullanımının dışına çıkmıştır. Bir depolama alanı olarak kullanılmaktadır.		

FOTOĞRAF:

TELLİ AĞA KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Karabulak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Doğru bir restorasyon planı yapılmadan yapılan müdahaleler sonucu köşkün cephesinde aslından uzak kaplama detayları, sıva uygulamaları görülmektedir. Orijinal hali referans alınarak doğru bir restorasyona gidilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konak	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 04.05.2005 / 251 (28.03.2012 / 400)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KK Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Konak	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Kulp (Pasur) ilçesi Karabulak (Nerçik) köyünde bulunmaktadır. Sivil mimari örneği olan konak Hasandin Dağı'nın yamacında bulunan bu köşk yapılan araştırmalara göre Surp Hagop Kilisesi olarak da isimlendirilmekledir. Aynı zamanda bu köşk Telli Ağa ve kardeşi Abdül Ağa tarafından 1650 – 1670 yılları arasında yapılmış köşkün yapımında kullanılan taşlar, Taşköprü (Goderne) köyünden getirilmiştir. Köşk iki katlı olup zamanında doğusunda Abdül Ağa, batısında ise Telli Ağa oturmuştur. Zamanla toprak tabakasının zayıf ve kaygan olmasına bağlı olarak yer yer göçmeler neticesinde yapı harap hale dönüşmüştür. Sonrasında yapılan kontrolsüz müdahaleler sonucu orjinal görünümünden oldukça uzaklaştığı ancak konak girişinin özgün halini koruduğu görünmektedir.

FOTOĞRAF:

YAYLAK KİLİSESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp -Yaylak	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Oldukça orijinal bir kültür varlığı örneği olan eser hala ayakta durmaktadır. Az enerji yürütülerek yapılacak bir restorasyon ve temizleme çalışmasıyla oldukça iyi bir görünüm kazanabilir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Kilise	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.06.2012 / 571	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Kulp (Pasur) ilçesinin Yaylak (Eskar) köyünde bulunmaktadır. Dini yapı grubunda plan eser aslında bir kilisedir ancak köy halkı yapıyı bir türbe olarak tanımlamaktadır. "Surp Kevork" olarak adlandırılan kilise dikdörtgen bir yapıya sahiptir. Giriş kısmı daha korunaklı olsun diye köy halkı tarafında sonradan eklenmiştir ancak kapısı paslanmış durumda olsa da hala orijinal yapısını korumaktadır. Dışarıdan üst döşemesi düz bir dam görünümündedir içeriden bakıldığında ise iki kubbeli bir yapı mevcuttur. İçerisini Sadece doğu ve batı yönlerinde bulunan 50 cm yüksekliğinde 20 cm eninde iki pencere aydınlatıyor. Kilisenin içerisi defineciler tarafından harap hale getirilmiştir.

FOTOĞRAF:

TEMTEBUKA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp - Barın Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde define arama amaçlı yapılmış kaçak kazı çukurları ve tahribatlara rastlanılmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Barın, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 155 km, Kulp ilçesine 38 km uzaklıktadır. Barın köyünün doğu tarafına düşen yerleşim yeri 5 kilometrelik yürüme mesafe uzaklıktadır. Bu kayalık yükseltinin özellikle güney doğuya bakan yamacındaki; kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar yerleşme yeri olarak kullanılmıştır. Üst kısmında doğa olayları neticesinde büyük kaya blokları ortaya çıkmıştır. Bu kayalardan kopan daha küçük boyutlu parçalar yamaçlara dağılmış bir durumdadır. Bu yükselti; doğal olarak kolayca müdafaa edilebilecek bir konumdadır. Kayalar arasındaki boşluklar mekânlara giriş yerleri olarak kullanılmıştır. Oldukça dik bir yamaçta olan kaya yerleşim yerine ulaşımı sağlamak oldukça güçtür. Yerleşim alanının konumu; uzun ömürlü yerleşimlere sahne olmasına müsait değildir. Yerleşim yerinde çok fazla buluntu bulunamamasından dolayı kesin tarihlenmesi yapılamamaktadır.		

FOTOĞRAF:

BARIN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Barın Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Korunması gerekli kültür varlığıdır. Mezarlık alanın içi ve klineler çok fazla toprakla dolmuş durumdadır. Alanda bilimsel temizlik ve sondaj çalışmanın yapılması gerekmektedir. Kazı ve korunmaya ihtiyaç görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Barın, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 155 km, Kulp ilçesine 38 km uzaklıktadır. Mahalleye yaklaşık 800 metre uzaklıkta bulunan ağaçlık alanda bulunan genç roma dönemine ait M.Ö. 500 – M.S. 500 yıların yapılan kaya mezarı bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine, ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarı bulunmaktadır. Ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarı doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir. Ana kayaya oyulmuş biçimde yapılan kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Bu alanda bulunan kaya mezarları tescillenip ilgili yerlere bildirilmesi gerekmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAYIR KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp - Bayır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bayır, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 145 km, Kulp ilçesine 20 km uzaklıktadır. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Geç Roma dönemine ait kaya mezar bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Bu alanda bulunan kaya mezarı tescillenip ilgili yerlere bildirilmesi gerekmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAYIR KAYA MEZARI 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp - Bayır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bayır, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 145 km, Kulp ilçesine 20 km uzaklıktadır. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Geç Roma dönemine ait kaya mezar bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Bu alanda bulunan kaya mezarı tescillenip ilgili yerlere bildirilmesi gerekmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAYIR KAYA MEZAR 3

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Kulp - Bayır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Bayır, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 145 km, Kulp ilçesine 20 km uzaklıktadır. Ana kaya yapısı olan tepenin etrafında Geç Roma dönemine ait kaya mezar bulunmaktadır. Kuzeybatı - güneydoğu doğrultusunda uzanan bir yamaç üzerine ana kayanın oyulmasıyla oluşturulan kaya mezarları doğu - batı ve güney olmak üzere 3 klineli yapılmıştır. Giriş kuzey yöndedir. Mezar odaları dikdörtgen biçimli bir girişe sahiptir, kaya mezarları üzerinde herhangi bir bezeme ya da figür bulunmamaktadır. Bu alanda bulunan kaya mezarı tescillenip ilgili yerlere bildirilmesi gerekmektedir.

FOTOĞRAF:

TEMRAN KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp – Temran Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Yapı hem doğa hem de beşeri faktörlerden dolayı oldukça tahrip edilmiş olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Demirli, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir. Temran, Kulp'un 27 km batısında Taşköprü ve Mewük mezrası arasındadır. Köy girişinde yolun sağ tarafından kaya mezarına ulaşım sağlamak mümkündür. Meşe ve bozkır ağaçlarının içinde kalan doğal kayalık alana işlenmiş kaya mezarı kayaya oyularak yapılmıştır. Alanda tespit edilen kaya mezarına oval bir girişle ulaşılırken mezarların içinde yarım ay formlu üç adet kline yapısına yer verilmiştir. Mezarların girişinde kapak için açılmış olduğu düşünülen oyuklar vardır. Mezarlardan birinde klinenin dibinde kemik çukuru vardır. Birinin kline kısmında ise yastık şeklinde çıkıntı mevcuttur. Bu alandaki kaya mezarları köyün dışındadır. Burada bulunan kaya mezarlarının tescil edilerek ilgili makamlara duyurulması gereklidir.		
FOTOĞRAF:		

TEMRANKAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Kulp - Temran (Demirli) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşimin muhtelif yerlerinde kaçak kazı sonucu oluşan toprak yığını bulunmaktadır. Herhangi bir koruma bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Yapı hem doğa hem de beşeri faktörlerden dolayı oldukça tahrip edilmiş olduğu gözlemlenmiştir.Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmaları yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Yerleşimi	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:		
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Demirli, Diyarbakır ilinin Kulp ilçesine bağlı bir mahalledir Kulp'un 27 km batısında Taşköprü ve Demirli (Temran) mahallesi ve Mewük mezrasındadır. 8 kilometrelik yürüme mesafesinde olan yerleşim yeri adını da buradan almaktadır. Birçok mağara ve birbirine bağlantılı girişi olan odalar bulunmaktadır. Bu mağaraların Perslerin yaşadığı ve mağaraların çevresindeki kalıntıların eski bir kente ait olduğu söylenmektedir. Su depolarının, gözetleme kulelerinin ve askerler tarafından kullanılan odaların kalıntıları hala görülmektedir. Yapı tescillenerek ilgili kurumlar tarafından korunmaya alınmalıdır.		

FOTOĞRAF:

LİCE

ASHABI KEHF

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Yukarı Duru Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Geniş çaplı bir kazı ve araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Yekpare kaya kütlesi içinde bulunan mağaranın etrafında yapı için daha fazla korumaya ihtiyaç duyulmaktadır. Mağaraya giden yolun etrafı için güvenlik önlemleri gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar - Mağara	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.09.2012 / 714	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Mağara	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Putperestliğe karşı çıktıkları için kralın zulmünden kaçan ve yanlarında bir köpekle birlikte mağarada 309 yıl uyuyan Ashab-ı Kehf'in ölümden sonra dirilişi sembolize eden kıssası, Kur'an-ı Kerim'deki Kehf Suresi'nin dışında Hristiyan, Yahudi hatta Hint kaynaklarında da yer alıyor. Dünyada Ashabül Kehf'e altyapı oluşturan Yedi Uyurlar Efsanesi ya da ritüeli veya hikâyesinin otuz üç ayrı yerle birlikte anıldığını, bunlardan dördünün de Türkiye sınırları içinde olduğunu bilinmektedir. Tarsus (Mersin), Afşin (Maraş), Efes (İzmir) ve Lice (Diyarbakır) yedi uyuyanların mekânsal hikâyesini sahiplenir. Ülkedeki dört şehirden biri olan Diyarbakır'ın Lice ilçesine uzaktan bakan Der Raqîm Dağı'nın (adı Türkçeleştirilip İnceburun olmuştur) ovaya bakan mağarası halk arasında Sadülkêf (Ashabül Kehf) olarak bilinen Yedi Uyurlar ve köpeklerinin mekânıdır. Ashabül Kehf mekânının kurulu olduğu dağın dibindeki ovada yer alan köyün adı da o günlerden kalma gibi Dêrqam'dır (Türkçe adı Duru). Mağaranın ve dağın bulunduğu bölgenin adı da Daqyanus harabeleridir.

FOTOĞRAF:

BIRKLEYN MAĞARALARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Lice	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mağaraların çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip olduğu gözlemlenmiştir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	Karar ekine bak	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Mağara - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.11.2003 / 3278 17.12.2014 / 2759	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KK Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yamaç Yerleşim	
Bugünkü Kullanım:	Mağara ve Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Lice'nin batısında, Diyarbakır- Bingöl karayolunun Birkılin Çayı ile kesiştiği yerdedir. Dördüncü zamanda bir göçme ile dağ, Birkılin Çayı'nın önünü tıkamış ve çay sol sahildeki kalkerler arasından kendisine aşındırma ile yol açmış, böylece bugünkü mağara meydana gelmiştir. Bu aktif travers mağaranın üstünde iki tane fosil mağara daha vardır. Mağaranın giriş ağzında bulunan kitabe M.Ö. 1.100'e tarihlenmekte ve yöredeki Asur dönemine ilişkin çalışmalar Andreas Schachner tarafından sürdürülmektedir. Kitabeli mağaranın doğusunda bulunan, 400 metre uzunluğa sahip diğer fosil mağara oluşumlar açısından çok zengindir (Mağara I ve II). Bunun yanı sıra çevredeki tüm arkeolojik kalıntılar incelenmiştir. Kanyonun kuzey tarafında, Mağara II'den 50 metre kadar yukarıda yer alan Mağara III, yaklaşık 450 - 500 metre uzunluğundadır. Kanyonun kuzey yamacına bakan iki küçük galeri ile başlayan bu mağara, dar geçit ve çatlaklardan sonra kuzeydoğuya doğru ilerleyerek genişler ve daha geniş galerilere açılır. Diğer mağaraların aksine sarkıt ve dikit açısından gelişmiştir.

FOTOĞRAF:

BUDAK KÖYÜ – TEPECİK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Budak (Hazmaz) Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır. Höyük etrafında tarımsal ekim olduğu için yapının dönemi hakkında bulgular çok fazla bulunamamıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	Karar ekine bak	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 3. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388 (17.12.2014 / 2756)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKK Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Budak, Diyarbakır ilinin Lice ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 109 km, Lice ilçesine 14 km uzaklıktadır. Höyük üzerinde modern yerleşim olduğundan ve kazı yapılamadığından dolayı dönemi hakkında kesin bilgi bulunamamaktadır. Yeni dönem yerleşimi ile birlikte yüksekliği 7 ile 9 metre arasında görülmektedir. Höyük yapısının yan ve alt kısımlarından toprak alındığı gözlemlenmiştir.		

FOTOĞRAF:

ÇEPER HANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Çeper Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Aynı köy içerisinde bir kale kalıntısı mevcuttur. Tarihi Bırkleyn mağaralarıyla aynı yol güzergâhındadır İyi bir restorasyon planlamasıyla kültür turizm yolu oluşturulabilinir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 342	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Han	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 31.05.2002 / 2859 (28.03.2012 / 401)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Han	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesinin Çeper (Xana Kelê) mahallesinde 101 ada 342 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Kültürel yapı grubunda olan han "Çeper Hanı" olarak adlandırılmaktadır. XVII. yüzyılda IV. Murat döneminde inşa edilmiş olduğu kabul edilmektedir. Az eğimli bir düzlükte bulunan bu han dikdörtgen yapıya sahiptir. Aynı zamanda üç sahanlığı bulunmaktadır. Düşey de üç sahanlık yapısını yatayda yedi kemerli geçiş desteklemektedir. Kullanım şekli ahırdır. Malzeme olarak taş kullanılmıştır.

FOTOĞRAF:

DAKYANUS YERLEŞİM ALANI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Fis	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerleşim yeri üzerine inşa edilen karakoldan ve beşeri faktörlerden dolayı yapı son derece tahrip edilmiş durumdadır. Yerleşim yerine ait yapı kalıntıları alanda bulunmamaktadır. Kent dokusunun orijinalliği bozulmuş durumdadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 06.11.2003 / 3277 17.12.2014 / 2757	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Askeri Alan	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Lice'de Dakyanus Antik kentinin bulunduğu Fis ovasının adı Efsus'tan bozmadır. Lice'de bulunan antik şehrin ve kralının adı Dakyanus'dur. Eshab-ı Kehf olayının Hristiyanlar da dahil olayın Roma imparatoru Decius (Decianus) zamanında, yani M.S. 250 civarında olduğunu belirtir. Muhatap ise zulüm gören İsevilerdir. Lice bölgesi,M.S. 226 yılına kadar Roma - Part, 226 yılından sonra ise Roma Sasani egemenlikleri arasında iktidar savaşlarına sahne olmuştur. Hani'den, Lice'ye giden yolun tam ortasında bulunan Dakyanus antik kentinin etrafı surlarla çevrili olan, ören yerlerindeki yapı kalıntılarından, Roma çağı sütun başlık ve altlıklarından, mevcut kalıntıların Roma çağına ait olduğu bilinmektedir. Surları, kente giriş kapısı, 3 - 4 metre yükseklikte sütunlar, sütun başlıkları, kaideler, kentin doğusundaki tapınağın kemerli kapısı ve mihrabı, Dakyanus'un sarayı olduğu söylenen büyükçe bir yapının duvar ve kemer kalıntısı, su sarnıçları ve havuzları tespit edilebilen önemli mimari yapılardır. Bazı cadde ve sokaklarının döşeme taşlarıyla düzenlenmiş olmasından da kentin düzgün planlı olduğu anlaşılmaktaydı.

FOTOĞRAF:

ENTAX KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kabakaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Eser bulunduğu alandan kaynaklı tarihi birden çok yapılı ilişkilidir. Bu ilişki dikkate alınarak bir restorasyon çalışması yürütülmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388 (28.03.2012 / 401	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKK Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi Kabakaya (Entax) köyünde yer almaktadır. Kültürel yapı grubunda bulunup köyünde isminden kaynaklı Entax Köprüsü olarak tanımlanmaktadır. İlk olarak Roma döneminde inşa edildiği düşünülen Entax Köprüsü'nün sivri biçimli ana kemeri; bir şekilde kullanılamaz duruma gelmiştir bu durumda köprünün müdahale görmüş olduğuna işaret etmektedir. Bu dönem, muhtemelen Artuklu dönemi olmalıdır. Bir araştırmacının da ifade ettiği gibi Entax Köprüsü, 16. yüzyılda, Osmanlı döneminde Entax Kürt beylerinden Zirki Ahmet Paşa tarafından onarımdan geçirilmiş olmalıdır. Artuklu döneminin özenli taş işçiliğini yitirmiş olan köprü, bu dönemde yeniden ele alınmıştır. Onarılan köprü, Cumhuriyet döneminde de çeşitli bakım ve tadilatlardan geçmiş olmalıdır. Köprü günümüze kısmen yıkılmış ve tahrip olmuş bir şekilde ulaşmıştır.

FOTOĞRAF:

ENTAX MANASTIR

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kabakaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Eser bulunduğu alandan kaynaklı tarihi birden çok yapılı ilişkilidir. Bu ilişki dikkate alınarak bir restorasyon çalışması yürütülmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Manastır	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.9.2015 / 3588	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Manastır	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi Kabakaya (Entax) köyü 101 ada 1 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Dini yapı grubunda olan manastır ismini köyün isminden alarak Entax Manastırı olarak adlandırılmaktadır. Kırma moloz taşlardan inşa edilmiş olup üst örtüsü tamamen yıkılmıştır. Yapının arka kısmı kayaların üzerine oturtulmuştur. Yapıda büyük tahribatlar olmasına rağmen içerisindeki tonozlu yapı hissedilmektedir. Yapının duvarlarında işlemeye rastlanılmaktadır. İncelenen yapının kiliseden ziyade manastır olduğunu düşündüren şey bulunduğu alan (sarp kayalıklar üzerinde bulunuyor olması) ve çevresindeki çok sayıdaki yapıdır.		

FOTOĞRAF:

ENTAX MİNARE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kabakaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı üstü kalıntı haline dönüşmekle birlikte genel anlamda ayaktadır. Köyde yer alan diğer tescilli yapılarla ilişkisinde düşünülerek restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	134 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Cami	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 21.06.2018 / 5858 24.07.219 / 6935	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Minare	
Bugünkü Kullanım:	Minare	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi Kabakaya (Entax) köyü 134 ada 1 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Minare kesme kalker taşından inşa edilmiştir. Dikdörtgen bir yapıya sahiptir. Şuan ki vaziyetinde üç silme ile üç bölüme ayrılmıştır. En alttaki silmenin altındaki taşta Arapça kitabeler bulunmaktadır. İkinci silmenin altında ise sivri kemerli niş bulunmaktadır. Son silme kuşağının üstü ise kalıntı halindedir.		

FOTOĞRAF:

ENTAX TÜRBE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kabakaya Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		İbadet alanı olarak kullanıldığı için herkesin kullanımına açıktır. Yapı günümüzde ayaktadır
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar – Türbe - 1.Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 29.05.2019 / 6823	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi Kabakaya (Entax) köyünde yer almaktadır. 101 ada 1 nolu parsel üzerinde konumlanmıştır. Dini yapı grubunda olup türbedir. Yapı bir oda şeklinde olup içerisinde Haza Kabru Şeyh Şemdin İbni, Şeyh Ebubekir İbni ve Şeyh Rıdvan'ın mezarları bulunmaktadır. Yapı altıgen bir şekle sahiptir. Etrafında bir koruma duvarı mevcuttur. Bu koruma duvarına gömülü halde taş yazıt bulunmaktadır. İbadet amaçlı insan kullanımına açıktır.

FOTOĞRAF:

1. NOLU DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Körtük Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Bu değirmen yakınında ki dört değirmenle bir bütünlük içerisindedir. Bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	292 - 13	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen – I. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5720	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Körtük mahallesinde yer almaktadır. 292 ada 13 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda yer alan değirmen "Asasaddullah Beg" olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yakın bir döneme kadar aktif kullanılan değirmen şu an bölgedeki yanlış su politikaları yüzünden kurumuş ve kalıntı haldedir.		

FOTOĞRAF:

2 NOLU DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Körtük Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Bu değirmen yakınında ki dört değirmenle bir bütünlük içerisindedir. Bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	292 - 23	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen – I. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5721	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Körtük mahallesinde yer almaktadır.292 ada 23 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda yer alan değirmen "Aşe Mıhe Esko" olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yakın bir döneme kadar aktif kullanılan değirmen şuan bölgedeki yanlış su politikaları yüzünden kurumuş ve kalıntı haldedir.

FOTOĞRAF:

3 NOLU DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Körtük Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Bu değirmen yakınında ki dört değirmenle bir bütünlük içerisindedir. Bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	329 - 2	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen – I. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5717	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Körtük mahallesinde yer almaktadır. 329 ada 2 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda yer alan değirmen "Aşa Paşo" olarak adlandırılmaktadır. Lice ulu caminin yaklaşık 170 metre güneyindedir. Silindir su haznesi 6 - 7 metre derinlikte olup tamamen toprakla dolduğu görülmektedir. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yakın bir döneme kadar aktif kullanılan değirmen şuan bölgedeki yanlış su politikaları yüzünden kurumuş ve kalıntı haldedir.

FOTOĞRAF:

4 NOLU DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Körtük Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Bu değirmen yakınında ki dört değirmenle bir bütünlük içerisindedir. Bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	329 - 3	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen – I. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5718	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Körtük mahallesinde yer almaktadır. 329 ada 3 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda yer alan değirmen "Aşa Haci Kelvan" olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yakın bir döneme kadar aktif kullanılan değirmen şuan bölgedeki yanlış su politikaları yüzünden kurumuş ve kalıntı haldedir.

FOTOĞRAF:

KUTLU SU KANALI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kutlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Su kanlının etrafı ve iç kısmı beşeri faktörlerin etkisinden ve modern dönem yerleşimlerinden dolayı tahrip edildiği görülmektedir. Dış müdahalelere açık durumdadır. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmasının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Su Kanalı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.02.2011 / 3790	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Su Kanalı	
Bugünkü Kullanım:	Su Kanalı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kutlu, Diyarbakır ilinin Lice ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 111 km, Lice ilçesine 24 km uzaklıktadır. Köy meydanına giderken hemen yolun sol kısmında cami avlusu içinde bulunmaktadır. Etrafı betonla kapalı olan su kanalının içi orijinal halde görülmektedir. Ne kadar uzun olduğu bilinmeyen kanalın tavanı moloz taşlarla örülmüştür. Roma dönemi su kanal yapısı özelliğindedir ancak yapının üzerinde cami yapısı olduğu için yapının orijinal hali bilinememektedir. Su kanalının ön kısmına bir havuz yapılmış, cami ve giriş kısmına da merdivenler inşa edilmiştir.

FOTOĞRAF:

LİCE ULU CAMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Cami Kebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapılan yenileme çalışması yetersizdir. Uygulanan cam cephe cami yapısı için uygun bir onarım değildir. Kapı ve pencerelerinde kullanılan metal iskelet yapıyla uyumsuzdur. Çevresinde bulunan diğer tarihi yapı gruplarıyla ilişki sağlanmamıştır. Caminin abdest alma kısmındaki onarım eksik yapılmış kullanılmaz haldedir.
Ada – Parsel – Pafta:	224 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Cami	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.12.2015 / 3779	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Lice Ulu Cami, Lice ilçesi Camikebir mahallesi 224 ada 12 nolu parsel üzerinde bulunmaktadır. 1540 yılında Ahmet Bey tarafından yaptırıldığı belirtilmektedir. Lice depreminden önce kare planlı olan yapının iki katlı bir son cemaat yeri vardır. İbadet mekânı sütunlar ve geniş sivri kemerlerle iki nefe ayrılmıştır. Daha sonra beşik tonozlu bir bölüm buna eklenmiştir. Bilgisine ulaşılsa da şuan ki yapıda çatı ahşap kirişlerle taşınmaktadır. Yapı içerisinde kolonlara rastlanılmaktadır. Cami 1845 yılında yanmış, Hacı Sadullah Bey tarafından 1875 yılında onarılmış ve yapılan bazı ilavelerle genişletilmiştir. 1960 yılında Hamit Toprak tarafından camiye minare yaptırılmıştır. 1975 Lice depreminde cami büyük hasar görmüş ve minaresi yıkılmıştır. Son restorasyon çalışması 2020'de yapılmıştır.

FOTOĞRAF:

MENFEZ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		2020 de restorasyonu gerçekleştirilen menfez aslına uygun restore edilmemiştir. Çevresinde birden fazla tarihi yapı mevcuttur. Bunların birbiriyle ilişkisi düşünülerek bir planlamaya gidilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	214 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2019 / 6590	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez cami kebir mahallesinde yer almaktadır. 214 ada 12 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda incelen menfez bir köprü görevi görüp geçiş elemanıdır. Bir derenin üzerinde yer almaktadır. Kemerli bir göze sahiptir. Menfezde inşa malzemesi olarak kemerde kalker, kalkan duvarlarda ise moloz taş kullanılmıştır. Restorasyonu 2020'de tamamlanmıştır.

FOTOĞRAF:

MENFEZ 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Lice - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tehlike oluşturmaması için çevresinde ki birden fazla tarihi yapı ile ilişkisi düşünülerek gerçeğine uygun bir şekilde restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	279 - 4	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2019 / 6591	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		
Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez cami kebir mahallesinde yer almaktadır. 279 ada 4 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda incelen menfez bir köprü görevi görüp geçiş elemanıdır. Kemerli bir göze sahiptir. Menfezde inşa malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Üst döşemesi torak ve taş haldedir. Doğa koşulları ve insan kullanımından kaynaklı oldukça tahrip olmuştur.		

FOTOĞRAF:

ORTAÇ NENYAS ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Ortaç Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Restorasyon çalışmasının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	148 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 27.04.2016 / 3917	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	

Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi Ortaç (Nenyas) mahallesi 148 ada 1 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Yapı kültürel yapı grubunda bulunmaktadır. İsmini köyün adından alıp Nenyas çeşmesi olarak bilinmektedir. Yapının mimari özellikleri incelersek eğer kesme taştan yapıldığını görmekteyiz. Kuzey cephesinde sivri kemer bulunmaktadır. Bu bölümün her iki kısmında motif bulunmaktadır. Son kemerli iç kısmında ise çeşmenin kitabesi yer almaktadır. Kitabenin altında sivri kemerli niş onun altında da suyun çıkması için üç kaynak bulunmaktadır. Ancak çeşmenin suyu şuan kurumuş vaziyettedir. Çeşmenin doğu kısmında sivri kemerli bir alan daha bulunmaktadır. Yakın dönemde eklenildiği düşünülen betonarme bir üst örtüsü vardır.

FOTOĞRAF:

PANAV HARAMTEPE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Karahasan Mah. Panav Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Beşeri ve doğa faktörlerin etkisinden dolayı yoğun bir tahribata maruz kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca alanın etrafında herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Bilimsel temizlik ve kazı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.03.2009 / 2123 17.12.2014 / 2761	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Karahasan, Diyarbakır ilinin Lice ilçesine bağlı bir mahalledir. Bu bölgede yer alan Haram tepe yerleşimi Panav mezrasında bulunmaktadır. Yerleşim yerine köye varmadan yolun hemen sol tarafından doğu yönüne doğru gidilmektedir. Alanda çok sayıda su sarnıçları ve işlik yerleri bulunmaktadır. Yamaç bir alana kurulmuş olan yerleşim yerinde farklı dönemlere ait seramik parçaları bulunmaktadır. Yerleşim yerinin güney kısmında çalılıkların arasında kalmış çok sayıda kaya mezarları da bulunmaktadır. Üç klineli olan kaya mezarları ana kayaya oyulmuş biçimde yapılmıştır. Alanda çok fazla ağaç bulunduğundan dolayı kaya mezarlarına ulaşmak biraz güç gerektirmektedir.

FOTOĞRAF:

PANAV KÜLLÜK TEPE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Karahasan Mah. Panav Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Beşeri ve doğa faktörlerin etkisinden dolayı yoğun bir tahribata maruz kaldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca alanın etrafında herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için dış müdahalelere açık durumdadır. Bilimsel temizlik ve kazı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.03.2009 / 2123 17.12.2014 / 2761	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Karahasan, Diyarbakır ilinin Lice ilçesine bağlı bir mahalledir. Bu bölgede yer alan Küllük Tepe yerleşimi Panav mezrasında bulunmaktadır.Köye vardıktan sonra 3 km mesafede alanın doğu yamacında dağınık olarak kaya mezarları tespit edilmiştir. İlk olarak yolun hemen altında yer alan kayalık alanın doğu ve kuzey tarafında iki adet kaya mezarı bulunmaktadır. Dikdörtgen bir kapı ile giriş sağlanmaktadır. Üç klineli olan kaya mezarları kaçak kazı sebebiyle tahrip edilmiş durumdadır. Alanda ki diğer kaya mezarlarının birbirine olan uzaklıkları 1 -2 kilometrelik mesafeler de olmaktadır. Yolun güney tarafında bulunan kaya mezarının önünde işlik ve sarnıç bulunmaktadır. Doğal yapı olan ana kaya, kaya mezarı yapmak için oyulmuş ve klineler daha büyük bir biçimde oyulmuştur. Sık ağaçlı bir alan olduğu için kaya mezarları dal ve yaprakların arasında kalmış durumdadır.

FOTOĞRAF:

ŞEYH İSMAİL TÜRBESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Kali Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tescilli bir yapının o alanda bulunduğu göz ardı edilerek alan askeri alana dönüştürülmüş ve sivil halkın bir ibadet yerini kullanması engellenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:	357 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Antik Kent - 1. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.07.2008 / 1667 28.03.2012 / 401	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Kali mahallesinde yer almaktadır. 357 ada 1 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Şeyh İsmail Türbesi olarak adlandırılmaktadır. Yapının içerisinde 1647 yılında vefat eden Şeyh İsmail'in cenazesi bulunmaktadır. Türbenin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir ancak 1975 yılında gerçekleşen Lice depreminde yıkıldığı ve sonrasında1976 yılında yeniden yapılmıştır. Yapı dışında da mezarların bulunmaktadır. Türbenin yapımından çok sonrasında türbeyi de içine alacak bir askeri alan oluşturulmuştur. Bundan kaynaklı bir ibadet alanı olan türbe insanlar tarafından ziyaret edilememektedir.

FOTOĞRAF:

FIRDEYS HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Uçarlı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Sık ağaçlı bir alanda olduğu için höyük seviyesinin doğallığını yitirmiş olduğu görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.09.2002 / 2958 (17.12.2014 / 2758)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Uçarlı, Diyarbakır ilinin Lice ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 74 km, Lice ilçesine 22 km uzaklıktadır. Köy yolunun 10 km batısında yükselen tepenin bir bölümünde yüzeyde küçük moloz taşlardan oluşan yoğun mimari buluntuya rastlanmaktadır. Bu alan halka arasında eski köy yeri olarak adlandırılmaktadır. Meşe ve bozkır ağaçlarla kaplı olan alanda bol miktarda Roma Dönemine ait seramik parçaları bulunmaktadır. Höyük doğal yüksekliği kaybetmiş durumdadır ve kaçak kazılarla çok sayıda tahrip çukuru meydana gelmiştir.

FOTOĞRAF:

ULUCAMİ KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü çevresinde bulunan cami, hamam, değirmen, çeşme ile bütünlüklü incelenmelidir. Burada yapı değil alan restorasyonuna ihtiyaç mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	214 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.12.2017 / 5386	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Ulu cami Köprüsü Lice (Licê) ilçesi merkez Camikebir mahallesi 214 ada 12 nolu parsel üzerinde bulunmaktadır. Derenin üzerinde olan köprü tek ayaklıdır. Yarım kemerli göze sahip olan köprünün yapı malzemesi olarak kalker ve moloz taş kullanılmıştır. Köprünün zaman içerisindeki yıpranmadan kaynaklı doğal yapısı bozulan döşemesi betonarme olup korkulukları demirdir.

FOTOĞRAF:

5 NOLU DEĞİRMEN

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Körtük Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Bu değirmen yakınında ki dört değirmenle bir bütünlük içerisindedir. Bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	329 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar – Değirmen – I. Grup	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 02.05.2018 / 5719	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Lice (Licê) ilçesi merkez Körtük mahallesinde yer almaktadır.329 ada 12 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. Kültürel yapı grubunda yer alan değirmen "Aşa Mala Receba" olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yakın bir döneme kadar aktif kullanılan değirmen şuan bölgedeki yanlış su politikaları yüzünden kurumuş ve kalıntı haldedir.

FOTOĞRAF:

T.SİZ ÇEŞME 2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Lice - Camikebir Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yerinde incelenip tescil çalışması yapılmalıdır. Yakın çevresindeki tarihi alanlarla ilişkisi düşünülüp restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilsiz	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Lice ilçesi Camikebir mahallesinde bulunmaktadır. "Kaniya Nehewşwe" olarak bilinmektedir. Moloz taştan yapılmıştır. Ön kısmında dört akış noktası vardır. Akışın üstünde bir niş mevcuttur. Üst örtüsü sonradan eklemedir ve betonarme yapıya sahiptir. Çeşmenin ön kısmında suyun akışını sağlayacak bir kanal vardır.

FOTOĞRAF:

SİLVAN

104-3,4 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Cihan Cad. No: 22	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 3, 2	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 104 ada 3 ve 2 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yapı metruk halde olduğu için kapısı kilitliydi bundan kaynaklı sadece dışarıdan incelenebildi. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Bahçe giriş kapısı söveli ve yarım daire kemerlidir. Cephede bir eyvan görünüyor. Metal bir örtüsü olan beşik çatı uygulaması gözlemlenmektedir. Cephede kısmi sıva uygulamaları mevcut. Yapı doğal ve beşeri şartlardan kaynaklı oldukça deforme olmuş olsa da Silvan sivil mimari örneğidir.		

FOTOĞRAF:

104-17 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 308. Sok. No:7	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı deformasyonlara uğramıştır. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	104 - 17	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 104 ada 17 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Konut kısmi olarak tahrip olmuş durumda olsa da hala kullanılır haldedir. Bahçe kapısı yarım daire kemerli orijinal bir kapıdır. Üst örtü ahşap kirişleme üzeri toprak damdır. Yapıda farklı formlarda tepe pencereleri kullanılmıştır. Merdivenleri sıvalanmış durumdadır. Deformasyona uğramış bir yapı olsa da Silvan'da sivil mimari örneğini yansıtıyor.		

FOTOĞRAF:

104-17 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 505. Sok. No: 18	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	115 - 8	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 115 ada 8 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yapıda oldukça zarar görmüş çökmeler meydana gelmiştir. Giriş kapısı söveli ve yarım daire kemerlidir. Pencerelerde de söveler ve kemerli yapısı dikkat çekicidir. Cephede sivri kemerli revaklı bir uygulama var. Aynı zamanda yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır		

FOTOĞRAF:

117-1 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Cihan Cad. No: 10	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	117 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 117 ada 1 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Cephede nişler var. Cephe köşelerinde söveler mevcut. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Cephede taş üzerine boya uygulamaları ile yapı deforme edilmiştir. Cephede nişler mevcut. Yapıya betonarme eklemeler yapılmıştır. Çıkış merdivenleri betonarmeden yapılmıştır.		

FOTOĞRAF:

207-16 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kale Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	207 - 16	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 15.04.2010 / 3053 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Kale mahallesinde yer almaktadır. 207 ada 16 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yapı duvarlarında yıkılmalar meydana gelmiştir. Kemerli ve dikdörtgen şeklindeki pencereleri tahribata rağmen hala belirgindir. Yapının içerisindeki nişler dikkat çekicidir. Çatısı düz bir dam olup belirgin bir Silvan evi örneğidir.		

FOTOĞRAF:

224-11,12,15,17

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 113. Sok No: 5	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	224 - 17	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Konut	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 224 ada 17 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yan yana biden fazla yapı bu alanda bulunuyor. Bu yapılarda Silvan mimarisini yansıtan mekânlardır. Yapılarda yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yapı içerisindeki duvarlara sıva ve boya uygulanmıştır. Üst örtü ahşap kirişleme üzeri toprak damdır Avlulu yapılardır.		

FOTOĞRAF:

314-5 KONUT

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. 507. Sok. No:14	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	314 - 5	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Selahattin mahallesinde yer almaktadır. 314 ada 5 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Metal ve orijinal bir giriş kapısı mevcut. Belirgin bir kat silmesi var. Söveli, nişli, dikdörtgen şeklinde, ahşap doğramalı pencerelere sahiptir. Yapının bir kapısı betonla kapatılmış durumdadır. Sivri kemerli bir eyvana sahiptir. Bazı bölümlerinde çökme mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

474-19

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde yer almaktadır. 474 ada 19 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ LIÇIKA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Akçayır Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	312	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 195	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Akçayır, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 110 km, Silvan ilçesine 22 km uzaklıktadır. Gre Liçika olarak adlandırılan höyük Sarıgül köyünün 1 km güneybatısında yer almaktadır. Höyük, 32 metre yüksekliğinde 180 x 185 metre ölçülerindedir. Yayılım alanı doğu yöndedir. Höyüğün etekleri tarla olarak kullanılmaktadır. Yüzeyde Kalkolitik, Asur, Orta çağ, M.Ö. 3. bin ve M.Ö. 2. bin dönemlerine ait çanak çömlek parçaları görülmüştür.		

FOTOĞRAF:

AKYOL KİLİSİ HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Akyol Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur. Güney ve güneybatı yamacı bahçe, güney etekleri ise tarla olarak kullanılmaktadır. Höyüğün üstünde birkaç yerde de kaçak kazı çukurları gözlemlenmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	37 - 36	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 187	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Akyol, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 74 km, Silvan ilçesine ise 8 km uzaklıktadır. Güneye doğru yayılım gösteren höyük yaklaşık 180 x 200 metre ebatlara sahip olan höyüğün yüksekliği 25 metre yüksekliğindedir. Höyüğün etrafı ve etek kısımları tamamıyla tarım arazisi etkisi altında kalmış olduğu görülmektedir. Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

ALİAĞA EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. Gazi İ.Ö Caddesi No: 16/18	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı özgün durumu düşünülerek restore edilmeli kullanıma kazandırılmalıdır. Çevresinde yer alan yapılarda tarihi yapı özelliği göstermektedirler. Doğru restorasyonla aralarında bütüncül bir ilişki kurulmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	209 - 17	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.09.2006 / 838 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Aliağa evi olarak bilinen Silvan Selahattin Mahallesi 209 ada 17 nolu parsel üzerinde bulunan konak 19. yüzyıl Osmanlı döneminde inşa edilmiştir. Gazi ilkokuluna bitişik haldedir. 2500 metrekarelik alan kaplayan konak 2 avluya sahiptir. Her avluda havuz bulunmaktadır. İçerisinde 21 oda bulunmaktadır. Yapımında moloz ve kesme taş kullanılmıştır. Konağın cephesinde kemer yapılı pencereler bulunmaktadır. Pencerelerin etrafında nişler vardır. Şuan metruk halde olan yapı onarıma ihtiyaç duymaktadır.		

FOTOĞRAF:

QOTÊ ZERA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan – Alibey Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur. Güney ve güneybatı yamacı bahçe, güney etekleri ise tarla olarak kullanılmaktadır. Höyüğün üstünde birkaç yerde de kaçak kazı çukurları gözlemlenmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Silvan İlçesi, Alibey köyünün doğusunda yer almaktadır. Diyarbakır iline 65 km, Silvan ilçesine 23 km uzaklıktadır. Güneye doğru yayılım gösteren höyük 36 metre yüksekliğinde, 177 x 266 metre ebatlarındadır. Höyüğün doğu ve batısından Çelebiya Deresi akmaktadır. Yüzeyden M.Ö. 2. bin ve M.Ö. 1. bine ait çanak çömlek parçaları toplanmıştır.		

FOTOĞRAF:

ALTIBULAK ÇEŞMESİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Demirciler Sok.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çeşme kent merkezinde bulunmasından kaynaklı halk tarafından aktif kullanılabilecek bir yapıdır ancak kurumuş olması ve tahrip olması bu duruma engel oluşturmaktadır. Restorasyon çalışması yapılarak kullanıma sunulup sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	128 - 12	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapı - Dergâh	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.09.2006 / 837 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Altıbulak Çeşmesi (Kaniya Derge) Silvan ilçesi Selahattin mahallesi 128 ada 12 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Kesme taştan yapılmıştır. Yapı yan yana iki sivri kemer şeklindedir. Kemerlerin her birinin içinde iki adet niş ve birer kitabe bulunmaktadır. Çeşme üzerinde yer alan iki kitabe hasar görmüştür. Toplamda dört kaynağa sahiptir. Şuan suyu kurumuş durumdadır.		

FOTOĞRAF:

ARSLANLI BURÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. - Gazi Cad.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Burcun etrafı günümüz yerleşimden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Kalenin etrafında çok fazla yıkım mevcuttur.Doğa ve beşeri faktörlerinden dolay ahribata uğradığı görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	236 - 14	
Tür – Grup - Derece:	Askeri Yapılar - Burç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Burç	
Bugünkü Kullanım:	Burç - Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kare planlı burcun ön yüzündeki kitabenin üzerinde; bir gül bezeğinin iki kenarında karşılıklı duran aslan kabartmaları yer almaktadır. Kitabeyi Eyyubi sultanlarından Melik Evhad Eyyub tarafından yaptırılmıştır. Eyyubi eseridir. Burcun üzerinde birbirlerine bakan aslan ile kaplanın arasında güneş kabartması bulunmaktadır. Üzerindeki kitabe Meyyafarıkin Eyyubileri hükümdarı Melik Evhad Necmeddin'e aittir. Nefis bir yazı ile yazılan kitabesi ünlüdür.		

FOTOĞRAF:

AŞÊ REYS

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Onbaşılar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kırsal kesimlerde mimari bir öğe olarak sıkça kendini gösteren yapılardır su değirmenleri. Gelişen teknoloji ile kullanım amacını gidermek için her ne kadar yeni yöntemler ortaya konmuş olsa da bu yapılar restore edilip korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	281	
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Değirmen	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.09.2010 / 3381	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Değirmen	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Onbaşılar köyünde yer almaktadır. 281 ada üzerindedir. Yapı kültürel yapı sınıfından su değirmenidir. Bu köyde buluna değirmen köy halkı tarafında Aşe Reys olarak adlandırılmaktadır. Su değirmenin kullanım amacı mısır ve buğdayın öğütülmesi yanı sıra beslediği hayvanlarının yiyeceği olan tahıl türlerinin öğütülmesidir. Bu yapıda yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Dikdörtgen bir yapıya sahip olup üst örtüde ve yan kısımlarında çökmeler meydana gelmiştir. Değirmen şuan aktif kullanılmamaktadır.		

FOTOĞRAF:

ATATÜRK EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kale Mahallesi Gazi İlkokulu Caddesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı müze olarak kullanılmasına rağmen yapı içinde tahribatlar mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	207 - 13	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.06.1992 / 1063 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Müze	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın merkez Silvan ilçesinde yer almaktadır. 207 ada 13 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Sivil mimari örneği olan yapı konut grubundadır. Konut günümüzde Atatürk Evi olarak isimlendirilmektedir. Yığma yapım tekniğiyle kesme taştan yapılmış olan yapı avluya sahiptir. Avluya giriş ahşap bir kapıdan sağlanmaktadır. Avluda geleneksel yapı örneği olan bir çeşme yer almaktadır. Aynı zamanda avluda revaklar bulunmaktadır. Avlu zemini taş döşemedir ve duvarlarında nişler bulunmaktadır. İki katlı olan yapının üst katına avludan başlayan merdivenlerle çıkılmaktadır. Üst katta revaktan odalara kapılar açılmaktadır. Üst katta kemerli pencereler aydınlatma sağlamaktadır. Üst döşeme ise ahşap kirişlerle taşınmaktadır. Yapı günümüzde müze olarak kullanılmaktadır.

FOTOĞRAF:

AZİZOĞLU EVİ 107-25

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Azizoğlu Cad. 303 Sok. No: 1 – 3 – 5 – 7 - 93	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:	107 – 3 / 4 / 19 / 20 / 25	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A-3860 (12.10.2011 / 17) (17.12.2015 / 3778) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır Silvan ilçesi merkez mahallesinde yer almaktadır. Yapı 19. yüzyıl eseridir. Sivil mimari örneği olan konut Azizoğlu Evi olarak bilinmektedir. Kendisiyle birlikte aynı özellikleri gösteren dört adet Azizoğlu evi bulunmaktadır. Kalker taştan yapılmıştır. Yapı iki katlıdır. Kapı ve pencereleri kemerli yapıdadır. Çatısı ahşap kirişlerle taşınmaktadır. Pencerelerinde ahşap doğrama kullanılmıştır.		
FOTOĞRAF:		

AZİZOĞLU KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. Azizoğlu Cad. No: 132 (Mescit Mahallesi İnönü Sok. No: 136)	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		2015 sürecinde ilçede yaşanan olaylarda yapının kolluk tarafından kullanılmasından kaynaklı iyice tahribata uğramıştır. Aslına uygun bir şekilde restorasyona ihtiyaç duymaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	120 - 17	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır Silvan ilçesi merkez mahallesinde yer almaktadır. Yapı 19. yüzyıl eseridir. Sivil mimari örneği olan konut Azizoğlu Konağı sur duvarlarının üzerinde, Şah kale kapısının yanında yer alır. Yan parsellerinde yer alan Azizoğlu evleriyle benzer özellikler göstermektedir. Kapı ve pencereleri kemerlidir. Yapı malzemesi olarak kalker taşı kullanılmıştır. Cephedeki söveler dikkat çekicidir. Yapının iç duvarlarında nişler oluşturulmuştur. Mevcut hali metruktur ve oldukça tahribata uğramıştır.

FOTOĞRAF:

GIRÊ MOMIKÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Bağdere Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	236 / 237 / 239 / 240 / 241 / 245	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 189	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bağdere - Bucak merkezi, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Silvan ilçesine 26 km uzaklıktadır. Dönmezler köyünün 500 metre güneyinde yer almaktadır. Gre Momike olarak adlandırılan höyük tamamıyla tarım arazisi olarak kullanıldığı görülmektedir. 48 metre yüksekliğinde, 413 x 299 metre ebatlara sahip olan höyük, kuzey - güney doğrultuda uzanmaktadır. Yüzeyde yapılan incelemelerde Kalkolitik, Asur ve Orta çağ dönemlerine ait çanak çömlek parçaları tespit edilmiştir.		

FOTOĞRAF:

QOTÊ VIRA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Bağdere Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	37'den 43'e kadar, 48'den 62'ye kadar, 64, 74, 649	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 180	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bağdere - Bucak merkezi, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 60 km, Silvan ilçesine 26 km uzaklıktadır. Höyük, 30 metre yüksekliğinde 188 x 202 metre ölçülerindedir. Köy dışına doğru yolun sağ tarafında bulunan höyük, günümüz yerleşiminin etkisi altında kaldığı görülmektedir. Güneybatı yamacından toprak alımı yapılması sonucu mimari öğeler açığa çıkmıştır.Yüzeyde Asur, Orta çağ ve İslami dönem çanak çömlek parçaları ile çakmaktaşı alet parçalarına rastlanmıştır.Höyüğün yamaç kısmında bir tane mezar olduğu görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAHÇEKÖY KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Bahçe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğa ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1141	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Bahçe, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 77 km, Silvan ilçesine ise 8 km uzaklıktadır. Köy girişinin doğu yönünde yamaç bir alanda bulunan kaya mezarları ana kayaya oyulmuş bir biçimde yapıldığı görülmektedir. Dikdörtgen kapı girişi olan kaya mezarları oda biçimde işlenmiş ve birbirine bağlantılı olarak geçiş sağlanmaktadır.Mezar odası içerisinde ana kayaya işlenen nişler ve birden fazla sütunlar bulunmaktadır. Günümüz yerleşimin etkisinden dolayı mezarların iç kısımlarında ve etrafında çok fazla tahribat yaşandığı görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

BAHÇE KÖYÜ ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Bahçe Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Su mimarisinin bir öğesi olan çeşme yapısıyla karşılaşmaktayız ve günümüzde hala kullanılıyor olması motive edici olup daha iyi korunması için daha hızlı müdahale gerektirdiğini göstermektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1159 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Bahçe (Kürtçe adıyla Bahça) köyünde yer almaktadır. Yapı kültürel yapı grubunda olup türü çeşmedir. Köy halkı tarafından Kaniya Jorin olarak adlandırılmaktadır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. İçeriden çatısı oval bir görünüme sahipken dışarıdan düzdür. Sonradan eklenen metal bir kapısı vardır. Suyun aktığı bir oluk zeminde devam etmektedir. Oluğun içi sıvanmıştır. Su akışı günümüzde de mevcuttur ve köy halkı tarafından aktif kullanılmaktadır.

FOTOĞRAF:

BELEDİYE CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. Sinema Meydanı Gazi Caddesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Cami olarak varlığını sürdüren yapı cephesinde bir kısım hasarlara rastlanılmaktadır küçük onarımlar yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	137 - 6	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Kilise	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.07.1983 / A4475 (12.10.2011 / 17)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kilise	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Belediye Cami olarak bilinen yapı Silvan ilçesi Selahattin mahallesi 137 ada 6 nolu parsel üzerinde yer almaktadır. Silvan'daki Ermeni cemaati tarafından 1892 tarihinde inşa edilen kilisenin adı Surp Stephanos'muş. Kıldani Kilisesi olarak bilinmektedir. Kilise olarak kullanımı son bulduktan sonra bir dönem Kasaplar Çarşısı olarak kullanılmıştır. Yakın tarihe kadar şehir sineması olarak kullanılan kilise, 1992 tarihinde Silvan Belediyesi tarafından camiye çevrilerek Belediye Camisi adını almıştır. Şuan varlığını cami olarak sürdürüyor. Yapımında kesme taş kullanılmıştır. Cephede kemerli pencereler mevcuttur. İki kapısı da taç kapıdır. İç tasarımında beşik tonozlar yer almaktadır. Yapı incelendiğinde dış duvarında tahribatlara rastlanılmaktadır.		
FOTOĞRAF:		

BEREKETLİ HÖYÜĞÜ – EŞME KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Eşme Köyü Bereketli Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	457 – 458 - 462	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 190	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	

Genel Tanım	FOTOĞRAF:
Eşme, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir köydür. Bu köye bağlı olan Bereketli mezrası ise Diyarbakır iline 85 km, Silvan ilçesine 25 km uzaklıktadır. Mahalleden Diyarbakır, Batman, Silvan ve Bismil'e olmak üzere toplam 4 farklı yol ayrılır.Höyük Bismil'e giden yol üzerinde köyün güney tarafında bulunmaktadır. Ayrıca doğu eteklerinde stabilize bir yol geçmektedir.Höyük üzerinde günümüz yerleşimi bulunduğundan dolayı toprak seviyesinin oldukça aşağıya inildiği görülmektedir.Yerleşim yerindeki toprak çok fazla dağıldığı için yoğun tahribat söz konusudur.	

FOTOĞRAF:

BEYPINAR HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Beypınar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Köy yerleşimi tamamıyla höyük üzerine kurulmuştur. Höyükten yoğun bir şekilde toprak alınmıştır. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Höyük	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 04.05.2005 / 260	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Beypınar köyünde yer almaktadır. Diyarbakır iline 95 km, Silvan ilçesine 17 km uzaklıktadır. Höyüğün batı eteklerine yakın mesafede bir dere akmaktadır. Höyüğün doğu kısmının tamamı yıkılmış durumdadır. Höyüğün genelinde bir yapılaşma mevcuttur. Yüzeyden ele geçen çanak çömlek parçaları Kalkolitik, Asur dönemlerine ve Orta çağa tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

BOYUNLU KAYA MEZARI 1,2

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Boyunlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarları şahıslara ait arazi içerisinde bulunduğundan dolayı yoğun bir tahribata uğradığı görülmektedir. Mezarın içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1233 20.03.2013 / 1234	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Boyunlu, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 96 km, Silvan ilçesine 13 km uzaklıktadır. Köy merkezinin 10 km ötesinde bulunan kaya mezarları ana kayaya oyulmuş biçimdedir. Bölge halkına ait bahçe arazisi içinde bulunan kaya mezarın giriş kısımları tamamıyla tahrip olduğu görülmektedir. Doğal kayaya işlenen nişlerin kırıldığı görülmektedir yan yana bulunan 2 adet kaya mezarının içinde herhangi bir bezeme bulunamamaktadır. Mezarların içinde kaçak kazı çukurları mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

BOYUNLU SÜTUNLU KAYA MEZARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Boyunlu Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Define arayıcılarının tahribatı ve kaya yapısının yıpranmaya müsait olması dolayısıyla çok hasar görmüş olduğu görülmektedir. Mezar odası ve sütunların doğal ve beşeri faktörlerinden dolayı tahribata uğradığı gözlemlenmektedir. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1232	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Boyunlu, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 96 km, Silvan ilçesine 13 km uzaklıktadır. Köye giden yolun doğu tarafında bulunan yamaçtaki ana kayaya oyulmuş sütunlu kaya mezarı bulunmaktadır. Kaya mezarının bulunduğu alana ulaşan bir yol yoktur ve tarlaların içinden geçilerek, yamaç yukarı yaya yolundan kısa bir tırmanmayla ulaşılabilmektedir. Kaya mezarının dış kısmı dikdörtgen şeklindedir ve yaklaşık olarak, yüksekliği 5 metredir. Cephede iki sütun bulunmaktadır.Mezarın sol kısmında ve solda yer alan üçüncü sütunda kırılmalar meydana gelerek hasar meydana gelmiştir. Mezar odası salonun ortasında bulunan dikdörtgen bir kapıdan girilir ve oda koridorun yüksekliğine göre oldukça basıktır. Tavanı da hafif basık bir yapıya sahiptir. Mezarın dışında bulunan alanlarda kayalara oyulmuş basamaklar mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

ÇAKILTEPE ÇOBANTEPE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Çakıltaş Köyü Çobantepe Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Höyüğün tepe kısmında kaçak kazı çukuru bulunmaktadır. Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur.
Ada – Parsel – Pafta:	50 / 51	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 185	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çakıltaşı, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Çobantepe köyünün doğusunda yer almaktadır. Yaklaşık 28 metre yüksekliğindeki höyüğün kuzeyinden güneyine doğru Hazro Çayı geçmektedir. Yüzeyden ele geçen çanak çömlek parçaları Kalkolitik, Helenistik, Roma ve İslami dönemlere tarihlendirilmiştir. Güneyinde köy yerleşimi vardır. Güney ve doğu eteklerinde ise tarımsal faaliyetler yapılmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ÇARDAK KÖYÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Çardak Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip edildiği görülmektedir. Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Sit – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 - 19	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Antik Taş ocağı	
Bugünkü Kullanım:	Antik Taş Ocağı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çardak köy, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 89 km, Silvan ilçesine 2 km uzaklıktadır. Çardak köyünün kuzeydoğusunda yer alan kayalık arazide, ana kayaya oyulmuş çok sayıda sarnıç ve 3 işlik yapısı tespit edilmiştir. Kayalık arazide birbirinden bağımsız yaklaşık 5 adet sarnıç yapısı yer almaktadır. Farklı ağız çaplarına ve derinliğe sahip sarnıçların en büyüğü ve en farklı yapıdaki sarnıç, alanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. Bu sarnıcın kuzeye bakan kemerli bir girişi bulunmaktadır. Alanın yaklaşık 50 metre kuzeyinde antik taş ocakları tespit edilmiştir. Antik taş ocakları ise iki bölüme ayrılmış iç kısım, tamamıyla kırıldığı için derinliği hakkında kesin bir şey söylenememektedir. Arazi yapısının tamamen kayalık olduğu mevkide yer alan taş ocağının batı kısmında, yarım bırakılmış kare bir yapı bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ÇİĞDEMLİ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Çiğdemli Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının üst örtüsü tahrip edilmekle beraber mezarın kapısı da mezar soyguncuları tarafından açılıp yok edilmiştir. İç kısmı ise toprak, taş ve su ile dolmuştur. Su birikintisi, kaya mezarını nemlendirip yosun tutmasına neden olduğu görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1138	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Silvan İlçesi, Çiğdemli köyünün merkezinde yer almaktadır. Köyün doğusunda ana kayaya oyularak yapılmış 1. kaya mezarı tespit edilmiştir. Giriş kısmı güneye bakan, dikdörtgen ve iki katlı bir yapıya sahip olan mezarın birinci katında herhangi bir şey yokken ikinci katında 3 adet kline yapısı vardır. Köyün kuzeybatısında 2. bir kaya mezarı tespit edilmiştir. Doğusunda ve batısında birer adet dikdörtgen pencere bulunan mezarın iç kısmında 3 adet kline yapısı vardır. Köyün güneybatısında aynı ana kaya üzerinde bir sıra halinde kümelenmiş 3 adet kaya mezarı daha bulunmaktadır. Bu mezarların iç kısımlarında da 3 adet kline yapısı vardır.		

FOTOĞRAF:

ÇIĞIL BÖLÜKÇAYIR HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Çığıl Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.Höyüğün eteklerinde de tarımsal faaliyetler yapılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	235	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.06.2014 / 2278	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Çiğil, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Silvan'ın güneydoğu yönünde 18,6 km uzağında yer alır. Diyarbakır il merkezinin ise Doğu yönünde 82,4 km uzağında bulunur. Höyük yaklaşık 20 metre uzunluğundadır. Batı yamacında ve etek kısımlarında günümüz köy yerleşimi bulunmaktadır. Ayrıca tam tepesi üzerinde bir konut yer almaktadır. Höyüğün batı yamacından köy halkı tarafından toprak alınmıştır. Höyüğün doğu tarafından stabilize bir yol geçmektedir.		

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA ROMÎ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Demirkuyu Köyü - Kazandağı Mevkii	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı kaya mezarlarında tahribat söz konusudur. Kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1151	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Silvan İlçesi, Silvan - Bitlis karayolunun 20 km solunda Kazandağı mezrasının aşağı kısmında yer almaktadır. Yerleşme, doğal ana kayaya oyulmuş biçimde yapılmıştır. Dikdörtgen bir kapı girişi olan kaya mezarı yüksek bir yerde işlendiği için ulaşım biraz güç gerekmektedir. Mezarın içi tam olarak görünemediği için kaç kline olduğu bilinememektedir.		

FOTOĞRAF:

DEMİRKUYU KIRK BASAMAK SARNIÇ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Demirkuyu Köyü - Darıseven Mevkii	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Doğal ve beşeri faktörlerden dolayı tahrip edildiği görülmektedir. Kaçak kazılar alan için tehlike arz etmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmamaktadır. Alanda bilimsel kazı, sondaj ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Sarnıç	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1149	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Sarnıç	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Demirkuyu, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır il merkezine 108 km, Silvan ilçesine ise 25 km uzaklıktadır. Darıseven köyünün kuzeydoğusunda yer alan kayalık arazide, ana kayaya oyulmuş çok sayıda sarnıç ve 1 işlik yapısı tespit edilmiştir. Kayalık arazide birbirinden bağımsız yaklaşık 12 adet sarnıç yapısı yer almaktadır. Farklı ağız çaplarına ve derinliğe sahip sarnıçların en büyüğü ve en farklı yapıdaki sarnıç, alanın kuzeydoğusunda yer almaktadır. Alanda 4 basamaklı bir merdiven yapısı da bulunmaktadır. Üzerinde çok fazla toprak bulunduğundan dolayı başka basamaklar görülememektedir. Sarnıçların çoğunun içleri toprak ve taşla doldurulduğu için derinlikleri tam olarak bilinememektedir.

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA HIRMO

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Demirkuyu Köyü - Darıseven Mevkii	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarları samanlık olarak kullanılmaktadır. Günümüz yerleşiminden dolayı kaya mezarlarında tahribat söz konusudur. Kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1224	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Darıseven köyünün kuzeyinde yer almaktadır. Kaya mezarının büyük bir kayalığın alt seviyesinde dikdörtgen formlu bir kapı açıklığı ile mezar odasına geçilmektedir. 3 klineli bu mezarın 40 metre batısında kayalığın üst seviyesinde bir mezar odası daha bulunmaktadır. Ancak buraya girilememiştir. Üçüncü mezar odası batıdadır. Bu oda kayalığın alt kısmına açılmış ve içi samanla doldurulmuştur. Dördüncü mezar odası köyün güneydoğusundadır. Beşinci mezar odası köyün kuzeybatısındadır ve 3 klinesi vardır. Altıncı ise köyün güneyindedir, 3 klinesi vardır ve yuvarlak bir niş içine açılan kapısı bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

HITRAPGURYAN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan - Dinlendi Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyük, köy yerleşimi altında kalmıştır. Bu yüzden de höyük düzleşmiş olduğu görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj, kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1225	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır İli, Silvan İlçesi, Dinlendi köyünde yer almaktadır. Höyük, yaklaşık 15 metre yüksekliğinde ve 140 x 81 metre ölçülerindedir. Höyük, köy yerleşimi altında kalmıştır. Bu yüzden de höyük düzleşmiştir. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik ve Tunç çağlarına tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

ESKİKÖY

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Eskiköy Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının kapı kısmı tahrip edildiği görülmektedir. Doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı yapının bozulduğu gözlemlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.0.2013 / 1143	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Eskiköy köyünün 250 metre güneyinde yer almaktadır. 1,5 metre uzunluğunda ve 2,5 metre genişliğinde olan kaya mezarının içinde doğu, batı ve kuzey yönde 3 adet kline vardır. Doğu kısmında iki bölümden oluşan işlik yapısına rastlanmıştır. Mezarı içi toprakla dolduğu için daha fazla detayı görünememektedir.		

FOTOĞRAF:

EŞME HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Eşme Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	456 - 198	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 184	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Eşme, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 76 km, Silvan ilçesine 20 km uzaklıktadır. Köy yerleşiminin sonunda yer alan höyük doğu ve batı yönlere doğru yayılım göstermektedir. Yaklaşık 20 metre uzunluğunda ki höyük üzerinde günümüz mezarlıkları bulunmaktadır. Modern yerleşimin etkisinden dolayı höyüğün batı eteklerinde toprak alımı olduğu görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

GAZİİLKOKULU

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan - Kale Mahallesi No: 4	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapıya eklenen diğer yapılar kendi özgünlüğünü yansıtmasını kısmen engellemektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	209 - 19	
Tür – Grup - Derece:	İdari Yapılar - Okul	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Okul	
Bugünkü Kullanım:	Okul	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Gazi İlkokulu olarak bilinip Silvan ilçesi kale mahallesinde yer alan yapı 209 ada 19 nolu parsel üzerine konumlanmıştır. 1908 yılında inşa edilen yapı bir dönem askeri yapı olarak kullanıldıktan sonra kullanım şekli eğitim yapısı olarak dönüştürülmüştür. U planlı, iki katlı, kırma çatılı okul yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir. Yapı malzemesi olarak kalker taşı kullanılmıştır. Yapıya giriş gösterişli bir taç kapı ile sağlanmıştır. Yapı köşelerindeki söveler ve katlar arasındaki silmeler cepheye hareketlilik katmıştır. Yapı cephesinde genel olarak basık kemerli aynı zamanda farklı formlarda tepe pencereleri yer almaktadır.

FOTOĞRAF:

GIRÊ HEMEDIYA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan – Susuz (ETŞA) Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	85 – 86 – 87 – 89 – 219 - 220 - 221	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 182	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Susuz (Etşa) köyünün 2 km güneyinde yer almaktadır. 39 metre yüksekliğe ve 351 x 380 metre ebatlara sahip olan höyüğün batısından kuzey - güney yönlü bir dere akmaktadır.Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik,Tunç,Roma dönemlerine ve Orta çağa tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

GÖKÇETEVEK HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Gökçetevek Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün güney ve doğu yamacından yoğun bir şekilde toprak alımı mevcuttur. Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 121, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 143, 144, 145, 146, 186	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 179	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Gökçetevek köyünde yer almaktadır. Höyük, 321 x 331 metre boyutlarında ve 46 metre yüksekliğindedir. Höyüğün güney ve doğu yamacından yoğun bir şekilde toprak alımı mevcuttur. Doğu kısmında toprak alımı sonucu çakıl taşlarıyla döşeli bir zemin ortaya çıkmıştır.		

FOTOĞRAF:

GIRBLOK HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Gördük Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün kuzeyinde ve tepe kısmında yapılaşma görülmüştür. Bundan dolayı höyük üzerinde tahribat söz konusudur. Güney eteklerinden de toprak alımı yapıldığı gözlenmiştir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 2. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1227	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Gördük köyünün batısında yer almaktadır. Höyük, 19 metre yüksekliğinde ve 244 x 281 metre boyutlarındadır. Güneyinden su kanalı geçmektedir. Höyüğün kuzeyinde ve tepe kısmında yapılaşma görülmüştür. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik, Tunç ve Orta çağ dönemlerine tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

GIRE ÇELEBIYA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Şanlı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün batı yamacında yaklaşık 6 metrelik bir toprak alımının olduğu saptanmıştır. Tepe kısmında, doğu yönde 2 m genişliğinde 3 m uzunluğunda bir kaçak kazı çukuru görülmüştür.
Ada – Parsel – Pafta:	492	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 192	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Şanlı köyünün batısında yer almaktadır. Höyük yaklaşık olarak 27 metre yüksekliğinde ve 146 x 163 metre boyutlarındadır. Batısında kuzey - güney yönlü akan Çelebiyan Deresi vardır. Yüzeyden toplanan çanak çömlek parçaları Kalkolitik, 1. bin dönemlerine ve Orta çağa tarihlendirilmiştir.		

FOTOĞRAF:

GIRE QASIMÎ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan - Selahattin Mah. İsmail Beşikçi Cad. No: 23 - 23A	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı tamamen kullanılmaz durumda olup restorasyona ihtiyaç duymaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	474 - 29	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 22.09.2006 / 839 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkez mahallesinde yer alan konut 474 ada 29 parsel üzerindedir. Gündoğdu konut olarak adlandırılmaktadır. İzlerine bakıldığında avlulu bir yapı özelliği gösterdiği görülmektedir. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Günümüzde neredeyse kalıntı halindedir. Sadece iki duvarı ayaktadır.		

FOTOĞRAF:

GÜNDÜZKÖYÜ KAYA MEZARLARI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Gündüz Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının üst örtüsü tahrip edilmekle beraber mezarın kapısı da mezar soyguncuları tarafından açılıp yok edilmiştir. İç kısmı ise toprak, taş ve su ile dolmuştur. Su birikintisi, kaya mezarını nemlendirip yosun tutmasına neden olduğu görülmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1154	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Gündüz köyünün 1 km kuzeybatısındaki kayalık arazi üzerinde yer almaktadır. Kayalık alanda birbirinden bağımsız şekilde yapılan kaya mezarları aynı forma sahip olduğu görülmektedir. İçinde üç kline yapısı bulunan kaya mezarı, 3 metre genişliğinde, 2,5 metre derinliğinde ve yuvarlak kemer içerisinde kare bir girişe sahiptir.		

FOTOĞRAF:

HASAN SOLMAZ EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 505. Sok. No:39	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapı geleneksel mimari örneğidir. Kullanılmasından kaynaklı tahribat düzeyi artmıştır. Özüyle ve çevresindeki eserlerle uyumlu bir restorasyona ihtiyaç duymaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	314 - 20	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkez mahallesinde yer alan yapı 314 ada 20 parsel üzerine konumlanmıştır. Yapı sivil mimari eseri olup konut grubundadır. Aynı zamanda bu konut "Hasan Solmaz Evi" olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde metruk halde olan yapı geleneksel bir mimariye sahiptir. Zemin + 1 kattan oluşmaktadır. Cephesi incelendiğinde birinci katta uygulanan pencerelerde yarım daire kemerlere rastlanılmaktadır. Bununla birlikte aynı katta döşemesi şuan bulunmayan bir balkon görülmektedir ve balkonda kemer kullanılmıştır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Metruk halde olan yapıda yabancı kullanımını önlemek amacıyla dış kapısı briketle kapatılmıştır. Bu nedenle iç kısmı incelenememiştir.

FOTOĞRAF:

HASUNİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Merkez	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Geniş çaplı bir kazı ve araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Hasuni Kaya Kilisesi define avcıları ve ziyaretçiler tarafından tahrip edilmektedir. Dönemsel öneminin vurgulanması için çalışmalar sistemli bir şekilde başlatılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:	101 - 1	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı – Mağara – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 08.12.1990 / 640 17.09.2014 / 2461	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVBKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Mağara	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Hassuni Mağaraları, Diyarbakır'ın Silvan ilçesinin Bahçe köyünde yer alan mağaralardır. Hassuni vadisi ve mağaraları, Güneydoğu Torosların güney kanadında ve Silvan ilçe merkezinin 5 km kuzeydoğusunda bulunmaktadır. Anadolu'nun en eski mağara yerleşim yerlerinden biri olan Hasuni Mağaraları arkeolojik değere sahip olup, Mezolitik (Epipaleolitik) döneme kadar tarihlenmektedir. Yontma taş devri olarak bilinen bu dönemde insanlar yerleşik hayata geçmiş, kendilerini korumak ve avlanmak için taşları yontmaya başlamıştır. Hasuni'de bu dönemde kurulmuştur. Bir kaleyi andıran yekpare kaya parçaları üzerinde oyularak yapılan ve irili ufaklı 300 odadan oluşan Hasuni Mağaraları kapladığı alan ve mağara sayısı itibari ile Anadolu'da emsal teşkil etmektedir. Biri kaya kilisesi olmak üzere iki kiliseye sahip olan Hasuni Mağaraları koridorlarla birbirine bağlıdır. Kaya parçalarının dizilmesiyle taş yollar ve kayaların oyulması ile çıkış merdivenleri, sarnıçlar, su arkları, kiliseleri, dokuma atölyeleri gibi şehirleşmenin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayan önemli yapılara sahiptir.

FOTOĞRAF:

İNCESU TILMIN HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - İncesu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.05.2012 / 515	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesinin 6 km doğusunda İncesu (Tilmin) köyündedir. Yüksekliği 25 metre, çapı 150 metre olan höyüğün üstünde bir ev ve doğu yamacında teraslama vardır. Höyük üzerinde olasılıkla M.Ö. 1. binyılın ilk yarısının basit malı ile buna yakın kırmızı astarlı, açkılı ve çark yapımı bir melzemeli parçalar bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KARA BEHLÜL CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Kara Behlül Bey Cad.
Yapım Tarihi - Dönem:	
Ada – Parsel – Pafta:	226 - 17
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Cami
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 872 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)
Onarımlar:	
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK Diyarbakır KVKBK
Orijinal Kullanım:	Cami
Bugünkü Kullanım:	Cami

GÖZLEM

Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı cami olarak kullanılmaktadır.

HARİTADAKİ KONUMU:

Genel Tanım

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi merkez mahallesinde yer almaktadır. Cami 226 ada 17 nolu parsel üzerinde konumlanmıştır. Kara Behlül Camii Kürtçe adıyla Camîya Mîra olarak bilinir. 16. yüzyıl eseridir. Caminin önünde, yakın zamanlarda yeniden düzenlendiği anlaşılan üç kenarı revaklı geniş bir avlusu vardı. Gri renkte kesme taştan yapılan bu cami kare planlı olup, üzeri sekizgen bir kasnağa oturan tek kubbe ile örtülmüştür. Kubbenin üzeri dıştan pramidal şekle sokulmuştur. Son cemaat yeri altı ahşap sütuna dayanan altı bölüme ayrılmış ve üzeri de ahşap bir çatı ile kapatılmıştır.
Taç kapının kırık kemerli bir tonoz parçası ile örtülü bir nişi vardır. Ana nişin köşelerinde üzerleri geometrik örneklerle süslü iki gömme sütuncuk görülmektedir. Yapının herhangi bir yerinde inşa kitabesi yoktur. Aynı zamanda 226 ada 68 nolu parselde de hazire alanı yer alır. Hazire çevresi çitlerle korunan türbe anlamına gelir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KARACALAR HÖYÜK

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Karacalar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Höyüğün batı ve kuzey yönlerinde yapılan yoğun toprak alımı mimari öğelerin açığa çıkmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2003 / 3308	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Karacalar köyünde yer almaktadır. Diyarbakır iline 104 km, Silvan ilçesine 13,5 km uzaklıktadır. Kuzey - güney doğrultuda uzanan höyük, yaklaşık 41 metre yüksekliğinde ve 200 x 100 metre ebatlarındadır. Günümüz yerleşiminden dolayı höyükten çok fazla toprak alımı olduğu görülmektedir. Yüzeyden Kalkolitik, Tunç çağı, Asur ve Orta çağ dönemlerine tarihlenen çanak çömlek parçaları ele geçmiştir.		

FOTOĞRAF:

KASIMLI KÖYÜ GREKASIMI HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kasımlı Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı höyük üzerinde kaçak kazı çukurları ve toprak alımı olduğu görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	213 – 214 – 215 – 216 – 217 – 302 – 304 – 305	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 07.06.2007 / 1114 (24.04.2013 / 1312) 23.10.2019 / 7188	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Kasımlı köyünde, Diyarbakır - Silvan karayolu üzerinde yer almaktadır. Güneye doğru yayılım gösteren höyük, 34 metre yüksekliğinde ve 500 x 250 metre boyutlarındadır. Höyüğün batısında kaçak kazı çukurları görülmüştür. Yerleşme üzerinde koruculara ait kulübe bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KAYA KABARTMASI BOYUNLU

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Boyunlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:	I.Ardişir Kabartması	Kaya kabartması beşeri ve doğa faktörlerinden dolayı oldukça tahribata uğramıştır. Kabartmanın bulunduğu alan bilimsel çalışma ile korunmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kalıntılar - Kabartma	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 18.12.2003 / 3310	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kabartma	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Kabartması	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Boşat Kalesi üzerinde bulunan I.Ardeşir'e ait kabartmasıyla ünlüdür. At üzerindeki I. Ardeşir'in arkasında ayakta duran bir insan figürü bulunmaktadır.M.S. 226 - 395 tarihlerinde önemli merkezlerden olan ve daha sonra da önemini kaybetmeyen Boşat Kalesi, Roma ve Sasanilerin ortak eseridir.		

FOTOĞRAF:

KAYDERE HEFTDER KAYA YERLEŞİMİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan - Kayadere Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Doğal ve beşeri faktörlerin etkisinden dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Ayrıca defineciler tarafından kaçak kazı çukurların açıldığı gözlemlenmiştir. Alanda herhangi bir koruma önlemi alınmamıştır. Bölgede yapılacak bilimsel temizlik ve kazı çalışmayla yapıların tamamen ortaya çıkarılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Arkeolojik Yerleşme – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 197	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kayadere, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 87 km, Silvan ilçesine ise 7 km uzaklıktadır. Bölge halkı tarafından ismi ''Ferhend'' diye bilinir. Alana 5 kilometrelik yürüme mesafesinde varılabilmektedir. Köyün kuzey yönünde ağaçlar arasındaki yamaçta, kaya sığınakları ve kayalar arasındaki boşluklar yerleşme yeri olarak kullanılmıştır.Üst kısmında doğa oluşumları neticesinde büyük kaya blokları ortaya çıkmıştır. Bu kayalardan kopan daha küçük boyutlu parçalar yamaçlara dağılmış bir durumdadır. Kayalar arasındaki boşluklar mekânlara giriş yerleri olarak kullanılmıştır.Kaya basamakları; kaya sığınakları; oyuklar yine yerleşim alanları olarak seçilmiştir. Kayanın içine açılmış çukurlar olasılıkla depo çukurları olarak kullanılmış olabilmektedir.

FOTOĞRAF:

KEMUK KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kumgöl Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Çalışmamız sırasında ne yazık ki köprüyü göremediğimiz için yapı şekli incelenememiştir. Sebebi ise yapılan Silvan barajından kaynaklı köprünün tamamı baraj suları altında kalmıştır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 10.02.1990 / 388	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Kemuk Köprüsü Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Kumgölü mahallesinde yer almaktadır. Malabadi Köprüsü'nün kuzeyinde olan Kemuk Köprüsü'nün Malabadi Köprüsü'nden önce yapıldığı ve Mervaniler dönemine ait olduğu söylenmektedir. Günümüzde tamamen Silvan barajının altında kalan köprünün bir de efsanesi vardır. Efsaneye göre Malabadi Köprüsünü yapan usta kalfasını uygun taş kesip göndermesi için Kemuk köprüsünün bulunduğu bölgeye gönderir. Kalfa bir taraftan Malabadi Köprüsü için uygun taşları gönderirken diğer taraftan Kemuk Köprüsü'nü yapmaktadır. Kemuk Köprüsü'nü bitirdikten sonra Malabadi Köprüsü için hazırlanan son taşları kesip ustasının yanına gelir. Ustası neden geldiğini sorar. Kalfa: "yaptığım hesaba göre getirdiğim taşlar Malabadi Köprüsü'nün yapımı için yeterlidir" der. Usta şaşırır. Köprünün yapımı bittikten sonra kalfasının haklı olduğunu gören usta durumu hükümdara iletir. Hükümdar meydana gelen eşsiz bu eserden dolayı Ustayı ödüllendirir. Kalfayı ise ileride makamına göz koyar diye ölümle cezalandırır.

FOTOĞRAF:

KEPO HÖYÜĞÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Başdeğirmen Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:	201 – 210 – 211 – 212 – 213 – 214 – 215 – 216 – 217 – 218 – 219 – 220 – 259 – 261 – 253 – 254 – 252 – 251 – 250 – 248 – 247 - 246	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.10.2001 - 2710 (17.09.2014 / 2458)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Yeri	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Başdeğirmen, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 103 km, Silvan ilçesine ise 17 km uzaklıktadır. Kepo köyünde bulunan höyük yaklaşık 30 metrelik bir alana kuzey ve güney yönlü yayılım göstermektedir. Höyük üzerinde yapılaşma devam etmektedir. Höyüğün batı yamacından köy halkı tarafından toprak alınmıştır. Bundan dolayı iç kesitleri görülmektedir.		

FOTOĞRAF:

KEPO KERVANSARAY

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Başdeğirmen Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Etkileyici bir görünüme sahip olan kervansaray yapısı metruk halde olmasından ve herhangi bir koruma önlemi olmamasından kaynaklı oldukça tahrip olmuştur. Aslına uygun bir şekilde yenileme yapılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Kervansaray	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 23.05.2012 / 514 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kervansaray	
Bugünkü Kullanım:	Kalıntı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesi Başdeğirmen (Kepo) köyünde yer almaktadır. Kültürel yapı grubunda yer alıp kervansaray olarak tanımlanmaktadır. Köy halkı yapıyı köyün isminden de gelen Kepo ismiyle adlandırmaktadır. Döneminde ticaret yolu geçiş güzergâhında bulunduğundan kaynaklı dinlenme, ihtiyaç giderme, konaklama amaçlı kullanılan yapı günümüzde oldukça tahrip halde olup köydeki atık malzemelerin konulduğu bir depo gibi kullanılıyor. Kemerli yapısıyla oldukça geniş bir alanı da kaplayan yapının üstü toprak örtüyle örtülüdür.		

FOTOĞRAF:

KIRIK MİNARE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - YİBO Civarı	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Zaman içerisinde tahribata uğrayıp boyunda kısalma olmuş olsa da bütüncül bir şekilde ayakta durmaktadır. Sonrada eklenen metal merdivenler dışında görünümü gayet doğaldır. Okul bahçesinde yer almasından kaynaklı ulaşımı biraz zordu.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Askeri Yapılar - Kale	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli- 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kule	
Bugünkü Kullanım:	Minare	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır Silvan ilçesi merkezinde yatılı bölge okulu yerleşkesinde yer alan minare Kırık Minare olarak adlandırılmaktadır. Eyyubiler döneminde 1199 - 1244 tarihleri arasında inşa edildiği, üzerindeki kitabelerden anlaşılmaktadır. Yapı kare planlıdır. Minarenin tüm cephelerinde yazıtlar yer almaktadır. Çok belirgin kat silmeleri mevcuttur. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Yüksekliği 35 metre olup beş katlıdır. Kırık minare denmesinin sebebi ise aslında beş kattan daha yüksek olması ancak kırılmış olmasıdır. Kırık minarenin şerefesi yoktur. Mevcut haline metal merdivenler eklenmiştir.

FOTOĞRAF:

KLAVUZLAR EVİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. Sur Üstü Sok. No: 15	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	138 - 42	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 09.11.2006 / 872 (12.10.2011 / 17)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Selahattin mahallesinde yer almaktadır.138 ada 42 parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Bu konut Kılavuzlar Evi olarak da adlandırılır. Yapı malzemesi olarak kesme ve moloz taş kullanılmıştır. Pencerelerde söveler kullanılmıştır. Üst örtü ahşap kirişleme üzeri toprak damdır. Yapı doğal ve beşeri koşullardan kaynaklı zarar görmüş şuan metruk durumdadır.		

FOTOĞRAF:

KONUT 115,13

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Azizoğulları Sok. No:22	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	115 - 13	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (22.05.2013 / 1409)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	

Genel Tanım

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 115 ada 13 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yapı kullanılmamaktadır ve kapısı kilitli durumdaydı ancak dışarıdan incelendiğinde bile bu yapının Silvan'ın sivil mimariyi yansıtan konut örneklerinden biri olduğu anlaşılmaktadır. Henüz giriş kapısındaki kemer ve söveler bunu bize göstermektedir. Aynı zamanda kemerin üzerinde yer alan niş örneği de bunun bir yansımasıdır. Yapı malzemesi olarak da taş kullanılmıştır. Üst katı sıvalıdır sonradan eklenmiş olabilir.

FOTOĞRAF:

FOTOĞRAF:

KONUT 115-13

Adres Bilgileri:	Diyarbakır- Silvan-Mescit Mah. Azizoğulları sok.no:22	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	115 - 13	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (22.05.2013 / 1409)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 115 ada 13 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. İki katlı bir yapıdır. Cephede dikdörtgen yapılı pencereler görülmektedir. Yapıda geleneksel Silvan yapısı izleri görülmektedir. Söveli kemerli pencereleri ve yuvarlak formda tepe pencereleri bulunmaktadır. Aynı şekilde söveli kemerli bir giriş kapısı vardır. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Ön cephede boya izleri yan cephede de sıva izleri görülmektedir. Sivri kemerli bir balkonu vardır. Üst örtüdeki ahşap kirişler görülmektedir ancak metal bir üst örtü eklenmiştir.

FOTOĞRAF:

KONUT 120-14

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Selahattin Mah. 502 Sok. No:3	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	120 - 14	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 24.09.2008 / 1760 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Selahattin mahallesinde yer almaktadır. 120 ada 14 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Avluya giriş kapısı söveli ve kemerlidir. Ancak bir giriş kapısı yerinde yoktu. Yapı malzemesi olarak taş kullanmıştır ve cephede taşın üzerine sıva ve boya uygulanmıştır. Cephede dikdörtgen pencereler bulunmaktadır. Konuta giriş merdivenlerine beton dökülmüştür. Çatısı düz damdır. Avluda yapıdaki çökme izlerini görebiliyoruz.

FOTOĞRAF:

KONUT 120-15

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 505. Sok. No: 5	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	120 - 15	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 120 ada 15 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Pencereler dikdörtgen formludur. Aynı zamanda pencereler söveler mevcuttur ve kemerli bir yapısı vardır. Yapıda dairesel tepe pencereleri de ayrıca dikkat çekmektedir. Çatıda ahşap kirişler kullanılmıştır ve düz bir toprak damdır ancak güncel durumu zarar görmüş ve çökmeler meydana gelmiştir.		

FOTOĞRAF:

GIRÊ QAZUXA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kumluk Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanın genelinde toprak alımı yapıldığından dolayı tahribata uğradığı görülmektedir. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	11 – 125 - 128	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük – 1. Derece	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 194	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Yerleşim Alanı	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Kumluk, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı birmahalledir. Diyarbakır iline 56 km, Silvan ilçesine 33 km uzaklıktadır. Gre Kazua olarak adlandırılan höyük güneye doğru yayılım göstermektedir. Yaklaşık 180 x 200 metre ebatlara sahip olan höyüğün yüksekliği 10 metre yüksekliğindedir.Höyüğü etrafı ve etekkısımları tamamıyla tarım arazisi etkisi altında kalmış olduğu görülmektedir. Höyüğün kuzeyinden başlayıp doğu tepesini de içine alan kesintisiz ve derin toprak alımı mevcuttur.		

FOTOĞRAF:

MALABADİ KÖPRÜSÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Çatakköprü Bucağı	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Köprü günümüzde ayakta durmaktadır ancak çevresinde yapılmış olan Silvan barajının varlığı köprünün görselliğini olumsuz etkiliyor ve bir görsel karmaşa yaratıyor.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 16.06.2004 / 3447 (24.11.2011 / 102) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır Silvan ilçesinde yer almaktadır. Yapı Artuklular döneminde hatta üzerindeki yazıta göre 1147 yılında inşa edilmiştir. 7 metre eninde 150 metre uzunluğunda olan köprüyü diğerlerinden ayıran şey dünyadaki taş körüler arasında kemeri en geniş açıklığa sahip olan köprü olmasıdır. En geniş kemeri 38,6 metre olmakla birlikte toplam beş kemere sahiptir. Büyük kemerin her iki yanında, iç tarafta kervan ve yolcular tarafından, özellikle kışın zorlu günlerinde barınak olarak kullanılan iki oda bulunmaktadır. Büyük kemerin iki tarafında 4,5 - 5,3 metre ölçüde, iki hafif kemerli odacıklar, büyük kemerin üstü ortasında, gelip geçişin kontrol edildiği 5 metre genişlikte kâgir bir kapı ve bunun iki tarafında da ayrıca iki kapı vardır. Bunlardan biri kalmış, diğeri yıkılmıştır. Bunların sol taraflarından birer merdivenle odacıklara inilir. Bu odalar yüksek tavanlı ve tuğla örtülüdür. Pencereleri geniş ve büyüktür

FOTOĞRAF:

ONBAŞILAR CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Onbaşılar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Geleneksel mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Yapı insan faktörünün kullanımı dışında kaldığından daha hızlı tahribata uğramakla karşı karşıyadır. Aslına uygun restore edilip kullanıma açılmalıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Cami	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.09.2010 / 3380	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Camii	
Bugünkü Kullanım:	Camii	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan ilçesi onbaşılar (Kürtçe adıyla Baqûz) köyünde yer almaktadır. Dini yapı olup camidir. Yapım yılı 1905'tir.Yapı malzemesi olarak taş olan yapı dışında hala taş görünümünü korurken iç kısmında duvarlara sıva ve boya uygulanmıştır. İçeride kemerli nişlere rastlanılmaktadır. İçeride yapı tavanı oval bir görüntüye sahipken yapının dışında üst örtü düz bir dam görünümündedir. Ön kısmındaki giriş alanı sonradan eklemedir. Yapı şuan cami olarak değil bir depo olarak kullanılmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ONBAŞILAR TAŞ KÖPRÜ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Onbaşılar Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Can kaybı yaşanmaması için bir an önce onarılması gereken bir yapıdır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapılar - Köprü	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 17.09.2010 / 3379	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Köprü	
Bugünkü Kullanım:	Köprü	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Onbaşılar (Kürtçe adıyla Baqûz) köyünde yer almaktadır. Kültürel yapı sınıfında yer alıp köprü grubunda değerlendirilmektedir. Köyün içerisinde yer alan köprüde yapı malzemesi olarak taş kullanılmıştır. Üstü toprak örtülüdür. Köprü tek kemerli bir yapıya sahiptir. Kış aylarında suyun yükselmesinden kaynaklı aktif kullanılmaktadır. Diğer dönemlerde ise köydeki hayvanlar ve köy halkı tarafından geçiş güzergâhı olarak kullanılmaktadır. Beşeri ve coğrafi şartlardan kaynaklı tahrip olmuştur ve güvenlik sorunu vardır.		

FOTOĞRAF:

OTLUCA ÇEŞME

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Otluk Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Etrafı korunaklı olmadığı için yapı tahribata açık haldedir. Coğrafi ve beşeri faktörlerden kaynaklı tahrip olmuştur. Aslına uygun restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Kültürel Yapı - Çeşme	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 19.10.2016 / 4283 (K.G.1)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Çeşme	
Bugünkü Kullanım:	Çeşme	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Otluk (Kürtçe adı Haster) köyü yerleşim alanında, köyün güney kısmında hafif eğimli bir alanda yer almaktadır. Düzgün kesme taştan inşa edilmiş çeşme dörtgen bir plana sahip olup kuzey cephesinde derinliği yaklaşık 50 cm olan kemeri olan tek nişlidir. Nişin önünde dikdörtgen bir alan vardır. Çeşmenin arka cephesi toprakla örtülü olup kemer üst kısmı kısmen tahrip olmuştur. Çeşme şuan kurumuştur.

FOTOĞRAF:

SELAHATTİN EYYUBİ CAMİİ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. Gazi Caddesi	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Dönemler içerisinde aslında değişim olan cami (örneğin üç minaresini kaybetmesi gibi)karakteristik bir kimliği taşıyor.
Ada – Parsel – Pafta:	225 / 17	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Cami	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17) (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Cami	
Bugünkü Kullanım:	Cami	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Selahattin Eyyubi Camisi (Meyyafarkin diye de bilinir) Silvan ilçesi Mescit mahallesi 225 ada 17 nolu parsel üzerinde bulunmaktadır. Artuklu yapısıdır. 12. yüzyılda yapılan cami sonrasında çeşitli onarım ve eklemelere uğramıştır. Diyarbakır Ulu Cami gibi transep planlıdır. Dikdörtgen bir plana sahip olan yapı, kıble duvarlarına paralel dört sahandan oluşur. Bu dört nefi mihrap önünde üç nef boyunca kesen büyük bir mihrap önü kubbesi yapıya hakim konumdadır. Kubbeyi taşımak için dört köşede trop kullanılmıştır. Kubbe dıştan sekiz kasnaklı üzeri ise sekizgen külahla örtülmüştür. Minaresi kare planlıdır. Kuzey cephesinde orijinal giriş bulunuyor. İhtişamlı bir taç kapı üzerinde damla motifi bulunuyor.

FOTOĞRAF:

SULAK DÜZOVA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Sulak Köyü Düzova Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Bilimsel bir biçimde kazı ve temizlik çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş durumdadır.Höyüğün eteklerinde de tarımsal faaliyetler yapılmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	268 – 269 – 270 – 271 – 294 – 295 - 296	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 186	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Düzova köyünde yer almaktadır. Diyarbakır iline 106 km, Silvan ilçesine 20 km uzaklıktadır. Höyük, 42 metre yükseliğinde, 279 x 211 metre ölçülerindedir. Höyüğün batısında köy yerleşimi vardır ve yer yer toprak alımı yapılmıştır. Yapı modern yerleşimden dolayı oldukça tahrip edilmiş olduğu görülmektedir. Yüzeyden Kalkolitik, Asur, M.Ö. 2. bin dönemlerine ait çanak çömlek parçaları ve çok sayıda obsidiyen parçaları ele geçmiştir.		

FOTOĞRAF:

ŞEYH ĞAMAK TÜRBE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Sulubağ Köyü Zorova Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının etrafı korunaksızdır. İbadet alanı olarak kullanıldığı için herkesin kullanımına açıktır. Yapı günümüzde ayaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar – Türbe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1161 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Sulubağ (Kürtçe adıyla Hüselna) köyü Zorova mezrasında yer almaktadır. Dini yapı grubunda incelen yapı türbe olarak tanımlanmaktadır. Köy halkı tarafından bu türbe Şeyh Ğamak olarak adlandırılmaktadır. İncelediğimiz bu yapı içerisinde bir din alimin bulunduğu tek oda şeklindeki bir mezardır. Taşlarla yapılan oda şeklindeki yapı sac örtüyle örtülmüştür. Kare bir yapıya sahip olup metal bir kapıyla kapatılmıştır.		

FOTOĞRAF:

ŞEYH HALİL

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Gazi Cad.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		İnanç alanı olduğu için tescile değer görülmüştür. Yerli halk tarafından saygı gösterilip korunmaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:	236 - 16	
Tür – Grup - Derece:	Dini Yapılar - Türbe	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 25.01.2012 / 263 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde 236 ada 16 nolu parsel üzerinde yer alan türbe Şeyh Halil Türbesi ismiyle bilinmektedir. Türbenin çevresi dört duvarla çevrilidir. Ahşap bir giriş kapısı mevcuttur. Çatısı yıkılmış olup üstü açıktır. Daha önce boş olan yapının çevresi yakın zamanda mezarlar ile çevrilmiştir. Silvan'da sahabelerce namazın ilk kılındığı yer olduğu söylenir. Türbenin içinde bulunan namazgâhın duvarları üzerinde taşı yapışan kişinin tuttuğu dileğin yerine geleceğine inanılır. Ayrıca ağlayan bebeklerin ziyaret yerine getirildiğinde sustuğu ve ağlamadığı inancı yaygındır. Özellikle perşembe günleri yoğun insan kalabalıkları toplanır.

FOTOĞRAF:

ŞEYH ZEYNEDDİN TÜRBE

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Boyunlu Köyü	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Yapının etrafı korunaksızdır. İbadet alanı olarak kullanıldığı için herkesin kullanımına açıktır. Yapı günümüzde ayaktadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Türbe - Dini Yapı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1230	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Türbe	
Bugünkü Kullanım:	Türbe	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesi Boyunlu (Boşat) köyünde yer almaktadır. Dini yapı grubunda yer alan bu yapı türbe olarak bilinmektedir. Köy halkı tarafından edinilen bilgiye göre Şeyh Zeyneddin Türbesi olarak adlandırılmaktadır. Çerisinde birden fazla mezar bulunan bu türbe insanlar tarafından ziyaret edilmektedir. İç yapısı incelendiğinde kemerli yapısı dikkat çekmektedir ancak sonradan duvarlara. Zemine uygulanan seramik ve tavana uygulanan sıva ve boya yapının orijinal halini bozmuştur. Dışarıdan incelendiğinde bir kısmına boya uygulanmış olsa da yapı malzemesi taş kısmi yerlerde kendini göstermektedir. Çatısı kubbe şeklinde uygulanmıştır.

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA NAVA REZ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kazandağı Mah. Tarımova Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Defineciler tarafından yapılan kaçak kazılardan dolayı kaya mezarının kapısının üst kısmı tahrip edildiği görülmektedir. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1152	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Tarımova köyü sınırlarında yer almaktadır. "Şıkefta Navarez" olarak adlandırılan kaya mezarı bölge halkına ait üzüm bağları bulunan bahçede yer almaktadır. Kaya mezarına ulaşım biraz yürüyüş yolu ardından varış sağlanabilmektedir. Kayalığın üst kısmında ana kayaya oyularak yapılan bir kaya mezarına dikdörtgen formlu bir kapı açıklığı ile giriş sağlanmaktadır. İçinde 3 adet oval formlu kline bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA SILTINÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kazandağı Mah. Tarımova Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mezarın iç kısmında yer yer kaçak kazı izlerine rastlanmıştır. Herhangi bir koruma önlemi bulunmadığından dolayı dış müdahalelere açık durumdadır.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1153	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Tarımova köyünün Kazandağı mezrasında yer almaktadır. Yüksek bir kayalığın alt seviyesinde köyün güneybatısındaki mezarın içine, tahrip olmuş dikdörtgen formlu bir kapı açıklığı ile girilmektedir. Mezar odasında ise yarım ay formlu bir kline yapısı bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA ŞARÊ

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kazandağı Mah. Tarımova Mezrası	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Günümüz yerleşiminden dolayı kaya mezarlarında tahribat söz konusudur. Kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Yerleşim yerinin ahır olarak kullanılması yapıya zarar vermektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit - Kaya Yerleşimi	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.02.2013 / 1150	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Yerleşimi	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Silvan - Bitlis karayolunun 20 km solunda Tarımova köyünün Kazandağı mezrasında yer almaktadır. Tarım arazisinin içinde bulunan yerleşme, doğal ana kayaya oyulmuş biçimde yapılmıştır. Dikdörtgen bir kapı girişi olan kaya mezarının içinde, oval formlu bir kapı girişi olan başka bir oda daha bulunmaktadır. Toplamda 6 klineli olan nişler yarım ay formlu bir biçimde işlenmişlerdir. Yaklaşık 70 cm'lik kapı girişi olan kaya mezarın içi 1 - 1,5 metre yüksekliğindedir. Köy yerleşiminden dolayı ahır olarak kullanılmaktadır.

FOTOĞRAF:

ŞIKEFTA KOZA

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Üç Basamak Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Kaya mezarının çevresinde herhangi bir koruma önlemi bulunmadığı için kaçak kazılara ve dış müdahalelere açık durumdadır. Doğal ve beşeri faktörler mezarın içi ve klinelerin tahrip olmasına neden olmuştur. Alanda bilimsel kazı ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Kalıntı - Kaya Mezarı	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 20.03.2013 / 1229	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Kaya Mezarı	
Bugünkü Kullanım:	Kaya Mezarı	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Üç basamak, Diyarbakır ilinin Silvan ilçesine bağlı bir mahalledir. Diyarbakır iline 101 km, Silvan ilçesine 14 km uzaklıktadır. Ana kayaya oyularak yapılmış olan ve giriş kısmı güneye bakan kaya mezarının üst kısmı ovalimsi bir yapıya sahiptir. İçinde 3 adet kline yapısı yer alan mezarın orta kısmında ise bir kemik çukuru vardır.		

FOTOĞRAF:

ÜSTÜNLER KONAĞI

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Kale Mah. Fırat Caddesi No: 2 - 4	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Tarihi kent dokusu içindeki çok katlı betonarme yapılaşma, geleneksel dokunun algılanmasını zorlaştırmaktadır. Geleneksel bir mimari örneği olan yapı metruk haldedir. Çevresinde bulunan yapılarla ilişkisi düşünülerek ve özünden uzaklaşmadan restore edilmelidir.
Ada – Parsel – Pafta:	210 - 28	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari – Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 13.11.1982 / A - 3860 (12.10.2011 / 17) (K.G.II)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan ilçesi Merkez mahallesinde yer almaktadır. Yapı 210 ada 28 nolu parsel üzerinde konumlanmıştır. Sivil mimari örneği olan yapı konut grubundadır. Aynı zamanda bu konut Üstünler Konağı olarak bilinmektedir. Tarihi yapı Silvan Kalesi'nin Kuzey - batı köşesinde olup Boşat Kapısı'nın bulunduğu yerde kale burçlarının üzerinde inşa edilmiştir. Yığma yapım tekniğiyle kesme taştan yapılmıştır. Yapının kuzeybatı köşesinde Meyyafarıkin Eyyubileri hükümdarı Melik Kamil' ait bir kitabe de mevcuttur. Bu kitabenin sur duvarlarından alınmış olunabileceği düşünülmektedir. Üç katlı olup ikinci kat arakat olarak tasarlanmıştır. Dış kapısı üçgen alınlıklı / dilimli bir kapı örneğidir. Üst katta kullanılan pencereler kemerli pencerelerdir. Tepe pencereleri ise damla şeklindedir. Evin bahçesinde bir müştemilat bulunmaktadır. Kullanıcılarının evlerini terk etmelerinin sonucunda bakımsızlıktan kaynaklı ve bununla birlikte coğrafi koşullarla birlikte yapıda tahribat oluşmuştur.

FOTOĞRAF:

YIKILAN KONUT 117-10

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Mescit Mah. 306 Sok. No: 10 - 12	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Mevcut bir yapıya rastlanılmamıştır.
Ada – Parsel – Pafta:	117 – 10	
Tür – Grup - Derece:	Sivil Mimari - Konut	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 12.10.2011 / 17 (K.G.I)	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KVKBK	
Orijinal Kullanım:	Konut	
Bugünkü Kullanım:	Metruk	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde merkez Mescit mahallesinde yer almaktadır. 117 ada 10 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur. Ancak yerinde inceleme yapıldığında bu ada parsel üzeri düzlüktür. Yani konut şu anki zamanda yıkılmıştır ve yerinde kalıntı bile bulunmamaktadır.

FOTOĞRAF:

GIRÊ KANYAS

Adres Bilgileri:	Diyarbakır – Silvan - Yukarı Veysi Mah.	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		Höyüğün çeşitli yerlerinden, özellikle de güney ve doğu eteklerinden toprak alımının olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tepe kısmında kaçak kazı çukurlarına rastlanmıştır. Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcuttur. Alanda bilimsel sondaj ve temizlik çalışmalarının yapılması gerekmektedir.
Ada – Parsel – Pafta:	31	
Tür – Grup - Derece:	Arkeolojik Sit – Höyük - 1	
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli 14.12.2011 / 181	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:	Höyük	
Bugünkü Kullanım:	Höyük	
Genel Tanım		FOTOĞRAF:
Diyarbakır ili, Silvan ilçesi, Yukarı Veysi köyü,Boyatlı mezrasının güneyinde yer almaktadır. Höyük,21 metre yüksekliğinde ve 150 x 203 metre boyutlarındadır.Yerleşme üzerinde tarımsal faaliyetler mevcut olduğu görülmektedir. Özellikle güney ve doğu eteklerinde, toprak alımı sonucunda açığa çıkan mimari öğeler bulunmaktadır.		

FOTOĞRAF:

KALE MAHALLESİ 210-27

Adres Bilgileri:	Diyarbakır - Silvan	GÖZLEM
Yapım Tarihi - Dönem:		
Ada – Parsel – Pafta:		
Tür – Grup - Derece:		
		HARİTADAKİ KONUMU:
Tescil Durumu – Tarihi:	Tescilli	
Onarımlar:		
Sahibi:	Diyarbakır KTVKBK	
Orijinal Kullanım:		
Bugünkü Kullanım:		
Genel Tanım		FOTOĞRAF:

Diyarbakır'ın Silvan (Farqin) ilçesinde yer almaktadır. 210 ada 27 nolu parsel üzerinde bulunan yapı sivil mimari örneği grubunda olup konuttur.

FOTOĞRAF:

tmmob
Amed İl Koordinasyon Kurulu

DİYARBAKIR İLİ
TESCİLLİ VE TESCİLE DEĞER TARİHİ YAPILAR
ARAŞTIRMA RAPORU